

دانشتني‌هاي فرماندهان يگان امنيتي

و گردان‌هاي امام علي (عليه‌السلام)

(برگرفته از تجربيات فتنه ۱۳۸۸)

معاونت تربيت و آموزش
قرارگاه مركزي امام علي (عليه‌السلام)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

محتویات این کتاب دارای طبقه بندی بوده
و مختص مربیان و فرماندهان می باشد
**از در اختیار گذاشتن آن به دیگران
خودداری فرمایید**

معاونت تربیت، آموزش و فرهنگ پاسداری سپاه - مرکز باقر العلوم (ع)

نام کتاب: دست‌های فرماندهان یگان امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) (برگرفته از تجربیات فتنه ۱۳۸۸)
تألیف و تدوین: جمعی از فرماندهان، کارشناسان و اساتید آموزشی
همکاری: معاونت عملیات و آموزش قرارگاه ثارالله تهران
ناظر تخصصی: اداره آموزش‌های دفاعی امنیتی
دیراستار ادبی: اسماعیل هاشمی
مطراح رایانه‌ای و جلد: حمیدرضا سیف‌زاده
حروف‌نگار و صفحه‌آرا: اسماعیل هاشمی
بیت چاپ: اول (بهار ۱۳۹۷)
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۸-۱۸۹-۶۴-۷

• کتب حقوقی این چاپ و تکثیر، نسخ‌برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است.
• این کتاب برای بهره‌برداری گسترده به پاسداران منتشر شده و دسترسی سایر افراد ممنوع است.
• این سند از مکتب‌های کل سپاه - معاونت تربیت، آموزش و فرهنگ پاسداری سپاه

« ابلاغیه »

کتاب دانستنی‌های فرماندهان یگان امنیتی و گردان‌های
امام علی (ع) (برگرفته از تجربیات فتنه ۱۳۸۸) که توسط معاونت
تربیت و آموزش قرارگاه مرکزی امام علی (ع) تدوین شده است، برای
بهره‌برداری **یگان‌های امنیتی** ابلاغ می‌شود. این کتاب برای استفاده
فرماندهان یگان امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) می‌باشد.

سرهنگ پاسدار اکبر محمد علی زاده

مسئول مرکز باقر العلوم (ع)

م. ز. ز.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
-------	----

فصل اول - فراخوانی نیروهای بسیجی برای اجرای مأموریت‌های امنیتی

۱- کلیات	۲۹
۲- سؤال‌های اساسی	۳۳
۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری	۳۷

فصل دوم - جابه‌جایی و انتقال نیرو در صحنه اغتشاش

۱- هدف	۳۱
۲- منظور	۳۲
۳- انواع جابه‌جایی	۳۲
۴- انواع جابه‌جایی از دیدگاه متفاوت	۳۲
۵- ملاحظات اساسی در جابه‌جایی نیروها	۳۳
۶- مشکلات موجود در جابه‌جایی نیروها	۳۴
۷- محاسن جابه‌جایی نیروها با خودروهای جمعی	۳۵
۸- محاسن جابه‌جایی نیروها با وسایل نقلیه انفرادی	۳۵
۹- اقدام‌های لازم در انجام یک جابه‌جایی و انتقال مناسب	۳۶
۱۰- وضعیت و تمرین پاسگاهی	۳۷

فصل سوم - حفاظت از اماکن در اغتشاشات

۱- هدف	۴۱
۲- منظور	۴۱

۴۲	۳- اهمیت و ضرورت
۴۲	۴- طرح تحقیق
۴۲	۵- سؤال‌های تحقیق
۴۳	۶- تعاریف
۴۴	۷- وظایف سازمان‌ها در راستای حفاظت از اماکن تابعه
۴۶	۸- تبیین وظایف عملیاتی گردان در راستای محافظت از اماکن
۴۷	۹- تبیین زمینه‌های آسیب‌پذیری اماکن و تأسیسات
۴۸	۱۰- اقدام‌های عملیاتی گردان برای حفاظت از اماکن در صحنه‌ی عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

فصل چهارم - گشت شهری در اغتشاشات

۵۳	۱- هدف
۵۴	۲- منظور
۵۴	۳- حدود و شمول
۵۵	۴- تعاریف
۵۹	۵- مشخصات و ویژگی‌های افراد گشت
۶۰	۶- گشت عملیاتی از نظر زمان
۶۰	۷- گشت عملیاتی از لحاظ شکل زمین
۶۳	۸- وظایف فرماندهی و ستاد در عملیات گشت شهری
۶۵	۹- مواردی که گشتی را تهدید می‌کند
۶۶	۱۰- روش‌های برای بهتر انجام دادن مأموریت گشتی
۶۷	۱۱- بیان برخی از تجارب

فصل پنجم - نمایش اقتدار

۷۱	۱- سؤال‌های تحقیق
۷۲	۲- هدف
۷۲	۳- منظور

- ۲- اهمیت و ضرورت ۷۲
- ۵- نمایش قدرت از دیدگاه قرآن ۷۳
- ۶- نمایش قدرت در صدر اسلام ۷۳
- ۷- تعاریف ۷۴
- ۸- انواع قدرت ۷۴
- ۹- اهمیت نمایش قدرت ۷۵
- ۱۰- ارتباط نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت) ۷۶
- ۱۱- کنش متقابل نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت) ۷۶
- ۱۲- سطوح مختلف نمایش اقتدار (قدرت) ۷۷
- ۱۳- نمایش قدرت از نظر زمان ۸۶
- ۱۴- عوامل ظاهری و نظم و انضباط ۸۹
- ۱۵- تأثیر تکنیک‌های فردی بر تاکتیک‌های گروهی در نمایش قدرت ۹۳
- ۱۶- رابطه سرعت عمل و نمایش اقتدار یگان ۹۴
- ۱۷- جنبه‌های معنوی نمایش اقتدار ۹۵
- ۱۸- رابطه عملیات روانی و نمایش قدرت یگان ۹۵
- ۱۹- مصادیق خاص نمایش قدرت در مأموریت‌های پس از انتخابات سال ۱۳۸۸ ۹۵
- ۲۰- ملاحظات فرمانده در نمایش اقتدار یگان ۹۶
- ۲۱- موانع و مشکلات در اجرای نمایش قدرت در سطح شهر ۹۹
- ۲۲- نمایش قدرت نیروهای ضد شورش در سایر کشورها ۹۹
- ۲۳- نتیجه‌گیری ۱۰۳

فصل ششم - موانع و سد موانع در مقابله با اغتشاشات

- ۱- کلیات ۱۰۷
- ۲- آشنایی با موانع شهری ۱۱۴
- ۳- عملیات رفع موانع توسط نیروهای کنترل اغتشاش ۱۲۲
- ۴- اقدام‌های عناصر آشوب‌گر در ایجاد موانع ۱۲۴

فصل هفتم - تأمین و پشتیبانی بگان امنیتی در عملیات مقابله با اغتشاشات

- ۱- تأمین تجهیزات مورد نیاز ۱۲۹
- ۲- تأمین مهمات مورد نیاز ۱۳۲
- ۳- تأمین خوراک و تغذیه ۱۳۴
- ۴- تأمین سوخت مورد نیاز ۱۳۶
- ۵- برقراری ارتباط مناسب ۱۳۸
- ۶- امداد رسانی ۱۴۰
- ۷- اقدام‌های روحی روانی ۱۴۳
- ۸- اقدام‌های لازم برای خروج از پادگان ۱۴۵
- ۹- اقدام‌های گردان حین درگیری ۱۴۶
- ۱۰- اقدام‌های گردان حین محاصره ۱۵۰
- ۱۱- اقدام‌های گردان حین استقرار ۱۵۱
- ۱۲- اقدام‌های گردان در زمان ضد استقرار ۱۵۳
- ۱۳- اقدام‌های گردان در مواجهه با بسته‌های مشکوک ۱۵۴
- ۱۴- اقدام‌های گردان در مواجهه با تهدید مسلحانه ۱۵۵
- ۱۵- اقدام‌های گردان در راستای تخلیه اطلاعاتی ۱۵۶

فصل هشتم - تاکتیک‌های بگان امنیتی و گردان امام علی (ع) در مقابله با اغتشاشات

- ۱- روش‌ها و تاکتیک‌های مورد استفاده در اغتشاشات ۱۶۱
- ۲- تاکتیک سد، هجوم و تعقیب ۱۶۲
- ۳- تاکتیک سد و نفوذ ۱۶۷
- ۴- اقدام‌های تاکتیکی در ممانعت از تجمع و اغتشاش ۱۷۱
- ۵- تاکتیک محاصره اغتشاش گران ۱۷۹

فصل نهم - حفظ و تقویت روحیه نیروهای بسیجی در مأموریت‌های امنیتی

- ۱- کلیات ۱۸۳
- ۲- سؤال‌های اساسی ۱۸۶

فصل دهم - حفاظت اطلاعات در مأموریت‌های امنیتی

- ۱- کلیات ۱۹۵
- ۲- تعاریف و اصطلاحات ۱۹۶
- ۳- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در قبل از اجرای مأموریت (دریافت مأموریت، فراخوانی، جابه‌جایی و ...) چیست؟ ۱۹۶
- ۴- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در حین اجرای مأموریت چیست؟ ۱۹۷
- ۵- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات بعد از اجرای مأموریت (انتقال دستگیرشدگان، انتقال نیروهای خودی، مستندسازی) چیست؟ ۱۹۹
- ۶- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری ۱۹۹

فصل یازدهم - آشنایی با قوانین قضایی مورد نیاز در عملیات کنترل اغتشاشات

- ۱- آشنایی با سازمان قضایی ۲۰۳
- ۲- ضابطین دادگستری و تکالیف آنان ۲۰۷
- ۳- تفتیش و بازرسی منازل و اماکن و کشف آلات و ادوات جرم ۲۱۸
- ۴- بازجویی از متهم ۲۲۳
- ۵- قانون مجازات اسلامی ۲۲۸
- ۶- قوانین براندازی ۲۳۵
- ۷- قانون به‌کارگیری سلاح ۲۴۴

فصل دوازدهم - عملیات اطلاعاتی در صحنه مقابله با اغتشاشات

- ۱- کلیات ۲۶۱
- ۲- نیازمندی‌های اطلاعاتی فرمانده در صحنه عملیات مقابله با اغتشاشات ۲۶۲
- ۳- انواع عملیات اطلاعاتی در زمان بحران ۲۶۷
- ۴- شرایط انجام یک عملیات اطلاعاتی و امنیتی ۲۶۸
- ۵- نکات مهم در انجام عملیات اطلاعاتی در عملیات مقابله با اغتشاشات ۲۶۹

- ۶- عملیات اطلاعاتی پوشش ۲۷۰
- ۷- عملیات اطلاعاتی شناسایی ۲۷۱
- ۸- عملیات اطلاعاتی عادی سازی و پوشش در گشت ۲۷۳
- ۹- عملیات اطلاعاتی بازرسی و جست و جو ۲۷۴
- ۱۰- عملیات اطلاعاتی دستگیری ۲۷۷
- ۱۱- عملیات اطلاعاتی انتقال (دستگیرشدگان و...) ۲۸۱
- ۱۲- عملیات اطلاعاتی تعقیب و مراقبت ۲۸۵
- ۱۳- مشکلات و موانع در انتقال دستگیرشدگان (۱۳۸۸) ۲۸۷
- ۱۴- پیشنهادها برای رفع مشکلات و محدودیت ها ۲۸۷

فصل سیزدهم - روش های کاهش آسیب پذیری نیروها (سطح تاکتیکی) در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

- ۱- کلیات ۲۹۱
- ۲- فرآیند وارد عمل شدن گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری ۲۹۴
- ۳- زمینه های آسیب پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری بر اساس فرآیند وارد عمل شدن و اقدام های گردان و راه کارهای پیشنهادی برای رفع آن ۲۹۹
- ۴- سایر زمینه های آسیب پذیری نیروها در عملیات مقابله با اغتشاشات ۳۲۵

فصل اول

فراخوانی نیروهای بسیجی برای اجرای مأموریت‌های امنیتی

۱- کلیات

۱-۱- بیان اهمیت و ضرورت پرداختن به موضوع فراخوانی

۱-۲- تعریف عملیاتی از فراخوانی

۱-۳- موارد مورد انتظار در فراخوانی نیروها

۱-۴- انواع فراخوانی

۲- سؤال‌های اساسی

۲-۱- مشکلات و موانع حد انجام فراخوانی چیست؟

۲-۲- آثار منفی اقدام‌های فتنه‌گران در انجام فراخوانی نیروهای بسیجی را بیان نمایند.

۲-۳- به‌غیراز روش‌های معمول در فراخوانی، چه راه‌کارهای مؤثر دیگری را تجربه نموده‌اید؟

۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۳-۱- آگاه‌سازی نیروهای گردان در خصوص اهمیت فراخوانی

۳-۲- شناسایی نقاط ضعف و قوت در فراخوانی و اتخاذ تدابیر لازم

۳-۳- نوآوری و خلاقیت در فراخوانی نیروهای تحت امر

شکل ۱-۱

۱-۱- بیان اهمیت و ضرورت پرداختن به موضوع فراخوانی

در میان مفاهیم و اصطلاحات نظامی و امنیتی، موضوع فراخوانی از اهمیت و جایگاه خاص و ویژه‌ای برخوردار می‌باشد، زیرا حضور به موقع و حداکثری نیروها در هنگام نیاز، برای هر سازمان نظامی ارزش فوق‌العاده‌ای دارد و بدین دلیل است که در تمامی یگان‌ها سعی بر آن است که طرح یا دستورالعمل مدون و جامعی برای فراخوانی نیروها تدوین شود. به همین دلیل، در ادامه به ضرورت و اهمیت پرداختن به موضوع فراخوانی نیروهای بسیجی اشاره می‌شود:

(۱) در مأموریت‌های امنیتی، به دلیل نوع مأموریت، سرعت عمل و حضور حداکثری نیروها، اهمیت مضاعف دارد. به عبارت دیگر فراخوانی به موقع نیروها باعث می‌شود که

گردان در اسرع وقت خود را به محل مأموریت رسانده و از شروع و گسترش بحران جلوگیری نماید. در صورتی که اگر تأخیری حاصل شود، می تواند گسترش بحران را به دنبال داشته و کنترل آن دشوار و خسارات جبرانناپذیری را به بار می آورد.

(۲) نیروهای بسیجی، نیروی غیرموظف و آزاد بوده و فرمانده نمی تواند وقت مشخصی را برای به کارگیری آنها پیش بینی و لحاظ نماید. بنابراین پیش بینی تعهدات لازم برای فراخوانی به موقع و حداکثری نیروهای بسیجی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است.

(۳) برای انجام فراخوانی مناسب نیروهای گردان لازم است فرمانده، ارکان و نیروهای گردان از قبل با توافق یکدیگر شکل و نحوه ای انجام فراخوانی را تعیین نمایند و نقش و وظیفه ی خاصی نیروهای گردان هنگام فراخوانی مشخص گردد.

۱-۲- تعریف عملیاتی از فراخوانی

عبارت است از اینکه حسب ضرورت و با ابلاغ مرجع صلاحیت دار، تمام یا بخشی از یگان به منظور انجام مأموریت محوله، به نقطه ی مشخصی احضار شوند، به بیان ساده تر فراخوانی یعنی اقدامی است که به موجب آن، نیروها برای انجام مأموریت در زمان معین، در مکان مورد نظر، حضور یابند.

۱-۳- موارد مورد انتظار در فراخوانی نیروها

۱-۳-۱ **اعضایان از ابلاغ پیام به افراد فراخوانی شده:** با عنایت به اینکه مسئول انجام فراخوانی، فرمانده گردان می باشد، لازم است تا وی پس از ابلاغ پیام فراخوانی نیروها، ضمن استفاده از روش های مختلف و بازدید میدانی از نیروهای فراخوان کننده، مطمئن شود که پیام به عمده ی نیروها ارسال گردیده است.

۱-۳-۲ **حضور به موقع نیروهای فراخوانی شده:** در فراخوانی نیروهای گردان، انتظار می رود تدابیر و پیش بینی های لازم توسط فرمانده گردان صورت گیرد تا نیروهای فراخوان شده به موقع و با کمترین تأخیر در محل تعیین شده حضور یابند.

۱-۳-۳- حضور اکثریت نیروهای فراخوانی شده در فراخوانی نیروهای گردان، انتظار

می‌رود اقدام‌های لازم توسط فرمانده گردان صورت گیرد تا حداکثر نیروهای فراخوان شده در محل تعیین شده حضور یابند که برای این منظور تدابیر و اقدام‌ها و هماهنگی‌های لازم باید از قبل برنامه‌ریزی شده باشد.

۱-۳-۴- حضور نیروها با شور و نشاط انقلابی برای اجرای مناسب مأموریت‌های محوله

لازم است تا تدابیر و پیش‌بینی‌های لازم توسط فرمانده گردان صورت پذیرد تا هنگام فراخوانی، نیروهای گردان با انگیزه‌ی بالا و شور و نشاط انقلابی و با علاقه و اشتیاق در فراخوانی حضور یابند. مثلاً در حد امکان هنگام مأموریت پیش‌بینی تغذیه مناسب، استراحت و خواندن نماز و ... صورت پذیرد.

۱-۳-۵- حضور به موقع عناصر کلیدی هنگام فراخوانی نیروهای گردان، لازم است فرمانده

گردان، عناصر کلیدی و تأثیرگذار را از قبل شناسایی نموده و به شکل خاصی فراخوانی نماید تا وظایف اصلی و مهم را انجام دهند.

موارد مذکور به صورت کلی در خصوص فراخوانی هر یگان نظامی، مطرح می‌شود. در خصوص فراخوانی نیروهای بسیجی به دلیل اهمیت و ضرورت موضوع و همچنین ماهیت نیروهای بسیجی، از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار می‌گردد. با توجه به اینکه حضور نیروهای بسیجی به صورت غیرموظفی، بدون هرگونه چشم‌داشت مادی، بر اساس اعتقادات و باورهای دینی و مذهبی و تبعیت از ولایت فقیه می‌باشد. بنابراین هنگام آموزش، توجیه، فراخوانی و ... نیروهای بسیجی، اخلاق، رفتار و دستورهای فرماندهی گردان باید متناسب با روحیات، توانایی‌ها و توقعات آنان بوده و انعطاف لازم را داشته باشد.

۱-۴- انواع فراخوانی

فراخوانی نیروهای گردان به طور کلی از لحاظ دو بعد زمان و نوع مأموریت قابل

تقسیم و بررسی می‌باشد:

۱-۴-۱- از نظر زمان کافی برای فراخوانی نیروهای گردان

(۱) فراخوانی با فرصت: هنگامی که فرمانده گردان از قبل، زمان اجرای مأموریت و نوع فراخوانی را می‌داند و زمان کافی برای سیر مراحل انجام فراخوانی را دارد.

(۲) فراخوانی تعجیلی: هنگامی که بدون اطلاع قبلی و بر حسب ضرورت به فرمانده گردان ابلاغ شود تا نیروهای تحت امر را در اسرع وقت فراخوانی نماید.

۱-۴-۲- از نظر نوع مأموریت و هدف از فراخوانی نیروهای گردان

(۱) فراخوانی مأموریتی: هنگامی که فرمانده گردان، نیروهای تحت امر را به منظور انجام عملیات و اجرای مأموریت امنیتی (مثلاً مقابله با ناآرامی و اغتشاشات) فراخوانی می‌نماید.

(۲) فراخوانی: هنگامی که فرمانده گردان، نیروهای تحت امر را به منظور اجرای برنامه‌های تربیتی و آموزشی و یا انجام تمرینات تاکتیکی فراخوانی می‌نماید.

۱-۴-۳- فراخوانی ترکیبی: هنگامی که فراخوانی نیروهای گردان، ترکیبی از انواع فراخوانی‌های مذکور در بندهای (۱-۴-۱) (بعد زمان) و (۱-۴-۲) (بعد مأموریت و هدف) باشد. به آن فراخوانی ترکیبی می‌گویند (مطابق جدول ۱-۱).

جدول ۱-۱

زمانی مأموریت		
	تعجیلی	با فرصت
انجام مأموریت	فراخوانی تعجیلی به منظور انجام مأموریت	فراخوانی با فرصت به منظور انجام مأموریت
حفظ انسجام و آموزش و تمرین	فراخوانی تعجیلی به منظور انسجام و آمادگی رزم	فراخوانی با فرصت به منظور انسجام و آمادگی رزم

۱-۲- مشکلات و موانع حد انجام فراخوانی چیست؟

(۱) عدم انسجام سازمانی گردان‌ها در مواقع غیرعملیاتی و محوریت حوزه‌ها و پایگاه‌ها، موجب تصدی‌گری حوزه‌ها و پایگاه‌ها شده و نیروها از آنجا فراخوانی و به گردان معرفی می‌شوند. درواقع مسئولیت فراخوانی و اجرای مأموریت با فرمانده گردان می‌باشد؛ اما امکانات، اختیارات و پشتیبانی‌های لازم از نیروها، در اختیار حوزه‌های مقاومت بسیج است.

(۲) با عنایت به تنوع مشاغل و یا مشغول به تحصیل بودن نیروهای بسیجی، فراخوانی‌های مکرر و بعضاً غیرضروری، باعث ایجاد مشکلات شغلی، تأثیر منفی در معیشت و افت تحصیلی آنان و در نهایت منجر به ریزش نیرو در فراخوانی‌های بعدی می‌شود.

(۳) نفوذ افراد غیر بسیجی در هنگام فراخوانی نیروهای گردان، موجب بروز برخی مشکلات از قبیل انجام اقدام‌های ناهماهنگ، هنجارشکنی، تسویه حساب شخصی، مشکلات اخلاقی، سرقت و ... بنابراین لازم است فرمانده گردان ضمن انجام هماهنگی‌های لازم با حفاظت اطلاعات، تدابیر و اقدام‌های حفاظتی لازم را در هنگام انجام فراخوانی اجرایی نماید.

(۴) ممانعت خانواده‌های برخی از بسیجیان از حضور آنان در فراخوانی‌ها به دلیل عملیات روانی، شایعه‌پراکنی و دروغ‌پردازی‌های صورت گرفته از سوی دشمن می‌باشد.

(۵) یکی از ابزار متداول و مورد استفاده در فراخوانی‌ها، خطوط تلفن مستقیم و همراه می‌باشد که این وسایل ارتباطی، دارای محدودیت‌های زیادی مانند قطع و یا اشغال بودن در زمان بحران و هزینه‌های را به دنبال دارد. بنابراین برای سهولت در اطلاع‌رسانی و فراخوانی نیروها می‌توان از سایر وسایل ارتباطی مانند SMS Center و ... نیز استفاده نمود.

تذکر: رعایت اصول و ملاحظات حفاظتی در استفاده از وسایل و تجهیزات مخابراتی مانند اس.ام.اس. سنتر ضروری است.

(۶) در مواقعی که نیروهای بسیجی، فراخوانی شده و به کارگیری نمی‌شوند، این امر موجب فرسایش آن‌ها و ریزش در فراخوانی‌های بعدی می‌شود. به این ترتیب که نیروهای بسیجی تصور می‌کنند ضرورتی برای حضور آن‌ها وجود ندارد و صرفاً وقت آن‌ها گرفته می‌شود.

(۷) محدودیت زمانی قانونی برای بسیجیان به منظور عدم حضور در محل کار به مدت ۱۵ روز در سال که حتی همین ۱۵ روز را هم برخی سازمان‌ها و نهادها قبول نمی‌کنند. بنابراین عدم حضور نیروهای بسیجی در محل کار، ممکن است باعث ایجاد مشکلات جدی شغلی و یا حتی موجب اخراج از کار شود.

۲-۲- آثار منفی اقدام‌های فتنه‌گران در انجام فراخوانی نیروهای بسیجی را بیان نمایند.

(۱) انجام عملیات روانی علیه بسیجیان و خانواده‌های آنان از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای ضدانقلاب، پخش شایعات و ... که این امر تأثیر منفی بر خانواده داشته و موجب ریزش نیروها در فراخوانی‌ها می‌شود. اما این موضوع در اکثر نیروهای بسیجی که دارای اعتقاد، ایمان و بصیرت لازم می‌باشند، اثر معکوس دارد. به این ترتیب که باعث افزایش عزم و اراده‌ی آن‌ها در اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت خواهد شد.

(۲) تهدید و ارباب نیروهای بسیجی و خانواده‌های آنان توسط عناصر ضدانقلاب از طریق پخش عکس بسیجیان در اینترنت و فضای مجازی، در شب‌نامه‌ها و یا انداختن نامه و نوشته‌های تهدیدآمیز در منازل و ... باعث می‌شود برخی از نیروهای بسیجی تحت تأثیر این تبلیغات، به دلیل تهدیدات متصور علیه اعضای خانواده در هنگام فراخوانی‌ها حاضر نشوند.

(۳) هنگامی که نیروهای خودی به دلایل مختلف در مأموریت مقابله با اغتشاشات، با ناکامی و عدم موفقیت مواجه می‌شوند، برای مثال تعدادی از نیروهای گردان توسط اغتشاش‌گران گروگان گرفته می‌شوند و یا مورد ضرب و جرح قرار می‌گیرند، انتشار اخبار این حوادث موجب کاهش روحیه نیروها و متعاقباً باعث ایجاد تأثیر منفی در فراخوانی خواهد شد.

۲-۳- به غیر از روش‌های معمول در فراخوانی، چه راه کارهای مؤثر دیگری را تجربه نموده‌اید؟

(۱) استفاده از توان و ظرفیت هیئت‌های مذهبی در انجام فراخوانی‌های با فرصت و یا فراخوانی در زمان بحران در صورت تداوم فتنه بیش از یک هفته. با عنایت به اینکه هیئت‌های مذهبی معمولاً محل تجمع نیروهای بسیجی می‌باشند و حضور آنان در این مجالس آمیخته و سرشار از عشق و محبت و ارادت خالصانه به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) است، بنابراین امکان تبیین جایگاه ولایت فقیه و نظام ج.ا.ا، اهمیت و نقش بسیجیان در مأموریت و بالا بردن بصیرت انقلابی نیروها به بهترین شکل وجود دارد که در صورت موفقیت فرمانده در این موضوع، تأثیر فوق‌العاده‌ای در حضور نیروهای بسیجی هنگام فراخوانی ایجاد خواهد شد.

(۲) استفاده از روش فراخوانی معکوس به این صورت که نیروهای گردان از قبل به گونه‌ای توجیه شوند که حساسیت و نگرانی لازم را داشته باشند تا هنگام نزدیک شدن سالروز وقایع امنیتی مانند ۲۲ خرداد، ۱۸ تیر، ۱۶ آذر و ... و یا زمانی که احساس می‌کنند تهدید و یا حادثه امنیتی در حال وقوع است، خودشان به هر طریق ممکن، اعلام آمادگی و راجع به فراخوانی، از فرمانده استعلام نمایند.

(۳) با توجه به اهمیت موضوع، ضرورت دارد فرمانده با نیروهای گردان هم‌فکری و مشورت لازم را برای رسیدن به روش یا روش‌های مورد استقبال و قراردادی برای انجام فراخوانی به عمل آورد که ممکن است این روش‌ها در هر گردان متفاوت باشد و یا با توجه به مقتضایات زمان پس از مدتی تغییر نماید.

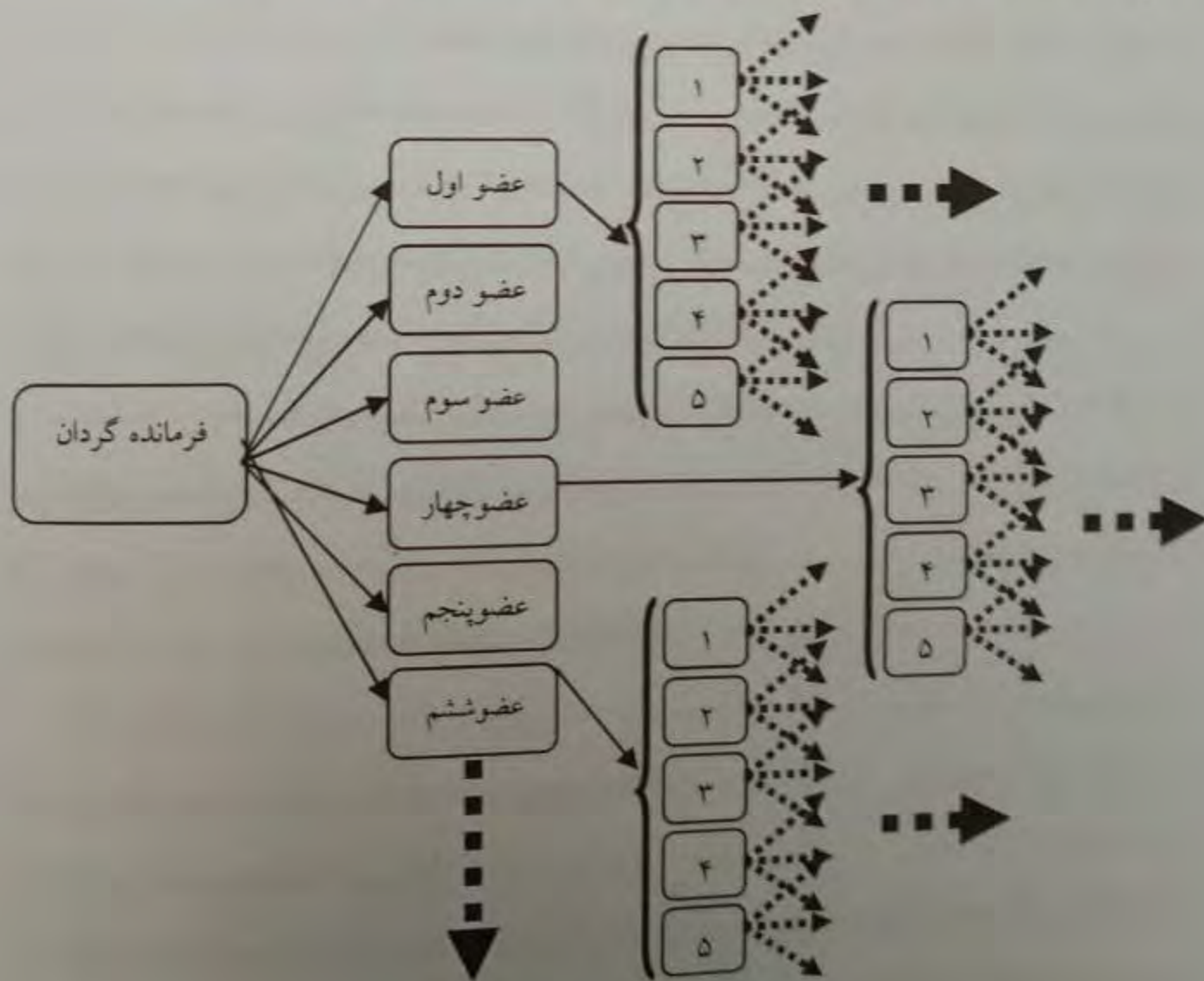
(۴) هنگامی که نیازی به فراخوانی همه‌ی نیروهای گردان نیست، فراخوانی تعداد مناسبی از بسیجیان دارای انگیزه و روحیه با تجهیزات کامل در اولویت بوده و بهتر از فراخوانی تمامی نیروها می‌باشد.

(۵) ارتباط مداوم و مستمر فرمانده گردان با نیروهای تحت امر: تقویت ارتباط گیری با بسیجیان حداقل یک روز در هفته در قالب برنامه‌ی یاد یاران، کلاس‌های

آموزشی و ... موجب انسجام و آمادگی نیروها گردیده و باعث تسهیل و تسریع در انجام فراخوانی می‌شود.

(۶) ارتباط شبکه‌ای مستقیم و مستمر بین فرمانده گردان، ارکان و سایر نیروها به صورت زنجیره‌ای، به این شکل که هر کدام از اعضای گردان با تعدادی از سایر اعضا در ارتباط مستقیم و رابطه‌ی نزدیک داشته باشند تا موجب سهولت و تسریع در فراخوانی شود.

فرمانده گردان به صورت شبکه‌ای با حداقل ۱۰ نفر ارتباط مستمر و تنگاتنگ داشته باشد و آن ۱۰ نفر نیز به نوبه‌ی خود با تعدادی از افراد گردان مرتبط باشند تا هنگام ابلاغ فراخوانی توسط فرمانده گردان، پیام توسط این افراد نیز منتشر شود. البته لازم نیست حتماً تمامی این ۱۰ نفر از ارکان و یا فرماندهی گروهان باشند.

نمودار ۱-۲- ارتباط شبکه‌ای فرمانده و اعضای گردان در فراخوانی

۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۳-۱- آگاه‌سازی نیروهای گردان در خصوص اهمیت فراخوانی

با عنایت به موضوعات طرح‌شده، لازم است تا فرمانده گردان، عناصر کلیدی، ارکان و سایر نیروهای تحت امر را نسبت به اهمیت موضوع فراخوانی و نقش مؤثر آن در اجرای موفق مأموریت امنیتی توجیه و تصریح نماید که هرگونه سهل‌انگاری و بی‌توجهی در این امر موجب گسترش و شیوع بحران می‌شود و کنترل و مقابله با آن نیازمند صرف توان و هزینه‌های فراوان مادی و معنوی خواهد بود. برخی اوقات حضور پیش‌دستانه نیروها در کانون‌های بحران، موجب بازدارندگی و سلب فرصت از اغتشاش‌گران می‌شود. بنابراین حضور نیروهای بسیجی در این‌گونه فراخوانی‌ها بسیار مؤثر بوده و لازم است مورد اهتمام و توجه قرار گیرد. بدیهی است اگر نیروهای گردان اهمیت فراوان این موضوع را درک نمایند، نهایت سعی و تلاش لازم را به‌عمل خواهند آورد.

۳-۲- شناسایی نقاط ضعف و قوت در فراخوانی و اتخاذ تدابیر لازم

برای اجرای مناسب، صحیح و به‌موقع فراخوانی، لازم است تا فرماندهی گردان روش‌های مناسب فراخوانی را به‌همراه ارکان و عناصر کلیدی بررسی و در برنامه‌های حفظ انسجام و آمادگی رزم تمرین نموده و ضمن برگزاری جلسه با حضور اعضای مؤثر در گردان، پس از انجام بررسی‌های لازم، نقاط ضعف و قوت نیروهای گردان در فراخوانی را شناسایی و تدابیر و اقدام‌ها لازم را به‌منظور برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت اتخاذ نماید. البته مشورت با فرماندهان سایر گردان‌ها و استفاده از تجربیات موفق و یا ناموفق آنان در موضوع فراخوانی نیز در این رابطه بسیار مؤثر خواهد بود.

۳-۳- نوآوری و خلاقیت در فراخوانی نیروهای تحت امر

با عنایت به اینکه موارد ذکرشده در این نوشتار حاصل تجارب برخی از مسئولین و فرماندهان مأموریت مقابله با اغتشاش در طول زمان‌های گذشته به‌ویژه فتنه‌ی سال ۱۳۸۸ می‌باشد، قطعاً در مورد موضوع فراخوانی تجارب، نوآوری‌ها و خلاقیت‌هایی دیگری نیز وجود دارد که تاکنون ثبت و ضبط نگردیده است و یا ممکن است در مأموریت‌های آتی با توجه به مقتضیات زمان، روش‌های مؤثر جدیدی ابداع و به‌کارگیری شود. بنابراین لازم است تا فرمانده گردان با استفاده از دانش و تجارب موجود و ضمن بهره‌گیری از نظرات نیروهای بسیجی، خلاقیت‌ها و نوآوری‌های مؤثر در فراخوانی را به‌صورت گردانی تمرین و اجرایی نماید.

فصل دوم

جابه‌جایی و انتقال نیرو

در صحنه اغتشاش

- ۱- هدف
- ۲- منظور
- ۳- انواع جابه‌جایی
- ۴- انواع جابه‌جایی از دیدگاه متفاوت
- ۵- ملاحظات اساسی در جابه‌جایی نیروها
- ۶- مشکلات موجود در جابه‌جایی نیروها
- ۷- محاسن جابه‌جایی نیروها با خودروهای جمعی
- ۸- محاسن جابه‌جایی نیروها با وسایل نقلیه انفرادی
- ۹- اقدام‌های لازم در انجام یک جابه‌جایی و انتقال مناسب
- ۱۰- وضعیت و تمرین پاسگاهی

شکل ۱-۲

۱- هدف

جابه‌جایی سریع و ایمن نیروها به صحنه عملیات و هدایت نیروهای امنیتی برای مقابله با اغتشاش‌گران.

آشنایی با شیوه ایمن و سریع جابه‌جایی نیروها به صحنه درگیری و صحنه عملیات می‌باشد که این جابه‌جایی شامل بخش‌های مختلفی اعم از اعزام نیرو به صحنه، خروج نیروها از صحنه و یا تعویض نیروها به منظور حفظ توان نیروهای عمل‌کننده باشد.

۳- انواع جابه‌جایی

(۱) جابه‌جایی و انتقال نیروها از محل فراخوانی به منطقه اجرای عملیات (معمولاً فراخوانی نیروها در محل مقرر گردان انجام‌شده و سپس نیروها به محل اجرای مأموریت منتقل می‌شوند)؛

(۲) جابه‌جایی نیروها در منطقه عملیاتی (در تجارب گذشته به دلیل حضور و استفاده مستمر از نیروهای بسیجی معمولاً این نیروها در صحنه‌های مختلف وارد عمل می‌شدند و مرتباً لازم بود که این نیروها از یک صحنه وارد صحنه دیگری شوند)؛

(۳) جابه‌جایی نیروها از منطقه عملیاتی به عقب (بعد از اجرای عملیات و بازگشت آرامش به صحنه لازم است این نیروها ضمن ترک محل اجرای مأموریت به مقر اصلی خود بازگردند).

۴- انواع جابه‌جایی از دیدگاه متفاوت

(۱) جابه‌جایی پنهان (در تجارب فتنه ۱۳۸۸ مواردی شاهد بودیم که نیاز بوده نیروهای امنیتی از یک صحنه درگیری با عبور از میان اغتشاش‌گران خود را به محل دیگری برسانند، بنابراین در چنین مواردی ابتکار عمل در خصوص انتقال پنهان نیروها و رعایت اصل غافلگیری خود را نشان می‌داد)؛

(۲) جابه جایی آشکار (در تجارب فتنه ۱۳۸۸ بارها شاهد نمایش اقتدار و قدرت نیروهای امنیتی به منظور بازدارندگی و اجرای عملیات روانی بوده ایم که بسیار مؤثر و مفید واقع شده است).

۵- ملاحظات اساسی در جابه جایی نیروها

(۱) انتخاب بهترین مسیر (با ملاحظه نوع جابه جایی، ترافیک، زمان، مسافت و ... بهترین مسیر انتخاب شود)؛

(۲) شناخت جغرافیای محل (در یکی از مأموریت های امنیتی سال ۱۳۸۹، مقابله با اغتشاشات با وجود فاصله ۵ دقیقه ای یکی از یگان ها با اغتشاش گران، به علت شناخت ناکافی جغرافیایی شهری حدود یک ساعت طول کشید تا یگان مذکور به محل اعلام شده برسد)؛

(۳) استفاده از وسایل مناسب با توجه به مسیر فاصله، شرایط آب و هوایی، وجود دشمن و ... ؛

(۴) تأمین امنیت نیروها در حین جابه جایی (در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، چندین بار شاهد غافل گیری نیروهای خودی در حین اعزام به مأموریت و صدمات ناشی از این غافل گیری بودیم)؛

(۵) سرعت مناسب وسیله نقلیه (در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، به دلیل استفاده از موتور سیکلت)؛

(۶) امنیت وسیله نقلیه (یک وسیله نقلیه باید علاوه بر سلامت فنی از نظر تاکتیکی و عملیاتی نیز واجد امنیت لازم بوده و از سرعت مناسب در جابه جایی برخوردار باشند. برخی از بسیجیان از موتورهای شخصی در مأموریت ها استفاده می نمایند که به دلیل متفاوت بودن این وسایل بارها شاهد عقب ماندن بعضی از آنها در حین جابه جایی و ستون کشی بودیم که این خود مشکلات مختلفی را در پی داشت)؛

(۷) نمایش اقتدار موردنیاز (در بسیاری مواقع حرکت مقتدرانه نیروها به‌منظور اعزام به محلی خاص موجب رعب در دل اغتشاش‌گران و ممانعت از برزو هرگونه ناامنی می‌شود؛ بنابراین در این خصوص زمان و مسیر و حفظ آرایش و اقتدار از اهمیت خاصی برخوردار است)؛

(۸) کیفیت جابه‌جایی (مخفی، آشکار و...)؛

(۹) کمیت موردنیاز در جابه‌جایی (با توجه به نوع وسایل و تعداد نیرویی که نیاز به جابه‌جایی می‌باشد، باید ملاحظات هم‌چون ترافیک و مشکلات احتمالی و ... در نظر گرفت و تدابیر لازم اتخاذ شود).

۶- مشکلات موجود در جابه‌جایی نیروها

۱- ۶- وسایل نقلیه جمعی (عمومی و سپاه)

- (۱) کمبود وسایل ترابری جمعی در سازمان (در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، اغلب نیروهای بسیجی از موتورها و خودروهای شخصی خود استفاده می‌کردند)؛
- (۲) ترافیک و راه‌بندان معابر عمومی؛
- (۳) مشکلات مربوط به هماهنگی و تأمین این وسایل؛
- (۴) قابل اعتماد نبودن رانندگان این وسایل؛
- (۵) خطرات ناشی از جابه‌جایی نیروها به‌صورت منسجم؛
- (۶) آسیب‌پذیری بالای این وسایل؛
- (۷) کندی حرکت وسایل نقلیه عمومی؛
- (۸) امکان بهره‌برداری ضعیف از این وسایل در منطقه عملیات.

۲- ۶- وسایل نقلیه انفرادی

- (۱) کمبود وسایل نقلیه موتوری و خودرو سواری؛
- (۲) تأمین امنیت ستون کشی نیروها؛

- (۳) افزایش احتمال خرابی این وسایل و معطلی ستون؛
- (۴) متحدالشکل نبودن این وسایل و ایجاد بی‌نظمی ظاهری و بی‌نظمی در ستون کشی؛
- (۵) تأمین امنیت این وسایل در محل اجرای مأموریت (در اغتشاشات سال ۱۳۸۸ و همچنین در مأموریت‌های سال ۱۳۸۹ بارها شاهد وارد آمدن خسارت به وسایل نقلیه بوده‌ایم که از جمله می‌توان به آتش گرفتن موتورهای سپاه سیدالشهدا هنگام انتقال آنها با کامیون به پادگان مربوطه اشاره نمود).

۷- محاسن جابه‌جایی نیروها با خودروهای جمعی

- (۱) جابه‌جایی منسجم نیروها و حضور دفعی در محل اجرای مأموریت؛
- (۲) رهایی از مشکلات ناشی از تأمین امنیت وسایل ترابری انفرادی در محل اجرای مأموریت (در تجارب ۱۳۸۸ بارها شاهد آتش‌سوزی و وارد آمدن خسارت به موتورهای پارک شده در کنار خیابان بوده‌ایم)؛
- (۳) امکان بهتر در برقراری امنیت نیروها در حین جابه‌جایی؛
- (۴) رهایی از مشکلات ناشی از تأمین ستون موتوری؛
- (۵) کاهش احتمال خرابی وسیله نقلیه؛
- (۶) کاهش تصادفات رانندگی موتوری (در اغلب مأموریت‌ها و تجارب گذشته ما شاهد تصادف نیروهای موتوری و تلفات و خسارات ناشی از آن بوده‌ایم).

۸- محاسن جابه‌جایی نیروها با وسایل نقلیه انفرادی

- (۱) چابکی و چالاکی در جابه‌جایی نیروها با کمک موتورسیکلت؛
- (۲) رهایی از گره‌های ترافیکی و حضور به‌موقع در محل مأموریت؛
- (۳) امکان حرکت در معابر تنگ و ...؛

- (۴) امکان جابه‌جایی نیروها با تعداد موردنظر و یا تقسیم نیروها؛
 (۵) امکان انتقال سریع نیروها از یک محل به محل دیگری برای اجرای مأموریت؛
 (۶) اقتدار و عظمت انتقال نیرو با موتورسیکلت؛
 (۷) امکان اجرای عملیات روانی و اقتدار در منطقه.

شکل ۲-۲

۹- اقدام‌های لازم در انجام یک جابه‌جایی و انتقال مناسب

- (۱) بهره‌گیری از امکانات موجود به بهترین شکل؛
 (۲) برنامه‌ریزی مناسب به منظور اجرای یک انتقال مناسب (در یک برنامه‌ریزی خوب مواردی چون زمان انتقال و ترتیب توالی آن موردبررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد)؛
 (۳) انجام اقدامات کنترلی و تأمینی؛
 (۴) شناسایی مسیر و وضعیت موجود هنگام انتقال؛
 (۵) هدف‌گذاری مناسب در عملیات انتقال.

۱۰- وضعیت و تمرین پاسگاهی

وضعیت مأموریت: گردان یکم امام علی (ع) مأموریت دارد از ساعت «س» روز «ر» نسبت به اجرای مأموریت مقابله با اغتشاش و ناامنی در میدان امام (ره) اقدام نماید. در اطلاعیه‌هایی که در سطح شهر توزیع شده آمده که در روز «ر» بار دیگر هم‌صدل و هم‌صدا ضمن حضور در میدان «م» حقوق تضعیف شده خود را از چپاولگران و ایادی آن‌ها مطالبه خواهیم کرد (وعده ما ساعت ۱۶۰۰ میدان امام (ره)). همچنین پیامک‌هایی به شهروندان مبنی بر حضور در میدان «م» ساعت ۱۵۰۰ ارسال شده است.

شبکه‌های ضدانقلاب اقدام به فراخوانی عمومی از بعد از ظهر روز «ر» در میدان مذکور نموده‌اند.

گردان یکم امام علی (ع) باید ضمن فراخوانی نیروها در محل اصلی خود (ناحیه مقاومت بسیج مالک اشتر) در زمان مقرر ضمن حضور در محل مورد نظر نسبت به اجرای مأموریت اقدام نماید.

با توجه به موارد فوق نسبت به پاسخ‌گویی به خواسته‌های زیر اقدام نمایید:

(۱) با توجه به مسیر و امکانات موجود، بهترین وسیله نقلیه به منظور انتقال نیروها به محل مأموریت چه خواهد بود؟

(۲) بهترین مسیر از نظر شما کدام مسیر خواهد بود و چه ملاحظات را به منظور اجرای یک انتقال مناسب و خوب در نظر خواهید گرفت؟

(۳) در حین اجرای مأموریت در میدان امام (ره)، به شما مأموریت داده می‌شود تا ضمن انتقال به میدان فردوسی نسبت به اجرای مأموریت در محل مذکور اقدام نمایید. بنابراین به منظور رسیدن به محل جدید چه ملاحظات را مدنظر قرار داده و از چه وسیله استفاده خواهید کرد؟

(۴) بعد از پایان مأموریت به شما دستور ترک منطقه و عزیمت به مقر داده می‌شود، بنابراین به منظور حفظ آرامش صحنه و عدم جلب توجه در خصوص خروج نیروها از صحنه چه مواردی را مدنظر قرار خواهید داد.

فصل سوم

حفاظت از اماکن در اغتشاشات

- ۱- هدف
- ۲- منظور
- ۳- اهمیت و ضرورت
- ۴- طرح تحقیق
- ۵- سؤال‌های تحقیق
- ۶- تعاریف
- ۷- وظایف سازمان‌ها در راستای حفاظت از اماکن تابعه
- ۸- تبیین وظایف عملیاتی گردان در راستای محافظت از اماکن
- ۹- تبیین زمینه‌های آسیب‌پذیری اماکن و تأسیسات
- ۱۰- اقدام‌های عملیاتی گردان برای حفاظت از اماکن در صحنه‌ی عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

شکل ۱-۳

۱- هدف

تبیین ویژگی‌ها، اهمیت و چگونگی حفاظت از اماکن حیاتی، حساس و مهم در عملیات مقابله با اغتشاشات.

۲- منظور

آشنایی فرماندهان گردان‌های امنیتی با اماکن حیاتی، حساس و مهم و وظایف یگان‌های امنیتی در حفاظت از آن اماکن.

۳- اهمیت و ضرورت

تجربه‌ی بحران‌های امنیتی سنوات گذشته بیانگر آن است که، سرکردگان اغتشاش‌گر، همیشه با رویکردهای راهبردی و تاکتیکی، به دنبال تصرف، تخریب و آسیب بر اماکن حیاتی، حساس و مهم موجود در صحنه‌های امنیتی می‌باشند. بر این اساس، آشنایی فرماندهان گردان‌های امنیتی و مدیران بحران (سطح تاکتیکی) با اماکن حیاتی، حساس و مهم و وظایف یگان‌های امنیتی در حفاظت از آنها ضرورتی اجتناب‌ناپذیر بوده و عملاً موجب افزایش توانمندی گردان‌های مزبور در انجام مأموریت‌های مرتبط خواهد بود.

۴- طرح تحقیق

در قالب این تحقیق ضمن ارائه‌ی تعاریف اماکن حیاتی، حساس و مهم، با بیان آسیب‌پذیری‌های این اماکن، تاکتیک‌های عملیاتی گردان در راستای حفاظت از این گونه اماکن در قالب تجارب عینی صحنه‌های عملیاتی تبیین خواهد شد.

۵- سؤال‌های تحقیق

- (۱) در حوزه‌ی سرزمینی گردان چه اماکن و تأسیسات قابل حفاظت می‌تواند وجود داشته باشد؟
- (۲) در ضمن فرآیند مقابله با اغتشاشات شهری، نقش گردان در حفاظت از اماکن و تأسیسات طبقه‌بندی شده چه می‌تواند باشد؟
- (۳) راه‌های افزایش آشنایی نیروهای گردان با اماکن مهم و قابل حفاظت و... حوزه‌ی سرزمینی چیست؟

- (۴) در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات شهری آسیب‌ها و تهدیدات متصور برای اماکن موصوف کدامند؟
- (۵) برای کاهش آسیب‌پذیری‌ها و حفاظت از اماکن موصوف در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات شهری چه تاکتیک‌هایی می‌تواند مدنظر باشد؟
- (۶) در راستای کاهش آسیب‌پذیری‌ها و حفاظت از اماکن موصوف در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات شهری چه مشکلاتی متصور می‌باشد؟
- (۷) راه‌کارهای تأمین و نیز ارتقای ضریب حفاظتی اماکن دارای طبقه‌بندی کدامند؟

۶- تعاریف

- (۱) اماکن حیاتی: اماکنی و تأسیساتی می‌باشند که از نقطه‌نظر راهبردی چنان حائز اهمیتی است که اگر تمام و یا قسمتی از آن مورد تعرض و یا تخریب واقع شده و یا به اشغال و کنترل دشمن در آیند خسارات کلی به امنیت کشور وارد شده و یا زندگی عادی مردم را برای مدت مدیدی دچار اختلال نمایند.
- (۲) اماکن حساس: اماکنی و تأسیساتی می‌باشند که اگر تمام و یا قسمتی از آن مورد تعرض و یا تخریب واقع شده و یا به اشغال و کنترل دشمن در آیند، زیان کلی به امنیت منطقه‌ای از کشور وارد شده و یا زندگی عادی مردم را برای مدتی مختل نمایند.
- (۳) اماکن مهم: اماکنی و تأسیساتی می‌باشند که اگر تمام و یا قسمتی از آن مورد تعرض و یا تخریب واقع شده و یا تحت اشغال و یا کنترل دشمن در آیند، مشکلات امنیتی برای قسمتی از منطقه‌ای از کشور، ایجاد شده و یا زندگی عادی گروهی از مردم برای مدت محدودی مختل گردد.
- (۴) اماکن قابل حفاظت: اماکنی و تأسیساتی می‌باشند که در رده‌های فوق قرار نگرفته، اما لطمه به آنها می‌تواند وقفه‌ای در بخشی از امور یک شهر ایجاد نموده و حفاظت از آنها لازم باشد.

(۵) اغتشاش هرگونه اقدام شدید تعداد یا گروه‌هایی از جمعیت ناراضی و فاقد رفتار عقلانی، که به وسیله‌ی افرادی خاص تحریک گردیده و مبادرت به برهم زدن نظم و آرامش عمومی به منظور رسیدن به اهدافی در مغایرت با قوانین جاری کشور نمایند را اغتشاش گویند.

(۶) نیروی انتظامی ج.ا.ا. نیروی انتظامی مصرح در قانون که مسئولیت برقراری امنیت در وضعیت انتظامی را بر عهده دارد.

(۷) وضعیت انتظامی وضعیتی است که نظم عمومی جامعه روند عادی دارد و یا بر اثر برخی حوادث و مسائل، آرامش روانی و امنیت اجتماعی و نظم عمومی دچار اختلال گردیده و ناآرامی‌هایی در جامعه پدیدار گشته است، اما اقدام قابل ملاحظه‌ای برای مقابله با دولت و تضعیف حاکمیت مشاهده نمی‌گردد.

(۸) وضعیت امنیتی وضعیتی است که در آن اقدامات و تلاش‌هایی در داخل یا خارج از کشور به منظور مقابله با نظام و براندازی حکومت صورت بگیرد.

۷- وظایف سازمان‌ها در راستای حفاظت از اماکن تابعه

(۱) انتخاب مناسب مکان و فضا (سازمان‌ها به عنوان متولیان برقراری امنیت اماکن و تأسیسات تابعه موظفند در انتخاب مکان برای اجرای پروژه‌های ابنیه و تأسیسات مهم، اصول پدافند غیرعامل را در همه‌ی مراحل مدنظر قرار دهند تا امکان تأمین و حفاظت از آنها با صرفه‌ی انسانی، اقتصادی و فنی مناسب ایجاد شود)؛

(۲) طراحی مناسب سازه‌ها و ابنیه (سازمان‌ها به عنوان متولیان برقراری امنیت اماکن و تأسیسات تابعه موظفند در طراحی سازه‌ها، ابنیه و تأسیسات مهم، اصول پدافند غیرعامل را در همه‌ی مراحل مدنظر قرار دهند تا امکان تأمین و حفاظت از آنها با صرفه‌ی انسانی، اقتصادی و فنی مناسب ایجاد شود)؛

(۳) حفاظت فیزیکی و انسانی (سازمان‌ها موظفند پس از اتمام مراحل ساخت، با ایجاد موانع فیزیکی و الکترونیکی، نسبت به ایجاد بازدارندگی لازم اقدام نمایند. علاوه

بر این، با به کارگیری عوامل انسانی در برجک‌های دیدبانی بصری و... نسبت به افزایش ضریب حفاظتی اماکن تابعه اقدام نمایند؛

(۴) عوامل کنترلی (به کارگیری سامانه‌های الکترونیکی و پست‌های کنترل تردد نیز در راستای تأمین اماکن و تأسیسات حائز اهمیت بوده و قابلیت اقدام دارد)؛

(۵) برقراری سامانه‌های تصویری و دوربین‌های مدار بسته (سازمان‌ها موظفند پس از اتمام مراحل ساخت و در راستای بازدارندگی و نیز شناسایی موارد مشکوک، نسبت به برقراری سامانه‌های تصویری و دوربین‌های مدار بسته با کیفیت بالای تصاویر در اماکن تابعه اقدام نمایند)؛

(۶) تقویت سامانه‌های دفاع و حفاظت از اسناد، مدارک و لوازم (در مراکز امنیتی اولویت با دفاع و حراست از اسناد و لوازم می‌باشد و در این راستا انتقال اسناد به مراکز امن‌تر پیش‌بینی شود و در غیر مراکز امنیتی اولویت به دفاع از ساختمان معطوف خواهد بود)؛

(۷) تعیین متولی مشخص با فرماندهی واحد برای حفاظت و حراست از اماکن (این امر دارای اهمیت ذاتی بوده و اجرای آن موجب وحدت تلاش‌ها و پرهیز از اقدامات موازی و نیز پر کردن خلأهای حفاظتی و امنیتی خواهد بود)؛

(۸) تدوین طرح حفاظت و دفاع از اماکن (این امر با احصاء آسیب‌پذیری‌ها و با تعیین وظایف هر یک از اجزا و استقرار سامانه‌های پدافند عامل و غیرعامل صورت می‌گیرد)؛

(۹) شناسایی دائمی حوزه‌ی سرزمینی و استمرار اشراق اطلاعاتی (با اجرای گشت‌های اطلاعاتی مستمر و نیز کسب اخبار و اطلاعات لازم از مجاری ممکن انجام می‌گیرد).

(۱۰) سازمان‌دهی و به کارگیری عوامل انسانی با استعداد لازم در قالب طرح‌های حفاظت و دفاع از اماکن (در این مقوله کیفیت و کمیت نیروی انسانی برای افزایش کارایی و نیز افزایش اثربخشی در راستای معانعت از نفوذ و... حائز اهمیت می‌باشد)؛

(۱۱) مدیریت مناسب و مستمر موادی که آسیب‌پذیری اماکن را بالا می‌برد (مانند

مواد منفجره، مواد اشتعال‌زا و...).

۸- تبیین وظایف عملیاتی گردان در راستای محافظت از اماکن

(۱) کسب اشراف اطلاعاتی لازم بر محدوده‌ی سرزمینی (بدون اشراف اطلاعاتی بر محدوده‌ی سرزمینی و شناسایی میدانی اماکن قابل حفاظت، تأمین امنیت و حفاظت از آن‌ها در صحنه‌ی عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و ناآرامی‌های اجتماعی ممکن نمی‌باشد. ای‌بسا فرمانده صحنه‌ی عملیاتی به دلیل فقدان اطلاعات و آگاهی لازم اغتشاش‌گران را در صحنه‌ی عملیاتی به سمت یک مکان قابل حفاظتی مانند پمپ‌بنزین کیش دهد و یا به دلیل عدم آشنایی جغرافیایی و نیز فقدان اطلاعات علی‌رغم امکان دسترسی، گردانی نتواند به کمک نیروهای محافظ و مدافع از یک مکان قابل حفاظت در صحنه‌ی عملیاتی بشتابد و آن مقر و مکان محاصره‌شده و در آستانه‌ی سقوط و آسیب قرار گیرد)؛

(۲) داشتن طرح مناسب بر اساس طرح‌ها و اسناد بالادستی (حسب مورد داشتن و تدوین طرح مناسب عملیاتی با به‌روزرسانی برآوردها، تعیین سازمان رزم مناسب، تبیین تاکتیک‌های عملیاتی، تعیین سلاح و تجهیزات لازم، پیش‌بینی پشتیبانی‌های گردان و... در کمک به محافظت از اماکن حیاتی و حساس حائز اهمیت بسیار می‌باشد و توجه به این مهم اجتناب‌ناپذیر است)؛

(۳) تأمین امکانات، سلاح، تجهیزات و مهمات موردنیاز برابر طرح‌های دفاعی (پشتیبانی سخت‌افزاری از عملیات گردان و تأمین ملزومات فیزیکی عملیات مانند سلاح‌های متناسب، مهمات موردنیاز مانند اشک‌آور و... قطعاً بر سرنوشت عملیات دفاعی و مقابله با مهاجمین تأثیری حیاتی خواهد داشت)؛

(۴) اجرای تمرین تاکتیکی بر اساس طرح‌های مصوب (اجرای تمرین‌های تاکتیکی در محیط، جغرافیا و سرزمین اصلی و یا مشابه ضمن حفظ و تقویت ارتباط مستمر با مسئولین مربوطه، آشنایی و تسلط نیروها بر محیط عملیات را افزایش خواهد داد)؛

(۵) اتخاذ تاکتیک‌های عملیاتی مناسب متناسب با تغییرات صحنه‌های عملیاتی (باتوجه به تغییر مکرر شرایط و ویژگی‌های صحنه‌های عملیاتی، اتخاذ تاکتیک مناسب در راستای مقابله یا اغتشاش‌گران با مدنظر قرار دادن امنیت اماکن حائز اهمیت می‌باشد)؛

(۶) پیش‌بینی نیروی احتیاط و تأمین مناسب متناسب با تغییرات صحنه‌های عملیاتی (با توجه به تغییر مکرر شرایط و ویژگی‌های صحنه‌های عملیاتی، پیش‌بینی تأمین مناسب در حفاظت از اماکن در راستای اجتناب از غافلگیری، محاصره شدن نیروها و نیز پشتیبانی به موقع عملیاتی نیروها دارای اهمیت ذاتی است)؛

(۷) تعیین اولویت اقدامات متناسب با تغییرات صحنه‌های عملیاتی (با توجه به تغییر مکرر شرایط و ویژگی‌های صحنه‌های عملیاتی، تعیین اولویت در برخورد با اغتشاش‌گران، اقدامات عملیاتی و حفاظت از اماکن و در ادامه اتخاذ تاکتیک مناسب در راستای مقابله با اغتشاش‌گران با مدنظر قرار دادن امنیت اماکن حائز اهمیت می‌باشد)؛

(۸) مستندسازی وضعیت عملیاتی (با توجه به اهمیت حمله‌ی اغتشاش‌گران به اماکن و تأثیر آن بر روند عملیات مقابله، فرمانده صحنه حتماً باید نسبت به گماردن عنصر مناسب برای مستندسازی تصویری وقایع اقدام نماید).

۹- تبیین زمینه‌های آسیب‌پذیری اماکن و تأسیسات

- (۱) عدم وجود فضای تأخیری و حریم در اطراف ساختمان و دسترسی ساده به آن؛
- (۲) امکان اشغال و گروگان‌گیری و ضعف در شرایط حفاظت فیزیکی؛
- (۳) امکان شنود و جاسوسی توسط همسایگان هم‌جوار با ساختمان؛
- (۴) فرسودگی تأسیسات و امکان آتش‌سوزی؛
- (۵) پراکندگی ساختمان‌ها و تأسیسات؛
- (۶) امکان انجام عملیات انتحاری نسبت به اماکن؛
- (۷) فقدان سامانه نمایشگرهای (مانیتورینگ) فعال؛
- (۸) فقدان گشت محیطی و پیرامونی؛
- (۹) فقدان نظارت و کنترل بصری بر محوطه‌ی اماکن؛
- (۱۰) امکان هجوم سازمان‌یافته به اماکن در پوشش تقابل گروه‌های مردمی به منظور تصرف و یا خرابکاری؛

(۱۱) فقدان اشراف اطلاعاتی متولیان دفاع و حفاظت از اماکن نسبت به شعاع

مطمئنه‌ی پیرامونی؛

(۱۲) فقدان طرح عملیاتی دفاعی مناسب و به‌روز شده برای دفاع و حفاظت از اماکن؛

(۱۳) کمبود و نیز فقدان امکانات تأخیری و سد و موانع در راستای حفاظت از اماکن؛

(۱۴) کمبود و نیز فقدان امکانات پدافندی (مانند مهمات بازدارنده و اشک‌آور) در

راستای حفاظت از اماکن؛

(۱۵) استقرار نامناسب عوامل و امکانات و جانمایی نامناسب ابنیه‌ی حساس.

۱۰- اقدام‌های عملیاتی گردان برای حفاظت از اماکن در صحنه‌ی عملیات

مقابله با اغتشاشات شهری

(۱) برقراری گشت‌های اطلاعاتی و عملیاتی (برای افزایش ضریب حفاظتی اماکن و

کسب اشراف اطلاعاتی از آخرین وضعیت تهدیدات متصور بر علیه اماکن، برقراری

گشت‌های اطلاعاتی و نیز عملیاتی با پوشش مناسب مورد تأکید می‌باشد)؛

(۲) به‌روزرسانی طرح حفاظتی (تدوین و یا حداقل طراحی ذهنی طرح‌های دفاعی

و حفاظتی برای حفاظت از اماکن مهم و قابل حفاظت در حوزه‌ی سرزمینی، محدوده‌ی

عمل و صحنه‌ی عملیات و نیز توجیه نیروهای مؤثر گردان نسبت به آن، کمک شایانی

به کاهش آسیب‌پذیری‌های اماکن خواهد نمود)؛

(۳) تاکتیک سد و موانع کلاسیک (منظور انسداد یا کانالیزه کردن مسیرهای

دسترسی به مکان موردنظر با به‌کارگیری موانع مصنوعی مانند نرده‌ها و شبکه‌های

فلزی، انواع سیم‌های خاردار و... می‌باشد)؛

(۴) تاکتیک سد و موانع ابداعی (منظور انسداد یا کانالیزه کردن مسیرهای دسترسی

به مکان موردنظر با به‌کارگیری موانع در دسترس مانند پارک کردن اتوبوس، کامیون و...

در ورودی به محوطه‌ی اماکن خاص و یا مثلاً آتش زدن چند سطل زباله و... در مسیر

متمهی به یک مکان قابل حفاظت می‌باشد)؛

- (۵) گماردن نگهبان و انسداد انسانی (منظور انسداد یا کانالیزه کردن مسیرهای دسترسی به مکان موردنظر با گماردن نگهبان با استعداد لازم و حسب مورد تشکیل لایه‌های حفاظتی متعدد در قالب چیدمان عوامل انسانی می‌باشد)؛
- (۶) تاکتیک فریب (منظور انحراف ذهنی و تغییر هدف اغتشاش‌گران از توجه به مکان خاص با روش‌های فریبکارانه می‌باشد)؛
- (۷) گماردن تأمین مسلح (آشکار یا پنهان) در ساختمان‌ها و نقاط مشرف (منظور حسب مورد تقویت، تأمین و برقراری امنیت مکان موردنظر به وسیله‌ی استقرار عوامل مسلح در ساختمان‌های مجاور و نقاط مشرف می‌باشد که این امر عملاً آسیب‌پذیری نیروهای خودی را به حداقل می‌رساند)؛
- (۸) تغییر هدف اغتشاش‌گران از حمله به مکان خاص با اقدامات اطلاعاتی (منظور نفوذ در جمعیت اغتشاش‌گر، به دست گرفتن رهبری آن‌ها در صحنه و انحراف هدف عملیاتی آن‌ها از هجوم و آسیب به یک مکان خاص به سمت‌های کم‌خطر و کم‌اهمیت‌تر است)؛
- (۹) تغییر هدف اغتشاش‌گران از حمله به مکان خاص با انجام عملیات روانی (منظور نفوذ در جمعیت اغتشاش‌گر، استفاده از تاکتیک‌های عملیات روانی (ترساندن و...) در صحنه و انصراف آن‌ها از هجوم و آسیب به یک مکان خاص می‌باشد)؛
- (۱۰) تعطیل نمودن و بستن مکان موردنظر (هماهنگی با متولیان و مسئولین اماکن موردنظر مانند بانک‌ها، جایگاه‌های سوخت، شرکت‌ها، فروشگاه‌ها، مغازه‌ها و... حسب مورد برای تعطیلی موقت فعالیت‌های آن و تقویت حفاظت فیزیکی مجموعه با به‌کارگیری کارکنان همان اماکن)؛
- (۱۱) استقرار واحد آتش‌نشانی در محل (هماهنگی با واحد آتش‌نشانی محدوده‌ی عملیات و استقرار تیم آتش‌نشانی به همراه خودرو و امکانات لازم در راستای مقابله با آتش‌سوزی احتمالی اماکن)؛
- (۱۲) پیش‌بینی کپسول اطفاء حریق (همراه داشتن کپسول اطفاء حریق پرتابل در گردان و نیز استفاده از امکانات اطفاء حریق موجود در اماکن موردنظر و ساختمان‌های هم‌جوار در راستای مقابله با آتش‌سوزی احتمالی اماکن)؛

(۱۳) تخلیه‌ی و یا جابه‌جایی اسناد، مدارک و... (در صورت احتمال بالای حمله، انتقال

اسناد، مدارک و اموال کم‌حجم با ارزش به مکان امن از آسیب‌پذیری آن‌ها می‌کاهد)؛

(۱۴) تقویت درب‌های ورودی (در صورت احتمال بالای حمله، با قرار دادن اجسام

سنگین پشت درب‌های ورودی می‌توان نسبت به تقویت آن‌ها کمک نمود مثلاً در زمان

حمله‌ی اغتشاش‌گران به حوزه‌ی ۱۱۷ تهران و زمانی که اغتشاش‌گران قصد داشتند با

شکستن درب ورودی وارد حوزه شده و آن را تصرف نمایند، فرمانده حوزه با قرار

دادن و تکیه دادن خودروی تویوتا به پشت درب خودروبی حوزه، ضمن افزایش

مقاومت درب، از شکستن آن و ورود اغتشاش‌گران جلوگیری نمود)؛

(۱۵) به‌کارگیری نماینده‌ی اماکن (در صورت احتمال حمله، به‌ویژه زمانی که

احتمال همکاری کارکنان امکان‌مورد تهدید با اغتشاش‌گران وجود دارد، می‌توان با

احضار، مسئول و...، این اماکن ضمن اتمام حجت و گوشزد کردن مسئولیت آن‌ها در

حفاظت از اماکن‌شان، با توجه به اینکه هیچ‌کس بهتر از کارکنان آن مکان از

آسیب‌پذیری‌های این اماکن آگاهی ندارند، کارکنان را در راستای تقویت حفاظت از

مکانشان به‌کارگیری نمود؛ مانند آتش زدن برنامه‌ریزی‌شده‌ی جایگاه سوخت وردآورد

در زمان اغتشاشات توسط کارکنان آنجا، برای دریافت غرامت از بیمه)؛

(۱۶) استقرار نیروی تأمین در نقاط سرکوب اماکن (در صورت احتمال حمله،

حتی‌الامکان باید با مستقر نمودن نیروی ورزیده‌ی با توجه به وضعیت ساختمان و

تهدیدات متصور، نسبت به برقراری تأمین اقدام نمود)؛

(۱۷) استقرار عکاس و فیلم‌بردار در نقاط سرکوب اماکن (در صورت احتمال حمله،

با مستقر نمودن عکاس و فیلم‌بردار گردان، نسبت به مستندسازی اقدام نمود که این امر

به‌نوبه‌ی خود دارای خاصیت بازدارندگی خواهد بود).

فصل چهارم

گشت شهری در اغتشاشات

- ۱- هدف
- ۲- منظور
- ۳- حدود و شمول
- ۴- تعاریف
- ۵- مشخصات و ویژگی‌های افراد گشت
- ۶- گشت عملیاتی از نظر زمان
- ۷- گشت عملیاتی از لحاظ شکل زمین
- ۸- وظایف فرماندهی و ستاد در عملیات گشت شهری
- ۹- مواردی که گشتی را تهدید می‌کند
- ۱۰- روش‌های برای بهتر انجام دادن مأموریت گشتی
- ۱۱- بیان برخی از تجارب

شکل ۱-۴

۱- هدف

آشنا نمودن فرماندهان یگان‌های رزم با اصول و روش‌های به‌کارگیری گشت شهری در عملیات آرام‌سازی و برنامه‌ریزی برای آموزش، طرح‌ریزی، تمرین و استفاده‌ی به‌جا و مناسب از گشتی شهری می‌باشد.

این جزوه راهنمایی کلی، برای به‌کارگیری گشتی در شهر برای آن دسته از یگان‌های امنیتی است که در منطقه‌ی تحت مسئولیت خود، عملیات آرام‌سازی را به‌منظور کنترل و مهار اغتشاش و آشوب‌های شهری به‌مورد اجرا می‌گذارند.

۲- منظور

- (۱) به‌وسیله‌ی اعزام گشتی، نظارت و کنترل مؤثر و مستمر خود را بر صحنه و منطقه‌ی عملیات آرام‌سازی به حداکثر برسانند.
- (۲) با به اجرا گذاشتن انواع گشت در شهر، با ایجاد بازدارندگی در منطقه‌ی آشوب‌زده یا مستعد آشوب، فعالیت و اقدامات بالفعل و بالقوه‌ی عوامل اغتشاش‌گر را خنثی و مهار نمایند.
- (۳) تلفات و خسارات یگان‌های خودی را با ایجاد تأمین و مراقبت مؤثر به‌وسیله‌ی گشتی به حداقل برسانند.

۳- حدود و شمول

مطالب این جزوه نحوه‌ی به‌کارگیری و استفاده از گشتی را در شهر برای یگان‌های امنیتی تشریح می‌کند. این جزوه حاوی نکات مهمی در مورد انواع گشتی، مقدمات و محدودیت‌ها، سازمان، تجهیزات، فرماندهی، طرح‌ریزی، به‌کارگیری و هدایت آن در عملیات آرام‌سازی است.

مطالب این جزوه در همه‌ی مراحل مقابله با خشونت‌های جمعی و شهری که به‌صورت اغتشاش و آشوب‌های خیابانی بروز می‌کند، قابل طرح‌ریزی و اجرا است. از آموزه‌های این جزوه در مقابله با آن دسته از آشوب‌های شهری که بر اثر افزایش حجم خشونت به جنگ مسلحانه تبدیل می‌شوند نیز می‌توان استفاده کرد.

جمع‌آوری اخبار و اطلاعات است، دارای استعداد سازمانی کوچک بوده و از تماس و درگیری با جمعیت اغتشاش‌گر پرهیز می‌کنند. در صورت نیاز و موافقت فرمانده، می‌توان با استفاده از لباس‌های مبدل غیرمتعارف و انواع پوشش‌ها از قبیل: پوشش افراد خدماتی، امدادی، فرهنگی و...، مأموریت گشتی اطلاعاتی را به صورت نامحسوس به اجرا گذاشت. عناصر گشتی اطلاعاتی فقط در صورت اجبار و برای حفظ جان خود و یا همکارانشان با جمعیت درگیر شده و برای دفاع از خود، از سلاح‌های ناتوان‌کننده استفاده می‌نمایند.

۲-۲-۴- گشت عملیاتی: مأموریت‌های گشت عملیاتی عبارت است از: حمله و هجوم؛ دستگیری و بازداشت؛ تأمین و حفاظت؛ مراقبت و نگهبانی و ایجاد پوشش و مراقبت، برای انجام اقدامات امدادی، خدماتی و اطفاء حریق توسط متصدیان امر و در صورت امکان کمک به تخلیه مجروحین و کشته‌شدگان.

(۱) حمله و هجوم: یکی از مأموریت‌های گشت عملیاتی، حمله و هجوم به دسته‌جات کوچک اغتشاش‌گران به منظور متفرق ساختن و جلوگیری از تجمع و سازمان‌یابی آنان می‌باشد. این وظیفه در دو وضعیت متفاوت به اجرا گذاشته می‌شود.

• وضعیت اول: با توجه به اطلاعات به دست آمده از سوی مبادی ذیصلاح، چنانچه شرایط اجتماعی و سیاسی یک منطقه، مستعد و آماده‌ی اغتشاش تشخیص داده شود، اعزام گشت عملیاتی به این گونه مناطق و محلات می‌تواند از تشکیل و انعقاد هسته و کانون‌های اولیه‌ی اجتماعات غیرقانونی مخرب جلوگیری نموده و آن‌ها را پراکنده سازد.

• وضعیت دوم: در مناطقی که جمعیت اصلی اغتشاش‌گران توسط عمده قوای یگان ضد اغتشاش متلاشی و پراکنده می‌شوند، گروه و دسته‌جات کوچک و پراکنده‌ای از عناصر اخلاک‌گر سعی می‌کنند، حضور خود را در منطقه‌ی آشوب‌زده حفظ نموده و اقدامات غیرقانونی را ادامه دهند. در این شرایط نیز اعزام گشت عملیاتی موجب پراکنده شدن تجمعات و دسته‌جات کوچک و آرام شدن کامل منطقه‌ی اغتشاش شود.

(۲) دستگیری و بازداشت: اقدام‌های خشونت‌آمیز جمعیت اغتشاش‌گر مخل نظم و امنیت عمومی بوده و از اعمال مجرمانه محسوب می‌شود، از سوی مراجع انتظامی و قضایی پیگرد قانونی دارد. بنابراین دستگیری و بازداشت افراد قانون‌شکن در برخی

مواقع الزامی و ضروری می‌باشد. در این گونه موارد می‌توان از گشت‌های عملیاتی به منظور دستگیری و بازداشت قانون‌شکنان استفاده نمود. این مأموریت ممکن است در دو حالت متفاوت انجام گیرد:

• حالت اول: هنگام حمله و هجوم به گروه و دسته‌جات کوچک اغتشاش‌گران که اقدامات غیرقانونی خود را به صورت پراکنده در سطح منطقه‌ی آشوب‌زده ادامه می‌دهند، اقدام به دستگیری و بازداشت تعدادی از آنان می‌نمایند.

• حالت دوم: پس از دریافت گزارش از محل تجمع یا اختفا عوامل آشوب‌طلب، به محل موردنظر اعزام و مبادرت به دستگیری و بازداشت آنان می‌نمایند.

(۳) **تأمین و حفاظت:** منظور از تأمین و حفاظت، پشتیبانی واحد گشت عملیاتی از عمده قوای یگان کنترل‌کننده در برابر حملات غافلگیرانه به آن در حین اجرای عملیات ضد اغتشاش می‌باشد.

در آغاز عملیات آرام‌سازی، گشت عملیاتی موظف به اجرای تأمین و حفاظت، براساس طرح از پیش ریخته شده در مسیر میان پادگان تا منطقه آشوب‌زده می‌شود. به عبارتی زمانی که یگان ضد اغتشاش برای مأموریت اعزام می‌شود، گشت عملیاتی این ستون را همراهی نموده تا چنانچه نیروهای یگان ضد اغتشاش در بین مسیر با حملات ایذایی تعدادی از عوامل اغتشاش‌گر روبه‌رو شدند، با اقدام به موقع و مناسب، با عوامل اخلاک‌گر مقابله نموده تا عمده قوای خودی به دور از درگیری‌های فرسایشی و فرعی حرکت خود را برای رسیدن به منطقه اصلی اغتشاش ادامه دهد. پس از وارد عمل شدن عمده قوا در کانون اصلی اغتشاش و پراکنده شدن جمعیت نیز، گشت عملیاتی باید با ایجاد چتر تأمینی و حفاظتی این نیروها از حملات غیرمنتظره محافظت نماید. داشتن تأمین و حفاظت به وسیله گشت عملیاتی، از یک سو از نظر روانی، توانایی مضاعفی را به منظور اجرای عملیات ضد اغتشاش برای نیروهای یگان کنترل‌کننده فراهم می‌آورد و از سوی دیگر تهدیداتی که می‌توانند برای یگان خطرناک باشد را به نحو چشمگیری کاهش می‌دهد.

(۴) **مراقبت و نگهبانی:** در آشوب‌های خیابانی، عده‌ای از اغتشاش‌گران خشمگین به دنبال رفتارهای غیرعقلانی خود، معمولاً اماکن و اشخاص ویژه‌ای را مورد حمله و

تعرض قرار می‌دهند. در چنین شرایطی، بهره‌جویی از گشت عملیاتی به منظور مراقبت و نگهبانی از این اهداف، مانع از این خواهد بود که اغتشاش‌گران به راحتی بتوانند به این اهداف حمله نمایند. مراقبت و نگهداری از اماکن، تأسیسات ویژه و... می‌تواند خسارات مادی و انسانی این نوع حملات را به میزان قابل توجهی کاهش داده و همچنین مانع غارت، آتش‌سوزی و سایر صدمات و خسارات در مراکز تجاری، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... شود.

(۵) ایجاد پوشش و مراقبت، برای انجام اقدامات امدادی و خدماتی: در اغتشاش‌ها و آشوب‌های خیابانی، ممکن است اقدامات خشونت‌آمیز، به مصدومیت و مجروحیت افرادی بیانجامد و یا در وضعیت حادثه باعث کشته شدن افراد شود. کشته‌شدگان و مجروحین احتمالی ممکن است افرادی از جمعیت آشوب‌طلب، عناصری از نیروهای انتظامی و امنیتی و یا افرادی که کاملاً به‌طور اتفاقی در مهلکه قرار گرفته‌اند را شامل شود. در چنین شرایطی، سازمان‌ها و نهادهای امدادی و درمانی به دو دلیل نمی‌توانند به‌خوبی وظیفه تخلیه مجروحین و کشته‌شدگان را به‌خوبی انجام دهند:

- دلیل اول به‌شدت اعمال و اقدامات خشونت‌آمیزی باز می‌گردد که در صحنه و منطقه آشوب‌زده جریان دارد. شدت اقدامات خشونت‌آمیز خطرات قابل ملاحظه‌ای را متوجه عوامل امدادی نموده و در نتیجه باعث کاهش حضور مؤثر آنها در منطقه آشوب‌زده می‌شود.
- دلیل دوم به مدت زمان انتظار برای تخلیه و انتقال مجروحین توسط سازمان‌های امدادی و درمانی باز می‌گردد، این امر ممکن است باعث به خطر افتادن زندگی مصدومین شده و آمار کشته‌شدگان را افزایش دهد.

با توجه به موارد فوق گشت عملیاتی به دو منظور مأموریت تخلیه مجروحین و کشته‌شدگان را در عملیات آرام‌سازی به اجرا می‌گذارد:

- انگیزه‌های انسانی و بشردوستانه موجب می‌شود تا نیروهای یگان ضد اغتشاش با استفاده از واحد گشت عملیاتی، به امر تخلیه و انتقال مجروحین و کشته‌شدگان مبادرت نموده و در این امر خطیر، به کمک نهادها و سازمان‌های امدادی و درمانی بشتابند.

- باقی ماندن پیکر مجروحین و کشته‌شدگان در منطقه آشوب‌زده تأثیرات روانی نامطلوبی را به دنبال خواهد داشت. این تأثیرات ممکن است روال منطقی عملیات آرام‌سازی را مختل نموده زمان و شدت آن را نیز افزایش دهد.

تصور میزان خشم و نفرت مردمی که پیکر غرق به خون کشته یا مجروحی را بر روی دست تظاهرکنندگان می‌بینند، چندان مشکل نیست و افزایش خشم و حتی ترس از دیدن چنین صحنه‌هایی باعث تولید خشم فزاینده شده و اقدامات خشونت‌بار را تشدید می‌نماید. از سوی دیگر مشاهده‌ی تلفات انسانی خون‌بار موجب تضعیف روحیه نیروهای ضد اغتشاش شده و روند موفقیت‌آمیز عملیات آرام‌سازی را برای یگان‌های ضد اغتشاش با مشکل روبه‌رو می‌سازد. از این‌رو ضروری است واحدهای گشت عملیاتی در چنین وضعیت‌هایی با رعایت دقیق نکات تأمینی و حفاظتی اقدام به تخلیه سریع مجروحین و کشته‌شدگان از صحنه و انتقال آنان به مراکز امدادی و درمانی نمایند.

۵- مشخصات و ویژگی‌های افراد گشت

- (۱) ولایت‌مدار باشد.
- (۲) دارای نظم و انضباط خوبی باشد.
- (۳) با قدرت و صلابت باشد.
- (۴) آموزش‌های لازم را طی کرده باشد.
- (۵) از لحاظ روحی و روانی آماده باشد.
- (۶) نسبت به مأموریت توجیه کامل شده باشد.
- (۷) برقراری ارتباط با مافوق را در طی عملیات حفظ کند.
- (۸) آمادگی لازم برای مقابله با هرگونه حادثه را داشته باشد.
- (۹) تجهیزات مناسب آن مأموریت را همراه داشته باشد.
- (۱۰) نظم عمومی جامعه را به هم نریخته و مردم یار نیز باشد.

۶- گشت عملیاتی از نظر زمان

(۱) قبل از بحران؛

(۲) حین بحران؛

(۳) بعد از بحران.

۷- گشت عملیاتی از لحاظ شکل زمین

۷-۱- گشت عملیاتی نقطه‌ای

۷-۱-۱- **قبل از بحران:** با توجه به اینکه در هر شهری نقاطی وجود دارد که دارای ویژگی‌های خاصی می‌باشند و مورد توجه گروه‌های مختلف نیز می‌باشد، بنابراین این گونه اماکن به صورت بالقوه به عنوان کانون‌های اولیه شکل‌گیری اغتشاش به حساب می‌آیند. در این صورت برای تأمین امنیت و جلوگیری از تشکیل هسته اولیه ناامنی می‌توان از گشتی عملیاتی استفاده کرد و وظیفه گشتی عملیاتی در این زمان برقراری امنیت آن نقطه و جلوگیری از تشکیل هسته اولیه اغتشاش و دستگیری افراد مشکوک و مراقبت و نگهبانی می‌باشد.

به طور مثال در فتنه سال ۱۳۸۸ با اعلام اینکه در فلان نقطه، ساعت حاضر شوید برای اغتشاش، نیروهای عملیاتی قبل از آن ساعت، در آن نقطه مستقر بودند و از شکل‌گیری اغتشاش جلوگیری می‌نمودند و با مراقبت و دستگیری افراد مشکوک و لیدرها باعث شدند تا کسی نتواند اخلال کند.

۷-۱-۲- **حین بحران:** در این وضعیت یک نقطه از شهر دچار اغتشاش شده و اخلالگران مشغول برهم زدن نظم جامعه در آن نقطه هستند در این صورت گشت عملیاتی با اتخاذ تدابیر لازم به آن نقطه رسیده در صورت داشتن توان با آن نقطه درگیر شده و پاک‌سازی می‌نماید، در غیر این صورت در اطراف آن نقطه مشغول گشت‌زنی

می‌نماید تا از سرایت آن به جاهای دیگر جلوگیری نماید و یا از ورود بعضی از عناصر یا لیدرها به آن نقطه جلوگیری نموده تا نیروهای ضد اغتشاش بتوانند راحت‌تر مأموریت خود را انجام داده و اغتشاش را مهار کنند و در این میان دستگیری افراد مشکوک و خارجی و لیدرها و آن‌هایی که با رنگ نشانه‌گذاری شده‌اند از مأموریت‌های گشت عملیاتی محسوب می‌شود، همچنین برقراری تأمین منطقه و پوشش آن‌هم از مأموریت‌های گشت عملیاتی محسوب می‌شود.

۷-۱-۳- بعد از بحران: در این وضعیت اخلا لگران پراکنده‌شده و نیروهای ضد اغتشاش توانسته‌اند امنیت را برقرار کنند. تیم‌های گشتی در این وضعیت با گشت‌زنی حول آن نقطه و دستگیری و بازداشت اخلا لگران فراری و یا ایجاد پوشش برای انجام اقدامات خدماتی شامل: اطفاء حریق، تخلیه مجروحین و کشته‌شدگان، مراقبت و نگهداری آن منطقه، انجام مأموریت نموده تا وضعیت آن نقطه کاملاً عادی شود.

۷-۲- گشت عملیاتی خطی

۷-۲-۱- قبل از بحران: گشت عملیاتی خطی غالباً منطبق بر مسیر خطی و طولی خیابانی و بزرگراه‌های داخل شهر می‌باشد. حرکت و جابه‌جایی به‌صورت طولی امکان‌پذیر بوده ولی مانور عرضی در آن با محدودیت مواجه می‌شود میزان تهدیدپذیری گشتی در عرض افزایش می‌یابد.

معمولاً در همه شهرها، وجود یک خیابان مهم و حساس، موجب می‌شود تا همه نگاه‌ها جلب آن خیابان شود و یا آن خیابان یک نماد باشد و اغتشاش و اخلا ل در آن خیابان بیشترین ضربه را وارد می‌کند. مثل خیابان انقلاب و آزادی که تمام راهپیمایی‌های مهم کشور نیز در آن انجام می‌شود و میدان آزادی هم سنبل تهران و ایران است. بنابراین بهترین جا برای اغتشاش می‌باشد در این‌صورت ما تیم‌های عملیاتی خود را در این خیابان به مأموریت فرستاده تا با توجه به مأموریت‌هایی که دارد از جمله: دستگیری، پوشش، مراقبت و... از تشکیل هسته‌های اولیه اغتشاش جلوگیری نموده و با حضور به‌موقع باعث امنیت آن خیابان شوند.

۷-۲-۲- حین بحران: در این وضعیت در خیابان اغتشاش صورت گرفته، تیم‌های گشتی در این مرحله در صورت داشتن توان برای برخورد با اغتشاش‌گران وارد عمل می‌شوند و در صورت نداشتن توان لازم، در اطراف خیابان مشغول گشت‌زنی می‌شوند و با ورود افراد لیدر و خارجی‌ها به آن خیابان برخورد کرده و یا افراد فراری که در حین عملیات ضد اغتشاش از خیابان فرار کرده برخورد لازم را صورت می‌دهند. فقط باید دقت کند که در عملیات خطی از عرض دچار ضعف هستند و زود آسیب می‌بینند، مثل روز عاشورا که یک گروهان موتورسوار وقتی از داخل خط ویژه حرکت می‌کرد در سر خیابان خوش راه آن‌ها را با موانع بستند و سپس از اطراف چون نرده داشت به‌راحتی نزدیک آن‌ها شدند و با سنگ و چوب به آن‌ها حمله کرده و تعدادی را زخمی و موتورها را آتش زدند.

۷-۲-۳- بعد از بحران: در این وضعیت نیروهای ضد اغتشاش کار خود را تمام کرده و امنیت نسبی را به خیابان بازگردانده، ولی تعدادی از اخلاص‌گران به خیابان‌ها اطراف فرار کرده و قصد تشکیل هسته اولیه برای اغتشاش دیگری را دارند. در این وضعیت نیروهای گشتی با حضور به‌موقع و انجام وظایف خود، جلوگیری از این کار را کرده و یا با ایجاد پوشش مناسب برای انجام امور خدماتی مثل اطفاء حریق، تخلیه مجروحین و یا تأمین منطقه اقدام به انجام مأموریت نموده.

۷-۳- گشت عملیاتی منطقه‌ای

۷-۳-۱- قبل از بحران: منظور از منطقه‌ای یعنی منطقه اغتشاش تشکیل شده از چندین نقطه حساس و خیابان‌های مهم و دارای وسعت زیادی می‌باشد. در این صورت گشت عملیاتی باید از چندین تیم تشکیل شده تا بتوانند در کل منطقه مشغول گشت‌زنی باشند و با هرگونه افراد مشکوک و اخلاص‌گر برخورد لازم را نمایند. در این وضعیت تیم‌های گشتی از خیابان‌های مختلف حرکت کرده و یکدیگر را پوشش می‌دهند و هماهنگی بین یکدیگر نیز امری ضروری است. در این صورت می‌توان یک نقطه را به‌عنوان پاسگاه و مقرر کمکی در نظر گرفت که تیم‌های گشتی بعد از گشت‌زنی به آنجا رفته و گزارش کار خود را ارائه نموده و از طرفی اگر در قسمتی از منطقه شلوغ شده سریع می‌توانند به آن منطقه رسیده و اوضاع را کنترل نمود.

۷-۳-۲- **حین بحران:** در این زمان اغتشاش وسعت پیدا نموده و اخلاالگران مشغول برهم زدن منطقه می‌باشند، تیم‌های عملیاتی به دو صورت وارد عمل می‌شوند:

(۱) **در حاشیه منطقه اغتشاش:** در این وضعیت تیم‌های گشتی در حاشیه منطقه شروع به گشت‌زنی نموده و از گسترش آن به‌جاهای دیگر جلوگیری نموده و از ورود و خروج افراد مشکوک جلوگیری نموده و با دستگیری آن‌ها به مأموریت خود ادامه می‌دهند.

(۲) **در داخل منطقه:** که از حساسیت مضاعفی برخوردار است و در داخل و میان افراد قرار دارند که این گروه‌ها دو مأموریت اطلاعاتی و عملیاتی را بنابر نیاز انجام می‌دهند. معمولاً بیشترین مأموریت آن‌ها اطلاعاتی است، ولی با حضور در کنار لیدرها و محرک‌ها و شناسایی آن‌ها در زمان حمله، آن‌ها را دستگیر نموده و به سمت نیروهای خودی برده و یا با شناسایی آن‌ها و گرفتن عکس و فیلم از آن‌ها بعد از خاتمه پیدا کردن اغتشاش سراغ آن‌ها رفته و آن‌ها را دستگیر نموده.

۷-۳-۳- **بعد از بحران:** در این وضعیت اغتشاش‌گران در کوچه‌پس‌کوچه‌ها پراکنده شده و امنیت نسبی در منطقه حاکم است. در این موقع تیم‌های گشتی در داخل منطقه شروع به انجام مأموریت نموده و گشت‌زنی در تمام نقاط نسبت به دستگیری افراد مشکوک و یا برخورد با تجمعات کوچک در حال شکل‌گیری و یا با مراقبت و نگهبانی از نقاط مختلف و یا پوشش به عملیات امدادی و خدماتی به وظایف خود عمل نموده و از بین رفتن توان عمده قوا جلوگیری نموده.

۸- وظایف فرماندهی و ستاد در عملیات گشت شهری

تعیین خط‌مشی کلی عملیات گشت‌زنی در منطقه تحت مسئولیت هر یگان به‌عهده فرمانده یگان مربوطه بوده و ممکن است به یکی از افسران ستاد یا فرمانده گردان مربوطه تفویض شود.

۱-۸- وظایف فرمانده گردان و گروهان در ارتباط با گشتی‌ها

- (۱) تعیین و ابلاغ مأموریت گشتی‌ها؛
 - (۲) صدور دستورهای لازم به فرماندهان واحدهای گشتی؛
 - (۳) انجام اقدامات کنترلی مناسب؛
 - (۴) دریافت گزارش و اطلاعات و اخبار به‌دست‌آمده؛
 - (۵) ارسال گزارش، اخبار و اطلاعات به‌دست‌آمده به مبادی ذی‌صلاح.
- فرمانده گردان، مأموریت و وظایف گشتی‌ها از قبیل، مسیر رفت و برگشت، محدودیت‌های خاص، نحوه پشتیبانی و... که در مأموریت واحدهای گشتی مؤثر می‌باشد را مشخص نموده و به فرماندهان گروهان ابلاغ می‌نماید. این موضوع معمولاً با هماهنگی فرماندهان گروهان‌ها انجام می‌پذیرد. در صورت ضرورت فرمانده گردان، افسر عملیات و افسر اطلاعات می‌توانند به‌منظور مشخص کردن محل هدف، تعیین محل گروه و تیم‌های گشتی، روش اجرای مأموریت و... منطقه موردنظر را شناسایی نمایند.
- در اجرای مأموریت گشتی‌ها، وظایف گشتی‌های شناسایی توسط افسر اطلاعات و وظایف گشتی‌های عملیاتی توسط افسر عملیات تعیین می‌شود. بدیهی است پس از تعیین مأموریت گشتی از سوی افسران اطلاعات و عملیات، این مأموریت باید به‌تصویب فرمانده گردان رسیده و سپس برای اجرا به گروهان‌ها ابلاغ شود.

۲-۸- وظایف افسر اطلاعات در ارتباط با گشت اطلاعاتی

- (۱) بازجویی اولیه دستگیرشدگان و تحویل متهمین به مبادی ذی‌ربط به همراه گزارش مربوطه؛
- (۲) توجیه سایر افسران و فرماندهانی که بنا به‌ضرورت ممکن است امر بازجویی را به‌عمل آورند؛
- (۳) تهیه و تأمین نقشه و کالک‌های موردنیاز گشتی‌ها؛
- (۴) جمع‌آوری اسناد و مدارک مکشوفه و ارسال به مبادی ذی‌ربط؛
- (۵) ارائه اطلاعات جدید و موردنیاز به فرماندهان گشتی؛

- (۶) تهیه و تنظیم برنامه و جدول زمان‌بندی اعزام گشتی‌های اطلاعاتی؛
- (۷) هماهنگی و ارتباط مستمر با افسر عملیات؛
- (۸) آموزش اطلاعاتی عناصر گشتی؛
- (۹) تهیه و تنظیم گزارش‌های نوبه‌ای اطلاعاتی از فعالیت گشتی‌ها و ارسال به مبادی ذی‌ربط.

۳-۸- وظایف افسر عملیات در ارتباط با گشت عملیاتی

- (۱) توجیه و تعیین محدوده عمل گشتی‌های عملیاتی؛
 - (۲) تهیه نقشه وضعیت؛
 - (۳) تهیه و تنظیم گزارش‌های نوبه‌ای عملیاتی از فعالیت گشتی‌ها و ارسال آن به مبادی ذی‌ربط؛
 - (۴) هماهنگی با گشتی‌های محلی و یگان‌های هم‌جوار؛
 - (۵) هماهنگی و ارتباط مستمر با افسر اطلاعات؛
 - (۶) آموزش عملیاتی عناصر گشتی؛
 - (۷) تهیه و تنظیم برنامه و جدول زمان‌بندی اعزام گشتی‌های عملیاتی.
- فرمانده گردان ممکن است به‌منظور ارتقا و نظارت دقیق بر کیفیت اجرای مأموریت گشتی‌ها، قرارگاه گشت تاکتیکی در محدوده تحت مسئولیت خود ایجاد نموده و مسئولیت آن را به یکی از افسران عملیات و یا حتی یکی از فرماندهان گروهان‌ها واگذار نماید. در این صورت تمام امور و فعالیت‌های مربوط به گشتی‌ها در این قرارگاه متمرکز خواهد شد.

۹- مواردی که گشتی را تهدید می‌کند

- (۱) شناسایی شدن افراد گشت اطلاعاتی؛
- (۲) اسیر شدن نیروهای گشتی؛

- (۳) محاصره شدن نیروهای گشتی؛
- (۴) کشته یا مجروح شدن نیروهای گشتی؛
- (۵) قطع شدن ارتباط گشتی‌ها با مرکز؛
- (۶) خراب شدن وسیله نقلیه گشتی؛
- (۷) اتمام مهمات نیروهای گشتی؛
- (۸) تمام شدن سوخت خودروها؛
- (۹) عدم وجود امکانات اولیه؛
- (۱۰) عدم کنترل تمام خیابان‌ها به علت نداشتن مسیر حرکت و کروکی گشتی؛
- (۱۱) حمله به نقاط مشخص شده و استقرار یافته نیروهای خودی توسط اغتشاش‌گران؛
- (۱۲) مسدود بودن خیابان‌ها و بن‌بست بودن آن‌ها و گرفتار شدن نیروها.

۱۰- روش‌های برای بهتر انجام دادن مأموریت گشتی

- (۱) ایجاد پوشش مناسب برای نیروها؛
- (۲) استفاده از سامانه‌های ارتباطی معمولی جامعه که باعث شک نشود؛
- (۳) استفاده از چند تیم گشتی در یک منطقه؛
- (۴) مشخص شدن خیابان‌ها برای تیم‌های گشتی‌ها تا تمام منطقه تحت پوشش گشتی‌ها قرار گیرد؛
- (۵) هماهنگی با نیروهای گشتی هم‌جوار؛
- (۶) تحت پوشش قرار دادن همدیگر توسط گشت مداوم؛
- (۷) تعیین چند دستگاه ارتباطی که در صورت از بین رفتن یکی، دیگری فعال باشد؛
- (۸) تعیین فرکانس ارتباطی خاص برای گشتی که سایر یگان‌ها از آن استفاده نکنند تا خط شلوغ نباشد؛
- (۹) همراه داشتن مدارک جعلی و شخصی تا در صورت دستگیر شدن به جای فرد دیگری خود را معرفی نماید؛

- (۱۰) تعیین جداول کد و رمز دقیق و مطمئن؛
- (۱۱) برقراری تأمین محسوس و نامحسوس در هنگام استقرار؛
- (۱۲) عدم استفاده از خودروهایی که شناخته شده‌اند؛
- (۱۳) رعایت اصول حفاظت اطلاعاتی و حفاظت گفتاری؛
- (۱۴) پیگیری و گرفتن اطلاعات داخل منطقه از وضعیت منطقه و جمعیت؛
- (۱۵) تعیین مسیرهای کمکی و یدکی و اصلی تا در بروز حادثه بتوان از آنها کمک گرفت؛
- (۱۶) آشنایی کامل با منطقه مأموریت و کوچه و خیابان‌های آن؛
- (۱۷) همراه داشتن نقشه منطقه، محله و مشخص کردن کوچه‌های بن‌بست؛
- (۱۸) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار برای تهیه مهمات، آب، غذا و امکانات جانبی؛
- (۱۹) عدم حرکت در مسیرهای ویژه و شاخص؛
- (۲۰) آماده به کار بودن تجهیزات و بازدید منظم آن؛
- (۲۱) دقت در سوخت خودروها و پر بودن باک آن‌ها و چگونگی تهیه سوخت در منطقه؛
- (۲۲) بررسی مسیرهای حرکت عمده نیرو قبل از حرکت آن‌ها و امنیت آن و اطلاع به یگان؛
- (۲۳) حرکت چند تیم گشتی جهت پوشش همدیگر در خیابان‌های پر خطر؛
- (۲۴) عدم حرکت در خیابان‌های پر خطر با تعداد افراد کم؛
- (۲۵) همراه داشتن تجهیزات لازم و ضروری همراه گشتی.

۱۱- بیان برخی از تجارب

(۱) در فتنه ۱۳۸۸ تیم‌های گشتی اطلاعاتی تیپ امنیتی در سطح شهر و در بین اغتشاش‌گران بودند؛ اما با ظاهری مناسب و با پوششی هم‌شکل با اغتشاش‌گران که شناسایی نشوند و در این میان با فعالیت در بین اغتشاش‌گران خود را به لیدرها و

سردسته‌ها نزدیک کرده و آن را شناسایی نموده و بعد از پایان اغتشاش نیز آن‌ها را تعقیب کرده و محل آن را شناسایی نموده و به یگان گزارش کرده و سپس تیم گشت عملیاتی به آن محل رفته و آن لیدر را دستگیر نموده و یا نیروهای اطلاعاتی که در حال شناسایی لیدرها بودند، با مشاهده زمان مناسب و یا حمله نیروهای خودی سریع آن لیدر را دستگیر کرده و به سمت نیروهای خودی انتقال داده.

(۲) در روزهای اغتشاش چند تیم عملیاتی در میدان کاج مستقر بودند و چون مدت طولانی شد، نیاز به آب و غذا پیدا کردند که برای انتقال آب و غذا از پادگان تا میدان کاج و با توجه به احتمال اینکه شاید ماشین به دست اغتشاش‌گران بیافتد، آب و غذا را داخل ماشین حمل مرغ قرار داده و به بهانه حمل مرغ غذا و آب را به راحتی تا میدان کاج برده و آن را بین نیروها تقسیم نمودند.

(۳) در روز عاشورای سال ۱۳۸۸ یکی از تیم‌های گشتی در محاصره دشمن قرار گرفت که با توجه به نزدیک بودن یک تیم گشتی دیگر در منطقه، سریع خودش را به آن‌ها رسانده و با پوشش همدیگر و حمله به سمت نقطه ضعیف‌تر اغتشاش‌گران توانستند از محاصره خارج شوند.

(۴) در روز عاشورا دو نفر از موتورسواران گشتی از نیروها جامانده و با دیدن اغتشاش‌گران سریع موتور را در جایی پارک و مخفی نموده و با لباس شخصی و هم‌شکل با اغتشاش‌گران توانستند از آن منطقه خارج شوند.

(۵) در یکی از روزهای اغتشاش یکی از تیم‌های گشتی با اغتشاش‌گران برخورد نموده و باهم درگیر شدند که با کمک چند تیم دیگر توانستند اغتشاش‌گران را فراری دهند، ولی مهمات خود را تمام کردند که برای شارژ مهمات از پیک موتوری استفاده شد به این شکل که در پشت یک موتور شخصی، جعبه حمل غذا بسته و در آن مهمات حمل شد و به منطقه برده و تحویل تیم گشتی داده شد.

فصل پنجم

نمایش اقتدار

- ۱- سؤال‌های تحقیق
- ۲- هدف
- ۳- منظور
- ۴- اهمیت و ضرورت
- ۵- نمایش قدرت از دیدگاه قرآن
- ۶- نمایش قدرت در صدر اسلام
- ۷- تعاریف
- ۸- انواع قدرت
- ۹- اهمیت نمایش قدرت
- ۱۰- ارتباط نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت)
- ۱۱- کنش متقابل نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت)
- ۱۲- سطوح مختلف نمایش اقتدار (قدرت)
- ۱۳- نمایش قدرت از نظر زمان
- ۱۴- عوامل ظاهری و نظم و انضباط
- ۱۵- تأثیر تکنیک‌های فردی بر تاکتیک‌های گروهی در نمایش قدرت
- ۱۶- رابطه سرعت عمل و نمایش اقتدار یگان
- ۱۷- جنبه‌های معنوی نمایش اقتدار

۱۸- رابطه عملیات روانی و نمایش قدرت یگان

۱۹- مصادیق خاص نمایش قدرت در مأموریت‌های پس از انتخابات

سال ۱۳۸۸

۲۰- ملاحظات فرمانده در نمایش اقتدار یگان

۲۱- موانع و مشکلات در اجرای نمایش قدرت در سطح شهر

۲۲- نمایش قدرت نیروهای ضد شورش در سایر کشورها

۲۳- نتیجه‌گیری

شکل ۱-۵

۱- سؤال‌های تحقیق

- (۱) نمایش اقتدار (قدرت) در مأموریت‌های کنترل اغتشاش را توضیح دهید.
- (۲) جنبه‌های مختلف نمایش اقتدار یگان‌های امنیتی را در سطوح مختلف بیان نمایید.
- (۳) انواع نمایش قدرت توسط یگان‌های امنیتی را نام برده توضیح دهید.
- (۴) اجرای تاکتیک نمایش اقتدار در چه زمانی مؤثرتر خواهد بود (قبل، حین و یا بعد از اغتشاش)؟ توضیح دهید.
- (۵) مصادیق مختلف نمایش اقتدار یگان‌های عمل‌کننده در فتنه ۱۳۸۸ را نام ببرید.

- (۶) تأثیر تکنیک‌های فردی بر تاکتیک‌های گروهی به‌ویژه نمایش اقتدار را بیان نماید.
- (۷) عوامل مؤثر در تأثیرگذاری نمایش قدرت در مأموریت‌های آرام‌سازی را بیان فرماید.
- (۸) رابطه نمایش قدرت و نظم و انضباط یگان امنیتی را بیان نماید.
- (۹) اجرای نمایش قدرت توسط گروهان‌های سد، نفوذ و تعقیب به‌صورت جداگانه به چه روش‌هایی می‌تواند اجرا شود؟
- (۱۰) رابطه تاکتیک نمایش قدرت و عملیات روانی چیست؟
- (۱۱) وضعیت ظاهری، جثه نیرو، نوع تجهیزات، وحدت فرماندهی و روحیه شهادت‌طلبی چه تأثیراتی بر نمایش اقتدار یگان خواهد داشت؟
- (۱۲) مشکلات و موانع احتمالی در اجرای تاکتیک نمایش قدرت در مأموریت‌های کنترل اغتشاش را بیان نماید.

۲- هدف

تبیین ویژگی‌ها، اهمیت و چگونگی اجرای نمایش قدرت توسط یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) در مأموریت‌های کنترل اغتشاشات شهری.

۳- منظور

آشنایی فرماندهان یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) با تاکتیک‌های نمایش اقتدار در کنترل اغتشاشات شهری.

۴- اهمیت و ضرورت

اهمیت اجرای تاکتیک نمایش اقتدار در کنترل اغتشاشات و ناآرامی‌های شهری گاهی از تاکتیک‌های اصلی مقابله با اغتشاشات مهم‌تر می‌باشد. در سال ۱۳۸۸ و در

جریان اغتشاشات پس از انتخابات تجربه شده که معمولاً اجرای تاکتیک نمایش قدرت توسط یک پگان موجب جلوگیری از بروز تجمع و اغتشاش در یک نقطه شده است. به دلیل اینکه نمایش قدرت توسط یک پگان و گردان امنیتی باعث جلوگیری از بروز اغتشاش با کمترین هزینه و برخورد فیزیکی صورت می‌گیرد این تاکتیک از اهمیت بالایی برخوردار است.

بر این اساس آشنایی فرماندهان پگان‌های امنیتی و گردان‌های امنیتی امام علی (ع) با تاکتیک نمایش اقتدار در کنترل اغتشاشات یکی از تاکتیک‌های مؤثر در این گونه مأموریت‌ها تلقی می‌شود.

۵- نمایش قدرت از دیدگاه قرآن

خداوند در قرآن کریم در آیه ۶۰ از سوره انفال می‌فرماید: «و اعدوا لهم ما استطعتم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدو الله و عدوكم و آخرین من دونهم لاتعلمونهم الله يعلمهم»؛ «و تا می‌توانید در برابر آن‌ها نیرو و اسب‌های آماده بسیج کنید تا با آن، دشمن خدا و دشمن خودتان و دیگر دشمنان که آن‌ها را نمی‌شناسید و خدا می‌شناسد بترسانید.»

۶- نمایش قدرت در صدر اسلام

یکی از تاکتیک‌های نمایش قدرت در جنگ‌های اعراب خصوصاً صدر اسلام، رجزخوانی بود. از اهداف مهم رجزخوانی، تقویت روحیه خود و یاران خویش و نیز تضعیف روحی لشکر مقابل بود.

۷- تعاریف

۷-۱- تعریف قدرت

- (۱) قدرت یعنی توانایی تأثیرگذاری بر رفتار دیگران به گونه‌ای که موجب اتفاق افتادن آن چیزی باشد که ما می‌خواهیم.
- (۲) قابلیت نفوذ در رفتار دیگران به منظور حصول نتایج دلخواه.

۷-۲- تعاریف نمایش قدرت

- (۱) به سلسله اقدامات منسجم، هماهنگ و مقتدرانه برای ایجاد هماهنگی در نیروهای خودی، سلب روحیه تهاجمی و پرخاشگری اغتشاش‌گران باهدف بازدارندگی در قبل، حین و یا بعد از بروز اغتشاش را نمایش قدرت می‌گویند.
- (۲) نمایش توانمندی‌های تجهیزاتی و استعداد نیروهای خودی در راستای افزایش روحیه نیروهای عمل‌کننده و اثربخشی روی اغتشاش‌گران به منظور جلوگیری از بروز هرگونه اغتشاش را نمایش اقتدار می‌نامند.
- (۳) به مجموعه اقداماتی که یگان با به نمایش گذاشتن قدرت خود، برای ایجاد رعب و وحشت میان اغتشاش‌گران بدون هرگونه تماس فیزیکی انجام می‌دهد که در نهایت منجر به جلوگیری از بروز تجمع و اغتشاش و یا تفکیک جمعیت‌های غیرفعال (بی‌انگیزه) از فعال (باانگیزه) می‌شود را نمایش قدرت می‌نامند.

۸- انواع قدرت

۸-۱- قدرت سخت

بهره‌گیری از زور (توان نظامی و جز آن) برای تحمیل اراده خویش به دیگران است.

۸-۲- قدرت نیمه سخت

شامل قدرت اقتصادی است، کشور برخوردار از آن با سازوکارهایی نظیر محاصره اقتصادی، تطمیع، رشوه دادن، انعقاد قرارداد و امثال آن، اراده خود را به دیگران تحمیل می‌نمایند.

۸-۳- قدرت نرم

شامل تحمیل اراده خود بر دیگران از طریق «جاذبه» و «قابلیت شکل دادن به علائق دیگران» است.

قدرت نرم عبارت است از کسب مطلوب از طریق جاذبه؛ نه از طریق اجبار یا تطمیع.

جدول ۵-۱- مقایسه قدرت نظامی، اقتصادی و نرم

نوع قدرت	عناصر اولیه	سیاست‌های حکومت	رفتارها
نظامی	اجبار، ارعاب تهدید	تهدیدات، نیروی نظامی	دیپلماسی تهدید- اجبار جنگ، پیمان رابطه
اقتصادی	انگیزه، اجبار	پرداخت پول، تحریم	کمک، رشوه، تحریم
نرم	جذب و تنظیم اولویت‌ها	ارزش‌ها، فرهنگ سیاست‌ها، نهاده‌ها	دیپلماسی عمومی، دیپلماسی دوجانبه و چندجانبه

۹- اهمیت نمایش قدرت

- (۱) بازدارندگی و پیشگیری؛
- (۲) عدم درگیری فیزیکی و مستقیم؛
- (۳) پایین آوردن هزینه‌ها، تلفات و خسارات؛
- (۴) اثربخشی سریع؛
- (۵) اثربخشی در طولانی‌مدت؛
- (۶) بالا بردن روحیه نیروهای عمل‌کننده.

۱۰- ارتباط نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت)

- (۱) قدرت سخت و نرم با یکدیگر در ارتباط می‌باشند؛ زیرا هر دو، جنبه‌هایی از قابلیت دستیابی به هدف، به وسیله تأثیرگذاری در رفتار دیگران می‌باشند. تمایز آن‌ها در ماهیت رفتار و در غیر محسوس بودن منابع قدرت می‌باشند.
- (۲) گاهی اوقات منابع قدرت نرم می‌توانند بر طیف وسیعی از رفتارها از اعمال زور تا جذب، مؤثر باشند. هنگامی که قدرت نظامی و اقتصادی کشوری کاهش می‌یابد در واقع آن کشور نه تنها منابع قدرت سخت خود را از دست می‌دهد، بلکه قابلیت‌های شکل‌دهی به اولویت‌های بین‌المللی و برخی جذابیت‌هایش را نیز از دست می‌دهد.
- (۳) نمایش قدرت می‌تواند تاکتیک‌های مقابله با اغتشاشات را تقویت نماید.
- (۴) نمایش قدرت بدون اجرای تاکتیک‌های مقابله نیز می‌تواند اجرا شده و مؤثر نیز باشد؛ اما اجرای تاکتیک‌های مقابله بدون در نظر گرفتن نمایش قدرت ممکن است تأثیر کمتری داشته باشد.

۱۱- کنش متقابل نمایش قدرت (قدرت نرم) و تاکتیک‌های مقابله (قدرت سخت)

قدرت نرم و قدرت سخت گاهی اوقات یکدیگر را تقویت می‌کنند و گاهی هم در تعارض با یکدیگر قرار می‌گیرند. یگان کنترل اغتشاش می‌تواند بدون هیچ گونه دغدغه‌ای قدرت نرمش را در مورد اغتشاش‌گران به کار گیرد، در حالی که برای به کارگیری قدرت سختش ممکن است موانعی بر سر راه باشد. قدرت سخت همچنین می‌تواند باعث به وجود آمدن اسطوره شکست‌ناپذیری (قدرت نرم) شود که در جذب دیگران مؤثر است.

۱۲- سطوح مختلف نمایش اقتدار (قدرت)

به طور کلی نمایش قدرت در عملیات کنترل اغتشاشات در دو سطح قابل اجرا و برنامه ریزی می باشد:

۱-۱۲- نمایش قدرت در سطح یگان ها و گردان های امنیتی

به طور کلی، هدف اصلی از ارائه موضوع نمایش قدرت در دوره های آموزشی گردان های امنیتی، نمایش اقتدار نیروهای کنترل کننده اغتشاش در سطح گردان در مأموریت ها به منظور کاهش و یا پیشگیری از هرگونه اغتشاش می باشد.

نمایش قدرت در سطح گردان می تواند توسط نیروهای ذیل انجام گیرد:

(۱) نیروهای موتورسوار؛

(۲) نیروهای پیاده؛

(۳) توسط خودرو؛

(۴) نمایش قدرت ترکیبی.

البته با توجه به اینکه گردان های امنیتی امام علی (علیه السلام) تقریباً همگی موتورسوار هستند، موضوع را حول محور نمایش اقتدار نیروهای موتورسوار معطوف نموده و به سایر جنبه ها به طور اجمالی می پردازیم:

۱-۱۲-۱- نمایش قدرت نیروهای موتورسوار: روش های مختلف نمایش قدرت نیروهای

موتورسوار به شرح ذیل می باشد:

رژه موتوری در سطح معابر و خیابان ها: در مأموریت های کنترل اغتشاشات در سال های ۱۳۸۸ به بعد، یگان های موتورسوار به منظور جلوگیری از بروز تجمع و اغتشاش در سطح شهر اقدام به ستون کشی موتوری می نمودند. همان طور که اشاره شد، این رژه بیشتر قبل از بروز هرگونه ناآرامی انجام می شود که نوعی عامل بازدارنده می باشد.

لازم به ذکر است عزیمت گردان از محل استقرار تا محل مأموریت و یا دپوی نیرویی در شهر نیز خود یک نمایش قدرت محسوب می‌شود.

نکات قابل توجه در خصوص انجام این تاکتیک به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) سرعت موتورسیکلت‌ها: در هنگام انجام رژه موتوری باید همه موتورسیکلت‌ها با سرعت یکسان حرکت نمایند. در این تاکتیک باید سرعت حرکت ستون کم باشد تا زمان بیشتری ستون در معرض دید عموم قرار گیرد. سرعت بالا در ستون‌کشی باعث به هم ریختن ستون، احتمال تصادف موتورسیکلت‌ها و کاهش زمان نمایش قدرت در سطح معابر می‌شود.

(۲) آرایش حرکت موتورسیکلت‌ها: بهترین آرایش در هنگام رژه موتوری برای نمایش اقتدار گردان، آرایش دو ستونی می‌باشد. هر قدر طول ستون بیشتر باشد، حجم نیرویی گردان بیشتر نشان داده شده و نظم ستون نیز بهتر خواهد بود. البته در این حالت ممکن است بستگی به شرایط ترافیکی، بین ستون فاصله افتاده و در اصطلاح ستون بریده شود.

(۳) کمیت رژه موتوری: در انجام تاکتیک رژه موتوری، نباید بیش از اندازه در یک مکان خاص نسبت به انجام رژه موتوری اقدام نمود. در این حالت تاکتیک فوق لوث شده و ممکن است با رخ دادن حادثه‌ای، در انجام رژه خللی ایجاد شود.

(۴) مدت زمان انجام رژه: مدت زمان انجام رژه موتوری نباید زیاد باشد. این امر باعث ایجاد خستگی در نیروها، احتمال معیوب شدن موتورسیکلت‌ها و به هم ریختن نظم ستون خواهد شد.

(۵) روشن نمودن چراغ‌ها در هنگام حرکت: یکی از روش‌هایی که در بالا بردن اقتدار گردان در هنگام رژه موتوری نقش دارد، روشن کردن چراغ‌های موتورسیکلت‌ها بوده که ایجاد جنگ روانی در بین اغتشاش‌گران می‌کند.

(۶) استعداد: هرچه تعداد افراد گردان رژه رونده بیشتر باشد مسلماً، اقتدار گردان بالاتر می‌رود؛ اما باید به این نکته توجه نمود در صورتی که استعداد گردان بیش از اندازه باشد، ممکن است ستون بریده شده و دچار بی‌نظمی شود که این امر باعث ایجاد خلل در این مأموریت خواهد شد.

در مأموریت‌های سال‌های اخیر نمایش قدرت یک گردان در چند نقطه و چند گردان در یک نقطه یکی از روش‌های مؤثر در اجرای مأموریت‌ها بود که خود سیالیت، سرعت عمل و قدرت عمل گردان‌ها را نیز به رخ می‌کشید.

(۷) تأمین و یا جلودار: به منظور حرکت ستون در سطح معابر، باید یک یا دو دستگاه موتورسیکلت با پوشش به عنوان جلودار و تأمین جلوتر از گردان حرکت نموده و با حفظ ارتباط با فرمانده گردان به صورت مداوم شرایط را به ایشان گزارش نماید. در این حالت از گرفتار شدن گردان در ترافیک‌های سنگین و مواجه شدن ناگهانی با اغتشاش‌گران جلوگیری به عمل می‌آید.

(۸) طریقه حمل تجهیزات توسط ترک‌سوارها: در برخی موارد نیاز است که ترک‌سوارها با به نمایش گذاشتن تجهیزات موجود مثل لانچر، پینت بال، سلاح ساچمه‌زن و حتی باتوم و تونفا، قدرت خود و یگان خود را به نمایش بگذارند. البته هماهنگی در طریقه دست گرفتن این تجهیزات نیز بسیار اهمیت دارد.

(۹) مسیر حرکت: در انجام این تاکتیک باید قبلاً مسیر انجام رژه مشخص شده و از تغییر مسیر ناگهانی در حین رژه خودداری شود. عدم رعایت این موضوع ممکن است مشکلات ذیل را به وجود آورد:

- گرفتار شدن ستون در ترافیک؛
- تداخل با مأموریت سایر گردان‌ها و یگان‌ها؛
- ایجاد تجمع نیرویی در برخی نقاط و معابر و ایجاد ترافیک؛
- کاهش سرعت عمل در هنگام عزیمت به محل‌های درگیری.

شکل ۳-۵- نمونه‌ای از یک ستون‌کشی نامنظم با موتور و لباس شخصی

(۱۰) استقرار گردان‌های موتورسوار در میدان‌ها، یکی دیگر از روش‌های نمایش اقتدار توسط گردان‌های موتورسوار، استقرار در نقاط و یا میدان‌ها می‌باشد. در این حالت در نقاطی که احتمال بروز تجمع و اغتشاش وجود دارد، با استقرار موتورسیکلت‌ها در آنجا و ایجاد نمایش قدرت، احتمال بروز هرگونه اغتشاش را تا حد زیادی کاهش خواهد داد.

در اجرای این تاکتیک موارد ذیل باید مورد توجه قرار گیرند:

- چپش موتورسیکلت‌ها، موتورسیکلت‌ها را می‌بایست در ضلعی از میدان که دید بیشتری دارد به صورت صفی با نظم و انضباط خاصی مستقر گردد. فاصله

موتورسیکلت‌ها باید طوری باشد که در صورت افتادن یک دستگاه موتورسیکلت باعث آسیب رسیدن به بقیه موتورسیکلت‌ها نشده و در هنگام سوار شدن نیز راکبین بتوانند در کمترین زمان ممکن محل را ترک نمایند.

شکل ۴-۵- استقرار یگان ویژه در نقطه‌ای از شهر

• نحوه ایستادن راکبین و ترک‌سوارها: بستگی به نوع وضعیت و شرایط متفاوت می‌باشد. به‌طور مثال:

- راکب پشت فرمان و ترک‌نشین کنار موتور بایستند.

- راکب و ترک‌نشین هر دو در کنار موتور بایستند.

«در حوادث سال ۱۳۸۸ در یک مورد در میدان ونک یک گردان از بسیج و یک گروهان از یگان ویژه ناجا مستقر شده بودند. نیروهای ناجا در آن زمان بیش از ۱/۵ ساعت با نظم خاصی در کنار موتورسیکلت‌هایشان مستقر بودند که این نظم هیچ‌گاه از نیروهای بسیج در آن زمان دیده نشد.» البته بیش از اندازه سخت‌گیری در این موارد باعث تضعیف روحیه و ایجاد خستگی در نیروها خواهد شد.

• دور اقتدار قبل از استقرار در میدان‌ها: معمولاً با ورود گردانی موتورسوار به یک میدان قبل از استقرار، بستگی به شرایط و وضعیت محل با در نظر گرفتن اوضاع

ترافیکی، یک یا دو مرتبه با نظم و انضباط در میدان دور اقتدار زده سپس در محل موردنظر مستقر می‌شوند.

شکل ۵-۵

(۱۱) ایجاد سرو صدا توسط موتورسیکلت: یکی از عواملی که می‌توان توسط موتورسیکلت برای ایجاد جنگ روانی انجام داد ایجاد سرو صدا توسط موتورسیکلت می‌باشد:

- گاز دادن‌های درجا توسط موتورسیکلت‌ها به صورت هماهنگ؛

شکل ۵-۶

• ایجاد صدای مصنوعی (شبیه صدای شلیک پست پال و یا قلیت) توسط موتورسیکلت‌های موجود در یگان ویژه ناجا؛

• صدای اگزوز موتورسیکلت؛

• به‌کارگیری موتورسیکلت‌هایی که تولید صدای بیشتری می‌کنند از عوامل مؤثر در نمایش اقتدار گردان می‌باشد. به‌طور مثال در فتنه سال ۱۳۸۸، گردان‌های یگان ویژه صابرین سپاه با به‌کارگیری موتورسیکلت‌های یک دست هوندا ۶۵۰ سی‌سی صدای بسیار زیادتری نسبت به سایر موتورسیکلت‌های موجود از جمله هوندا ۱۰۰۰ سی‌سی، هوندا ۶۵۰ سی‌سی و ... داشتند، اهت و قدرت بیشتری را به نمایش می‌گذاشتند.

شکل ۵-۷

(۱۲) مهارت در رانندگی: مهارت راکبین موتورسیکلت‌ها در رانندگی یکی از عوامل مهم در نمایش قدرت می‌باشد. در صورتی که موتورسوارها از مهارت کافی در رانندگی برخوردار نباشند، ممکن است در هنگام اجرای ستون‌کشی هم برای خود و هم برای سایر موتورسواران مشکل ایجاد نموده و در اجرای مانوریت خلل ایجاد نمایند.

۱۲-۱-۲ - نمایش قدرت نیروهای پیاده: بهترین و بهترین زمان برای نمایش نیروهای پیاده دقیقه قبل از درگیری آن‌هم با استفاده از آرایش مناسب به‌ویژه خط و زنجیر می‌باشد. ایجاد سرو صدای هماهنگ با استفاده از ضربه پای چپ، بیان خطابه توسط

فرمانده و اذکار حیدر و ...، ضربه باتوم به کف دست و یا سپر باعث ایجاد عملیات روانی و نمایش اقتدار گردان خواهد شد.

شکل ۵-۸

۱-۱۲-۳- نمایش قدرت خودرویی: نمایش قدرت توسط خودروهای ضد شورش، بیشتر در هنگام استقرار گردان در یک نقطه کارایی دارد. البته این خودروها در هنگام ستون‌کشی‌ها می‌تواند با استفاده از آژیر خود ایجاد جنگ روانی نماید. با توجه به عدم کارایی خودرو در کنترل اغتشاشات در شهرهای بزرگ و پرتراфик به‌ویژه در تهران، خودروهای کنترل اغتشاش عملاً به‌تنهایی نمی‌توانند نسبت به اجرای نمایش قدرت اقدام نماید.

۱-۱۲-۴- نمایش قدرت ترکیبی: منظور از این نوع نمایش قدرت، استفاده از موتورسیکلت و خودرو به‌طور هم‌زمان می‌باشد. با توجه به مطالبی که در قسمت نمایش قدرت خودرویی بیان شد، این نوع تاکتیک بیشتر هنگام عزیمت گردان از محل استقرار (پادگان) به محل دپو و مأموریت در شهر مفید می‌باشد.

شکل ۵-۹

۲-۱۲- نمایش قدرت در سطح کلان و ملی

در سطح کلان و ملی، نمایش قدرت از روش‌های زیر قابل اجرا می‌باشد:

(۱) از طریق رسانه‌ها، مطبوعات و ...؛

(۲) نمایش قدرت مردمی در غالب راهپیمایی‌ها و ...؛

(۳) از طریق رزمایش‌های کنترل اغتشاشات و رژه‌های سراسری؛

(۴) از طریق به‌کارگیری یگان‌های کنترل اغتشاش زرهی.

نظام برای به رخ کشیدن قدرت خود در راستای کنترل اغتشاشات شهری از طریق رسانه‌ها، مطبوعات و فضای مجازی، اقداماتی انجام می‌دهد که توده‌های مردم (جمعیت غیرفعال) را از اغتشاش‌گران و معاندین با نظام (جمعیت فعال) جدا می‌نماید. این اقدامات علاوه بر این جداسازی اغتشاش‌گران از مردم عادی و تماشاچیان، گاهاً باعث ایجاد رعب و وحشت در اغتشاش‌گران شده و تجمعات را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. حضور قشرهای مختلف مردم در غالب انجام راهپیمایی‌ها مثل ۹ دی سال ۱۳۸۸، ۲۲ بهمن هر سال و ... نیز نوعی نمایش قدرت می‌باشد که تأثیرات بسزایی در وضعیت آتی در کشور داشته و خواهد داشت.

همچنین انجام رزمایش‌های مختلف کنترل اغتشاش و رژه‌های سراسری مثل

۳۱ شهریور و ۲۹ فروردین خود یکی از روش‌های به رخ کشیدن قدرت نیروها در سطح کلان و ملی می‌باشد.

به کارگیری یگان‌های زرهی کنترل اغتشاش در تاکتیک نمایش قدرت کنترل اغتشاشات شهری: منظور از به کارگیری زرهی در برخی صحنه‌های کنترل اغتشاشات شهری به ویژه نمایش قدرت در سطح کلان و ملی، به کارگیری تانک و یا خودروهای زرهی عظیم الجثه مدنظر نیست؛ بلکه به کارگیری نفربرهای چرخ‌دار فوق سبک برای کاربردهای خاص در چنین مأموریت‌هایی موردنظر می‌باشد.

استفاده زود هنگام و ناب‌جا از یگان‌های زرهی کنترل اغتشاش نه تنها موجب نمایش قدرت نمی‌شود، بلکه در سطح کلان و ملی بازتاب منفی ایجاد می‌کند؛ اما حضور به جای این یگان‌ها در زمان بحران، مؤید این مطلب است که نظام در صدد برخورد جدی با اغتشاشگران و پایان دادن به هرگونه ناامنی در کمترین زمان ممکن می‌باشد؛ که خود نمونه‌ای از نمایش اقتدار در سطح کلان محسوب می‌شود.

حضور خودروی زرهی در شهر علاوه بر سردرگمی اغتشاش‌گران در نحوه مقابله با آن باعث تضعیف روحیه آنان شده و افراد بی‌انگیزه را از جمعیت فعال و بانگیزه جدا می‌کند. به هر حال معایب نمایش قدرت در این سطح و استفاده از خودروهای خاص زرهی کنترل اغتشاش از محاسن آن بسیار بیشتر است.

۱۳- نمایش قدرت از نظر زمان

نمایش قدرت یگان‌ها و گردان‌های امنیتی از نظر زمان را می‌توان در سه بخش زیر مورد بررسی قرار داد:

۱۳-۱- قبل از بروز اغتشاش

با توجه به اینکه نمایش قدرت یک تاکتیک بازدارنده می‌باشد، بهترین زمان برای به کارگیری نمایش قدرت، قبل از بروز هرگونه تجمع و اغتشاش می‌باشد.

با توجه به تجربیات سال ۱۳۸۸ در خصوص دفع فتنه و مقابله با اغتشاش در سطح شهر تهران، زمانی که موج فتنه برای تجمع در نقطه‌ای از شهر بیانیه می‌دادند، در برخی مأموریت‌ها یگان‌های امنیتی بنا به دستور به دو روش زیر برای پیشگیری از بروز تجمع و اغتشاش، نسبت به نمایش قدرت اقدام می‌نمودند:

(۱) نمایش قدرت در غالب رژه موتوری در سطح شهر، به‌ویژه نقاط از پیش تعیین شده توسط موج فتنه؛

(۲) نمایش قدرت به صورت استقرار یک یا چند گردان در میدان‌ها اصلی و یا نقاط از پیش تعیین شده.

دو روش فوق در بسیاری از موارد باعث جلوگیری از بروز تجمع و هرگونه اغتشاش در سطح شهر شده که در نهایت موجب حفظ امنیت و آرامش در سطح جامعه می‌شد. البته در مواردی نیروهای یگان ویژه ناجا چند روز قبل از برخی مأموریت‌های خاص مثل ۲۲ بهمن، روز قدس و ... اقدام به نمایش قدرت در سطح شهر با انجام ستون‌کشی‌های موتوری می‌نمایند.

معایب نمایش قدرت در دو روش فوق: باید به این نکته مهم توجه نمود که ممکن است در برخی موارد، استقرار گردان‌ها در میدان‌ها شهر و یا سایر نقاط و ستون‌کشی‌های موتوری در سطح شهر، خود باعث برهم زدن نظم عمومی، ایجاد ترافیک در معابر و ایجاد دلهره در شهروندان از بروز مجدد اغتشاش می‌شود. یکی از معایب دیگر این تاکتیک، این است که رسانه‌های بیگانه با هر بار حضور نیروها به صورت آشکار در شهر، آماده‌اند تا علیه نظام جوسازی نموده و شهر را در شرایط امنیتی جلوه دهند.

استفاده بیش از اندازه از یک تاکتیک خاص در مأموریت‌ها بدون رعایت اصول و طرح‌ریزی‌های مناسب، باعث لوث شدن آن شده و اغتشاش گران ممکن است در برابر آن تاکتیک مقاومت نمایند.

۱۳-۲- حین درگیری و اغتشاش

در زمان شروع درگیری‌ها و اغتشاش در سطح شهر، توجه یگان امنیتی بیشتر معطوف به کنترل اغتشاش با تاکتیک‌های خاص خود بوده و زیاد قادر به نمایش قدرت نمی‌باشد. البته نظم و انضباط، سرعت عمل، نوع پوشش و تاکتیک‌های به‌کارگیری شده توسط یگان امنیتی هنگام عملیات مقابله با اغتشاشات خود به‌گونه‌ای نمایش اقتدار گردان می‌باشد.

شکل ۱۰-۵

۱۳-۳- بعد از بروز اغتشاش

در اینجا شاید این نکته به ذهن خطور نماید که چه لزومی دارد، هنگامی که اغتشاشات در سطح شهر کنترل شده و فضا آرام می‌باشد، یگان امنیتی نسبت به نمایش قدرت اقدام نماید؟

پاسخ این است: در موارد بسیاری در اغتشاشات سال‌های گذشته مشاهده شده است که آرام شدن اغتشاشات در برخی نقاط موقتی بوده و ممکن است ساعتی بعد، اغتشاش‌گران با پیدا کردن عوامل خود، نسبت به سازمان‌دهی مجدد نیروها و ایجاد اغتشاش در نقاطی دیگر از شهر اقدام نمایند.

البته می‌توان این حالت را جزء نمایش قدرت قبل از بروز اغتشاش نیز لحاظ نمود. به هر حال نمایش قدرت عاملی است بازدارنده که با ایجاد عملیات روانی و اضطراب در بین اغتشاشگران، باعث جلوگیری از تجمع و ناآرامی خواهد شد.

۱۴- عوامل ظاهری و نظم و انضباط

شکل ۱۱-۵

۱-۱۴- عوامل ظاهری و تأثیر آن در

نمایش قدرت

یکی از عوامل مهم در نشان دادن قدرت یگان‌های امنیتی از لحاظ روانی عوامل ظاهری می‌باشد. این عوامل شامل:

۱-۱-۱۴- جثه و هیکل نیروها: جثه و

هیکل نیروهای عمل‌کننده در یگان امنیتی نقش بسزایی در بالا بردن قدرت دارد. در فتنه سال ۱۳۸۸ به کارگیری برخی بسیجیان با جثه‌ای بسیار ریز و سن و سال پایین تأثیر خوبی در گردان عمل‌کننده نداشت.

گردان امنیتی یکدست با اندام‌های ورزیده مسلماً هم روحیه نیروهای گردان را بالا برده هم روحیه حریف را تخریب می‌نماید.

همان‌طور که در شکل (۱۱-۵) مشاهده می‌کنید برخی تجهیزات کنترل اغتشاشات خود باعث قوی هیکل نشان دادن نیروها می‌شود.

۲-۱-۱۴- نوع تجهیزات: نوع تجهیزاتی که در یک یگان کنترل اغتشاش به کار گرفته می‌شود از اهمیت بالایی برخوردار است. به‌طور مثال در فتنه ۱۳۸۸، گردان‌هایی از بسیج با توجه به کمبود تجهیزات ضد شورش، از موتورسیکلت‌های شخصی، چوب، زنجیر و ... استفاده می‌نمودند. این وسایل و تجهیزات علاوه بر اینکه جلوه خوبی در

بین مردم نداشت، باعث می‌شود گردان از انسجام خوبی برخوردار نباشد. امروز با تجهیز گردان‌های امنیتی امام علی (ع) به موتورسیکلت‌های تریل، خودروهای ضد شورش با قابلیت‌های مختلف، تجهیزات مناسب کنترل اغتشاش، ضمن بالا بردن انسجام گردان، باعث افزایش اقتدار شده و بسیجیان با استفاده از این تجهیزات و با روحیه شهادت‌طلبانه، قدرتی وصف‌نشدنی را در مأموریت‌های امنیتی به نمایش می‌گذارند.

شکل ۱۲-۵

۳-۱-۱۴- **رنگ تجهیزات:** رنگ تجهیزات یکی از عوامل روانی است که نقش بسزایی در تضعیف روحیه فتنه‌گران و نمایش اقتدار یک یگان دارد. اکثر نیروهای ضد شورش در دنیا از تجهیزاتی با رنگ مشکی استفاده می‌نمایند. رنگ مشکی از رنگ‌های خشن بوده و استفاده آن در تجهیزات نیروهای ضد شورش به‌وفور مشاهده شده است. یگان ویژه پاسداران نیروی انتظامی با استفاده از تجهیزات و خودرو و موتورسیکلت‌های مشکی نسبت به سایر یگان‌های ناجا از جمله یگان امداد و کلانتری‌ها از قدرت و ابهت بیشتری برخوردار است.

شکل ۱۳-۵

۴-۱-۱۴- یک دست بودن تجهیزات گردان: یک دست بودن و هماهنگ بودن تجهیزات از دیگر عوامل بالا بردن انسجام و در نهایت اقتدار یگان می باشد. به طور مثال استفاده گردان از موتورسیکلت های هم نوع، تجهیزات متناسب و یک دست نیروها، لباس های هماهنگ و یک دست و سایر تجهیزات، تأثیر بالایی در نمایش اقتدار گردان دارد.

۵-۱-۱۴- نوع پوشش نیروهای گردان: پوشش از مهم ترین عوامل در بالا بردن روحیه نیروهای خودی، انسجام و اقتدار گردان می باشد. در گردان های عمل کننده در سال ۱۳۸۸ و بعد از آن به وفور استفاده بسیجیان از لباس های شخصی، کفش، دمپایی و ... مشاهده می شد؛ که جلوه مناسبی در اذهان عمومی نداشت. این نیروها هر چند از تجهیزات یک دست، جثه و هیکل مناسب برخوردار باشند؛ اما این بی نظمی در پوشش هیچ تأثیری در نمایش قدرت یگان نخواهد داشت.

شکل ۱۴-۵- نیروهای بسیج با لباس شخصی

۱۴-۲- رابطه نظم و انضباط و نمایش قدرت

به‌طور کلی می‌توان نمایش قدرت نیروهای کنترل اغتشاش را در نظم و انضباط خلاصه نمود. یگانی که از نظم و انضباط بالایی در اجرای مأموریت‌ها برخوردار است خود به‌خود تاکتیک قدرت را به نمایش می‌گذارد. شاید در اینجا به این نکته بیندیشیم که گردان‌های بسیج را می‌توان با نظم و انضباط وارد میدان نمود؟ آری، چرا ما هرگاه حرف از گردان‌های امنیتی بسیج می‌زنیم، نظم را از آن مجزا می‌دانیم؟ گردان‌های امنیتی بسیج در صورتی که با نظم و انضباط وارد میدان شوند، با به رخ کشیدن قدرت خود، کارایی بیشتری در کنترل صحنه خواهند داشت.

مصادیق: هم‌اکنون تیپ امنیتی آل محمد (ص) در سپاه تهران بزرگ پس از فتنه سال ۱۳۸۸ با تشکیل ۱۳ گردان امام علی (ع) از یگان‌های پیشرو در این خصوص می‌باشد. گردان‌های امام علی (ع) این تیپ در هنگام مأموریت‌ها از نظم و انضباط بسیار بالایی برخوردار هستند که همین امر، این یگان را در بین نیروهای خودی و چه در بین معاندین نظام زبان زد مقابله با تهدیدات امنیتی در سطح تهران بزرگ نموده است.

شکل ۱۵-۵

۱۵- تأثیر تکنیک‌های فردی بر تاکتیک‌های گروهی در نمایش قدرت

نیروهای حاضر در یک گردان، باید از مهارت‌های کافی و آموزش‌های متناسب با مأموریت برخوردار باشند. عدم فراگیری برخی آموزش‌ها توسط نیروها، ممکن است در هنگام اجرای مأموریت و نمایش قدرت گردان تأثیر منفی ایجاد نموده و موجب ایجاد خلل و مشکلات اساسی در مأموریت‌ها شود.

برخی تکنیک‌های فردی مؤثر بر تاکتیک‌های گروهی عبارت است از:

- (۱) مهارت در رانندگی با موتورسیکلت و خودرو؛
- (۲) مهارت در تیراندازی با لانچر پرتاب اشک‌آور، پنت بال و سلاح ساچمه‌زن؛
- (۳) مهارت در به‌کارگیری تونفا و باتوم؛
- (۴) آمادگی جسمانی.

۱۶- رابطه سرعت عمل و نمایش اقتدار یگان

۱۶-۱- سرعت عمل در فراخوان نیروها

به‌طور کلی یکی از جنبه‌های نمایش قدرت یگان‌های کنترل اغتشاشات به‌ویژه در سال ۱۳۸۸ در جریان فتنه، سرعت عمل فراخوان، سازمان‌دهی و به‌کارگیری نیروهای بسیج در کنترل ناآرامی‌ها بود.

شکل ۱۶-۵

۱۶-۲- سرعت عمل در اجرای مأموریت‌های محوله

با توجه به گستردگی اغتشاشات سال ۱۳۸۸ در تهران بزرگ، سرعت عمل یگان‌های کنترل اغتشاش از اهمیت بالایی برخوردار بود. سرعت عمل در اجرای مأموریت‌های محوله خود یک نمایش قدرت نه‌تنها در سطح گردان بلکه در سطح کلان و ملی می‌باشد. در فتنه سال ۱۳۸۸ در تهران، ۷۵ نقطه به‌صورت هم‌زمان دچار اغتشاش

و ناآرامی بود. بنابراین در این شرایط سرعت عمل گردان‌های امام علی (ع) از اهمیت بالایی برخوردار بود.

۱۷- جنبه‌های معنوی نمایش اقتدار

- (۱) اتحاد بین نیروهای عمل‌کننده؛
- (۲) روحیه شهادت‌طلبی و ایثار؛
- (۳) ایمان به خدا و التزام به ولایت فقیه؛
- (۴) وحدت فرماندهی.

۱۸- رابطه عملیات روانی و نمایش قدرت یگان

در یک جمله می‌توان گفت نمایش قدرت خود یک عملیات روانی می‌باشد.

۱۹- مصادیق خاص نمایش قدرت در مأموریت‌های پس از انتخابات سال ۱۳۸۸

- (۱) در اکثر مأموریت‌های مقابله با اغتشاشات در سال‌های اخیر، اعزام گردان‌های موتورسوار برای گشت‌زنی و یا استقرار در میدان‌ها، هنگامی که احتمال ملتهب شدن منطقه وجود داشت، بسیار مفید و کارآمد بود. بیشترین استقرار نیروها در میدان‌ها هفت تیر، ولی عصر، ونک، چهارراه ولی عصر، انقلاب، جمهوری و امام حسین (ع) بود. مسیر گشت‌زنی‌ها توسط گردان‌ها طوری انتخاب می‌شد که چندین گردان هم‌زمان در چندین نقطه بدون هرگونه تداخلی اجرای مأموریت کنند.
- (۲) در مأموریت ۱۳ آبان ۱۳۸۸، بیش از ۱۵۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه امام حسین (ع) با لباس شخصی در کنترل عملیاتی قرارگاه آل محمد (ص) قرار گرفته بودند. در آن روز

میدان هفت‌تیر ملتهب شده بود. با تدبیر فرمانده محترم قرارگاه، دانشجویان در غالب نیروهای مردمی با انجام یک راهپیمایی از محل دپو (ورزشگاه شهید شیروودی) به سمت میدان هفت‌تیر حرکت نموده و در میدان هفت‌تیر نماز ظهر و عصر را اقامه نمودند. همین حضور که مسلماً برای اغتشاش‌گران محرز بود که سازمان‌یافته می‌باشند، باعث آرام شدن میدان و در اختیار قرار گرفتن جو توسط نیروهای امنیتی شد. در این مأموریت ایجاد عملیات روانی با نمایش قدرت در پوشش مردم عادی به‌صورت ایجابی یکی از موارد منحصربه‌فرد در مأموریت‌های سال‌های گذشته بود.

(۳) یکی از عوامل وقوع حادثه عاشورای سال ۱۳۸۸، عدم حضور به‌موقع نیروهای امنیتی به‌صورت مقتدرانه در سطح شهر بود. اغتشاش‌گران از همین خلأ موجود استفاده نموده و توانستند با بی‌حرمتی به مقدسات، تخریب اموال عمومی و اغتشاش و ناآرامی حادثه دردناک عاشورا را رقم زنند.

۲۰- ملاحظات فرمانده در نمایش اقتدار یگان

۱-۲۰- در نظر گرفتن شرایط و وضعیت منطقه اجرای مأموریت

فرمانده باید قبل از اجرای تاکتیک نمایش قدرت در یک منطقه، وضعیت مکان و مسیرهای موردنظر را مورد بررسی قرار داده و سپس اجرای مأموریت نماید. اطلاع از شرایط معابر، راه‌های مواصلاتی و مسیرهای یدکی از اهمیت بالایی برخوردار است.

۲-۲۰- در نظر گرفتن روحیه و توان نیروهای خودی

یکی از آثار نمایش قدرت، تقویت روحیه نیروهای خودی می‌باشد. البته در شرایطی که توان جسمی نیروها کاهش یافته است، ممکن است به‌کارگیری آن‌ها در اجرای تاکتیک‌هایی که شاید ضرورت خاصی ندارد تأثیر منفی در آن‌ها ایجاد نموده و حتی باعث اختلال در مأموریت‌های آتی شود.*

۴-۲۰- آگاهی از شرایط ترافیکی

یکی از مهم‌ترین ملاحظات یکی فرمانده قبل از ستون‌کشی‌های موتور و یا استقرار در نقاط باید بدان توجه ویژه داشته باشد، آگاهی از شرایط ترافیکی می‌باشد. گرفتار شدن ستون در ترافیک از معضلاتی بود که در سال‌های گذشته نیز یگان‌ها امنیتی با آن مواجه می‌شدند.

بریده شدن ستون، به هم ریختن نظم، جا ماندن نیروها از ستون، درگیری‌های لفظی و حتی فیزیکی با رانندگان خودروها، به خطر افتادن جان راکبین و ... همگی از عواقب ناشی از گرفتار شدن در ترافیک می‌باشد.

۴-۲۰-۴ آگاهی از وضعیت آماده به کار بودن تجهیزات گردان

آماده به کار بودن تجهیزات به ویژه موتورسیکلت‌ها و خودروها قبل از اجرای این گونه مأموریت‌ها اهمیت بالایی دارد. در این مأموریت‌ها آگاهی از وضعیت سوخت خودروها و موتورسیکلت‌ها نیز باید در نظر گرفته شود.

۵-۲۰- در نظر گرفتن وضعیت اغتشاشات در ساعات آتی

اجرای نمایش قدرت نباید در اجرای مأموریت‌های آتی کنترل اغتشاش تأثیر منفی ایجاد نموده و باعث کاهش قدرت و روحیه نیروها شود. در صورتی که یک گردان بنا به دستور قبل از بروز اغتشاشات اقدام به نمایش قدرت می‌نماید، باید آمادگی خود را برای مقابله با اغتشاشات احتمالی در هر نقطه مسئولیتی حفظ نماید.

۶-۲۰- پیش‌بینی انتقال موتورهای آسیب‌دیده در طول مسیر

در طول اجرای ستون‌کشی‌ها ممکن است موتورسیکلت‌ها دچار نقص فنی شده و از ستون جا بمانند. فرمانده باید از قبل تدابیری را برای انتقال موتورسیکلت‌ها و یا تعمیر در محل اتخاذ نماید.

شکل ۱۷-۵- کفی مخصوص حمل موتورسیکلت

۷-۲۰- پیش‌بینی و ایجاد آمادگی در گردان برای اجرای نمایش قدرت در غالب واحدهای کوچک‌تر

فرمانده باید آمادگی تقسیم گردان به واحدهای کوچک‌تر به‌ویژه در غالب گروهان برای اجرای نمایش قدرت و سایر مأموریت‌ها در گردان ایجاد نماید. انتخاب فرماندهان گروهان زبده و توجیه، سازمان‌دهی منسجم از اصول مهم در این شرایط می‌باشد.

شکل ۱۸-۵- آئینه تعمیر موتورسیکلت

۲۱- موانع و مشکلات در اجرای نمایش قدرت در سطح شهر

- (۱) ایجاد ترافیک در هنگام ستون‌کشی‌های موتوری و استقرار در سطح شهر؛
- (۲) احتمال فیلم‌برداری و عکس‌برداری توسط مردم از نیروهای عمل‌کننده و انتشار در فضای مجازی اینترنت و بروز مشکل برای آنها؛
- (۳) احتمال بهم ریختن جو منطقه با حضور ستون در هنگام نمایش قدرت و نتیجه معکوس دادن تاکتیک؛
- (۴) احتمال ایجاد سد و موانع عمدی توسط اغتشاش‌گران در مسیر حرکت ستون (ریختن میخ، شیشه، بستن خیابان با استفاده از گاردریل و نرده‌ها، بستن طناب در مسیر حرکت برای زمین زدن موتورسیکلت‌ها، آتش زدن سطل زباله و ...)

شکل ۱۹-۵- انتشار تصاویر بسیجیان در اینترنت

۲۲- نمایش قدرت نیروهای ضد شورش در سایر کشورها

در برخی کشورها نیروهای ضد شورش به‌منظور نمایش قدرت خود و تأثیر روانی بیشتر روی اغتشاش‌گران از ابزارها و تجهیزات زیر استفاده می‌کنند:

۱- ۲۲- استفاده از اسب‌های قوی و سنگین (توسط پلیس ضد شورش انگلیس)

استفاده از اسب دارای مزیت‌های زیر می‌باشد:

- (۱) ترس و وحشت انسانی از چنگ و هیکل اسب؛
- (۲) قابلیت مانور بسیار بالا در معابر؛
- (۳) قابلیت عبور از موانع مختلف؛
- (۴) اشراقیت بیشتر رانندگان اسب در کنترل اغتشاشات و درگیری‌ها؛
- (۵) عدم ایجاد نقص فنی در مقایسه با استفاده از انواع خودرو.

شکل ۲۰-۵- استفاده از اسب توسط پلیس ضد شورش انگلیس

۲- ۲۲- استفاده از سگ‌های آموزش دیده (توسط پلیس ضد شورش انگلیس)

سگ‌های آموزش دیده در اغتشاشات علاوه بر ایجاد ترس در مردم، قادرند

یک‌سوزه خاص را به سرعت مورد حمله قرار داده و دستگیری آن را آسان نمایند.

شکل ۲۱-۵- استفاده از سگ

۳-۲۲- استفاده از شتر (در ناآرامی‌ها و در جریان انقلاب اخیر مصر)
استفاده از شتر فقط در مصر و در جریان انقلاب اخیر آن توسط مزدوران حسنی
مبارک در مقاطعی به کارگیری شد.

شکل ۲۲-۵- به کارگیری شتر در مصر

۲۲-۴- خودروهای زرهی ضد شورش چرخ‌دار و شنی‌دار (برخی کشورها)
برخی کشورها از خودروهای زرهی چرخ‌دار سبک و گاه‌آشنی‌دار در صحنه استفاده
نموده و حتی واحدهای زرهی کنترل اغتشاش نیز در سازمان نیروهای آنها تعریف شده است.

۲۲-۵- تانک‌ها و نفربرهای رزمی (توسط رژیم اشغالگر قدس علیه مردم بی‌دفاع فلسطین)
رژیم اشغالگر قدس برای مقابله با مردم بی‌دفاع فلسطین پا را فراتر گذاشته و از تانک‌های
مرکاب‌دار خودروهای سنگین زرهی با تغییرات اعمال شده برای استفاده در شهر بهره می‌برد.

۲۲-۶- خودروهای آب‌پاش و رنگ‌پاش (اکثر کشورها)
در سازمان نیروهای ضد شورش اکثر کشورها، استفاده از خودروهای آب‌پاش و
رنگ‌پاش موجود می‌باشد.

۲۲-۷- خودروهای مولد الکترو مغناطیسی (توسط امریکا)
در برخی کشورها مثل امریکا، از خودروهای مولد و امواج الکترو مغناطیسی
آزاردنده برای مقابله استفاده می‌شود.

شکل ۲۳-۵- خودروی مولد و امواج الکترو مغناطیسی آزاردنده

۸-۲۲- استفاده از بالگردهای کوچک و یا هواپیماهای جنگی

به کارگیری بالگردهای کوچک برای کنترل و یا فیلم برداری از اغتشاشات و گاهی استفاده از هواپیماهای جنگی برای شکاندن دیوار صوتی در برخی کشورها مشاهده شده است.

۹-۲۲- پخش تصاویر اغتشاش گران از تلویزیون های سطح شهر و سایر

رسانه ها (اغتشاشات اخیر انگلیس)

در اغتشاشات اخیر انگلیس، دولت برای ایجاد رعب و وحشت در مردم، اقدام به پخش تصاویر مردم به صورت گسترده در سطح رسانه ها نمود تا با این کار حضور آنان را در تجمعات بعدی تحت الشعاع قرار داده و در نهایت کاهش دهد.

برخی از تجهیزات فوق از نوع نامتعارف می باشند. به طور مثال کشور سوریه در اغتشاشات اخیر خود از تانک و نفربرهای رزمی با به کارگیری ارتش در صدد مقابله با اغتشاشات برآمد؛ اما به دلیل عدم آموزش ارتشیان در خصوص اغتشاشات و استفاده از خودروهای عظیم الجثه بیش از ۸۰۰ کشته برجای گذاشت. این امر نه تنها ناآرامی ها را به صورت طولانی مدت کنترل نمی کند، بلکه اغتشاش گران را همچون آتشی زیر خاکستر برای اقدامات آتی آماده تر می کند.

۲۳- نتیجه گیری

در پایان این نتیجه حاصل می شود که نمایش قدرت یکی از اصول و تاکتیک های مفید پیشگیری از بروز اغتشاش و ناآرامی ها بوده که با ایجاد جنگ روانی نوعی عمل بازدارنده می باشد.

بهترین نوع نمایش قدرت، توسط نیروهای موتورسوار بوده که با تحرک و سرعت عمل بالای خود می توانند در جلوگیری از بروز اغتشاشات در سطح شهر بسیار مفید باشند.

بهترین روش نمایش قدرت یگان‌های موتورسواره رژه موتوری در سطح معابر و استقرار در میدان‌ها و نقاط می‌باشد که در ایجاد بازدارندگی و جلوگیری از بروز هرگونه تجمع کارایی بالایی دارند.

نمایش قدرت یگان‌های امنیتی در سال‌های گذشته با به رخ کشیدن توان مقابله سازمان‌دهی نیروها به‌ویژه سازمان‌دهی بسیجیان در غالب گردان‌های امام علی (ع) باعث کاهش چشمگیر حضور معاندین نظام در فراخوان‌های دورهای ضدانقلاب شده است.

امید است با استعانت از الطاف الهی و حضرت بقیه‌الله الاعظم (عج) و در سایه پربرکت رهبر فرزانه انقلاب، هرگونه فتنه و فتنه‌گری در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران خنثی شود (إن شاء الله).

فصل ششم

موانع و سد موانع در مقابله با اغتشاشات

۱- کلیات

۲- آشنایی با موانع شهری

۳- عملیات رفع موانع توسط نیروهای کنترل اغتشاش

۴- اقدامهای عناصر آشوب‌گر در ایجاد موانع

شکل ۱-۶

۱- کلیات

۱-۱- اهمیت و ضرورت

بررسی عملکرد نیروهای خودی و تجارب اغتشاشات گذشته به ویژه فتنه‌ی سال ۱۳۷۸ و نیز فتنه‌ی عمیق سال ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹، بیانگر آن است که، هر قدر توجه فرماندهان سطوح تاکتیکی و کف خیابانی به استفاده از ابزار و تجهیزات سد و موانع در صحنه‌های مقابله با اغتشاشات شهری بیشتر باشد، میزان، شدت و دوام زمانی اغتشاشات نیز قابل کنترل می‌گردد. به عبارت دیگر، با توجه به ضرورت برخورد پلیس و نیروهای امنیتی با اغتشاش‌گران، عملاً یگان عملیاتی را به سمت پرهیز از تلفات انسانی سوق داده و این امر نیز به شکلی در بهبود وجهه‌ی نیروها و ممانعت از شناخته شدن به عنوان نیروهای خشونت‌طلب، مؤثر خواهد بود و این مهم به مدیریت صحنه با به کار

بردن حداقل خشونت کمک خواهد کرد. بر این اساس، آشنایی با ابزار و تجهیزات سد و موانع، ارائه‌ی روش‌های به‌کارگیری آن، تبیین محاسن و معایب، احصاء و بهبود دیدگاه فرماندهان صحنه در راستای فرهنگ‌سازی مناسب و تدوین و ابلاغ اسناد بالادستی لازم، اهمیت ذاتی داشته و ضرورتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

۲-۱- هدف

تبیین چیستی، چرایی استفاده، محاسن و معایب و انواع تجهیزات سد و موانع در راستای مقابله با اغتشاشات شهری.

۳-۱- منظور

آشنایی فرماندهان گردان‌های امنیتی با چیستی، چرایی استفاده و انواع تجهیزات سد و موانع در راستای مقابله با اغتشاشات شهری.

۴-۱- طرح تحقیق

در قالب این طرح ضمن ارائه‌ی تعریف مشخص و عملیاتی از ابزار و تجهیزات سد و موانع و تاکتیک‌های سد در کنترل اغتشاشات، تبیین اهمیت و ضرورت موضوع، نسبت به شناسایی انواع ابزار و تجهیزات سد و موانع اقدام و در ادامه به تبیین و ارائه‌ی ابزار و تاکتیک‌های مورد استفاده در گردان‌های عملیاتی و امنیتی پرداخته و در نهایت با تبیین دیدگاه فرماندهان سطوح تاکتیکی در خصوص ابزار و تجهیزات سد و موانع، پیشنهادها عملیاتی ارائه خواهد شد.

۵-۱- سؤال‌های پژوهشی

(۱) تعریف رایج در یگان شما از ابزار و تجهیزات سد و موانع در عملیات مقابله با اغتشاشات چیست؟

- (۲) آیا پیشینه‌ای در خصوص استفاده از موانع در عملیات مقابله با اغتشاشات در یگان شما وجود دارد؟
- (۳) به نظر شما چه از ابزار و امکاناتی برای ناتوان کردن رهبران اغتشاش‌گران و نیز عوامل کف خیابانی آن‌ها می‌توان استفاده کرد؟
- (۴) به نظر جنابعالی محاسن و معایب موانع موجود چیست؟
- (۵) به نظر جنابعالی تاکتیک‌های به‌کارگیری موانع چیست؟
- (۶) نمونه‌ای از موانع را که جنابعالی در سنوات گذشته در مقابله با اغتشاش‌گران به‌کار برده‌اید، تبیین فرمایید.
- (۷) مشکلات به‌کارگیری موانع چیست (مربوط به یگان) و چه راه‌حلی را پیشنهاد می‌کنید؟
- (۸) محدودیت‌های به‌کارگیری موانع چیست (مربوط به ابزار و محیط)؟
- (۹) به نظر شما از این ابزار استفاده نمایم بهتر است یا برخورد خشن و سخت؟
- (۱۰) چه پیشنهادهایی در راستای استفاده‌ی بهینه، مناسب و به‌موقع از موانع دارید؟

۱-۶- تعاریف

- ۱-۶-۱- **تعریف سد موانع:** عبارت است از به‌کارگیری موانع طبیعی و مصنوعی به‌منظور کانالیزه کردن، متوقف کردن و کند کردن حرکت‌ها در مقابله با اغتشاشات سیاسی و اجتماعی.
- ۱-۶-۲- **سپرهای محافظ:** این سپرها عموماً از جنس طلق شیشه‌ای بوده و در برابر ضربه بسیار مقاوم می‌باشند، از سپر برای حفاظت بدن در مقابله با پرتاب اشیا استفاده می‌شود.
- ۱-۶-۳- **نارنجک اشک‌آور:** با ایجاد سوزش و آبریزش در چشم‌ها و اختلال در دید و ایجاد حالت تهوع اغتشاش‌گران را متفرق می‌کند.
- ۱-۶-۴- **افشانه اشک‌آور:** این افشانه‌ها حاوی مواد اشک‌آور بوده و در درگیری‌های نزدیک به‌ویژه هنگام دستگیری علیه اغتشاش‌گران استفاده می‌شود.

۵-۶-۱- **تفنگ‌های ساچمه‌زنی:** سلاحی است که در برابر حملات عناصر اغتشاشی و در هم شکستن صفوف آن‌ها، استفاده می‌شود. که یک نمونه آن سلاح وینچستر می‌باشد که به جای یک نقطه یک صفحه را مورد اصابت قرار می‌دهد.

۶-۶-۱- **موانع متحرک:** موانعی که برای متوقف کردن، کانالیزه کردن و کند کردن حرکات به کار می‌رود و عبارت است از: موانع نرده‌ای شکل، خرک، میخ فرش، نیوجرسی پلاستیکی و...

۷-۱- منظور از ایجاد موانع

منظور از ایجاد موانع عبارت است از به دست آوردن زمان و شرایط مساعد به منظور زیر:

- (۱) به تأخیر انداختن و برهم زدن پیشروی اغتشاش‌گران؛
- (۲) کانالیزه کردن، محدود کردن حرکات و به تأخیر انداختن جابه‌جایی نیروهای اغتشاش‌گر؛
- (۳) صرفه‌جویی در قوا؛
- (۴) کمک به تأمین جناحین و قرق منطقه؛
- (۵) متراکم نمودن اغتشاش‌گران؛
- (۶) بالا بردن توان رزمی نیروهای خودی؛
- (۷) حفاظت از مراکز طبقه‌بندی شده؛
- (۸) تضعیف نمودن روحیه نیروهای اغتشاش‌گر؛
- (۹) ایجاد نقش بازدارندگی در نیروهای اغتشاش‌گر؛
- (۱۰) جداسازی منطقه شورش و اغتشاش از سایر مناطق.

۸-۱- عوامل مؤثر در عملیات موانع و سد موانع

- (۱) مأموریت؛
- (۲) معابر و صولی؛

شکل ۲-۶

(۳) زمین؛

(۴) آرایش، مقدورات و محدودیت‌های اغتشاش‌گران؛

(۵) محدودیت‌ها و مقدورات خودی؛

(۶) زمان، حمل و نقل، تجهیزات و امکانات.

۹-۱- شرایط و ویژگی‌های یک مانع خوب

(۱) مانع باید بازدارنده و مؤثر باشد.

- (۲) باید حتی الامکان ترکیبی باشد.
- (۳) با نیروی انسانی محافظت شود.
- (۴) باید به هم پیوستگی داشته باشد.
- (۵) در برابر ضربات و هجوم اغتشاش‌گران مقاوم و بادوام باشد.
- (۶) غیرقابل نفوذ باشد (به راحتی نتوان از آن عبور کرد).

شکل ۳-۶

- (۷) مشخصات مطلوب یک مانع طبیعی: آن است که بتواند در زمان کوتاه با حداقل تلاش و مصالح، آن را با یک مانع مؤثر مقاوم و غیرقابل نفوذ تبدیل کرد.

شکل ۴-۶

شکل ۵-۶

شکل ۶-۶

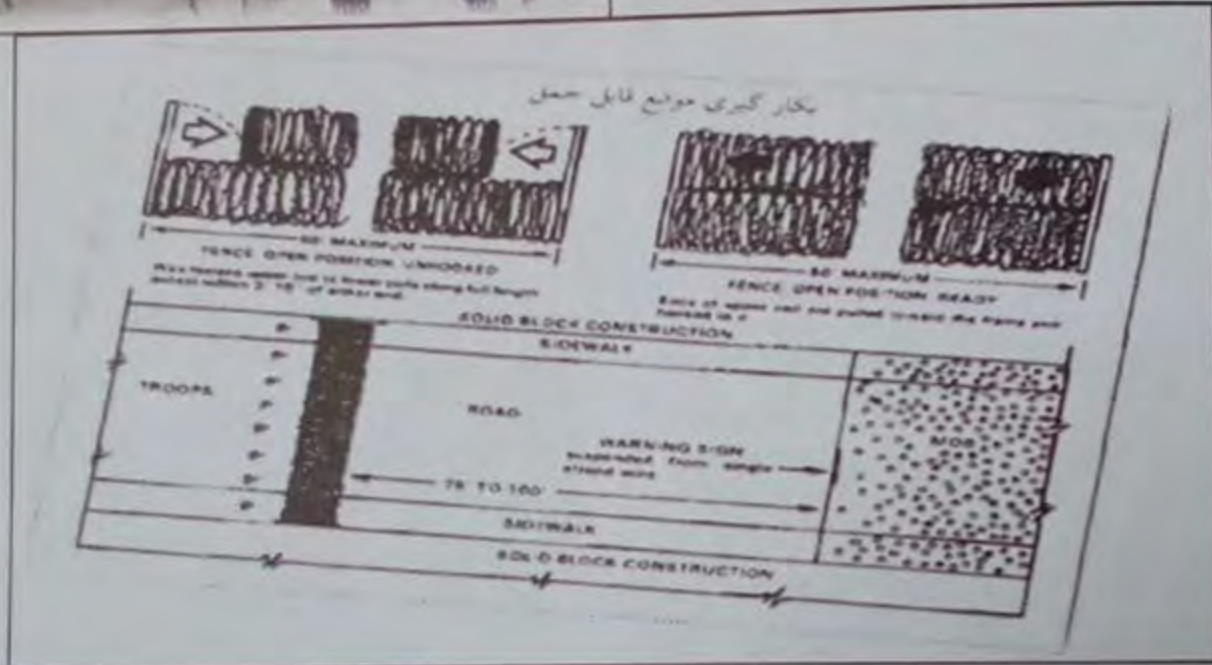
۲- آشنایی با موانع شهری

سد و موانع را به‌عنوان یک مانع فیزیکی برای جلوگیری از ورود و خروج عابرین و خودروها در منطقه آشوب‌زده به‌کار می‌برند. موانع را در خیابان‌ها می‌توان به‌گونه‌ای به‌کار برد که کاملاً جلوی رفت‌وآمد سواره و پیاده را سد نموده و یا اینکه تردد افراد و خودروهای مجاز امکان‌پذیر باشد. البته نباید از نظر دور داشت که در بیشتر مواقع به‌دلیل شرایط مکانی، مسدود کردن منطقه به‌وسیله موانع امکان‌پذیر نیست؛ مانند محوطه دانشگاه‌ها و ...

۲-۱- انواع موانع و ملاحظات ساخت و به‌کارگیری آن‌ها

موانع خیابانی را می‌توان با ابزار و وسایل موجود از قبیل اتوبوس، کامیون و سایر خودروها، خاک، کیسه شن، تنه درخت، گالن آب، سیم‌های معمولی و خاردار و وسایل از این قبیل ساخته و مورد بهره‌برداری قرار دارد.

۲-۱-۱- موانع کنترل نفر: در موقع برنامه‌ریزی برای مقابله با اغتشاش داخلی باید موانع قابل حمل را که برای مسدود کردن تردد عابرین می‌باشد در نظر گرفت. استفاده از موانع قابل حمل و سیم‌های خاردار تاشونده در این مواقع مناسب است. اگرچه از طناب و سایر ابزار که به‌فوریت تهیه می‌شوند نیز می‌توان استفاده کرد... هر مانع سیم‌خاردار باید حداقل در حدود ۱۲ تا ۱۵ متر طول داشته باشد. برای پوشاندن عرض یک خیابان ۲۵ تا ۳۰ متری با به‌کارگیری ۲ یا ۳ عدد از آن‌ها سد جاده‌ای را عملی می‌کنیم. می‌توان برای بیشتر نمودن ارتفاع سد جاده ۲ یا ۳ طبقه سیم‌خاردار حلقوی را بر روی هر قرارداد در حدود ۲۵ الی ۳۰ متر (البته به‌موقعیت) جلوی سد جاده تهیه شده باید یک رشته سیم در سراسر عرض خیابان کشیده و تابلویی برای اعلام خطر به آن نصب شود و در هنگام شب تابلوی اعلام خطر باید با استفاده از وسایلی روشن گردد.

شکل ۶-۷

۲-۱-۲- موانع کنترل خودرو: بر پا کردن موانع در خیابان‌ها به‌طوری‌که به‌آسانی نشود به‌وسیله خودروها در آن نفوذ کرد احتیاج به مصالح زیاد و سنگینی دارد. گالن‌های پر از آب، موانع آهنی غیرقابل عبور توسط خودرو، کیسه‌ی شن، تپه‌های خاک، درخت یا خودروهای سنگین از جمله اقلامی هستند که برای این منظور به‌کار می‌روند. مواد سازنده سنگرها بر روی کامیون‌های مستقر در پایگاه، برای جایگزینی سریع بارگیری می‌شوند. یکی از موانعی که به‌سرعت علم می‌شود از طریق پارک سپر به سپر خودروها ایجاد می‌شود. با این‌وجود ممکن است خودروها به‌وسیله گروه متخاصم خراب شوند. موانعی که بر روی خودروها سوار می‌شوند هم به‌عنوان مانع و هم به‌عنوان بخشی از یک آرایش نظامی مؤثرند. مانع می‌تواند در محل ساخته شود بدین ترتیب که چوب پوشیده شده با سیم و یا چهارچوب آهنی را بر روی سپر خودرو نصب می‌کنند. موانع دائمی‌تر می‌توانند از گالن‌های استوانه‌ای شکل پر شده از آب و خاک پر شوند. به‌علاوه کیسه‌های شن،

خاک‌ریزها و درختان به‌منظور مسدود کردن راه‌ها استفاده شده‌اند. وجود چنین مانع جاده‌ای باعث می‌شوند که به‌وسیله خودروهای سنگین یا با سرعت بالا شکسته نشوند.

شکل ۸-۶

علائم باید در جلوی محل گذاشته شود تا به افراد غیرقانونی هشدار داده شود که نزدیک نشوند. برای متوقف ساختن خودروهایی که با سرعت زیاد حرکت می‌کنند می‌توان از چند موانع به فواصل ۱۰ تا ۱۵ متر از یکدیگر استفاده نمود. گشت‌های اطراف که برای جلوگیری از ورود افراد و گروه‌هایی که سعی دارند با دور زدن سنگرها و موانع جاده‌ای به محل اغتشاش وارد یا از آن خارج شوند، مؤثر است. این گشت‌ها که در طول مرزهای بیرونی محل اغتشاش عمل می‌کنند مسیرشان می‌تواند با مسیرهای گشت‌زنی که در داخل محل اغتشاش است، یکی شود.

۲-۲- موانع تأمین و حفاظت از ساختمان‌ها، اماکن حساس، حیاتی و مهم

در اکثر شورش‌های داخلی، پلیس شهری مجری قوانین محل اغتشاش به‌شمار می‌رود و نیروهای نظامی از هدف‌های احتمالی محافظت می‌کنند. ساختمان‌های مهم، بخش خدمات شهری و سرویس‌هایی که در عملکرد یک جامعه، حیاتی به‌شمار می‌رود باید حفظ شوند به‌علاوه افراد کلیدی و کارکنان بسیار مهم می‌توانند هدف شورش‌هایی واقع شوند که از سیاست دولت به خشم آمده‌اند.

شکل ۹-۶

ساختمان‌ها به‌ویژه ساختمان‌های وابسته به ادارات دولتی، سرویس‌های خدمات شهری و شرکت‌ها و سازمان‌هایی که عهده‌دار تهیه امکانات رفاهی عام می‌باشند حائز

اهمیت بوده و برای جلوگیری از انهدام باید توسط عناصر تأمینی تحت حفاظت قرار گیرند. به علاوه ساختمان‌های ویژه‌ای وجود دارند که هدف‌های اصلی و سمبلیک و منحصربه‌فرد برای اغتشاش‌گران می‌باشند و برای حفاظت باید در ارجعیت قرار گیرند. با توجه به علت بروز اغتشاش و شدت بروز آن این هدف‌ها متفاوت می‌باشند. از جمله هدف‌های احتمالی اغتشاش‌گران می‌تواند پست فرماندهی نیروهای کنترل‌کننده، اماکن استقرار عناصر انتظامی، محل اقامت عناصر کنترل اغتشاش، پارک‌های موتوری و ... را نام برد.

ممکن است کارکنان در سرکار، خانه و یا محل‌های عمومی در معرض خطر قرار بگیرند. احتمال می‌رود اعضای نیروی کنترل که در مرخصی به سر می‌برند، مشغول انجام وظیفه نباشند. در صورت شناسایی به‌وسیله تظاهرات‌کنندگان که با آن‌ها در ستیزاند مورد هدف واقع شوند.

۳-۲- درجه و مقدار ایجاد سد و موانع

درجه و مقدار موردنیاز ایجاد سد و موانع برای تأسیسات و اماکن به موارد زیر بستگی دارد:

۱- ۳-۲- **میزان اهمیت اماکن و تأسیسات:** تأسیسات از این لحاظ تأسیساتی که احتیاجات ضروری مردم را برطرف می‌کنند. دارای درجه اهمیت بیشتری هستند. مثلاً قطع آب و برق و تلفن یا مرکز کنترل مترو باعث مختل شدن بسیاری از امور جامعه شده و ترس و اضطراب را بر عامه مردم مستولی می‌سازد. همچنین تخریب ساختمان‌های دولتی باعث وقفه در کار مجریان دولت می‌شود.

۲- ۳-۲- **میزان آسیب‌پذیری در مقابل اغتشاش:** این موضوع در مورد میزان ظرافت و حساسیت وسایل و موارد موجود در تأسیسات در مقابل آسیب‌پذیری است. برای مثال مخازن آب، سوخت و مواد منفجره از حساسیت بالایی برخوردار است.

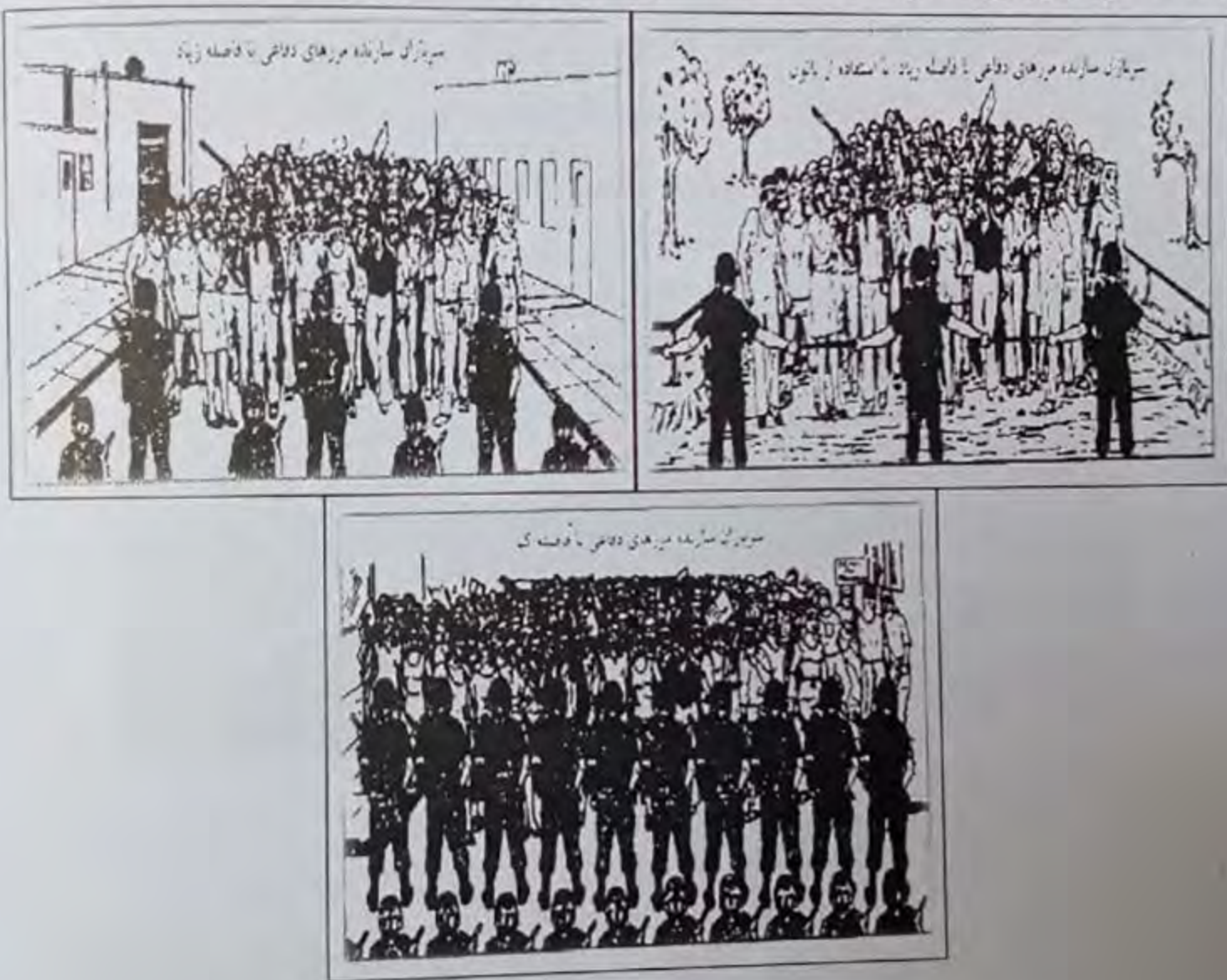
۳- ۳-۲- **هدف و مقدرات اغتشاش‌گران:** این امر شامل تجزیه و تحلیل هدف‌های مخرب و مقدرات و امکاناتی است که اغتشاش‌گران برای نیل به اهداف مذکور در اختیار دارند.

۲-۴- روش‌های برقراری سد و موانع در عملیات کنترل اغتشاشات:

۲-۴-۱- استفاده از نیروی انسانی: این روش شامل استفاده از نگهبان ثابت، نگهبان متحرک و نقاط بازرسی می‌باشد. در صورتی که تأسیسات مذکور خود دارای عناصر تأمین باشند در این صورت عناصر کنترل‌کننده اغتشاش با آن‌ها همکاری نموده و از وجود آن‌ها برای تقویت بیشتر امنیت و حفاظت استفاده خواهد کرد. تعداد افراد تیم‌های برقراری تأمین باید به‌حدی باشند که بتوانند مأموریت را انجام داده و تا رسیدن نیروهای کمکی تاب مقاومت در برابر هجوم اغتشاش‌گران را داشته باشند. به‌دلیل اینکه احتمال وقوع حوادث غیرمترقبه می‌باشد. بنابراین نیروهای ذخیره را هم برای این امر باید در نظر گرفت. مثال: صداوسیما. خودش نیروی حراست دارد + مجموعه فرماندهی دفاعی ولیعصر (عج) + حضور نیروهای گردان‌های رزم، عاشورا و امام علی (ع) در صداوسیما برای تأمین امنیت آنجا.

برخی مواقع برای ساخت موانع دائمی ابتدا از نیروی انسانی برای ایجاد مانع استفاده می‌نمایند تا مانع شکل گرفته و مقدمات ساخت موانع دائمی برپا شود. وقتی از نیروی انسانی که مرز دفاعی می‌سازند برای جداسازی منطقه استفاده می‌شود نیروهای کنترل‌کننده سرحد درونی و بیرونی را می‌سازند. سربازانی که سرحداتی دفاعی درونی را می‌سازند ناحیه آشوب‌زده را محاصره می‌کنند و از گسترش بی‌نظمی جلوگیری می‌کنند و آنان که مرز بیرونی را می‌سازند از ورود افراد بیرونی به محل آشوب جلوگیری می‌کنند.

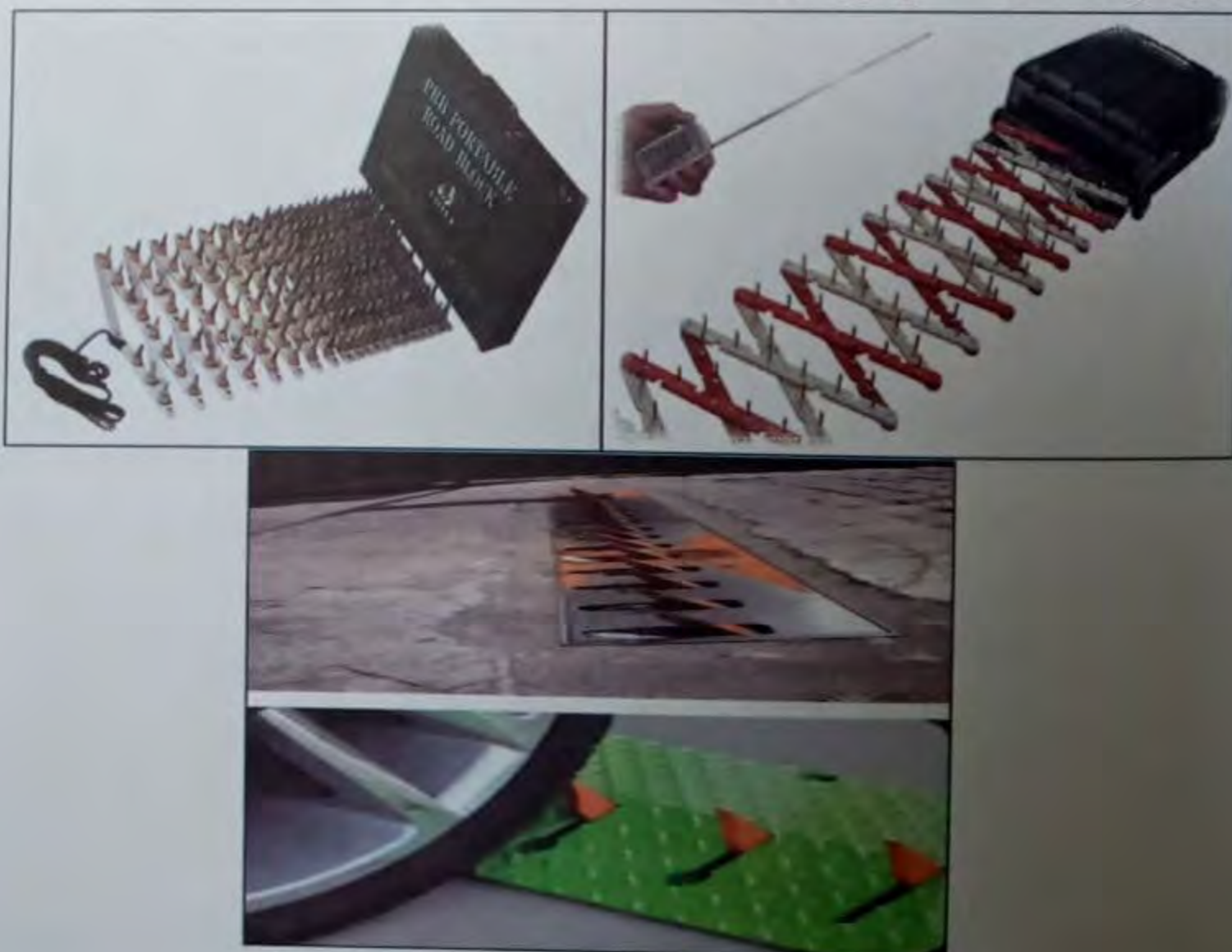
شکل ۱۱-۶

به کارگیری دو ردیف نیروی انسانی که هرکدام از آن‌ها در یک خط قرار گرفته‌اند و از پشت حمایت می‌شوند فضای بازی را ایجاد می‌کند که امکان توقف مردمی را که با شکستن یکی از این خطوط، قصد ورود به محدوده موردنظر را دارند از بین می‌برد. اگر انبوه عظیمی از مردم وجود داشته باشند نیروهای کنترل شانه‌به‌شانه می‌ایستند و اگر

تعداد آنها کم باشد نیروها به فاصله دو برابر عرض سرشانه از یکدیگر قرار می گیرند. اگر نیاز شود که سربازان به فاصله کمی از یکدیگر قرار بگیرند می توانند خودشان را به یکدیگر از طریق باتون هایی که علیه شورش گران به کار می برند، متصل کنند.

۲-۴-۲- استفاده از وسایل و امکانات مکانیکی: این روش شامل استفاده از موانع دور تا

دوری که دستیابی اغتشاش گران را به تأسیسات مشکل می کند، می شود. موانعی از قبیل سنگرها و یا موانع جاده ای می توانند برای متوقف کردن عبور و مرور افراد و خودروها به داخل محوطه و یا خروج از آن مورد استفاده قرار گیرد. یا آنکه آنها باید ساخته شوند تا افراد و خودروهای خاصی به محوطه عبور و مرور داشته باشند. اغلب مسدود کردن یک محوطه با توجه به محدودیت های فیزیکی و جغرافیایی آن به نظر غیر عملی می رسد. برای مثال محوطه های دانشگاه و نواحی حومه که اغلب زمین های باز و بیشه زار دارند. کار بستن آنها را مشکل می سازد.

شکل ۱۲-۶

۳- عملیات رفع موانع توسط نیروهای کنترل اغتشاش

تجهیزات رفع موانع توسط نیروهای کنترل اغتشاش عبارت است از: به‌کارگیری خودروهای رفع موانع، به‌کارگیری تجهیزات رفع موانع سبک.

۳-۱- به‌کارگیری خودروهای رفع موانع

خودروهایی که قابلیت نصب تجهیزات بر روی سطح جانبی آن‌ها برای رفع موانع را دارا می‌باشند و انواع آن کمپرسورهای تک و دو محور و سایر خودروهای سبک و سنگین عملیاتی، جرثقیل و... می‌باشد.

شکل ۱۳-۶

۲-۳- به کارگیری تجهیزات رفع موانع سبک

استفاده از این تجهیزات در گردان‌های رزم و یا گردان‌های امام علی (علیه‌السلام) که دارای سیالیت و تحرک بالا می‌باشند و برای رفع موانع احتمالی از جمله لاستیک‌های آتش زده، سطل‌های زباله و سایر موانع سبک به کار گرفته می‌شود.

لازم به ذکر است این تجهیزات توسط رزمندگان تیپ امنیتی آل محمد (ص) طراحی و در مأموریت‌های فتنه سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ مورد استفاده قرار گرفت. از جمله ویژگی‌های این تجهیزات سبک و قابل حمل بودن توسط موتورسیکلت می‌باشد و شامل موارد ذیل می‌باشد:

(۱) یک زنجیر به طول تقریبی سه متر که در یک سر آن یک قلاب چهار شاخه نصب شده است.

(۲) دیلم که از آن برای اهرم نمودن و جابه‌جایی موانع استفاده می‌شود.

۴- اقدام‌های عناصر آشوب‌گر در ایجاد موانع

۱-۴- مقابله با موتورسواران

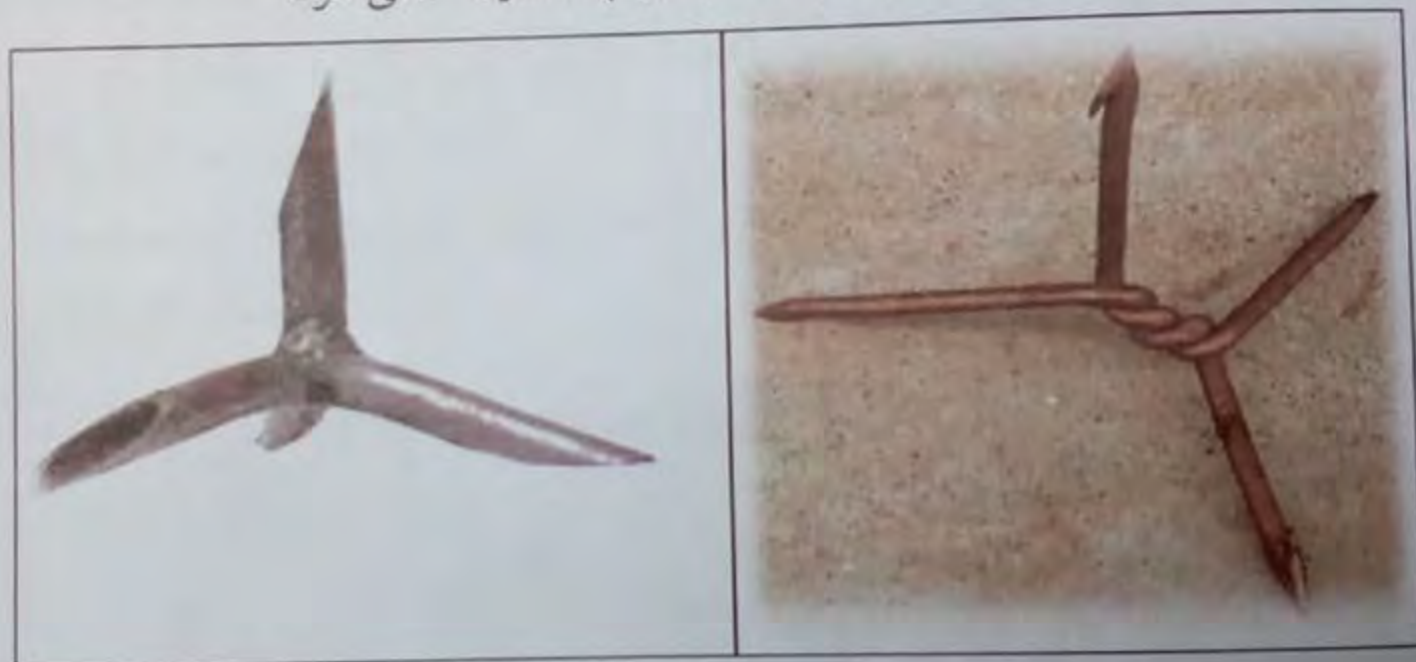
شکل ۱۵-۶

- (۱) ریختن روغن موتور یا روغن سوخته ماشین بر روی سطح آسفالت خیابان باعث لیز شدن خیابان شده و این موتورسواران هنگام عبور از این سطح لیز کنترل خود را از دست می‌دهند و بدین ترتیب احتمال زمین خوردن.
- (۲) ترکیب مقداری روغن با بنزین یا گازوئیل و سپس ریختن آن بر کف خیابان و سپس آتش زدن آن.
- (۳) بستن عرض خیابان با زنجیر یا طناب مقاوم و بالا آوردن آن هنگام نزدیکی موتورسواران باعث واژگونی آن‌ها خواهد شد.
- (۴) وارد کردن ضربه محکم و برق‌آسا با کف دست و سپس حمله گروهی.
- (۵) حمله از پشت سر و قلاب کردن دست در زیر گلوی فرد دوم و کشیدن آن به سمت زمین به‌طور معکوس.

(۶) تور! انداختن (شبیه تور ماهی گیری) بر روی آن‌ها.

(۷) استفاده از کوکتل مولوتف (بمب دستی آتش‌زا).

(۸) مؤثرترین راه برای از کار انداختن موتورسیکلت‌ها استفاده از میخ لاستیک است. آسان‌ترین راه برای میخکوب کردن لاستیک‌های استفاده از دستگاه میخ لاستیک ساده‌ای است که خار آهنی Iron Caltrop نامیده می‌شود. این ابزار ساده می‌تواند در چند دقیقه با استفاده از پیچیدن دو قطعه میخ به یکدیگر با زاویه ۶۵ درجه درست شود. میخ‌ها از وسط به دور همدیگر حلقه می‌خورند. با ریختن مشتی از خارهای آهنی روی زمین، می‌توانید باد لاستیک موتورسیکلت را در چند دقیقه خالی کرد.

شکل ۱۶-۶

و به سادگی می‌شود تمام وسایل موتوری را از کار انداخت.

۲-۴- لوازم مورد نیاز

- (۱) میخ‌های ۶ یا ۷ سانتی متری که ترجیحاً قسمت تخت میخ‌ها با انبر بریده شود تا دو سر آن‌ها تیز باشند؛
- (۲) درب بطری نوشابه یا شیلنگ یا لوله پلاستیکی؛
- (۳) انبر؛

شکل ۱۷-۶

درست نمودن با میخ فرش با درب بطری نوشابه، البته اگر قسمت تخت میخ‌ها را با انبر ببرید تا دو سر آنها تیز باشند بهتر است.

درست نمودن میخ فرش با شیلنگ، البته اگر قسمت تخت میخ‌ها را با انبر ببرید تا دو سر آنها تیز باشند بهتر است.

درست نمودن با لوله پلاستیکی، البته اگر قسمت تخت میخ‌ها را با انبر ببرید تا دو سر آنها تیز باشند بهتر است.

شکل ۱۸-۶

فصل هفتم

تأمین و پشتیبانی یگان امنیتی در عملیات مقابله با اغتشاشات

- ۱- تأمین تجهیزات موردنیاز
- ۲- تأمین مهمات موردنیاز
- ۳- تأمین خوراک و تغذیه
- ۴- تأمین سوخت موردنیاز
- ۵- برقراری ارتباط مناسب
- ۶- امداد رسانی
- ۷- اقدام‌های روحی روانی
- ۸- اقدام‌های لازم برای خروج از پادگان
- ۹- اقدام‌های گردان حین درگیری
- ۱۰- اقدام‌های گردان حین محاصره
- ۱۱- اقدام‌های گردان حین استقرار
- ۱۲- اقدام‌های گردان در زمان ضد استقرار
- ۱۳- اقدام‌های گردان در مواجهه با بسته‌های مشکوک
- ۱۴- اقدام‌های گردان در مواجهه با تهدید مسلحانه
- ۱۵- اقدام‌های گردان در راستای تخلیه اطلاعاتی

۱- تأمین تجهیزات مورد نیاز

شکل ۱-۷

۱-۱- روش تأمین تجهیزات قبل از بحران

با توجه به اینکه وجود تجهیزات در هر عملیات، یکی از مؤلفه‌های برتری به حساب می‌آید یک فرمانده باید قبل از هرکاری نسبت به تأمین تجهیزات اتمام لازم را داشته باشد و از سلامت و کارایی آن تجهیزات اطمینان کافی داشته باشد و همچنین نیروها با روش به‌کارگیری تجهیزات آشنایی کافی را داشته باشند و سپس وارد مأموریت شوند. در این راستا تهدیداتی که ممکن است باعث عدم استفاده مطلوب از تجهیزات در اجرای مأموریت شود شامل:

(۱) دپو نکردن تجهیزات به اندازه کافی؛

- (۲) تجهیزات فرسوده و معیوب؛
 - (۳) تجهیزات تاریخ گذشته؛
 - (۴) نوع تجهیزات با نوع مأموریت همخوانی نداشته باشد؛
 - (۵) نبود تجهیزات به اندازه کافی؛
 - (۶) مفقود شدن تجهیزات.
- در مقابل باید با این روش‌ها تجهیزات را حفظ کرد:
- (۱) به روز کردن تجهیزات؛
 - (۲) بازدید عملیاتی و آمادی از تجهیزات؛
 - (۳) بازدید از تاریخ مصرف تجهیزات شهری (گاز اشک‌آور)؛
 - (۴) در اختیار گذاشتن تجهیزات یدکی به نیروها؛
 - (۵) استفاده از تجهیزات نو و تاریخ مصرف بالا؛
 - (۶) تفکیک تجهیزات آموزشی و عملیاتی؛
 - (۷) مانور و تست تجهیزات برای مناسب بودن آن‌ها؛
 - (۸) دپو کردن تجهیزات به اندازه کافی.

۲-۱- در حین بحران

در هر مأموریتی و یا عملیاتی احتمال از بین رفتن امکانات و تجهیزات در حین عمل وجود دارد و یک فرمانده باید دقت کافی را در حفظ امکانات در حین درگیری را داشته باشد. از این رو تهدیداتی که در حین درگیری می‌تواند باعث آسیب رساندن به امکانات ما شود شامل:

- (۱) مفقود شدن تجهیزات نیرو؛
- (۲) شکستگی یا از کار افتادگی تجهیزات؛
- (۳) به دست اخلال‌گران افتادن تجهیزات؛
- (۴) عدم همخوانی تجهیزات با مأموریت.

در مقابل این تهدیدات یک فرمانده باید روش‌هایی را برای تأمین امکانات مدنظر داشته باشد که شامل:

- (۱) همراه داشتن تجهیزات یدکی برای نیروها؛
- (۲) توجیه نیروها نسبت به حفظ تجهیزات در صحنه؛
- (۳) استفاده از تجهیزات مقاوم و نو؛
- (۴) آمادگی تأمین تجهیزات در صحنه توسط آماد؛
- (۵) دپو کردن تجهیزات در خودروهای سیار در نقاط نزدیک به صحنه درگیری؛
- (۶) ارسال فهرست نوع تجهیزات به بالا؛
- (۷) مراقبت دقیق از تجهیزات.

۳-۱- بعد از بحران

بعد از هر درگیری و عملیات تعدادی از امکانات و تجهیزات از بین رفته و یک فرمانده باید تدابیری برای جایگزینی این تجهیزات داشته باشند و لازمه آن این است که فرمانده بداند علت کسری تجهیزات چیست که علت آن یکی از دلایل زیر می‌تواند باشد:

- (۱) عدم عودت تجهیزات توسط نیروهای بسیج و مأمور؛
 - (۲) از بین رفتن تجهیزات گردان‌ها؛
 - (۳) عدم وجود تجهیزات لازم برای جایگزینی؛
 - (۴) نرسیدن و یا کمبود تجهیزات برای شارژ.
- در مقابل باید چه تدابیری داشته باشند که نیروها تجهیزاتشان مهیا و آماده باشد تا در مأموریت‌های دیگر شرکت کنند که می‌توان به:

- (۱) جمع‌بندی و ارسال آمار تجهیزات ناپدیدشده به مراجع ذیصلاح؛
- (۲) درخواست تجهیزات از آماد؛
- (۳) تحویل دادن تجهیزات توسط آماد به یک فرد مشخص؛
- (۴) جایگزین کردن تجهیزات نو به جای تجهیزات معیوب؛

- (۵) پیگیری از رده بالا برای گرفتن تجهیزات؛
- (۶) بازدید از تجهیزات و آمادگی آن.

۲- تأمین مهمات موردنیاز

هر فرماندهی قبل از اینکه حرکتی را آغاز نماید باید یکسری امکاناتی را فراهم نموده و با توجه به آن تصمیم لازم را اتخاذ نماید که یکی از آن امکانات مهمات موردنیاز است که باید قبل از هرکاری آن‌ها را بنابر نوع نیاز تهیه نمود و از سلامت آن و نوع کارایی آن اطمینان حاصل نموده و باید بداند که این مهمات دارای یکسری تهدیدات می‌باشد که شامل:

- (۱) مفقود شدن مهمات نیروها؛
- (۲) دیر رسیدن مهمات و نرسیدن به نیروها؛
- (۳) خراب بودن مهمات و فاسد بودن آن‌ها؛
- (۴) نامتناسب بودن مهمات با نوع کار گردان؛
- (۵) کمبود مهمات.

برای برطرف کردن خطرات و موانع موجود باید راهکارهای مناسبی را مدنظر قرار دهد که شامل:

- (۱) ذخیره کردن مهمات از قبل؛
- (۲) تهیه طرح تقسیم مهمات؛
- (۳) درخواست مهمات از آماد برای مأموریت؛
- (۴) پیگیری برای دریافت مهمات و توزیع بین نیروها؛
- (۵) استفاده از نیروی باتجربه در تهیه و خرید مهمات؛
- (۶) تهیه فهرست مهمات موردنیاز و مقدار آن.

با توجه به اینکه یک فرمانده باید از ابزار و تجهیزات و مهمات خود به نحو احسن استفاده برده و از آن‌ها در زمان مناسب استفاده نماید، از بین رفتن مهمات و یا اتمام آن نیمی از توانایی فرمانده را از بین برده و لازم است که فرماندهان در تمام

شرایط، مهمات خود را کامل و دقیق حفظ نموده چه در حین درگیری و چه در بعد از درگیری که در این رابطه تهدیدات زیر را می‌توان ذکر کرد:

(۱) نرسیدن مهمات در صحنه؛

(۲) احتمال به دام افتادن خودروی حمل مهمات به دست اغتشاش‌گران؛

(۳) خرابی وسیله حمل مهمات؛

(۴) آتش گرفتن خودروی حمل مهمات؛

(۵) نامتناسب بودن مهمات آورده شده؛

(۶) عدم جایگزینی مهمات مصرفی در موقع مناسب؛

(۷) مفقود شدن مهمات؛

(۸) فاسد بودن مهمات.

با توجه به اینکه نیروها باید همیشه آماده مقابله با تهدیدات باشند تا مهمات خود را بتوانند حفظ کنند و از آن در مواقع لزوم استفاده کنند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

(۱) همراه داشتن مهمات به اندازه کافی؛

(۲) دپوی مهمات در نزدیک‌ترین جای ممکن به صحنه درگیری؛

(۳) حمل مهمات با خودروهای پوششی (خودروی حمل گوشت، موتوری که

صندوق پخش غذا دارد)؛

(۴) استفاده از تاکتیک‌های فریب برای حمل مهمات؛

(۵) همراه داشتن کپسول اطفاء حریق همراه مهمات؛

(۶) جدا کردن مهمات قابل اشتعال از دیگر مهمات؛

(۷) استفاده به موقع از مهمات و عدم اسراف در شلیک مهمات؛

(۸) عدم شتاب‌زدگی در استفاده از مهمات؛

(۹) استفاده از نیروی باتجربه برای تهیه مهمات؛

(۱۰) پیش‌بینی نوع مهمات مصرفی و مورد نیاز؛

(۱۱) پیگیری سریع برای جایگزینی مهمات؛

(۱۲) ارسال آمار مهمات مصرفی و مهمات درخواستی؛

(۱۳) تحویل دادن مهمات به افراد و چک کردن آنها؛

(۱۴) حفظ آمادگی برای مأموریت آتی.

۳- تأمین خوراک و تغذیه

یکی از موارد مهمی که باید فرماندهان قبل از حرکت موردنظر و توجه خود قرار دهند، بحث خوراک و تغذیه مناسب نیروهاست. به طوری که اگر در این امر دقت لازم را انجام ندهند، صدمات زیادی به نیروهای نظامی وارد می‌شود؛ چون تمام فعالیت‌های نیروهای نظامی که انجام می‌گیرد لازمه آن داشتن انرژی کافی برای افراد می‌باشد. هر نوع تغذیه باید با نظارت پزشک و یا یک فرد متخصص علوم تغذیه صورت بگیرد تا مشخص شود که با توجه به فعالیت زیاد نیروها از چه نوع غذاهایی استفاده کنند و بهتر است در این میان تهدیدات کرد و این حوزه می‌باشد شامل:

(۱) فاسد بودن مواد غذایی؛

(۲) پایین بودن کیفیت و کمیت مواد غذایی؛

(۳) دیر رسیدن مواد غذایی؛

(۴) مسمومیت مواد غذایی؛

(۵) نامتناسب بودن غذای تهیه شده با شرایط فعلی؛

(۶) احتمال آلودگی مواد غذایی و آب.

در مقابل این تهدیدات باید نیروها نسبت به موارد زیر توجه شوند تا کم‌ترین آسیب و خطری متوجه نیرو شود و نیرو بتواند مأموریت خود را به طور کامل به انجام رساند که می‌توان موارد زیر را اشاره کرد:

(۱) نظارت بهداشت بر تهیه مواد اولیه و طبخ غذا؛

(۲) نظارت مسئول آشپزخانه بر نحوه طبخ و توزیع غذا؛

(۳) داشتن کارت سلامت افراد آشپزخانه؛

(۴) پیگیری از آماد برای دریافت آذوقه در وقت مناسب؛

- (۵) جلوگیری از ورود افراد مشکوک در آشپزخانه؛
- (۶) استفاده از مواد اولیه تازه و مرغوب در غذا؛
- (۷) پخت غذا با کالری بالا برای تقویت نیروها؛
- (۸) توزیع انواع دسرها بنا بر شرایط زمانی؛
- (۹) استفاده از آب‌های معدنی پلمپ شده برای نیروها؛
- (۱۰) بسته‌بندی غذا در شرایط مناسب و تحویل به نیرو.

بعد از اینکه نیروها از مکان خود خارج شدند و در محل مأموریت حاضر شدند و به علت طولانی شدن مأموریت و کار جسمی سخت و دشوار انجام شده نیاز به تجدید انرژی دارند و این میسر نمی‌شود مگر با انجام تغذیه مناسب و کافی و باید این نکته را دقت کرد که تغذیه در زمان مأموریت امری است بسیار مهم و حساس که دارای تهدیدات فراوانی از جمله:

- (۱) نرسیدن یا دیر رسیدن غذا و آب به نیروها؛
- (۲) به دام افتادن ماشین غذا توسط اغتشاش‌گران؛
- (۳) فاسد شدن غذا؛
- (۴) خرابی یا به آتش کشیده شدن ماشین غذا؛
- (۵) مسمومیت غذایی نیروها؛
- (۶) نامناسب بودن غذای تهیه شده با شرایط حاضر؛
- (۷) پایین بودن کیفیت و کمیت غذای تهیه شده؛
- (۸) تهیه مواد خوراکی از محل‌های غیر معتبر؛
- (۹) نامناسب بودن غذای تهیه شده از لحاظ کیفیت و کالری.

فرماندهان و نیروها باید دقت لازم را برای خنثی نمودن این تهدیدات انجام دهند؛ چون دشمن در حال ضربه زدن به نیروها است و می‌خواهد هر طوری نیروها را از صحنه خارج نماید و برای مقابله با این تهدیدات می‌توان موارد زیر را لحاظ کرد:

- (۱) استفاده از آب و غذای بسته‌بندی شده با تاریخ مصرف بالا؛
- (۲) همراه داشتن جیره‌ی غذایی ۲۴ یا ۴۸ ساعته؛

- (۳) خرید از مغازه‌های مطمئن در صحنه؛
- (۴) هماهنگی با رستوران‌های نزدیک به صحنه برای تهیه غذا؛
- (۵) استفاده از خودروی پوششی برای حمل غذا با استفاده از تاکتیک‌های فریب؛
- (۶) عدم استفاده از غذاهای تاریخ گذشته و یا با بوی بد و تاریخ گذشته؛
- (۷) جوشاندن غذاهای کنسروی؛
- (۸) عدم استفاده از غذاهایی که توسط مردم در صحنه بین نیروها توزیع می‌شود؛
- (۹) تهیه غذا به مقدار بیشتر از آمار موجود؛
- (۱۰) نظارت بر تهیه مواد و پخت آن؛
- (۱۱) پیگیری از آماد برای دریافت غذا در وقت مقرر؛
- (۱۲) هماهنگی با آماد برای دریافت غذا و ارسال آمار نیروها؛
- (۱۳) عدم استفاده از غذاهای مانده از روزهای قبل؛
- (۱۴) نظارت بر بهداشت بر طبخ و توزیع غذا؛
- (۱۵) نظارت بر توزیع غذا از لحاظ کمی و کیفی؛
- (۱۶) دپو کردن غذاهای کنسرو با تاریخ مصرف بالا در محل گردان.

۴- تأمین سوخت موردنیاز

یکی دیگر از مواردی که باید فرماندهان مدنظر خود قرار دهند سوخت است. چراکه امروزه تمام مسائل به این بستگی دارد که نیروها در وقت لازم در جای لازم باشد؛ یعنی ترابری نیروها امری مهم می‌باشد. چه این ترابری موتوری باشد، چه خودرویی و اینکه خیلی از خودروهای لازم در منطقه هستند مثل خودروی آب‌پاش، آمبولانس، آتش‌نشان، پرتاب گاز و ... که اگر سوخت این خودروها تأمین نشود، این خودروها در صحنه دیگر کارایی لازم را ندارند و از طرفی این سوخت خود دارای یک سری خطرات می‌باشد که باید مدنظر قرارداد که شامل:

- (۱) کمبود سوخت یا نبود سوخت؛

(۲) دیر رسیدن سوخت؛

(۳) آتش گرفتن پمپ بنزین؛

(۴) آتش گرفتن سوخت دپو شده؛

(۵) نرسیدن سوخت به یگان؛

(۶) افتادن سوخت به دست اغتشاش گران؛

(۷) منفجر شدن تانکر حمل سوخت؛

(۸) نامناسب بودن سوخت؛

(۹) کمبود سوخت

(۱۰) خالی بودن مخازن سوخت؛

(۱۱) قطع بودن برق در پمپ بنزین؛

یک فرمانده موفق چه در قبل، چه در حین و چه در بعد از درگیری به فکر سوخت برای امکانات خودش می باشد و یک برنامه ریزی دقیق برای شارژ سوخت در نظر دارد و همچنین با توجه به تهدیدات پیش رو باید دقت لازم را داشته باشد و با روش های مختلف بتواند تهدیدات را از بین ببرد که می توان روش های ذیر را مدنظر قرار داد:

(۱) چک کردن باک پری خودروها؛

(۲) برآورد میزان لازم سوخت برای انجام مأموریت؛

(۳) اطمینان از مناسب بودن نوع سوخت؛

(۴) قرار دادن نگهبان در محل دپوی سوخت؛

(۵) نظارت بر ورود و خروج افراد به محل جایگاه؛

(۶) ایجاد سامانه اطفای حریق مناسب در محل دپوی سوخت؛

(۷) برقراری آژیر خطر در محل دپوی سوخت؛

(۸) پیگیری از آماد برای دریافت سوخت مورد نیاز مأموریت؛

(۹) جلوگیری از حرکت بی مورد وسایل نقلیه قبل از رفتن به مأموریت؛

(۱۰) گماردن نگهبان برای جلوگیری از تخلیه سوخت خودروها؛

(۱۱) جداسازی دپوی سوخت از تجهیزات دیگر دپوی سوخت در نزدیک ترین محل مأموریت؛

- (۱۲) استفاده از تاکتیک فریب و پوشش برای محل سوخت؛
- (۱۳) استفاده از تاکتیک فریب و پوشش برای دپوی سوخت؛
- (۱۴) در صورت امکان استفاده از پمپ‌بنزین‌های سالم منطقه؛
- (۱۵) استفاده از پمپ‌بنزین سیار همراه با پوشش؛
- (۱۶) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار برای دریافت سوخت (رفتن به نواحی مقاومت هم‌جوار)؛
- (۱۷) ارسال فهرست مقدار مصرفی و مقدار موردنیاز گردان؛
- (۱۸) پیش‌بینی تانکر سیار در صورتی که برق پمپ‌بنزین قطع باشد؛
- (۱۹) هماهنگی با نزدیک‌ترین پمپ‌بنزین محل برای سوخت‌رسانی؛
- (۲۰) درخواست سوخت از آماد و پیگیری آن؛
- (۲۱) برقراری تأمین در محل سوخت و سوخت‌گیری.

۵- برقراری ارتباط مناسب

ارتباطات در هر مأموریت‌ها یکی از عوامل بسیار مهم در پیروزی است. یک فرمانده قبل از هر تصمیمی باید اطلاعات دقیقی از اوضاع و شرایط داشته و همچنین باید با دیگر رده‌های اطراف هماهنگ باشند و این امر میسر نمی‌شود، مگر با داشتن یک ارتباط خوب و قوی و یک فرمانده باید قبل از حرکت دستگاه ارتباطی خود را با رده بالا و پایین چک نماید. هر ارتباطی یک سری تهدیدات دارد که شامل:

- (۱) شنود دستگاه‌های ارتباطی؛
- (۲) نبود دستگاه ارتباطی مناسب برای مأموریت؛
- (۳) کمبود دستگاه ارتباطی برای نیروها؛
- (۴) مفقود شدن دستگاه ارتباطی؛
- (۵) خرابی دستگاه ارتباطی؛
- (۶) تداخل فرکانس‌ها.

یک فرمانده باید برای از بین بردن این تهدیدات از روش‌های زیر استفاده کند:

- (۱) تجهیز نیروها به دستگاه‌های مطمئن؛
- (۲) استفاده از کد و رمز برای جلوگیری از شنود؛
- (۳) تجهیز نیروها به تعداد کافی بی‌سیم؛
- (۴) اجرای مانور مخابراتی برای ورزیدگی کاربران بی‌سیم؛
- (۵) استفاده از موبایل VIP برای ارتباط دائم؛
- (۶) استفاده از فرکانس‌های مختلف برای خلوت نمودن شبکه؛
- (۷) تست امکانات در شرایط مختلف؛
- (۸) توجیه نیروها برای حفظ امکانات؛
- (۹) داشتن چندین جدول کد و رمز.

در حین درگیری کار ارتباطات حرف اول و آخر را می‌زند و عدم ارتباط یعنی عدم اطلاع از اوضاع و شرایط در درگیری، اگر ما اطلاع کافی از شرایط و امکانات و رده‌های دیگر نداشته باشیم، نمی‌توانیم تصمیم درست گرفته و همچنین نمی‌توانیم خود را با دیگران هماهنگ کنیم و از طرفی به علت شلوغی کار و درگیری‌های زیاد و علاقه دشمن به مختل کردن ارتباط ما دست به اقدام‌هایی می‌زند که شامل:

- (۱) قطع شدن ارتباط تلفن ثابت و همراه؛
- (۲) شنود مکالمات فرماندهان در صحنه؛
- (۳) اختلال در فرکانس بی‌سیم‌ها؛
- (۴) شلوغی فرکانس‌ها و تداخل در ارتباط؛
- (۵) مفقود شدن بی‌سیم نیروها؛
- (۶) افتادن بی‌سیم به دست اغتشاش‌گران؛
- (۷) آنتن ندادن بی‌سیم در منطقه نقطه کور؛
- (۸) خراب شدن و آسیب دیدگی بی‌سیم‌ها؛
- (۹) لو رفتن جدول کد و رمز؛
- (۱۰) کمبود وسایل ارتباطی در سطح گردان.

یک فرمانده باید در همه حال مواظب ارتباط خود با دیگران باشد و برای حفظ ارتباط

باید موارد زیر را رعایت و انجام دهد:

- (۱) همراه داشتن بی سیم پدکی؛
- (۲) استفاده از بی سیم های نو و مطمئن؛
- (۳) استفاده از جدول و کد رمز؛
- (۴) نوشتن چندین جدول کد و رمز برای تغییرات احتمالی در مواقع لزوم؛
- (۵) داشتن فرکانس های مختلف و تغییر فرکانس در مواقع لزوم؛
- (۶) استفاده از موبایل VIP در زمان قطع تلفن همراه؛
- (۷) قطع کردن خطوط تلفن همراه برای جلوگیری از قطع تماس با لیدرها یا اغتشاش گران؛
- (۸) استفاده از دستگاه های رله در نقاط مختلف برای ارتباط بین نیروها (تحت پوشش قرار دادن نقاط کور)؛
- (۹) استفاده از بی سیم های کوچک با برد زیاد؛
- (۱۰) استفاده از ابزارهای جانبی بی سیم از قبیل گوشی، هندفری و ...؛
- (۱۱) استفاده از دستگاه جنگال برای مقابله با اقدام های دشمن؛
- (۱۲) تهیه و توزیع بی سیم نو و جایگزین کردن بی سیم های شکسته و معیوب؛
- (۱۳) تهیه و توزیع جدول کد و رمز جدید در بین نیروها؛
- (۱۴) تغییر فرکانس های قدیم و انتخاب فرکانس جدید؛
- (۱۵) ارسال گزارش مفقودی بی سیم ها به رده بالا.

۶- امداد رسانی

یکی دیگر از موضوعاتی که باید از قبل برای آن طرح و برنامه ریزی مناسب کرد امداد رسانی است. با توجه به وجود اتفاقات فراوانی که در صحنه به وجود می آید امداد رسانی و کمک به مجروحان امری ضروری است؛ چون از طرفی وجود مجروحان در صحنه باعث تضعیف روحیه نیروها و از طرفی باعث تبلیغات سوء دشمن می شود.

پس باید برای امداد رسانی چه قبل از درگیری و چه حین درگیری برنامه ریزی مناسبی انجام داد و از طرفی تهدیداتی را می‌توان برای امداد رسانی مدنظر قرارداد که شامل:

- (۱) جا ماندن نیروهای زخمی در صحنه درگیری؛
 - (۲) نداشتن آمار کافی از مجروحین و یا کشته‌شدگان احتمالی نیروهای خودی؛
 - (۳) ضعیف شدن روحیه نیروها و قوای جسمانی نیروها؛
 - (۴) گرم‌زدگی و یا سرمازدگی نیروها؛
 - (۵) افتادن اجساد به دست اخلال‌گران؛
 - (۶) عدم در دسترس بودن آمبولانس برای حمل مجروحین؛
 - (۷) مسمومیت نیروها در حین مأموریت؛
 - (۸) دیر رسیدن نیروهای امدادگر در صحنه؛
 - (۹) مجروح شدن تعدادی از نیروها به دست اخلال‌گران؛
 - (۱۰) عدم همکاری پزشکان بیمارستان سوءاستفاده بعضی از فرصت‌طلبان در ربودن اشیای همراه اجساد و مجروحین؛
 - (۱۱) تحریک خانواده‌های کشته‌شده؛
 - (۱۲) گرفتن فیلم و عکس از کشته‌ها و سوءاستفاده از آن؛
 - (۱۳) استفاده از افراد غیرمتخصص برای حمل مجروح؛
 - (۱۴) سوءاستفاده بیگانگان از حوادث و مجروحان و نبود پزشک مجرب در یگان؛
 - (۱۵) کمبود دارو و تجهیزات؛
 - (۱۶) مسمومیت نیروها قبل از مأموریت؛
 - (۱۷) آماده نبودن روحیه و داشتن استرس فراوان؛
 - (۱۸) خرابی خودرو حمل مجروح.
- برای اینکه به نیروهای حاضر و مجروحان داخل منطقه کمک نمود و هرچه سریع‌تر به وضعیت آن‌ها رسیدگی نمود باید طرح و برنامه مناسبی را پیش‌بینی نمود که می‌توان از راهکارهای زیر استفاده‌های لازم را برد:
- (۱) توجه نیروها نسبت به مجروحین و برگرداندن آن‌ها به پادگان؛

- (۲) اطلاع به فرمانده در مورد وضعیت انتقال مجروحین به مراکز درمانی؛
- (۳) ارائه آمار مجروحین و کشته‌شدگان احتمالی به رده بالا؛
- (۴) درخواست دارو و تجهیزات از رده بالا؛
- (۵) ارسال آمار مجروحین به ایثارگران؛
- (۶) تجهیز کیف امداد نیروها؛
- (۷) تجهیز کوله امداد گردانی؛
- (۸) رسیدگی به مجروحان سرپایی حاضر؛
- (۹) مشخص کردن محلی نزدیک درگیری و انتقال مجروحان و کشته‌شدگان به آن محل برای انتقال به عقب؛
- (۱۰) مشخص کردن بیمارستان برای انتقال مجروحین اغتشاشی در یک بیمارستان تحت مراقبت؛
- (۱۱) جلوگیری از استفاده از غذاها و یا نوشیدنی‌هایی که مردم هدیه می‌دهند؛
- (۱۲) نظارت بر نوع غذا و سلامت آن؛
- (۱۳) داشتن یک نفر ناظر در بیمارستان برای نظارت بر روند رسیدگی به مجروحین؛
- (۱۴) وجود نیروی امدادگر به تعداد کافی؛
- (۱۵) استفاده از موتورسیکلت‌های حمل مجروح؛
- (۱۶) رسیدگی به مجروحین بر اساس شدت جراحت؛
- (۱۷) استفاده از خودروهای شخصی؛
- (۱۸) استفاده از آمبولانس هلال‌احمر؛
- (۱۹) کنترل دقیق افراد در برای عدم فیلم‌برداری و عکاسی؛
- (۲۰) هماهنگی قبلی با مراکز مختلف برای انتقال سریع اجساد و مجروحین؛
- (۲۱) مشخص کردن افرادی برای شناسایی اموات؛
- (۲۲) حفاظت از مصدومین در برابر اغتشاش‌گران درخواست پزشک از بهداری رده بالا؛
- (۲۳) دپو کردن دارو به مقدار کافی و تجهیزات پزشکی در یگان؛

- (۲۴) هماهنگی با مراکز درمانی هم‌جوار با نقطه درگیری؛
- (۲۵) کنترل کردن داروها از لحاظ تاریخ مصرف؛
- (۲۶) کنترل تجهیزات پزشکی گردان‌ها (کوله امداد گردانی)؛
- (۲۷) بازدید آمبولانس قبل از مأموریت؛
- (۲۸) آموزش نیروها برای خود امدادی؛
- (۲۹) نظارت بر کیفیت غذا تا باعث مسمومیت نشود؛
- (۳۰) برگزاری کلاس‌های توجیهی روحی روانی و از بین بردن استرس نیروها؛
- (۳۱) چکاب نیروها و اطمینان از سلامتی آن‌ها در طی سال.

۷- اقدام‌های روحی روانی

هر فرمانده باید بداند که شرایط روحی روانی نیروهایش چه‌طور است و تا چه میزان توان استقامت دارد. چون هرچه روحیه نیروها بالاتر باشد توان تحمل سختی کار و مشکلات را بیشتر دارد و با توان بالاتری مقابله می‌کند. به‌طور مثال هر وقت مسئله‌ای پیش آمده و آقا بعد از آن سخنرانی نموده، نیروهای حزب الله با توان چند برابر در مقابل دشمن ایستاده و دشمن را به‌زانو کشانده.

بحث روحی روانی یکی از بحث‌های مهمی است که فرمانده باید در نظر داشته باشد و همیشه در حال افزایش روحیه نیروها باشد و باید بداند که چه تهدیداتی می‌تواند این روحیه را از بین ببرد و یا کم‌رنگ کند که می‌توان به تهدیدات زیر اشاره کرد:

- (۱) پایین آمدن روحیه نیروها با شهادت و یا مجروح شدن دوستان و همکاران؛
- (۲) پایین آمدن روحیه نیروها به علت دور بودن طولانی مدت از خانواده؛
- (۳) برخورد نامناسب فرماندهان بعد از مأموریت؛
- (۴) احساس گناه در خود بعد از مأموریت تضعیف شدن نیروهای خودی با جنگ

روانی دشمن؛

- (۵) تضعیف روحیه نیروها به علت جمعیت زیاد اغتشاش گران؛

(۶) ایجاد حس ناامیدی و ناتوانی در بین نیروها؛
(۷) پایین آمدن روحیه نیروها از شایعات متناقض که در منطقه پراکنده است؛
(۸) به علت کم بصیرتی و همدردی نشان دادن با فتنه گران؛
(۹) مرعوب تبلیغات دشمن شدن.
در مقابل باید فرماندهان دست به تدابیری بزنند تا اینکه روحیه نیروهای خودی بالا بر
رفته و تقویت شود و در مقابل روحیه و انگیزه دشمن ضعیف شود و از بین رود که می‌توان
به موارد زیر اشاره کرد:

- (۱) استفاده از سرودهای حماسی و خطابه‌های عاشورایی؛
- (۲) برگزاری کلاس‌هایی برای بالا بردن بصیرت نیروها؛
- (۳) توجیه عنوان شیوه‌های عملیات روانی فتنه گران؛
- (۴) توجیه نیروها و صحبت کردن فرماندهان برای بالا بردن روحیه نیروها؛
- (۵) دیدار با رهبری، علما و مراجع برای بالا بردن روحیه نیروها؛
- (۶) وارد نکردن استرس بی‌مورد به نیرو؛
- (۷) صحبت کردن و توجیه نیروها در حین مأموریت؛
- (۸) اجرای نمایش قدرت و صلابت نیروها که باعث تضعیف روحیه اغتشاش گران
و قوی شدن روحیه نیروهای ضد اغتشاش می‌شود؛
- (۹) حضور فرماندهان رده بالا در صحنه برای تقویت روحیه نیروها؛
- (۱۰) کوچک شمردن اغتشاش گران در دیدگان نیروهای ضد اغتشاش؛
- (۱۱) جلوگیری از رسیدن خبرهای ضدونقیض به نیروهای عمل کننده؛
- (۱۲) پخش خبرهای پیروزی نیروهای خودی در سایر نقاط اغتشاش؛
- (۱۳) مقابله با عملیات روانی دشمن و شعارهای آنان؛
- (۱۴) ایجاد روحیه تکلیف‌گرایی در بین نیروها؛
- (۱۵) بالا بردن آستانه صبر، تحمل و روحیه شهادت طلبی؛
- (۱۶) جداسازی نیروهای ضعیف و کم روحیه؛
- (۱۸) دادن مرخصی تشویقی به نیروها برای رسیدگی به اوضاع خانه و خانواده؛

- (۱۹) سرکشی به وضعیت مجروحان و شهدا احتمالی؛
- (۲۰) بردن نیروها به سفرهای زیارتی تفریحی؛
- (۲۱) تقدیر و تشکر و ابراز خرسندی فرمانده از نیروها؛
- (۲۲) انتخاب نیروهای نمونه و سخت‌کوش در مأموریت و تشویق آنها.

۸- اقدام‌های لازم برای خروج از پادگان

در مرحله قبل از حرکت، در خصوص پشتیبانی لازم و امکانات و تجهیزات لازم و تهیه امکانات در هنگام خروج از پادگان باید دقت لازم را داشته باشند، چون در هنگام خارج شدن و یا حرکت در مسیر تا رسیدن به صحنه تهدیداتی در رابطه با نیروها وجود دارد که شامل:

- (۱) بسته شدن مسیر حرکت توسط اغتشاش‌گران و ترافیک خیابان؛
- (۲) پرتاب اشیای مختلف از ساختمان‌ها به موتورسواران؛
- (۳) انفجار در طی مسیر در بین ستون؛
- (۴) وجود استرس برای انجام مأموریت؛
- (۵) ریختن گازوئیل و میخ‌های چند پر در سطح خیابان؛
- (۶) جدا شدن نیروها و بریده شدن ستون؛
- (۷) خراب شدن و یا خاموش شدن موتور؛
- (۸) به اتمام رسیدن سوخت موتور؛
- (۹) انجام حمله انتحاری بر علیه ستون.

با توجه به تهدیدات ذکرشده یک فرمانده باید اقدام‌های لازم را برای این تهدیدات پیش‌بینی نماید تا بتواند نیروهای خود را سالم از منطقه عبور داده، بنابراین می‌توان اقدام‌های زیر را مدنظر قرارداد:

- (۱) توجیه نمودن نیروها در خصوص مسیر حرکت؛
- (۲) تعیین مسیرهای اصلی، فرعی و یدکی برای استفاده در زمان مقرر؛

(۳) حرکت به صورت ایستگاهی به منظور چا نماندن نیروها در طی مسیر
(۴) ستون‌کشی موتوری (حداقل به صورت دو ستون) با رعایت فاصله عرضی و
طولی مناسب؛

- (۵) برقراری ارتباط بین سر ستون و آخر ستون و افراد داخل ستون؛
- (۶) حضور نیروهای اطلاعاتی با پوشش مناسب همراه ستون؛
- (۷) به کار بردن تأمین در هنگام چاب‌جایی ستون؛
- (۸) وجود تعمیرکار در بین ستون؛
- (۹) توجیه نیروها و تقسیم آن‌ها برای مقابله با هرگونه تهدید احتمالی در حین حرکت؛
- (۱۰) توجیه روانی نیروها و حفظ آرامش در حین حرکت؛
- (۱۱) توجیه نیروها برای اجتناب از حرکات مخاطره‌آمیز و نمایشی در داخل ستون؛
- (۱۲) پیش‌بینی وسیله‌ای برای حمل موتورهای معیوب و خراب‌شده؛
- (۱۳) در صورت امکان از حرکت در کوچه‌های با عرض کم خودداری شود؛
- (۱۴) هماهنگی با راهور برای سبز نمودن چراغ‌ها و استفاده از مانیتورینگ خیابان‌ها؛
- (۱۵) تمرین نیروها برای حرکت در شرایط مختلف از قبیل یخ‌زدگی سطح خیابان،
ریختن میخ چند پر و گازوئیل؛
- (۱۶) بازدید از وسایل نقلیه و اطمینان از پاک‌پری قبل از حرکت؛
- (۱۷) اعزام تیم‌های گشتی در مسیر قبل از حرکت.

۹- اقدام‌های گردان حین درگیری

یک فرمانده باید بداند که در حین درگیری برای نیروهایش چه تهدیداتی وجود دارد و
چه اقدام‌هایی باید انجام داد تا بتواند نیروهایش را در صحنه حفظ کند. این تهدیدات شامل:

- (۱) پرتاب اشیا از ساختمان‌های مشرف؛
- (۲) در محاصره قرار گرفتن نیروها؛
- (۳) انجام حملات انتحاری توسط برخی عناصر فریب‌خورده؛

- (۴) پرتاب کوکتل و سنگ توسط اغتشاش گران؛
 - (۵) حمله تعدادی از اراذل و اوباش با سلاح سرد (قمه و چوب)؛
 - (۶) گروگان گرفته شدن نیروها توسط اغتشاش گران؛
 - (۷) مرعوب شدن نیروها به علت تعداد زیاد اغتشاش گران؛
 - (۸) محاصره شدن نیروها؛
 - (۹) تجزیه شدن نیروها؛
 - (۱۰) شهید یا مجروح شدن نیروها؛
 - (۱۲) ریختن روغن و یا میخ برای جلوگیری حرکت موتورسواران؛
 - (۱۳) احتمال استفاده دشمن از سلاح گرم؛
 - (۱۴) پراکندگی و کانالیزه شدن نیروها؛
 - (۱۵) بمب گذاری توسط عناصر فریب خورده؛
 - (۱۶) برهم خوردن آرایش نیروها هنگام هجوم؛
 - (۱۷) خود سر عمل کردن نیروها؛
 - (۱۸) ایجاد موانع در مسیر حرکت؛
 - (۱۹) پرتاب کوکتل و آتش گرفتن خودروها و موتورسیکلت ها؛
 - (۲۰) پایین آمدن توان جسمی و روحی نیروها؛
 - (۲۱) کسری استعداد سازمان گردان؛
 - (۲۲) از بین رفتن تجهیزات همراه نیروها؛
 - (۲۳) تمام شدن مهمات، سوخت و مواد غذایی نیروها؛
- در مقابل این تهدیدات که در حین درگیری نیروها را تهدید می کند باید اقدام های زیر را فرماندهان انجام دهد:
- (۱) تمرین صورت بندی و آرایش با نبردهای گردان؛
 - (۲) حفظ روحیه نیروها برای اجرای مأموریت؛
 - (۳) استفاده از آرایش مناسب برای هجوم؛
 - (۴) استفاده از نیروی احتیاط نزدیک؛

- (۵) استفاده از تجهیزات مناسب (لباس، کلاه، سپر، تونفا)؛
- (۶) مرحله‌بندی کردن عملیات و اجرای عملیات گام به گام؛
- (۷) صدور دستور از یک فرمانده واحد؛
- (۸) همراه داشتن دسته چک و خنثی؛
- (۹) تمرین نیروهای موتورسوار برای بالا بردن توانایی رانندگی؛
- (۱۰) همراه داشتن یدک‌کش برای حمل موتورهای معیوب؛
- (۱۱) جلوگیری از ورود نیروها به کوچه‌های فرعی و خلوت؛
- (۱۲) برقراری تأمین مناطق پاک‌سازی شده؛
- (۱۳) هماهنگی با رده‌های هم‌جوار در حال مأموریت؛
- (۱۴) مستقر شدن تیم‌های ویژه بر روی ساختمان‌های مشرف به منطقه درگیری؛
- (۱۵) تخلیه سریع شهدا و یا مجروحین و استفاده از ناوگان‌های عمومی؛
- (۱۶) دستگیری لیدرهای اغتشاش‌گران برای از بین بردن سازمان آن‌ها؛
- (۱۷) استفاده از تجهیزات مناسب اطفاء حریق همراه نیروها؛
- (۱۸) استفاده از آتش‌نشان‌های داخل منطقه؛
- (۱۹) توجیه نیروها برای پوشش دادن به همدیگر در زمان حمله؛
- (۲۰) استفاده از آب‌پاش و گاز اشک‌آور برای برهم زدن انسجام اغتشاش‌گران؛
- (۲۱) فیلم‌برداری کردن از صحنه برای شناسایی لیدرها و مستندسازی؛
- (۲۲) همراه داشتن نیروی کافی برای جایگزینی؛
- (۲۳) استفاده از روش‌های غیر برخوردی برای متفرق کردن زنان و کودکان؛
- (۲۴) برقراری تأمین در جهات مختلف؛
- (۲۵) جلوگیری از اقدام‌های انفرادی و یا به تعداد کم؛
- (۲۶) اجرای عملیات روانی علیه اغتشاش‌گران؛
- (۲۷) مستقر شدن در منطقه و توجیه نسبت به مأموریت و منطقه؛
- (۲۸) توجیه عملیاتی و نسبت به منطقه نیروها؛
- (۲۹) قرائت اعلامیه و دادن هشدار به اغتشاش‌گران برای انجام اعمال ناشایست؛

- (۳۰) پخش اعلامیه و عملیات روانی برای تضعیف روحیه اغتشاش‌گران؛
- (۳۱) جداسازی تعاشاگران از اغتشاش‌گران؛
- (۳۲) اجرای نوازش قدرت، باصلابت نیروها برای تضعیف روحیه اغتشاش‌گران؛
- (۳۳) سازمان‌دهی نیروها و چک کردن نهایی تجهیزات برای مأموریت؛
- (۳۴) فرستادن تیم‌های اطلاعاتی در داخل اغتشاش‌گران با پوشش مناسب برای شناسایی و دستگیری لیدرها در زمان حمله یا هجوم؛
- (۳۵) تعیین کردن نقاطی برای پست امداد، بازداشت‌شدگان و نقطه آمادی؛
- (۳۶) قرار دادن نیروها در نقطه‌ای نزدیک به مأموریت که از امکانات رفاهی مناسبی برخوردار باشد؛
- (۳۷) اتخاذ آرایش مناسب برای اجرای هجوم یا حمله؛
- (۳۸) فرق کردن منطقه تا از ورود و خروج لیدرها و افراد جلوگیری شود؛
- (۳۹) دریافت آخرین اطلاعات از وضعیت اغتشاش‌گران در صحنه؛
- (۴۰) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار برای اجرای مأموریت؛
- (۴۱) استفاده از تجهیزات مناسب شهری (سپر، لباس ضدضربه و...)
- (۴۲) همراه داشتن تجهیزات مناسب برای اطفای حریق؛
- (۴۳) بررسی سازمان‌گردان و جایگزینی نیروها و تکمیل سازمان؛
- (۴۴) شارژ مهمات مصرفی گردان؛
- (۴۵) جایگزینی تجهیزات سالم به جای تجهیزات از بین رفته؛
- (۴۶) برقراری تأمین در کل منطقه؛
- (۴۷) استفاده از گشت‌های عملیاتی در منطقه برای دستگیری لیدرها و جلوگیری از تشکیل هسته اولیه اغتشاش؛
- (۴۸) جایگزینی نیروهای تازه‌نفس به جای نیروهای خسته؛
- (۴۹) رساندن آب و غذا به نیروها برای تقویت جسمی و برگشت انرژی مجدد؛
- (۵۰) پاک‌سازی کامل منطقه از لوٹ اغتشاش‌گران؛
- (۵۱) ایجاد پست‌های ایست و بازرسی در منطقه؛

(۵۲) بررسی وضعیت مجروحین و نظارت بر روند درمان آن‌ها؛

(۵۳) از تجمع گردان در یک نقطه خودداری شود؛

(۵۴) استفاده از نیروهای تأمین برای تأمین منطقه استقرار گردان.

۱۰- اقدام‌های گردان حین محاصره

یکی از شرایطی که معمولاً بر اثر بی‌توجهی و بی‌دقتی پیش می‌آید محاصره شدن نیروها در بین جمعیت است که این وضعیت بسیار خطرناک است و می‌تواند باعث تلفات شدیدی گردد. بنابراین فرماندهان و نیروها باید در این خصوص دقت لازم را داشته باشد و از تمام توان خود برای خروج از محاصره استفاده کنند که در این زمینه می‌توان به تهدیداتی که در زمان محاصره وجود دارد به شرح زیر:

(۱) مجروح و یا شهید شدن نیروها؛

(۲) گروگان گرفتن نیروها توسط اغتشاش‌گران؛

(۳) از بین رفتن تجهیزات نیروها؛

(۴) از بین رفتن انسجام نیروها؛

(۵) به یغما بردن امکانات و تجهیزات نیروها؛

(۶) قطع ارتباط با رده بالا؛

(۷) جلوگیری از ورود وسایل امدادی؛

(۸) جلوگیری از ورود نیروهای کمکی؛

(۹) نرسیدن مهمات و وسایل مورد نیاز؛

(۱۰) پرتاب اشیا خطرناک.

در مقابل باید فرماندهان با اتخاذ تدابیر زیر خود و نیروها را از محاصره خارج کنند:

(۱) اتخاذ آرایش دایره برای پوشش همدیگر در تمام جهات؛

(۲) حمله به اغتشاش‌گران از سمتی که قدرت کمتری دارند؛

(۳) رفتن به سمت ساختمان و پناه گرفتن درون آن؛

- (۴) مراقبت شدید افراد از تجهیزات خود؛
- (۵) بالا بردن روحیه نیروها برای توان مقابله؛
- (۶) استفاده بهینه و مناسب از امکانات و تجهیزات و مهمات باقی مانده؛
- (۷) استفاده سریع از نیروهای کمکی و احتیاط برای تأمین؛
- (۸) حفظ آرامش و خونسردی؛
- (۹) ایجاد عملیات روانی علیه دشمن؛
- (۱۰) درخواست کمک از رده بالا؛
- (۱۱) تمرکز تمام توان برای حمله به یک نقطه برای خروج از محاصره؛
- (۱۲) استفاده از گازهای مختلف و آلوده کردن محیط برای خروج نیروها از یک سو؛

۱۱- اقدام‌های گردان حین استقرار

یکی دیگر از مواردی که باید فرماندهان در حین مأموریت دقت نمایند در زمان استقرار گردان در یک نقطه است. در این زمان شاید به دلیل طولانی شدن زمان، نیروها دیگر آن هشیاری اولیه را نداشته باشند و بی‌توجه شوند. در این زمان احتمال بروز هر حادثه امکان دارد. بنابراین فرماندهان باید دقت و هوشیاری لازم را داشته و از انواع تهدیداتی که امکان دارد نیروها را تهدید نماید آگاه باشد که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (۱) بمب‌گذاری؛
- (۲) عملیات انتحاری و یا تیراندازی به‌سوی نیروها؛
- (۳) پرتاب مواد آتش‌زا به‌سوی محل استقرار؛
- (۴) پرتاب سنگ و اشیا دیگر از روی ساختمان‌های مشرف بر محل استقرار؛
- (۵) فیلم‌برداری از نیروها و پخش آن در سایت‌های مختلف؛
- (۶) ایجاد ترافیک و نارضایتی مردم؛
- (۷) کمبود امکانات (دست‌وشویی، آب و مواد غذایی)؛

- (۸) مسموم شدن نیروها توسط افراد ناشناس؛
 - (۹) مفقود و یا سرقت تجهیزات و امکانات؛
 - (۱۰) خسته شدن و پایین آمدن روحیه نیروها به علت طولانی بودن استقرار.
- بعد از اینکه فرماندهان آشنایی کامل به تهدیدات پیدا کردند باید برای امنیت و از بین بردن تهدیدات اقدام‌هایی را انجام دهند که شامل مورد زیر می‌باشد:
- (۱) برقراری تأمین ساختمان‌های مشرف بر محل استقرار؛
 - (۲) انجام کارهای اطلاعاتی در پیرامون محل استقرار؛
 - (۳) استفاده از نیروها تأمین برای برقراری تأمین محل استقرار گردان؛
 - (۴) ممانعت از حضور افراد مشکوک در محل استقرار؛
 - (۵) جلوگیری از فیلم‌برداری نیروها توسط مردم؛
 - (۶) تقسیم‌بندی نیروها و استفاده بهینه از توان نیروها برای جلوگیری از خستگی نیروها؛

(۷) هماهنگی با مراکز دولتی و یا عمومی برای استفاده از سرویس‌های بهداشتی آب و ...؛

- (۸) عدم استفاده از مواد غذایی و یا نوشیدنی که توسط مردم اهدا می‌شود؛
- (۹) جلوگیری از تجمع نیروها در معابر و جاهای شلوغ؛
- (۱۰) استفاده از فضاهای مناسب که دارای امکانات رفاهی مناسب باشد برای استقرار گردان؛

- (۱۱) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار و بررسی وضعیت منطقه؛
- (۱۲) همراه داشتن کپسول اطفاء حریق برای مقابله با هرگونه حادثه؛
- (۱۳) پارک کردن موتورهای و خودروها در محلی که بتوان در اسرع وقت از پارک خارج کرد؛

- (۱۴) پذیرایی مناسب از نیروها برای حفظ توان جسمی؛
- (۱۵) برقراری تأمین محل استقرار در خیابان‌های مختلف.

۱۲- اقدام‌های گردان در زمان ضد استقرار

در این زمان مأموریت نیروها به اتمام رسیده و نیروها آماده حرکت به سمت عقب می‌باشد در این زمان نیروها به علت خستگی و شوق برگشت با بی‌دقتی کارها را انجام داده و احتمال بروز هر حادثه‌ای وجود دارد که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (۱) عدم رعایت دقیق ستون‌کشی؛
 - (۲) جا ماندن تعدادی از نیروها؛
 - (۳) جا ماندن تجهیزات و امکانات؛
 - (۴) عجله نیروها در رسیدن به پادگان که باعث حادثه می‌شود؛
 - (۵) احتمال بهم‌گذاری در مسیر برگشت؛
 - (۶) احتمال وجود بی‌نظمی در زمان برگشت که باعث بروز حادثه می‌شود؛
 - (۷) ایجاد تصادف ساختگی و ایجاد راه‌بندان؛
 - (۸) احتمال تمام شدن سوخت نیروها؛
 - (۹) اتمام مهمات و سرقت سلاح.
- در مقابل این تهدیدات فرماندهان باید دقت لازم را به خرج داد و با صبر و شکیبایی عملیات عقب‌روی را انجام داده و با رعایت نکات زیر از بروز حادثه جلوگیری نماید:

- (۱) گرفتن آمار از همه نیروها؛
- (۲) بررسی سازمان و چک نمودن آن؛
- (۳) توجه نیروها و حفظ خونسردی در زمان بازگشت؛
- (۴) شناسایی مسیر برگشت؛
- (۵) حرکت گشت عملیاتی جلوتر از عمده قوا؛
- (۶) حفظ ارتباط با رده بالاتر؛
- (۷) حرکت ستون به صورت ایستگاهی تا کسی جانماند؛
- (۸) پیش‌بینی خودروهای پدک‌کش برای حمل وسایل نقلیه خراب؛

- (۹) همراه داشتن یک نفر تعمیرکار در ستون؛
- (۱۰) برقراری تأمین در ستون هنگام بازگشت؛
- (۱۱) استفاده از افراد اطلاعاتی با پوشش در مسیر حرکت؛
- (۱۲) توجیه نیروها و سازمان دادن آن‌ها برای مقابله با هرگونه حادثه در زمان برگشت؛
- (۱۳) عدم حرکت در مسیرهای خلاف و حرکت در مسیرهای مجاز؛
- (۱۴) بازدید و پاک‌سازی منطقه استقرار نیروها؛
- (۱۵) بازدید از میزان پاک‌پری خودروها و توجه به سوخت؛
- (۱۶) دادن روحیه و انگیزه به نیروها و حفظ روحیه شهادت‌طلبی آن‌ها؛
- (۱۷) پیش‌بینی راه‌های فرعی و یدکی برای حرکت به عقب؛
- (۱۸) شارژ مهمات مصرفی در هنگام بازگشت.

۱۳- اقدام‌های گردان در مواجهه با بسته‌های مشکوک

در هر نقطه از شهر و مکانی امکان وجود بسته‌های مشکوک و خطرآفرین وجود دارد. دشمنان با بمب‌گذاری در پی ایجاد رعب و وحشت در بین مردم و نظامیان هستند. پس یک فرمانده باید در مرحله اول خودش، سپس نیروهایش را توجیه نماید و اقدام‌های لازم را نسبت به بسته‌های مشکوک را انجام دهد و خطراتی که می‌تواند شامل آن شود فراموش نکند که می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- (۱) انفجار بسته مشکوک؛
 - (۲) آلوده بودن بسته مشکوک به انواع ویروس‌های کشنده؛
 - (۳) تله‌گذاری شدن بسته مشکوک؛
 - (۴) کشته و زخمی شدن تعدادی از هموطنان؛
 - (۵) احتمال انفجار در هنگام حرکت دادن.
- بعد از آشنایی با تهدیدات و توجیه نیروها باید اقدام‌های مفیدی در این خصوص انجام گیرد که شامل موارد زیر می‌باشد:

- (۱) قرق کردن منطقه اطراف بسته مشکوک؛
- (۲) تخلیه ساکنین و خودروهای اطراف منطقه بسته مشکوک؛
- (۳) جلوگیری از حرکت دادن بسته مشکوک توسط افراد غیر مجرب؛
- (۴) درخواست تیم چک و خنثی برای بررسی بسته مشکوک؛
- (۵) درخواست دیگ انفجار برای حمل بسته مشکوک؛
- (۶) آماده کردن خودروهای امدادی برای اعزام مجروحین؛
- (۷) آوردن خودروهای آتش‌نشانی به منطقه برای اطفای حریق؛
- (۸) عدم خنثی‌سازی بسته در منطقه؛
- (۹) جلوگیری از نزدیک شدن افراد بیش‌ازحد نیاز؛
- (۱۰) پناه گرفتن نیروها حاضر در منطقه.

۱۴- اقدام‌های گردان در مواجهه با تهدید مسلحانه

یکی دیگر از تهدیداتی که در حین مأموریت امکان دارد نیروها را تهدید کند و جان آن‌ها را به خطر بیاندازد، تهدیدات مسلحانه است و باید تمام نیروها در این خصوص توجه شوند و بدانند که باید چه اقدام‌هایی را انجام دهند. تهدیداتی که ممکن است بروز کند شامل:

- (۱) تیراندازی مستقیم به سمت نیروها؛
- (۲) کشته و مجروح شدن تعدادی از نیروها؛
- (۳) کمین خوردن نیروها؛
- (۴) به‌وجود آمدن رعب و وحشت در نیروها؛
- (۵) ضعیف شدن روحیه نیروها؛
- (۶) گروگان‌گیری.

در مقابل این تهدیدات نیروها باید دقت لازم را داشته باشند تا خطری آن‌ها را تهدید نکند که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (۱) همراه داشتن تیم عملیات ویژه؛

- (۲) استقرار بر روی نقاط سرکوب منطقه؛
- (۳) ایجاد تأمین برای نیروها؛
- (۴) حفظ آمادگی برای برخورد با هرگونه اتفاق یا تهدید؛
- (۵) توجیه نیروها و شرح وظایف آن‌ها و تقسیم کار برای مقابله با هرگونه تهدید؛
- (۶) داشتن طرح‌های عملیاتی از قبل آماده شده؛
- (۷) استفاده از گشتی‌های اطلاعاتی و عملیاتی در منطقه مأموریت؛
- (۸) هماهنگی با بیمارستان‌های هم‌جوار برای انتقال مجروحین؛
- (۹) هماهنگی با خودروهای امدادی داخل منطقه برای انتقال مجروحین؛
- (۱۰) استفاده از تجهیزات ضد گلوله (جلیقه ضد گلوله و سپر ضد گلوله)؛
- (۱۱) استقرار عمده قوا در یک نقطه امن و جلوگیری از ورود افراد مشکوک به آن نقطه.

۱۵- اقدام‌های گردان در راستای تخلیه اطلاعاتی

در تمام مأموریت‌ها حفظ اسرار در درجه اول است، نیروها باید بدانند که حفظ اسرار دارای چه اهمیتی است. بزرگ‌ترین عملیات‌های رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس مدیون حفظ اسرار آن عملیات بوده، چرا که با این کار دشمن بی‌اطلاع و بی‌خبر بوده و نیروها می‌توانند ضربه نهایی را بر دشمن وارد کنند. یک فرمانده خوب باید بداند که چه‌طور در مقابل تخلیه اطلاعاتی دشمن نیروها را توجیه نموده تا مبادا از سادگی نیروها، دشمن استفاده کرده و دست به تخلیه اطلاعاتی بزند. بنابراین باید به موارد زیر دقت لازم را داشته باشد:

- (۱) تخلیه اطلاعاتی نیروها توسط تلفن؛
- (۲) شنود بی‌سیم توسط فتنه‌گران و گرفتن اطلاعات؛
- (۳) لو رفتن تاکتیک‌ها و شیوه‌های عملیات نیروها؛
- (۴) افتادن اسناد و مدارک به دست فتنه‌گران؛
- (۵) امکان درز اطلاعات توسط سربازان پادگان؛

(۶) درز اطلاعات زمان و مکان عملیات؛

(۷) آماده شدن فتنه‌گران برای مقابله؛

(۸) تهیه تجهیزات مناسب برای مقابله؛

(۹) به وجود آمدن فضای مناسب برای مانور دادن اغتشاش‌گران؛

(۱۰) احتمال غافلگیر شدن توسط اغتشاش‌گران.

بعد از آشنایی با تهدیدات اطلاعاتی باید نیروها را توجیه نموده و برای جلوگیری از

تخلیه اطلاعاتی نیروها اقدام‌های امنیتی خاصی را انجام داد که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

(۱) توجیه نیروها در برخورد با افراد غیرخودی؛

(۲) توجیه نیروها در خصوص طبقه‌بندی اطلاعات؛

(۳) استفاده از جداول کد و رمز در مکالمات؛

(۴) همراه داشتن افرادی در گردان از نیروها حفاظتی؛

(۵) عدم دسترسی افراد غیرمجاز به اسناد طبقه‌بندی شده؛

(۶) انتقال اسناد و یا طرح‌ها به وسیله پیک‌های امن و یا حضوری؛

(۷) جلوگیری از صحبت مردم یا افراد شخصی با نیروهای حاضر در منطقه؛

(۸) داشتن طرح‌های مختلف برای جابه‌جایی آن‌ها با طرح لو رفته؛

(۹) استفاده از نیروهای مورد تأیید حفاظت در مسائل امنیتی.

فصل هشتم

تاکتیک‌های یگان امنیتی و گردان امام علی (ع) در مقابله با اغتشاشات

- ۱- روش‌ها و تاکتیک‌های مورد استفاده در اغتشاشات
- ۲- تاکتیک سد، هجوم و تعقیب
- ۳- تاکتیک سد و نفوذ
- ۴- اقدام‌های تاکتیکی در ممانعت از تجمع و اغتشاش
- ۵- تاکتیک محاصره اغتشاش‌گران

شکل ۸-۱

۱- روش‌ها و تاکتیک‌های مورد استفاده در اغتشاشات

در زمانی که مأموریت مقابله با یک اغتشاش شهری به یگان‌های امنیتی واگذار می‌شود؛ فرمانده یگان امنیتی با توجه به مسایل زیر باید بهترین نوع تاکتیک را انتخاب می‌نماید:

(۱) شدت اغتشاش؛

(۲) مکان اغتشاش؛

(۳) آخرین وضعیت نیروهای مقابله‌کننده قبلی.

بر همین مبنای تاکتیک‌های یگان امنیتی که با توجه به وضعیت ذکر شده می‌تواند

اتخاذ نماید عبارت است از:

- تاکتیک سد، هجوم و تعقیب؛

- تاکتیک سد و نفوذ؛

- تاکتیک محاصره؛
- اقدام‌های تاکتیک در جلوگیری از تجمع اغتشاش‌گران.

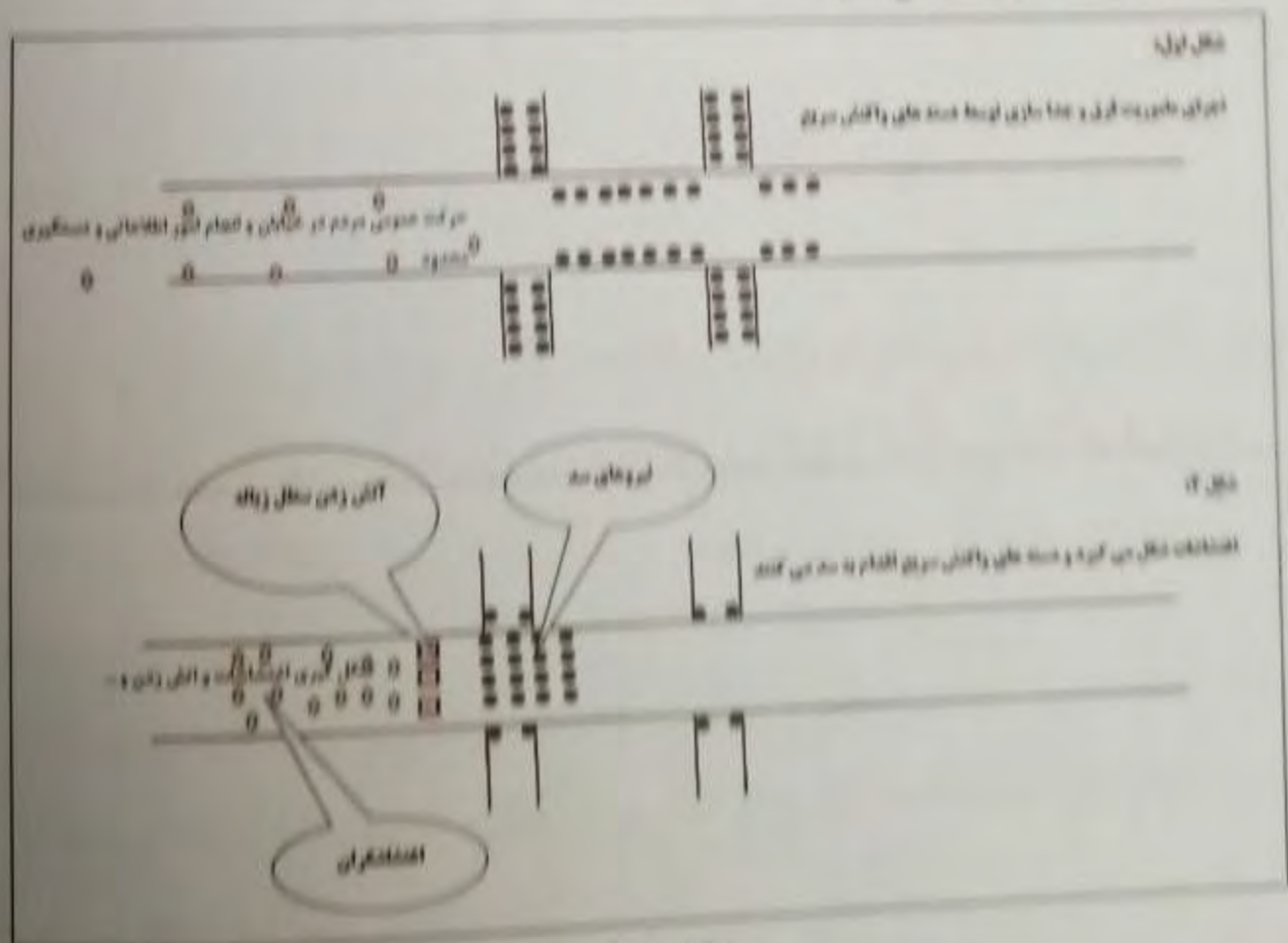
۲- تاکتیک سد، هجوم و تعقیب

در اجرای این تاکتیک نیاز به سه گروه از افراد می‌باشد: گروه سد، گروه هجوم و تعقیب. البته ممکن است کار هجوم و تعقیب را یک گروه انجام دهد.

۱- ۲-۱- سد نمودن

آرایش و نحوه عمل گروهان سد عبارت است از:

- (۱) استقرار در محل با ضربه چهار و نمایش قدرت؛
- (۲) استقرار در محل و آرایش سد؛
- (۳) سد نمودن در مقابل اغتشاش‌گران و جلوگیری از گسترش و نفوذ آن‌ها به سمت جلو؛
- (۴) آرایش و نحوه عمل گروهان سد.

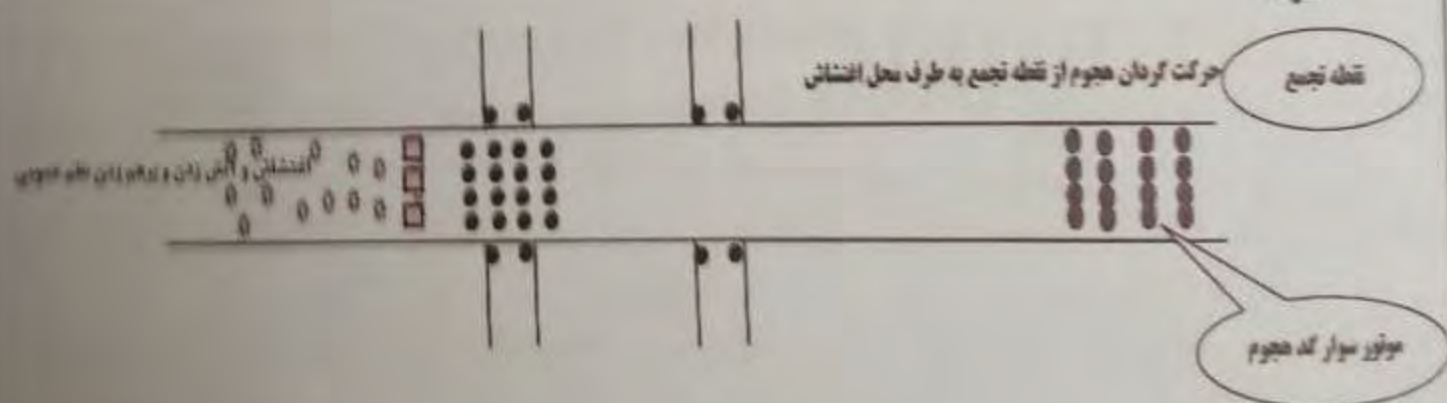
شکل ۲-۸

۲-۲- هجوم نمودن

آرایش و نحوه عمل گروهان هجوم عبارت است از:

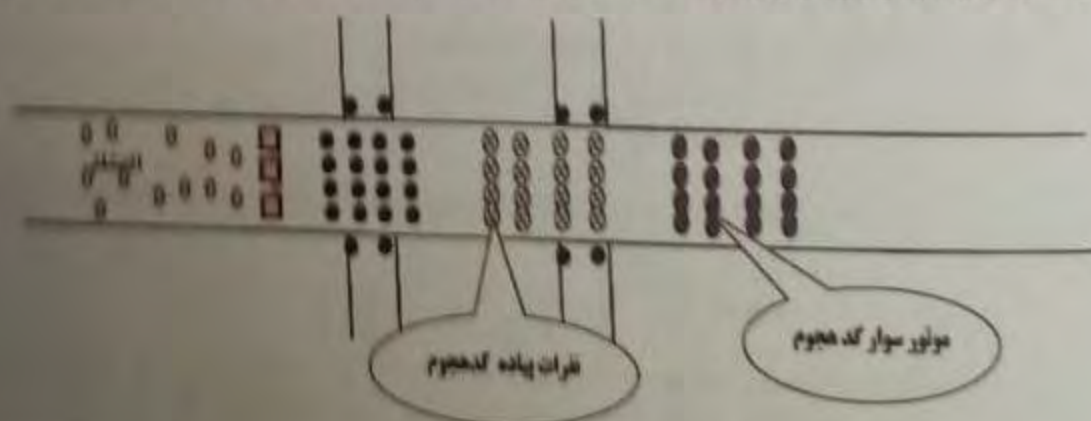
- (۱) استقرار پشت گروهان سد؛
- (۲) پیاده شدن ترک‌سوارها؛
- (۳) به خط شدن و ضربه چهار زدن و حرکت به پشت گروهان سد؛
- (۴) بیان خطابه و اخطار؛
- (۵) شلیک اشک‌آور؛
- (۶) باز شدن گروهان سد به سمت داخل؛
- (۷) هجوم افراد پیاده گروهان هجوم؛
- (۸) حرکت موتورسیکلت‌ها پشت سر افراد پیاده؛
- (۹) پس از پایان مأموریت هجوم سوار شدن افراد پیاده و انتقال دستگیر شده؛
- (۱۰) استقرار در کنار خیابان و باز گذاشتن مسیر برای گروهان تعقیب.

شکل ۳:

شکل ۴:

پیاده شدن نفرات همراه گردان هجوم از موتور و موضع گرفتن پشت گردان سد و خواندن خطابه توسط فرمانده گردان، نفرات ۲ و ۴ اقدام به پرتاب اشک‌آور می‌کنند.

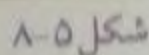
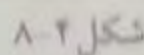
(۱) استقرار در پشت گروهان صدا

(۲) اعزام موتورها به صورت گروه گروه به کوچه ها و خیابان های اطراف با رعایت

مسائل ایمنی و شعاع مناسبه

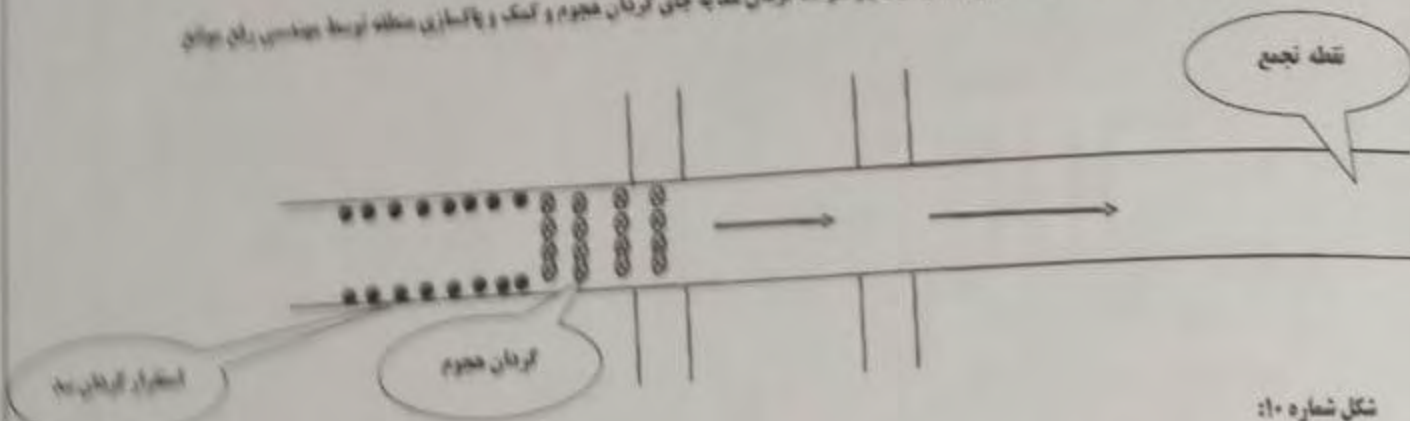
(۳) دستگیری و تعقیب اغتشاش‌گران

(۴) نمایش قدرت و بازگشت.

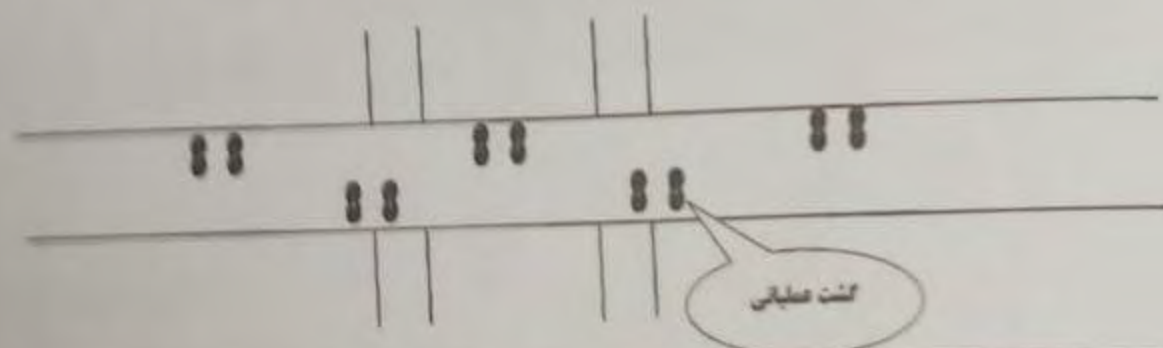
شکل شماره ۹:

حرکت گردان هجوم به طرف نقطه تجمع با اجرای نمایش افتداز و حرکت گردان سد به جای گردان هجوم و کمک و پاکسازی منطقه توسط یونگی ران میانی

شکل شماره ۱۰:

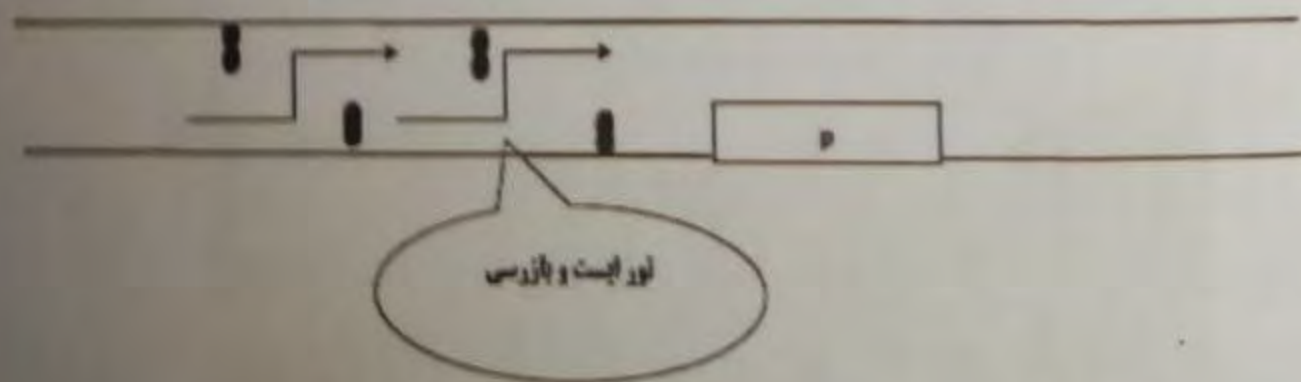
اجرای گشت عملیاتی و کمک به عادی سازی منطقه توسط دسته های واکنش سریع

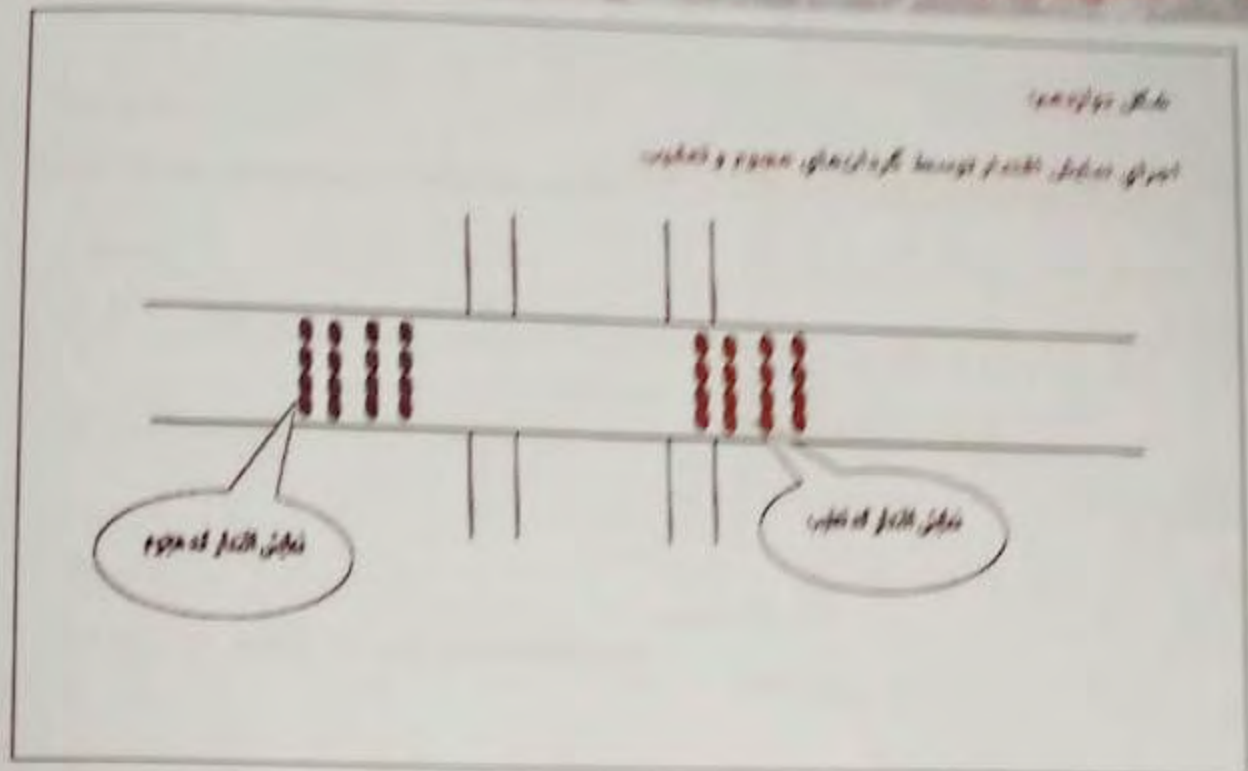
شکل ۶-۸

شکل یازدهم:

اجرای تور ایست و بازرسی

شکل ۷-۸

شکل ۸-۸

۴-۲- سایر اقدام‌ها

سایر اقدام‌های تکمیلی در اجرای این تاکتیک عبارت است از:

(۱) استقرار تکیه‌پراکنده برای زدن لیدرها؛

(۲) رفع موانع؛

(۳) نمایش قدرت؛

(۴) پوشش اطلاعاتی؛

(۵) گشت‌های عملیاتی.

شکل ۸-۹

شکل ۱۰-۸

۳- تاکتیک سد و نفوذ

این تاکتیک در زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که هجوم سریع مورد نظر نباشد. تاکتیک سد و نفوذ یکی از روش‌های مقابله با اغتشاشات سیاسی و اجتماعی با ماهیت غیرمسلحانه می‌باشد؛ تجربه‌ی غائله‌ی نیر ماه سال ۱۳۷۸ و ۱۳۸۸ در تهران؛ در خصوص چگونگی مقابله با این گونه اغتشاشات؛ درس‌های مهمی برای نیروهای توانمند جمهوری اسلامی ایران داشت که روش مقابله‌ی بالا بر اساس گوشه‌ای از تجارب فتنه شکل گرفته است.

ملاحظات اساسی در این تاکتیک شامل مسائل زیر می‌شود:

(۱) نیروهای عمل‌کننده؛

(۲) اطلاعات؛

(۳) زمان و مکان؛

(۴) اسناد و مدارک.

۱-۳- نیروهای عمل‌کننده

۱-۳-۱- نیروی سد

(۱) فرماندهان گردان و گروهان؛

(۲) نیروی تکاور.

نقطه سد باید حداقل دارای شرایط زیر باشد:

- مکان سد باید در جایی پیش‌بینی شود که نیروی اغتشاش‌گر نتواند آن را شکسته و از آن عبور نماید.
- در این مکان باید آنقدر گنجایش داشته باشد که نیروی سد بتواند به‌خوبی این مسیر را پیوشاند و غیرقابل عبور نماید.
- فاصله‌ی نیروی سد با نیروهای اغتشاش‌گر حداکثر باید در حدود ۱۰۰ تا ۲۰۰ متر باشد. فاصله‌ی طولانی‌تر از آن، تاکتیک را ناقص می‌کند.
- اگر نیروی اغتشاش‌گر در فاصله‌ی دورتری ایستاد؛ فرمانده صحنه باید نیروهای سد را (به‌منحوی که باعث فرار نیروهای اغتشاش‌گر نشود) به آرامی و کند به جلو آورده تا به فاصله‌ی موردنظر برسد.
- مکان سد باید در جایی انتخاب شود که در موقع اجرای تاکتیک؛ نیروهای اغتشاش‌گر در محاصره کامل قرار نگیرند (محاصره‌ی کامل در این تاکتیک موردنظر نیست؛ بلکه دستگیری افراد با نفوذ و رهبران مد نظر می‌باشد).
- زمان وارد عمل شدن (اجرای تاکتیک) باید دقیق و مناسب انتخاب شود.
- این زمان نه آنقدر طولانی (که نیروی اغتشاش‌گر صحنه را ترک و یا سد خودی را بشکند) و نه آنقدر سریع که نیروی نفوذ هنوز مستقر نشده باشد.
- زمان مناسب؛ زمانی است که نیروی نفوذ بتواند با محمل مناسب در جای سازمانی و مطلوب خود مستقر شده باشد. عناصر اصلی را شناسایی کرده و آماده اجرای عمل باشد.
- فرمانده صحنه نباید تابع احساسات بشود؛ در این صورت، زمان دستور اجرای تاکتیک به‌طور مناسبی انتخاب نمی‌شود.

• به مانند زمان جنگ، شاید لازم باشد فرمانده گردان یک ساعت در پشت سیم خاردار و میدان مین بماند؛ ولی دستور تک را ندهد (علی‌رغم اینکه زیر شدیدترین آتش دشمن نیز باشد).

• فرمانده صحنه باید نسبت به نیروی اغتشاش‌گر اطلاعات صحیح و به‌موقع داشته باشد.

• تظاهرکنندگان چه کسانی هستند؟ دانشجو، محصل، کارمند و بیکار؟

• علت تظاهرات چیست؟ آیا صنفی است؟ مثلاً به دلیل حقوق عقب افتاده یا مشکلات مالی و رتبه‌بندی در صنف مربوطه یا اینکه سیاسی است؟ اگر سیاسی است، مطالباتشان در چه حدی است؟

• ساختار سنی آنان به چه صورتی است؟ آیا اکثراً جوانند؟ یا اینکه در سنین میان سالی و یا ترکیبی از سنین مختلف چه نوع شعاری را سر می‌دهند؟ آیا همه این شعار را تکرار می‌کنند؟ آیا شعارهای انحرافی و خارج از تریبون اصلی نیز داده می‌شود؟

• رهبران تظاهرات چه کسانی هستند؟ نوع عمل آنها چگونه است؟ سابقه تظاهرات چیست؟

• افراد ذی نفوذ در تظاهرات چه کسانی هستند (اجراکنندگان دستورهای رهبران)؟

• مسیر تظاهرکنندگان به کجا ختم می‌شود؛ از کجا شروع شده؟ چه اهدافی را برای تخریب فیزیکی در نظر گرفته‌اند؟

۲-۱-۳- نیروی نفوذ:

(۱) این نیروها باید از افراد پایور انتخاب گردند.

(۲) همه‌ی آموزش‌های مربوط به نیروهای سد کننده را فرا گرفته باشند.

(۳) آموزش رزم انفرادی، دستگیری و آشنایی کامل با فنون درگیری نزدیک را باید

کاملاً فرا گرفته و به‌طور مستمر تمرین نمایند.

(۴) هر تیم چهار نفره مأمور دستگیری یکی از افراد با نفوذ و یا رهبران

تظاهرات می‌شوند.

- (۵) یک نفر از افراد بالا، فرمانده تیم نیز می‌باشد. او مشخص می‌کند که چه کسی باید دستگیر شود.
- (۶) افراد هر تیم باید از نظر نوع لباس و پوشش ظاهری و وسایل همراه، خود را کاملاً هم رنگ گروه‌های اغتشاش‌گر نمایند.
- (۷) به مانند افراد اغتشاش‌گر مبادرت به دادن شعار علیه و یا ... نمایند.
- (۸) حضور این تیم‌ها باید کاملاً غیرمحسوس و به صورت انفرادی با دو نفره و از جهات مختلف باشد.
- (۹) این تیم‌ها هیچ‌گونه سلاح سرد، دستبند، بی‌سیم، تلفن همراه (حتی الامکان) و ... نباید به همراه داشته باشند.
- (۱۰) این تیم باید به صورت پراکنده و با ظاهری کاملاً همخوان با بقیه به فرد موردنظر نزدیک و در طرفین او قرار گیرند.
- (۱۱) به محض این که زمان هجوم شروع شد (طبق علامت قراردادی و پرتاب اولین گاز اشک‌آور) هر تیم به سرعت سوژه‌ی مورد نظر را در بر می‌گیرند.
- (۱۲) سه نفر از افراد هر تیم، فرد مورد را به سرعت به زمین زده و دستگیر می‌نمایند و نفر چهارم، نقش تأمین تیم را به عهده می‌گیرد.
- (۱۳) افراد هر تیم (چهار نفره) فرد دستگیر شده را به افراد گروه سد تحویل می‌دهند.
- (۱۴) افراد تیم‌های نفوذ به سرعت صحنه را ترک می‌کنند (برای ممانعت از شناسایی).
- (۱۵) نیروهای نفوذ باید از قبل از نقطه‌ی سد، همراه با تظاهرکنندگان باشند و در کنار افراد سوژه به ارزیابی مورد نظر بپردازند.
- (۱۶) تعدادی از افراد نفوذ می‌توانند در زمان شروع سد نمودن، به تظاهرکنندگان پیوندند (برای ممانعت از شناسایی قبلی به توسط تظاهرکنندگان).

۲-۳- شرح تاکتیک سد و نفوذ

- (۱) فرمانده صحنه مأموریت را دریافت و نیروهای موردنظر را در نقطه‌ی انتخابی برای سد، آرایش می‌دهد.

- (۲) افراد اغتشاش‌گر در جلوی نیروهای سد؛ مجتمع و انباشته می‌شوند.
- (۳) عملیات نفوذ به درون جمعیت به توسط افراد گروه نفوذ (که از مدتی قبل نیز شروع شده است) شدت می‌یابد.
- (۴) فرمانده صحنه از استقرار نیروهای نفوذ در اطراف سوژه‌های اصلی مطمئن می‌شود.
- (۵) با پرتاب اولین گاز اشک‌آور از طرف نیروهای سد؛ دستگیری افراد توسط تیم‌های نفوذ، اجرا می‌شود.
- (۶) نیروهای سد به سرعت خود را به اغتشاش‌گران می‌رسانند و ضمن درگیری، افراد دستگیر شده را تحویل می‌گیرند (نیروهای نفوذ به سرعت منطقه را ترک می‌کنند).
- (۷) نیمی از نیروهای هجوم به تعقیب مختصر پرداخته (برای به‌وجود آوردن فضای کافی برای انتقال دستگیرشدگان به عقب) و مابقی افراد دستگیر شده را به عقب انتقال می‌دهند.
- (۸) تمامی افراد سد به سرعت سازماندهی مجدد شده و آماده می‌گردند تا بلافاصله در نزدیک‌ترین نقاط؛ اجرای تاکتیک نمایند.
- (۹) افراد دستگیر شده؛ همراه با مدارک و برگه‌ها به عقب منتقل می‌گردند (برای بازجویی‌های تکمیلی).
- (۱۰) فرمانده صحنه، محل اجرای تاکتیک بعدی را به فرمانده نیروهای نفوذ اعلام می‌نماید و نیروهای نفوذ آماده اجرای مأموریت بعدی می‌گردند و ...

۴- اقدام‌های تاکتیکی در ممانعت از تجمع و اغتشاش

۴-۱- هدف

ارائه اقدام‌های تاکتیکی گردان در ممانعت از شکل‌گیری تجمع و اغتشاش در صحنه و خط حد مسئولیتی گردان به منظور پیشگیری، جلوگیری و خشی‌سازی تجمع اغتشاش‌گران.

۲-۴- منظور

شناخت فراگیران از اقدام‌های تاکتیکی گردان در ممانعت از شکل‌گیری تجمع و اغتشاش در صحنه به منظور به کارگیری این تاکتیک‌ها در شرایط اغتشاش و خنثی‌سازی بحران‌های متصور در منطقه مسئولیتی.

۳-۴- سؤال‌های قابل طرح به منظور جلوگیری از شکل‌گیری تجمع و اغتشاش

- (۱) اقدام‌های تاکتیکی حریف به منظور ایجاد اغتشاش چیست؟
- (۲) با چه اقدام‌هایی می‌توان مانع از حضور مؤثر اغتشاش‌گران در صحنه شد؟
- (۳) اقدام‌های تاکتیکی گردان به منظور خنثی‌سازی اقدام‌های تاکتیکی حریف و ممانعت از اغتشاش کدام است؟
- (۴) با چه آرایشی بهتر می‌تواند مانع از شکل‌گیری تجمع و اغتشاش شد؟
- (۵) اقدام‌های تاکتیکی گردان در حفظ آرامش صحنه کدام است؟
- (۶) اقدام‌های تاکتیکی گردان در پراکنده نمودن اغتشاش‌گران کدام است؟

۴-۴- اهمیت پیشگیری از اغتشاش

- (۱) کاهش هزینه‌ها (هزینه‌های سیاسی و اجتماعی)؛
- (۲) کاهش تبعات ناشی از سرکوب اغتشاش‌گران (زخمی و کشته)؛
- (۳) ایجاد امنیت پایدار (در صورت ممانعت از شکل‌گیری تجمع و اغتشاش، امنیت پایدار در سطح شهر حکم‌فرما خواهد شد)؛
- (۴) تضعیف روحیه اغتشاش‌گران با عدم موفقیت اغتشاش‌گران در خودنمایی و انجام اقدام‌های مخل امنیت؛
- (۵) تضعیف جرأت و جسارت اغتشاش‌گران (در اغتشاشات اولین حرکت «ایراد اولین شعار، پرتاب اولین سنگ و...» سرنوشت‌ساز و محرک است)؛
- (۶) جلوگیری از گسترش ناامنی (مهیا نشدن شرایط برای افراد سودجو و شرور)؛
- (۷) اثبات اقتدار نیروهای امنیتی؛

(۱۰) اجرای عملیات روانی به منظور سوق دادن جمعیت به محلی خاصی (فراخوان جمعیت به منظور اجرای برنامه در محلی خاص): در فتنه ۱۳۸۸ با پخش شایعه حضور آقای موسوی با تنی چند از همراهان خود در ساعت ۲۰۰۰ مقابل سازمان ملل عده‌ای در این محل تجمع می‌نمایند؛

(۱۱) ایجاد دعوای ساختگی؛

(۱۲) ایجاد تصادف ساختگی؛

(۱۳) آتش زدن سطل زباله، خودروهای پارک شده و...؛

(۱۴) شکستن شیشه مغازه‌ها و...؛

(۱۵) سوء استفاده حریف از نقاط ضعف نیروهای خودی:

• ناهماهنگی یگان‌های مستقر در محل در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، بارها شاهد ناهماهنگی بین نیروهای بسیجی و ناجا بوده‌ایم که متأسفانه در مواردی این ناهماهنگی‌ها موجب نزاع و درگیری شده است.

• انجام برخوردهای نسنجیده؛ در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، در مواردی به دلیل برخورد نامناسب نیروهای خودی با مردم عادی موجبات عصبانیت و نارضایتی آن‌ها را فراهم نموده‌ایم.

• ایجاد سد و معبر توسط نیروهای عمل‌کننده؛ در اغتشاشات ۱۳۸۸ و مأموریت‌های ۱۳۸۹، اغلب مواقع شاهد بی‌نظمی در نیروهای استقراری بوده‌ایم که با سد معبر در مسیرهای تردد و یا حرکت در خلاف جهت خیابان‌ها موجب ترافیک و راه‌پندان شده‌اند.

(۱۶) کشته‌سازی (کشته شدن ندا آقاسلطان و مسائل حاشیه‌ای آن)؛

(۱۷) مظلوم‌نمایی.

۷-۴- اقدام‌های تاکتیکی گردان به منظور ممانعت از حضور اغتشاش‌گران

(۱) تصرف پیش‌دستانه: در شب عاشورای ۱۳۸۸ در حسینیه مکتب الزهرا (س)

(اوین) با حضور پیش‌دستانه نیروهای بسیجی، نقشه اغتشاش‌گران و سران آن‌ها مبنی بر

حضور در محل مذکور و سخنرانی و موضع‌گیری علیه نظام شکست خورد. به‌طوری‌که مسئولین حسینیّه از بازگشایی آن خودداری نموده و اعلام کردند امشب مراسمی در حسینیّه برگزار نمی‌شود و نیروهای بسیجی تا پاسی از شب در خیابان‌های اطراف حسینیّه به عزاداری پرداختند.

(۲) ایجاد حلقه‌های حفاظتی؛

(۳) تصرف ساختمان‌های بلند و مشرف؛

(۴) کنترل معابر ورودی و خروجی (ایست و بازرسی و ...)

(۵) رسید اغتشاش‌گران و شناسایی رهبران آنها و دستگیری هدفمند؛

(۶) حضور سازمان‌دهی شده به‌منظور بازدارندگی؛

(۷) اجرای عملیات روانی؛

(۸) پخش شایعه؛

(۹) فیلم‌برداری و عکاسی از اغتشاش‌گران؛

(۱۰) گشت شهری و نمایش اقتدار؛

(۱۱) آگاه‌سازی و پراکنده نمودن جمعیت.

۸-۴- اقدام‌های تاکتیکی گردان به‌منظور خنثی‌سازی اقدام‌های فتنه‌گران

(۱) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار؛

(۲) هماهنگی با پلیس راهور و انجام پیش‌بینی‌های لازم به‌منظور حل مشکلات

ترافیکی و راه‌بندان؛

(۳) رصد منطقه مسئولیتی و کنترل اوضاع؛

(۴) جدا کردن مردم از اغتشاش‌گران؛

(۵) دستگیری هدفمند و خروج سریع و بی‌سروصدای آنها از صحنه؛

(۶) خارج نمودن عوامل ایجاد ناآرامی (عواملی که با سروصدا و دعوا قصد ایجاد

آشوب دارند و یا افراد معلوم‌الحال) از صحنه؛

(۷) پیش‌بین سناریوهای احتمالی دشمن به‌منظور ایجاد التهاب و آشوب؛

- (۸) هماهنگی به‌منظور عدم اجرای هرگونه برنامه و نمایش در منطقه؛
- (۹) هماهنگی به‌منظور رفع موانع احتمالی در پیاده‌روها؛
- (۱۰) هماهنگی محلی به‌منظور تذکر و جمع‌آوری دست‌فروشان؛
- (۱۱) رسید و کنترل مسیر ویژه اتوبوس‌رانی و همچنین هماهنگی با آن‌ها به‌منظور جلوگیری از هرگونه خراب‌کاری در تردد آن‌ها و رفع مشکلات احتمالی؛
- (۱۲) هماهنگی و همکاری با مترو به‌منظور خنثی‌سازی توطئه‌های احتمالی در این محدوده؛
- (۱۳) شناسایی نقاط حساس و مهم؛
- (۱۴) رسید زمان تعطیلی مراکز و مدارس موجود در منطقه و اخذ تمهیدات لازم؛
- (۱۵) توجیه نیروهای تحت امر به‌منظور جلوگیری از هرگونه اقدام ملتهب‌کننده شرایط؛
- (۱۶) استقرار نیروها در محل‌هایی از پیش تعیین‌شده به‌منظور جلوگیری از مزاحمت عمومی برای مردم؛
- (۱۷) در نظر گرفتن خودروهایی به‌منظور انتقال سریع دستگیرشدگان و خروج آن‌ها از محل؛
- (۱۸) تعیین محل‌هایی در نزدیک به منطقه به‌منظور نگهداری دستگیرشدگان؛
- (۱۹) استفاده از نیروهای آموزش‌دیده؛
- (۲۰) خویشتن‌داری نیروهای عمل‌کننده؛
- (۲۱) نشان ندادن رفتار خصمانه؛
- (۲۲) هوشمندانه عمل کردن؛
- (۲۳) مردم‌داری؛
- (۲۴) اجرای عملیات روانی مقابله‌به‌مثل.

۹-۴- اقدام‌های تاکتیکی گردان در حفظ آرامش صحنه

- (۱) جلوگیری از هرگونه اقدامی که موجب نارضایتی عمومی شود؛

- (۲) دیو و یا آرایش نیروها در محل‌هایی که مزاحمتی برای عموم نداشته باشد؛
- (۳) ممانعت از تردد بی‌مورد نیروها؛
- (۴) عدم تردد بی‌مورد نیروها در پیاده‌روها، مسیرهای ویژه، حرکت در خلاف جهت و ... که موجب نارضایتی و راه‌بندان می‌شود؛
- (۵) اجرای عملیات روانی به‌منظور حفظ آرامش عمومی؛
- (۶) دستگیری هدفمند بی‌سروصدا و سریع؛
- (۷) انتقال سریع دستگیرشدگان به خارج از صحنه؛
- (۸) انتقال سریع زخمی‌شدگان و ... به خارج از صحنه؛
- (۹) پرهیز از خشونت بی‌مورد و بی‌حساب؛
- (۱۰) مردم‌داری و رعایت حقوق آن‌ها.

۱۰-۴- اقدام‌های تاکتیکی گردان در پراکنده نمودن اغتشاش‌گران

- (۱) هماهنگی با یگان‌های هم‌جوار در اجرای تاکتیک (تاکتیک کیش دادن یا محاصره و دستگیری)؛
- (۲) کنترل معابر ورودی و خروجی؛
- (۳) شناخت جغرافیای شهری (در تاکتیک کیش دادن اغتشاش‌گران را باید به یک منطقه وسیع کیش داد)، در تجارب فتنه ۱۳۸۸ مواردی شاهد بودیم که یگان موتورسوار به‌دلیل عدم شناخت دقیق از منطقه از محلی وارد صحنه درگیری می‌شد که به‌دلیل وجود گاردریل دچار مشکل ورود به صحنه می‌شد؛
- (۴) دستگیری هدفمند (در تجارب فتنه ۱۳۸۸ شناسایی رهبران اغتشاش و دستگیری هدفمند آن‌ها، یک از تجارب خوب و موفق در راستای به‌هم زدن انسجام اغتشاش‌گران و پراکنده نمودن آن‌ها بوده است)؛
- (۵) ایجاد عملیات روانی (عملیات روانی در ابعاد مختلف به‌منظور فریب اغتشاش‌گران و پراکنده و یا منحرف کردن مسیر جمعیت یکی از تاکتیک‌های موفق می‌باشد)؛
- (۶) آگاه‌سازی عمومی؛

(۷) نمایش اقتدار (در تجارب فتنه ۱۳۸۸ نمایش اقتدار اعم از حضور مقتدرانه و پیش‌دستانه نیروهای خودی و اجرای رژه و گشت‌های عملیاتی یکی از تاکتیک‌های موفق در ممانعت از حضور اغتشاش‌گران و پراکنده نمودن آن‌ها بوده است)؛

(۸) جدا کردن مردم از اغتشاش‌گران (به‌منظور اجرای یک عملیات موفق لازم است مردم عادی از اغتشاش‌گران تفکیک و جداسازی شوند، بنابراین بر اساس تجارب فتنه ۱۳۸۸، به‌نظر می‌رسد که قبل از اجرای عملیات فرمانده میدان ضمن معرفی خود هدف از اجرای عملیات را مشخص نموده و از مردم عادی، خردسالان و کهن‌سالان بخواهد صحنه را در مدت‌زمانی مشخص ترک نمایند و سپس مبادرت به اجرای عملیات نماید) (دقیقه ۵۰، مصاحبه ۸)؛

(۹) ایجاد حلقه‌های حفاظتی (ایست و بازرسی در شعاع دور)؛

(۱۰) معرفی مدیر صحنه و عملیات؛

(۱۱) فیلم‌برداری (بر اساس تجارب فتنه ۱۳۸۸، بارها شاهد آن بودیم که با حرکت دوربین (حتی دوربین گوشی تلفن همراه) به سمت جمعیت اغتشاش‌گر موجب پراکنده شدن آن‌ها می‌شدیم)؛

(۱۲) مدیریت منجم، یکپارچه و حساب‌شده (مدیریت‌های خودسر و بی‌تدبیری موجب گرفتار شدن نیروهای خودی و جسور شدن اغتشاش‌گران می‌شود. به‌طوری‌که در تجارب ۱۳۸۸، بارها شاهد نسنجیده عمل کردن نیروهای بسیجی و ورود آن‌ها به صفوف اغتشاش‌گران بوده‌ایم که این عمل موجب ضرب‌و‌شتم نیروهای بسیجی شده است)؛

(۱۳) اجرای عملیات حساب‌شده؛

• در تجارب فتنه ۱۳۸۸، در خیابان خوش یک از یگان‌ها با شلیک یک گلوله پلاستیکی و افتادن یک نفر موجب فرار بقیه اغتشاش‌گران شد.

• در تجارب فتنه ۱۳۸۸، یک یگان ضمن دویدن هماهنگ به سمت صفوف اغتشاش‌گران و فریاد زدن موجب ترس و فرار آن‌ها از صحنه شد.

۵- تاکتیک محاصره اغتشاش گران

۵-۱- ملاحظات مربوط به محاصره عناصر اغتشاش گران

- (۱) کانالیزه نمودن اغتشاش گران با طرح‌های از پیش تعیین شده؛
- (۲) شناسایی معابر و مسیرهای منتهی به محل اغتشاش؛
- (۳) مسدود کردن مسیرهای منتهی به محل اغتشاش و استقرار نیرو در نقطه مقابل این مسیرها به عنوان رینگ دوم؛
- (۴) تدبیر برای خروج تماشاگران و رهگذران و سیاهی لشکر؛
- (۵) شناسایی لیدرها و عناصر اصلی اغتشاش‌گر؛
- (۶) پیش‌بینی خودروهای سنگین مانند اتوبوس، مینی‌بوس، ون و ... برای دستگیری آنها؛
- (۷) پیش‌بینی دستبند، چشم‌بند، کیسه حمل وسایل متهم، فرم اولیه و ...؛
- (۸) اقدام هم‌زمان و هجوم یکپارچه توأم با هماهنگی نیروهای عمل‌کننده، عناصر و تیم‌های اطلاعاتی؛
- (۹) انتقال سریع متهمان به خودروهای مخصوص حمل متهم؛
- (۱۰) پیش‌بینی‌های لازم برای تعقیب عناصر فراری.

۵-۲- روش‌های محاصره اغتشاش‌گر

- (۱) یک طرف نیروی سد و طرف دیگر مانع؛
- (۲) دو طرف نیروی سدکننده؛
- (۳) دو طرف مانع؛
- (۴) محاصره دورادور اغتشاش‌گران.

فصل نهم

حفظ و تقویت روحیه‌ی نیروهای بسیجی در مأموریت‌های امنیتی

۱- کلیات

۲- سؤال‌های اساسی

۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

شکل ۱-۹

۱- کلیات

۱-۱- بیان اهمیت و ضرورت پرداختن به موضوع روحیه

یکی از عوامل مؤثر در موفقیت نیروهای عملیاتی در درگیری‌ها (اعم از سخت، نیمه‌سخت و نرم) مسئله‌ی روحیه می‌باشد که از دیر باز در اقوام مختلف مورد توجه قرار گرفته و در عملکرد پیشوایان دینی و حاکمان الهی نیز اهمیت آن مشهود و همواره مورد تأکید بوده است. بدیهی است که مقوله‌ی روحیه در موفقیت هر یگان، سازمان، گروه، جمعیت و ... تأثیر فراوان داشته و اثبات آن نیاز به استدلال پیچیده‌ای ندارد. همچنین در قواره‌های کلاسیک نظامی، بخشی از عوامل مؤثر در توان و

آمادگی رزم به مسائل غیر فیزیکی مربوط می‌شود که روحیه از مهم‌ترین ارکان آن بوده و در این بحث جایگاه خاصی دارد.

بالطبع در مأموریت‌های امنیتی و به‌ویژه مقابله با اغتشاشات که نمود بارز آن در فتنه سال ۱۳۸۸ می‌باشد عامل روحیه با توجه به ویژگی‌های خاص نیروهای خودی و پیچیدگی‌های صحنه‌ی درگیری از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. موضوع روحیه صرفاً مربوط به صحنه‌ی مقابله با اغتشاش‌گران نیست و در تمامی مراحل اجرای مأموریت گردان از هنگام فراخوانی تا زمان اعلام پایان مأموریت به‌صورت جمعی و فردی به‌منظور کسب موفقیت نقش اساسی و تأثیرگذار دارد که باید موردتوجه جدی فرمانده گردان باشد. بنابراین شناسایی عوامل مثبت و منفی مؤثر در روحیه‌ی نیروهای خودی و دشمن، به‌منظور حفظ و تقویت نقاط قوت و برطرف نمودن نقاط ضعف ضروری می‌باشد.

۲-۱- اراده‌ی تعریف عملیاتی روحیه

عاملی درونی است که بر اساس اعتقادات، باورها و شناخت افراد از جریان‌ات اطراف، به‌وجود آمده و موجب شکل‌گیری عزم و اراده‌ای برای انجام کاری در فرد و یا یگان می‌شود که معمولاً با نموده‌های عینی از قبیل شور و نشاط، افزایش قدرت فکری و بدنی و همبستگی و تعاون و ... ظهور و بروز یافته و در کسب موفقیت در انجام مأموریت یگان بسیار مؤثر است.

۳-۱- موارد موردانتظار در خصوص روحیه‌ی فرمانده و نیروهای گردان

فرمانده و اعضای گردان روحیه و انگیزه‌ی بالایی در تمامی مراحل اجرای مأموریت مقابله با اغتشاش (۲۱ گام اجرای مأموریت) داشته باشند. یعنی از هنگام فراخوانی تا زمان اعلام پایان مأموریت با اشتیاق و علاقه حضور مؤثر داشته باشند.

(۲) در مراحل مختلف اجرای مأموریت و هنگام مواجهه با عملیات روانی دشمن، روحیه‌ی فرمانده و اعضای گردان تضعیف نشود. درواقع تمهیدات لازم را برای خنثی‌سازی عملیات روانی دشمن پیش‌بینی و اجرا نمایند.

(۳) با عنایت به اینکه ممکن است مشکلات و موانع گوناگونی در طول زمان انجام مأموریت به‌وجود آید، انتظار می‌رود روحیه‌ی فرمانده و اعضای گردان حفظ و تضعیف نشود.

۴-۱- ارتباط موضوع روحیه با عملیات روانی

روحیه‌ی گردان در اجرای مأموریت، متأثر از میزان، چگونگی و کیفیت انجام عملیات روانی توسط نیروهای خودی و دشمن می‌باشد.

در صورت موفقیت نیروهای خودی در انجام عملیات روانی به‌موقع و مناسب، روحیه‌ی گردان افزایش می‌یابد و در صورت عدم موفقیت نیروهای خودی در انجام عملیات روانی و یا تحت تأثیر قرار گرفتن در مقابل عملیات روانی دشمن باعث کاهش و یا از بین رفتن روحیه‌ی نیروهای گردان خواهد شد.

به‌طور کلی، عملیات روانی از دو جنبه بر وضعیت مطلوب روحیه‌ی نیروها مؤثر است:

۴-۱-۱- میزان موفقیت عملیات روانی نیروهای خودی: در صورتی که نیروهای خودی هنگام

مواجهه با اغتشاش‌گران و عناصر دشمن، ضمن استفاده مناسب و تأثیرگذار از توانایی‌ها، امکانات و تجهیزات موجود، شیوه‌های انجام عملیات روانی را با موفقیت انجام دهند و توان و اقتدار بالای خود را به نمایش بگذارند، قطعاً روحیه‌ی نیروهای گردان افزایش یافته، در صفوف اغتشاش‌گران خلل ایجاد می‌شود و جمعیت آنان کاهش می‌یابد. لذا در صورت بروز اغتشاش و انجام مأموریت مقابله، احتمال موفقیت یگان افزایش فراوانی خواهد داشت.

۴-۱-۲- میزان موفقیت در خنثی نمودن عملیات روانی دشمن: تجارب موجود از ناآرامی‌ها

و اغتشاشات گذشته نشان می‌دهد که اغتشاش‌گران و عناصر ضدانقلاب، اهمیت فراوانی برای انجام عملیات روانی علیه نیروهای خودی قائل هستند و با استفاده از

شیوه‌های گوناگون مانند سردادن شعارهای تحریک‌کننده، اهانت به مقدسات دینی و مسئولین نظام، تمسخر و اهانت به نیروهای بسیجی و پاسدار، نمایش دادن مجروحین احتمالی، مظلوم‌نمایی و ... اقدام به انجام عملیات روانی به منظور تضعیف روحیه‌ی نیروهای ضد اغتشاش می‌نمایند، در صورتی که فرمانده و اعضای گردان ضمن پیش‌بینی این حوادث، با برنامه‌ریزی‌های قبلی، بتوانند آثار عملیات روانی دشمن را خنثی نمایند، روحیه‌ی نیروهای خودی حفظ و از تضعیف آن جلوگیری خواهد شد.

هرچند اهمیت روحیه در هر یگان نظامی مطرح و مورد توجه همه‌ی فرماندهان می‌باشد، ولیکن با عنایت به اینکه حضور نیروهای بسیجی به صورت غیرموظفی، بدون هیچ‌گونه چشم‌داشت مادی، بر اساس اعتقادات و باورهای دینی و مذهبی و تبعیت از ولایت فقیه می‌باشد. بنابراین فرمانده گردان و سایر مسئولین باید هنگام ارتباطات مستمر سالیانه و در تجمعات، مأموریت‌ها و تمامی برنامه‌هایی که بسیجیان حضور دارند، به گونه‌ای رفتار نمایند که باعث افزایش انگیزه و روحیه‌ی آنان شود. برای این منظور می‌توان از آیات قرآنی و روایات ائمه‌ی اطهار (علیهم‌السلام) و همچنین فرمایشات امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) که سرشار از جملات ناب، محبت‌آمیز و عاشقانه خطاب به بسیجیان است، بهره‌برداری نمود.

۲- سؤال‌های اساسی

۲-۱- عوامل مؤثر بر حفظ و تقویت روحیه‌ی نیروهای خودی قبل، حین و بعد از اجرای مأموریت را بیان نمایید؟

(۱) واگذاری لباس متحدالشکل و تجهیزات مناسب ضد اغتشاش، در افزایش روحیه و انگیزه‌ی نیروهای گردان به منظور انجام مأموریت‌های محوله مؤثر می‌باشد و در صورتی که نیروهای بسیجی بدون تجهیزات و امکانات لازم اجرای مأموریت نمایند، امکان ایجاد خسارات و در نهایت تضعیف روحیه وجود دارد.

(۲) نوع رفتار و عملکرد فرمانده گردان نقش بسیار زیادی در افزایش و یا کاهش روحیه و انگیزه نیروهای بسیجی دارد. در صورتی که فرمانده در مراحل مختلف اجرای مأموریت حضور مستمر و مؤثری داشته و در صحنه‌های درگیری پیشاپیش نیروها باشد، باعث افزایش روحیه نیروها خواهد شد.

(۳) یکی از عوامل مؤثر و مهم برای جلوگیری از تضعیف روحیه و انگیزه نیروهای گردان، وجود وحدت فرماندهی در اجرای مأموریت می‌باشد. به این ترتیب که از قبل هماهنگی‌های لازم بین فرماندهی گردان با فرماندهی ناحیه، معاون عملیات ناحیه و ... صورت گرفته باشد تا در زمان اجرای مأموریت وحدت فرماندهی وجود داشته باشد.

(۴) نظم و انضباط مسئولین بالاتر در سلسله‌مراتب فرماندهی شامل نواحی، سپاه‌ها، قرارگاه و ... در افزایش روحیه نیروهای گردان بسیار مؤثر است. به این صورت که سلسله‌مراتب فرماندهی در ابلاغ دستورهای رعایت شود و رده‌های مافوق به صورت مستقیم به فرمانده گردان دستور اجرایی ندهند. عدم رعایت این اصل و ابلاغ دستورهای مختلف و بعضاً متناقض، باعث کاهش روحیه و انگیزه نیروها خواهد شد.

(۵) پشتیبانی مناسب و به موقع از نیروهای گردان در مراحل مختلف اجرای مأموریت از لحاظ توزیع وعده‌های غذایی و خوراکی، پیش‌بینی محل اقامه نماز و استراحت، سرویس بهداشتی و ... باعث حفظ روحیه و افزایش توانایی آنان می‌شود و در صورت عدم انجام برنامه‌ریزی‌های قبلی و پیش‌بینی امکانات لازم، امکان اختلال در انجام موفق مأموریت و کاهش روحیه نیروهای بسیجی وجود دارد.

(۶) ممکن است برخی از نیروهای گردان در طول اجرای مأموریت به دلایل مختلف دچار صدمه‌ی جانی و یا خسارت مالی شوند. بنابراین فرماندهی گردان و مسئولین مربوطه باید پس از پایان مأموریت، امور پزشکی، درمانی، مشکلات اداری و ... مربوط به نیروهای بسیجی را پیگیری نمایند. بدیهی است توجه و پیگیری این امور باعث افزایش روحیه نیروهای گردان و ترغیب آنان برای حضور فعال در مأموریت‌های آینده خواهد شد.

۲-۲- آثار منفی اقدام‌های فتنه‌گران در روحیه‌ی نیروهای خودی را بیان نمایید؟

(۱) معمولاً هنگامی که بر اساس برآوردهای اطلاعاتی، نیروهای گردان به صورت متناوب (روزانه یا هفتگی) برای اشغال پیش‌دستانه‌ی نقاط بحران فراخوانی شده و در صحنه‌ی عملیات نیز هیچ‌گونه عملیات مقابله و یا درگیری صورت نمی‌گیرد، به دلیل فرسایشی شدن مأموریت‌ها، حضور پی‌درپی نیروهای بسیجی موجب تضعیف روحیه‌ی آنان می‌شود.

(۲) یکی از شیوه‌های عملیات روانی دشمن برای کاهش و تضعیف روحیه و از بین بردن عزم و انگیزه‌ی نیروهای خودی، انتشار تصاویر و مشخصات نیروهای بسیجی در اماکن عمومی و فضاهای مجازی و تخریب شخصیت آن‌ها همراه با تهدید خود و خانواده می‌باشد. هماهنگی با حفاظت اطلاعات رده برای توجیه و آموزش نیروهای گردان و اتخاذ تدابیر حفاظتی لازم به‌ویژه در هنگام اجرای مأموریت، می‌تواند از بروز مشکلات بعدی برای نیروها جلوگیری نماید.

(۳) در صورتی که یکی از نیروهای گردان توسط اغتشاش‌گران گروگان گرفته شده و یا برخی از نیروهای بسیجی مورد ضرب و شتم قرار گیرند و یا حوادث منفی مشابه اتفاق بیفتد، روحیه‌ی نیروها کاهش خواهد یافت. نکته‌ی قابل توجه اینکه انتشار اخبار این رویدادها نیز ممکن است موجب تضعیف روحیه نیروهای سایر گردان‌ها شود.

۲-۳- چهار کارهای مؤثری را برای تقویت روحیه‌ی نیروهای خودی و تضعیف

روحیه‌ی نیروهای مقابل تجربه نموده‌اید؟

(۱) یکی از وظایف مهم و اساسی فرماندهی گردان این است که با ایراد سخنرانی به موقع و مناسب به منظور ایجاد معرفت، شناخت، بصیرت‌افزایی و در نهایت افزایش روحیه و انگیزه‌ی نیروهای گردان تلاش نماید که این موضوع از اهمیت فوق‌العاده‌ی برخوردار می‌باشد. معمولاً سخنرانی منطقی و استدلالی در طول سال و قبل از زمان فرارسیدن مأموریت ضرورت دارد و در آستانه‌ی اجرای مأموریت لازم است تا فرمانده با شور و نشاط انقلابی و به صورت حماسی سخنرانی نماید.

(۲) بیان فضیلت های دنیوی و اخروی مجاهدت در راه خدا به استناد آیات قرآن و روایات اهل بیت (علیهم السلام) و بیان ایثار و از خود گذشتگی های شهدای هشت سال دفاع مقدس توسط فرماندهی گردان و برگزاری مراسم های توسل و ذکر مصائب اهل بیت (علیهم السلام) هنگام تجمع نیروهای بسیجی در طول سال و یا در حد امکان قبل از اجرای مأموریت، بدون تردید باعث افزایش فراوان روحیه ی نیروهای گردان می شود. لازم به ذکر است که استفاده از توان و ظرفیت هیئت های مذهبی برای این منظور بسیار مفید بوده و با عنایت به اینکه هیئت های مذهبی معمولاً محل تجمع نیروهای بسیجی بوده و حضور آنان در این مجالس آمیخته و سرشار از عشق و محبت و ارادت خالصانه به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) است، بنابراین با اجرای برنامه های متنوع فوق، می توان رضایت پروردگار متعال را جلب و معنویت و روحیه ی نیروهای بسیجی را افزایش داد.

۲-۴- شیوه های افزایش روحیه ی نیروهای خودی در مأموریت های امنیتی

برای افزایش روحیه ی نیروهای خودی در مأموریت های امنیتی می توان از شیوه های تهییج، ترغیب و تشویق به شرح زیر استفاده نمود:

۲-۴-۱- **تهییج:** عبارت است از ایجاد شور و نشاط انقلابی در نیروهای گردان که یک عامل درونی بوده و از درون نیرو را برای انجام عمل بر می انگیزد که البته این موضوع در نیروهای بسیجی برخاسته از ایمان و اعتقاد به خداوند متعال و پیروی از اهل بیت (علیهم السلام) و تبعیت از ولایت فقیه بوده و کاملاً آگاهانه و از روی اختیار است.

۲-۴-۲- **ترغیب:** ایجاد رغبت و سوق دادن به شور و نشاط و هیجان درونی نیروها برای انجام مأموریت که منشأ این عمل بیرونی است. در واقع شور و نشاط و هیجان نیروهای گردان باید باتدبیر فرمانده، کنترل و در مسیر صحیح قرار گیرد تا باعث انجام موفق مأموریت شود. در غیر این صورت اگر هیجانات موجود در مسیر اشتباه قرار گیرد ممکن است صدمات جبران ناپذیری به وجود آید.

۲-۴-۴ تشویق: در لغت به معنای ایجاد خوف و در اصطلاح عبارت است از اینکه در عین اجرای مأموریت یا پس از آن عملکرد نیرو تحسین شود و یا اینکه مورد تقدیر و تشکر قرار گیرد. این امر یک عامل بیرونی است که در ایجاد انگیزش عوامل فردی بسیار مؤثر است. با عنایت اینکه نیروهای بسیجی به صورت غیرموظفی حاضر و اجرای مأموریت می‌نمایند، بنابراین قدرتی، تشکر و تشویق آنان به اشکال مختلف ضروری می‌باشد.

قابل توجه اینکه شیوه‌های تهییج، ترغیب و تشویق در نیروهای بسیج با سایر نهادها و سازمان‌ها متفاوت است. حتی در بین گردان‌های بسیج نیز از قاعده‌ی یکسانی پیروی نمی‌کند و این وظیفه‌ی فرماندهی گردان را دشوارتر می‌سازد که او باید با کسب شناخت لازم از روحیات نیروهای گردان، روش مناسب را اتخاذ نماید. برای مثال برای اظهار تعداد قابل توجهی از فرماندهان گردان‌ها، انجام تشویقات مادی نظیر پرداخت پول و هدایا در روحیات نیروهای بسیجی نوعاً اثر منفی دارد، ولی انجام تشویقات معنوی مانند سفرهای زیارتی، دیدار با رهبر معظم انقلاب، دادن هدایای متبرک از جانب ایشان مانند چغیه و ... تأثیر فراوانی دارد.

۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۳-۱- اهمیت روحیه

با توجه به موضوعات طرح شده در این نوشتار، بدیهی است که روحیه و انگیزه‌ی نیروهای خودی و دشمن در تمامی مراحل اجرای مأموریت، نقش اساسی داشته و لازم است تا فرماندهی گردان و سایر مسئولین امر در نحوه‌ی برخورد، رفتار، تدابیر و دستورهای خود، همواره برای تقویت این عامل توجه لازم را داشته و از اقدام‌های که موجب تضعیف روحیه‌ی نیروهای خودی می‌شود، اجتناب نمایند. همچنین تدابیر و اقدام‌های لازم را برای خنثی نمودن عملیات روانی دشمن و تضعیف روحیه‌ی آنان به کار گیرند.

۲-۳- شناسایی عوامل تأثیرگذار بر روحیه

با عنایت به اهمیت موضوع روحیه، لازم است تا فرمانده گردان و سایر مسئولین مربوطه ضمن برگزاری جلسات مختلف و با توجه به تجارب مأموریت‌های مقابله با اغتشاشات در سال‌های گذشته، نقاط ضعف و قوت تأثیرگذار بر روحیه‌ی نیروهای خودی و دشمن را شناسایی و به‌منظور برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت، تدابیر لازم را در مراحل گوناگون اجرای مأموریت اتخاذ نماید. البته مشورت با فرماندهان سایر گردان‌ها و استفاده از تجربیات موفق و یا ناموفق آنان در این خصوص بسیار مؤثر خواهد بود.

۳-۳- ایجاد نوآوری و خلاقیت

این نوشتار حاصل تجارب برخی از مسئولین و فرماندهان مأموریت مقابله با اغتشاش در طول زمان‌های گذشته به‌ویژه فتنه‌ی عمیق سال ۱۳۸۸ می‌باشد، قطعاً تجارب، نوآوری‌ها و خلاقیت‌هایی دیگری نیز وجود دارد که تاکنون ثبت و ضبط نگردیده است و یا ممکن است در مأموریت‌های آتی با توجه به مقتضیات زمان، روش‌های مؤثر جدیدی ابداع و به‌کارگیری شود. بنابراین فرمانده گردان و سایر مسئولین مربوطه باید از آخرین اطلاعات موجود در این زمینه استفاده نمایند.

فصل دهم

حفاظت اطلاعات در مأموریت‌های امنیتی

۱- کلیات

۲- تعاریف و اصطلاحات

۳- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در قبل از اجرای مأموریت
(دریافت مأموریت، فراخوانی، جابه‌جایی و ...) چیست؟

۴- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در حین اجرای مأموریت
چیست؟

۵- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات بعد از اجرای مأموریت
(انتقال دستگیرشدگان، انتقال نیروهای خودی، مستندسازی) چیست؟

۶- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

شکل ۱-۱۰

۱- کلیات

مفوله‌ی حفاظت اطلاعات از دوجنبه بسیار مهم می‌باشد:

- (۱) حفاظت اطلاعات یکی از شئون فرماندهی در هر یگان بوده و رعایت آن منجر به موفقیت یگان در مأموریت‌های محوله است.
- (۲) موضوع حفاظت اطلاعات یک مسئله‌ی فراگیر و همه‌جانبه می‌باشد به‌نحوی که تمام مراحل اجرای مأموریت را در بر می‌گیرد و می‌توان گفت در ۴۰ عنوان که برای تدوین این راهنمای عمل مورد نظر قرار گرفته، هر کدام از آن‌ها دارای ملاحظات حفاظتی خاص خود می‌باشد.

۲- تعاریف و اصطلاحات

تعریف عملیاتی واژه‌ی حفاظت اطلاعات عبارت است از اتخاذ تدابیر و انجام مجموعه‌ی اقدام‌های که در مراحل مختلف اجرای مأموریت امنیتی توسط فرمانده و اعضای گردان اعمال می‌شود تا ضمن افزایش ضریب ایمنی و امنیتی در گردان، از دستیابی دشمن به اخبار و اطلاعات موردنظر، جلوگیری می‌نماید.

۳- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در قبل از اجرای مأموریت (دریافت مأموریت، فراخوانی، جابه‌جایی و ...) چیست؟

- (۱) در فراخوانی نیروها از دستگاه‌های فراخوانی انبوه (مانند اس‌ام‌اس ستر، تماس یک نفر با تعداد زیاد نیروها و ...) جلوگیری و به‌جای آن ضمن حفاظت گفتار از دستگاه‌های بی‌سیم دارای رمز کننده و یا شبکه‌ی ارتباط سلولی استفاده شود (فرمانده گردان، فرماندهان گروهان، فرمانده دسته، ارکان و ...).
- (۲) به‌منظور جلوگیری از تلفات نیروهای خودی و ایجاد اختلال در مأموریت، انتقال و جابه‌جایی نیروها برای انجام مأموریت باید دارای پوشش‌های حفاظتی لازم باشد (پلاک خودروها، لباس نیروها، تأمین خودروها و نیروها و ...).
- (۳) نیروهای گردان آموزش و توانایی به‌کارگیری و حفظ تجهیزات مقابله با اغتشاش در اختیار خود داشته باشند تا در هنگام درگیری، این تجهیزات توسط اغتشاش‌گران تصاحب نشود.
- (۴) گوشی‌های تلفن همراه نیروهای عمل‌کننده در مأموریت نباید حاوی اطلاعات طبقه‌بندی، شماره‌ی تلفن مسئولین و یا مراکز سپاه و ... بوده و حداقل اطلاعات موردنیاز را داشته باشد.

(۵) هنگام فراخوانی و اجرای مأموریت فرصت کافی برای توجیه حفاظتی وجود ندارد، بنابراین باید از قبل ضمن آموزش کامل نکات حفاظتی، فرهنگ خود حفاظتی بین نیروهای گردان به وجود آید تا در تمامی مراحل مأموریت ملاحظات حفاظتی لازم را مدنظر قرار داده و رعایت نمایند.

(۶) فرمانده گردان حتی الامکان نیروهای تحت امر را بشناسد و با آنها از قبل ارتباطات لازم را داشته باشد تا در هنگام اجرای مأموریت با سهولت و از طریق صدا و حرکات بتواند موقعیت آنان را تشخیص و تصمیم لازم را بگیرد.

۴- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات در حین اجرای مأموریت چیست؟

(۱) در صورت عدم رعایت حفاظت ارتباطات و حفاظت گفتار، دشمن در اجرای مأموریت گردان اختلال ایجاد خواهد نمود (مثال: ایجاد راه‌بندان و تصادف ساختگی).

(۲) برای استقرار خودروهای انتقال‌دهنده نیروهای گردان مکان‌های امن و تأمین مناسب پیش‌بینی شود تا از انجام اقدام‌های تخریبی، بمب‌گذاری، نصب ردیاب و ... جلوگیری شود.

(۳) ملاحظات حفاظتی لازم به منظور جلوگیری از شناسایی نیروهای عمل‌کننده گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات به عمل آید (استفاده از عینک، ماسک، کوتاه کردن محاسن و ...).

(۴) در هنگام انجام عملیات مقابله با اغتشاشات نیروهای گردان اسامی یکدیگر را به صورت آشکار به کار نبرند و در صورت لزوم از اسامی مستعار و یا رمزهای قراردادی استفاده کنند تا هویت آنان توسط اغتشاش‌گران افشا نشود (افشای هویت پیامدهای بعدی از قبیل قرار گرفتن عکس نیروها در اینترنت، ایجاد مزاحمت برای خانواده، سعی برای گرفتن انتقام توسط اغتشاش‌گران و ... را به دنبال خواهد داشت).

- (۵) هنگام انجام مأموریت از به‌همراه داشتن هرگونه سندی که افشاکننده‌ی هویت شخصی، سازمانی و یا مأموریت می‌باشد، خودداری نمایند (کارت شناسایی، آدرس منزل، فهرست اسامی گردان و ...).
- (۶) نیروهای عمل‌کننده در صحنه‌ی اغتشاش مراقب باشند تا افراد نفوذی با تحریک احساسات و ایجاد هیجان کاذب، آنان را به سمت صحنه‌های دلخواه و موردعلاقه‌ی خود سوق ندهند.
- (۷) فرمانده گردان ضمن هدایت هوشمندانه و متمرکز صحنه عملیات، مراقب باشد تا در زمان گرفتن تصمیم و ابلاغ آن، مشورت افراد نفوذی را نپذیرد.
- (۸) در صورتی که یکی از نیروهای گردان فردی از اغتشاش‌گران را می‌شناسد برای برخورد یا دستگیری فرد موردنظر از این بسیجی استفاده نشود تا از پیامدهای منفی بعدی مانند ایجاد مزاحمت و گرفتن انتقام جلوگیری شود.
- (۹) به‌هنگام دستگیری اغتشاش‌گران اموال و وسایل همراه آنان (وجه نقد، تلفن همراه و ...) به‌نحوی ثبت و ضبط شود تا اولاً از سرقت اموال جلوگیری و ثانیاً امکان ادعاهای واهی برای دستگیرشدگان وجود نداشته باشد.
- (۱۰) فرماندهان گردان‌ها نظارت و دقت لازم را به‌عمل آورند تا از برخوردهای شخصی و مغرضانه‌ی برخی از نیروهای گردان در جریان مقابله با اغتشاشات جلوگیری شود.
- (۱۱) فرماندهان گردان‌ها نیروهای تحت امر را نسبت به نحوه‌ی برخورد با سایر نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی که در صحنه مأموریت دارند، توجیه نموده و از درگیری با آنان اجتناب نمایند.
- (۱۲) نیروهای عمل‌کننده از محدوده‌ی مأموریتی خود بدون مجوز خارج نشوند و در محدوده‌ی سرزمینی خود انجام مأموریت نمایند.
- (۱۳) هنگام مواجهه با نیروهای امنیتی و اطلاعاتی از آن‌ها حکم مأموریت و کارت شناسایی مطالبه نمایند و در صورت مشاهده‌ی سوءاستفاده از عناوین نظامی و امنیتی آن‌ها را به فرماندهی و رده‌های مربوطه معرفی نمایند.

۵- ملاحظات مربوط به حفاظت اطلاعات بعد از اجرای مأموریت (انتقال دستگیرشدگان، انتقال نیروهای خودی، مستندسازی) چیست؟

- (۱) نیروهای گردان از بازگو نمودن و انتشار ابعاد مختلف مأموریت‌های صورت گرفته، استعداد نیروهای خودی و اغتشاش‌گران، نوع وسایل و تجهیزات مقابله با اغتشاش و ... در سطح خانواده، دوستان، جامعه، رسانه‌ها و ... خودداری نمایند.
- (۲) هنگام بازگشت نیروهای گردان از محل مأموریت باید ملاحظات امنیتی و پوشش‌های حفاظتی لازم به‌منظور جلوگیری از تلفات و خسارات به نیروهای خودی رعایت و مدنظر قرار گیرد.
- (۳) هنگام انتقال دستگیرشدگان از محل مأموریت به نقاط تعیین‌شده ترتیبی اتخاذ شود تا ملاحظات حفاظتی لازم در خصوص نوع خودرو، تأمین، مسیر انتقال و ... به‌عمل آید تا از امکان فراری دادن و گریختن آنان جلوگیری شود.
- (۴) هنگام تنظیم گزارش و مستندسازی وقایع مأموریت ملاحظات حفاظتی مدنظر قرار گیرد.

۶- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

برای انجام موفقیت‌آمیز مأموریت گردان، نقش حفاظت اطلاعات در تمامی مراحل مأموریت دارای اهمیت فوق‌العاده مهم و تأثیرگذار بوده و عدم توجه به تدابیر و دستورهای حفاظتی، موجب ایجاد تلفات و خسارات غیرقابل جبرانی برای نیروهای خودی در ابعاد مختلف مادی و معنوی خواهد شد. بنابراین لازم است تا فرمانده و اعضای گردان با درک حساسیت این موضوع، برخی از دیدگاه‌های منفی که حفاظت اطلاعات را به‌عنوان مانع و مشکل در اجرای مأموریت فرض می‌نماید، اصلاح و برای اجرا و پیاده‌سازی تدابیر حفاظتی نهایت تعامل و همکاری را داشته باشند.

فصل دوازدهم

عملیات اطلاعاتی

در صحنه مقابله با اغتشاشات

- ۱- کلیات
- ۲- نیازمندی‌های اطلاعاتی فرمانده در صحنه عملیات مقابله با اغتشاشات
- ۳- انواع عملیات اطلاعاتی در زمان بحران
- ۴- شرایط انجام یک عملیات اطلاعاتی و امنیتی
- ۵- نکات مهم در انجام عملیات اطلاعاتی در عملیات مقابله با اغتشاشات
- ۶- عملیات اطلاعاتی پوشش
- ۷- عملیات اطلاعاتی شناسایی
- ۸- عملیات اطلاعاتی عادی سازی و پوشش در گشت
- ۹- عملیات اطلاعاتی بازرسی و جست‌وجو
- ۱۰- عملیات اطلاعاتی دستگیری
- ۱۱- عملیات اطلاعاتی انتقال (دستگیرشدگان و...)
- ۱۲- عملیات اطلاعاتی تعقیب و مراقبت
- ۱۳- مشکلات و موانع در انتقال دستگیرشدگان (۱۳۸۸)
- ۱۴- پیشنهادها برای رفع مشکلات و محدودیت‌ها

شکل ۱-۱۲

۱- کلیات

۱-۱- تعریف

عملیات‌های اطلاعاتی و امنیتی: به کارگیری صحیح ابزارها، امکانات و نیروهای اطلاعاتی و امنیتی برای اجرای دقیق برنامه‌های از پیش تعیین شده (انجام عملیات‌های اطلاعاتی) برای نیل به اهداف موردنظر در یک محیط.

۱-۲- هدف

انجام مأموریت یا عملیات‌های اطلاعاتی به نحوه احسن توسط یگان‌ها امنیتی و نیروهای امنیتی (گردان‌های امنیتی امام علی (ع)) در ناآرامی‌های شهری.

۱-۳- منظور

- (۱) آشنایی فرماندهان یگان‌ها امنیتی و گردان‌ها امام علی (ع) با روش‌ها و تجارب عملیات اطلاعاتی در صحنه ناآرامی‌های شهری؛
- (۲) آشنا نمودن فرماندهان یگان‌ها امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) با نیازمندی‌های اطلاعاتی قبل حین و بعد از عملیات و راه‌های به‌دست آوردن آن؛
- (۳) آشنا نمودن فرماندهان یگان‌ها امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) با انواع عملیات‌های اطلاعاتی در صحنه.

۱-۴- اهمیت و ضرورت

بررسی سوابق و مستندات بیانگر این واقعیت است که اطلاعات در طرح‌ریزی‌ها، هدایت عملیات و انجام موفقیت‌آمیز مأموریت نقش کارسازی را عهده داشته است. اطلاعات دقیق و منطقی همچون سلاحی برنده است که اگر فرماندهان عمیقاً آن را درک و به‌گونه‌ای مناسب به‌کار ببرند توانایی‌هایشان در انجام موفقیت‌آمیز مأموریت، افزایش خواهد یافت. در شرایط امروزی با توجه به بروز بحران‌های امنیتی و اغتشاشات شهری، نقش اطلاعات به‌خوبی عیان گردیده، به‌طوری‌که همیشه برگ برنده در دست کسی است که اطلاعات دقیق و مناسبی از حریف خود داشته باشد. براین اساس به‌منظور بهبود فرآیند مدیریت بحران، کاهش خطای تصمیم‌گیری و انتقال آن به فرماندهان جزوه حاضر تبیین و در اختیار فراگیران محترم قرار خواهد گرفت.

۲- نیازمندی‌های اطلاعاتی فرمانده در صحنه عملیات مقابله با اغتشاشات

نیازمندی‌های اطلاعاتی واقعیاتی هستند که فرمانده برای شناخت حریف (اغتشاش‌گران) و منطقه عملیات (محیط شهری) و در نتیجه اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت محوله به آن‌ها نیاز دارد. بنابراین عوامل جمع‌آوری یگان در راستای اهداف اطلاعاتی مشخص شده و با توجه به تقدم نیاز به آن‌ها هدایت می‌گردند.

نیازمندی‌های اطلاعاتی در سه مرحله به شرح ذیل تقیسم می‌گردد: قبل از عملیات، حین عملیات و بعد از عملیات.

۱-۲- مراحل نیازمندی‌های اطلاعاتی

۱-۱-۲- نیازمندی‌های اطلاعاتی قبل از عملیات: هر فرمانده برای اجرای مأموریت محوله

نیازمند اطلاعات کلی از منطقه عملیات (محیط شهری) و حریف (اغتشاش‌گران) می‌باشد که بر اساس مقدمات باید اقدام به تهیه این‌گونه اخبار و اطلاعات نموده و یا از یگان‌های بالاتر درخواست نماید. معمولاً این اطلاعات از سوی یگانی که مأموریت را واگذار می‌نماید به یگان اجراکننده واگذار می‌شود. البته این بدان معنی نیست که یگان رأساً اقدام به جمع‌آوری اخبار ننماید، بلکه باید از این اطلاعات بهره‌برداری نموده و در صورت نیاز خود نیز مجدداً اخبار و اطلاعات منطقه (محیط شهری) و دشمن (اغتشاش‌گران) را جمع‌آوری و به‌روز نماید. مثلاً اطلاع از تعداد اماکن حساس و مهم در منطقه و یا ماهیت اغتشاش‌گران این امکان را برای فرمانده مهیا خواهد می‌سازد که نیروهای خود را در کجا مستقر و یا چه تجهیزات و امکاناتی در منطقه حضور یابد. اهم نیازمندی‌ها در این مرحله به شرح ذیل می‌باشد.

شناخت و آگاهی از محیط جغرافیای شهری شامل:

(۱) آگاهی و شناخت موقعیت خیابان‌ها، معابر و حتی کوچه‌های موجود در منطقه و نوع آن‌ها به لحاظ و دوطرفه بودن عرض آن‌ها، بن‌بست بودن یا نبودن، وضعیت ترافیکی در زمان عادی و پیک و ...؛

(۲) موقعیت اماکن حیاتی، حساس، مهم و قابل اشتعال (پمپ‌بنزین و ...؛

(۳) مراکز جمعیتی و نقاط پرجمعیت همچون ایستگاه‌های مترو، پایانه‌های

اتوبوس‌رانی و ...؛

(۴) موقعیت اماکن عمومی و فروشگاه‌های بزرگ؛

(۵) ساختمان‌های مرتفع و نقاط مشرف بر منطقه عملیاتی؛

(۶) موانع طبیعی و مصنوعی همچون مسیل رودخانه، کانال‌ها، بوستان‌ها و پارک‌ها و ...؛

(۷) شناخت و آگاهی از بافت و ترکیب جمعیتی منطقه بحرانی.

توضیحات: در این مرحله فرمانده باید نسبت به انجام هماهنگی‌های لازم با سایر یگان‌های هم‌جوار و همچنین رده‌های اطلاعاتی برای تبادل اخبار و اطلاعات و نحوه برقراری ارتباط فی‌مابین و ... اقدام نموده و تجهیزات و امکانات فنی و وسایل موردنیاز را تأمین و در حین عملیات به خدمت گیرد.

۲-۱-۲- **نیازمندی‌های اطلاعاتی حین عملیات:** فرمانده پس از آگاهی از وضعیت کلی منطقه

و حضور در منطقه عملیات باید اقدام به جمع‌آوری اخبار از گسترش، ترکیب و استعداد حریف (اغتشاش‌گران) نموده و با تجزیه و تحلیل اخبار مکتبسه اهداف احتمالی تهاجم و مسیرهای بعدی اغتشاش‌گران را پیش‌بینی و راهکارهای عملی را برای ممانعت از رسیدن اغتشاش‌گران به اهداف خود به‌کار گرفته و اوضاع را تحت کنترل در آورد.

اهم نیازمندی‌های اطلاعاتی در این مرحله به شرح ذیل می‌باشد:

- (۱) موقعیت و استعداد اغتشاش‌گران (تخمین جمعیت)؛
- (۲) آگاهی از ماهیت اغتشاش‌گران (صنفی، سیاسی، اجتماعی و ...)
- (۳) ترکیب جمعیتی اغتشاش‌گران (پیر، جوان، میان‌سال، زن، مرد و ...)
- (۴) نوع اقدام‌ها و تحرکات (حمل پلاکارد، سردادن شعار، سنگ‌پرانی و ...)
- (۵) رهبران و عناصر اصلی اغتشاش‌گران؛
- (۶) نوع و وسایل ارتباطی اغتشاش‌گران؛
- (۷) تعداد و نوع سلاح و تجهیزات همراه؛
- (۸) اهداف احتمالی مورد تهاجم؛
- (۹) دلایل و بهانه‌های اغتشاش؛
- (۱۰) مسیرهای حرکت اغتشاش‌گران؛
- (۱۱) رفتارها و حرکات اغتشاش‌گران؛
- (۱۲) نقاط ضعف و قوت اغتشاش‌گران.

توضیحات: فرمانده پس از کسب نیازمندی‌های اطلاعاتی از طریق همه عوامل و منابع موجود باید نسبت به اتخاذ تصمیمات مناسب برای مقابله و کنترل صحنه اقدام

نماید. یکی از اقدام‌های که در این مرحله حائز اهمیت می‌باشد، انجام عملیات پیشگیری از شکل‌گیری هسته‌های اولیه اغتشاش‌گران و دستگیری به‌منظور عدم گسترش صحنه اغتشاشات و کنترل سریع اوضاع می‌باشد که به لحاظ گستردگی این موضوع در یک فصل جداگانه به آن پرداخته می‌شود.

۳-۱-۲- نیازمندی‌های اطلاعاتی بعد از عملیات: فرمانده به‌منظور جمع‌بندی و همچنین استفاده از اطلاعات باید بعد از عملیات مقابله نیز یکسری اطلاعات را به‌منظور مقابله در روزهای آتی با اغتشاش‌گران به‌دست آورد. اهم این اقدام‌ها به‌شرح ذیل می‌باشد:

- (۱) تهیه گزارش وضعیت روزانه و جمع‌بندی حوادث و اتفاقات رخ داده؛
- (۲) فیلم‌ها و عکس‌های صحنه اغتشاشات و مشاهده آن برای شناسایی عناصر اصلی اغتشاش‌گر؛

(۳) انتقال متهمین به بازداشتگاه‌های اصلی؛

(۴) پیش‌بینی وقایع و اتفاقات احتمالی در روزهای آینده و ارائه به رده‌ها بالاتر؛

(۵) انجام بازجویی و کسب اخبار و اطلاعات از اهداف آتی اغتشاش‌گران و شناسایی رهبران اصلی آن‌ها.

توضیحات: البته برخی از این مباحث (به‌ویژه دو بند آخر) خارج از حیطه اختیارات فرمانده گردان یا صحنه می‌باشد و لزوماً این کار توسط رده‌های اطلاعاتی انجام می‌گیرد؛ اما فرمانده صحنه باید از آخرین اطلاعات مکسبه از دستگیرشدگان آگاهی داشته و اطلاعات مفید را برای عملیات مقابله در روزهای دیگر به‌کار گیرد.

۳-۲- فرماندهان یگان‌ها و گردان‌ها یا سر تیم‌هایی که قرار است عملیات‌های اطلاعاتی در صحنه را انجام دهند لازم است نسبت به موارد ذیل اهتمام لازم داشته باشند:

- (۱) حضور در جلسه طراحی و توجیهی عملیات؛
- (۲) آشنایی با محیط شهری (تجمع‌کنندگان)؛
- (۳) جمع‌بندی عملیات اطلاعاتی؛
- (۴) دریافت احکام قضایی (در مواردی از قبیل دستگیری، بازرسی و ...)

- (۵) توجیه عناصر شرکت‌کننده در عملیات اطلاعاتی؛
- (۶) برآورد امکانات عملیات اطلاعاتی (تجهیزات، وسایل موتور، مخابراتی، رفاهی و فنی و...؛
- (۷) تیم‌بندی (گروهان‌بندی) و مشخص کردن وظایف آنان؛
- (۸) تعیین نیروهای نفوذ، دستگیری، مراقبت و ...؛
- (۹) اجرای دقیق طرح عملیات اطلاعاتی؛
- (۱۰) به‌کارگیری صحیح امکانات و وسایل در عملیات‌های مربوطه؛
- (۱۱) تحویل متهم به بازداشتگاه و ...؛
- (۱۲) گزارش‌نویسی؛
- (۱۳) انتقال تجارب.

۳-۲- مشکلات و محدودیت‌های اطلاعاتی فراروی فرمانده در صحنه عملیات

- مشکلات و محدودیت‌ها: یکی از مشکلات اصلی و فراروی فرماندهان صحنه در مباحث اطلاعاتی عدم وجود عناصر توجیه و آشنا به مسائل اطلاعاتی در یگان تحت فرمان آنهاست که این ضعف می‌تواند خود مشکل‌ساز باشد و به عبارتی دیگر، فرمانده را در تنگنا قرار دهد از جمله لو رفتن عنصر اطلاعاتی در بین صف اغتشاش‌گران به دلیل عدم تجربه کافی، ضعف در آموزش و ضعف در توانایی‌های ذاتی و انفرادی و ... دیگر مشکلات مطرح‌شده از سوی برخی از فرماندهان به این شرح می‌باشد:
- (۱) جابه‌جایی زیاد نیروها و عناصر اطلاعاتی به نحوی که در برخی موارد برای روز دوم عناصر اطلاعاتی گردان کلاً و یا اکثریت تغییر یافته‌اند و ...؛
 - (۲) جابه‌جایی زیاد منطقه‌مأموریتی یکی از دیگر از مشکلاتی است که کار و فعالیت عناصر اطلاعاتی را با مشکل روبه‌رو خواهد کرد، چراکه شناخت محیط جغرافیایی منطقه زمان‌بر بوده و محدودیت‌هایی را برای آنها ایجاد خواهد کرد.
 - (۳) ضعف در دستگاه‌های ارتباطی و کمبود تجهیزات فنی و ارتباطی؛
 - (۴) عدم پشتیبانی اطلاعاتی از سوی رده‌های اطلاعاتی مستقر در منطقه‌مأموریتی

به نحوی که در برخی موارد حتی عناصر اطلاعاتی گردان جذب رده‌های اطلاعاتی شده و به صورت خودمختار در منطقه عمل نموده و با فرمانده صحنه قطع ارتباط می‌نمایند که مشکلاتی را در این زمینه برای فرمانده ایجاد خواهند کرد؛

(۵) محدودیت‌ها و ملاحظات حفاظتی؛

(۶) تعدد فرماندهی و رده‌های اطلاعاتی در صحنه و عدم هماهنگی لازم بین آن‌ها که بعضاً منجر به درگیری بین نیروهای خودی می‌شد؛

(۷) حضور لباس شخصی‌ها و عناصر خودسر تحت عناوین مختلف.

۳- انواع عملیات اطلاعاتی در زمان بحران

(۱) شناسایی؛

(۲) کمین؛

(۳) محاصره؛

(۴) گشت؛

(۵) بازرسی؛

(۶) دستگیری؛

(۷) انتقال یا حمل؛

(۸) تعقیب و مراقبت.

با توجه به اینکه قرار است گردان و یا تیم‌های عملیاتی اطلاعاتی مقابله با تجمعات شهری را انجام دهند، پس لازم است که شناختی هم از یک مدار اطلاعاتی که بیانگر نقطه شروع یک تجمع و یا هر نوع اغتشاش و ... را برای فرمانده و سر تیم‌ها بیان می‌کند، آشنا شوند؛ زیرا در ابتدا، یعنی قبل انجام عملیات اطلاعاتی در صحنه، یک فرآیندی صورت گرفته که دانستن آن در تصمیم‌گیری، هدایت و هرگونه عمل و یا عملیاتی‌های اطلاعاتی در صحنه به ما کمک می‌کند.

امروزه یکسری اقدام‌ها صرفاً اطلاعاتی که در ابتدا به محض شناخت فعالیت‌های ضد نظام و مخالف، لازم است توسط عوامل اطلاعات صورت پذیرد و در این مرحله که هنوز نیازی به درگیری فیزیکی یا میدانی و در نهایت جلب و دستگیری نمی‌باشد، بلکه هنر اطلاعات است که با شناخت تهدیدات، اقدام‌های اطلاعاتی نماید که به شرح زیر می‌باشد:

- نفوذ؛
- انشعاب؛
- جریان‌سازی (موافق و مخالف)؛
- تزریق ایده موردنظر به گروه؛
- انحراف گروه از اهداف اصلی؛
- بی‌اعتبار کردن و از هویت انداختن گروه؛
- محدودسازی؛
- کانالیزه نمودن در کانال دلخواه؛
- افشاگری.

پس از آنکه اقدام‌های فوق در ابتدا توسط اطلاعات صورت می‌پذیرد و به‌نوعی می‌شود گفت که این اقدام‌ها در ستاد صورت می‌پذیرد و یکسری اقدام‌های اطلاعاتی دیگر نیز توسط عوامل اطلاعات در صحنه صورت می‌گیرد که بدین شرح می‌باشد:

- جوسازی؛
- پخش شایعه؛
- اقدام به نفوذ؛
- ایجاد روحیه بدبینی و ناامنی در بین اعضای و گروه؛

۴- شرایط انجام یک عملیات اطلاعاتی و امنیتی

- (۱) در اختیار داشتن اطلاعات موردنیاز در ارتباط با آن موضوع؛
- (۲) در اختیار داشتن امکانات لازم؛
- (۳) توان به‌کار گرفتن امکانات؛
- (۴) طراحی صحیح برای دسترسی به موارد هدف.

۵- نکات مهم در انجام عملیات اطلاعاتی در عملیات مقابله با اغتشاشات

- (۱) ترکیب منطقه و شهر (نحوه قرار گرفتن خیابان‌ها، ساختمان‌ها، شهرسازی و ...)
- (۲) نیروهای و امکانات موجود در دسترس فتنه‌گران؛
- (۳) میزان و سطح تکنیک‌های فراگرفته فتنه‌گران؛
- (۴) تز و نحوه عملکرد اغتشاش‌گران به‌ویژه فرماندهی فتنه‌گران؛
- (۵) طرح دفاع نیروهای منطقه؛
- (۶) قدرت و امکانات نیروهای خودی؛
- (۷) زمان شروع عملیات تا اتمام آن و هدف از انجام آن؛
- (۸) برآورد وضعیت حریف و بررسی احتمالات؛
- (۹) نتیجه‌گیری احتمالی و یا آیا اینکه انجام این عمل به‌صرفه می‌باشد یا خیر؟

لازم به ذکر است عملیات‌های امنیتی در ابعاد زیر قابل بررسی می‌باشد:

- نوع عملیات (اطلاعاتی یا رزمی)؛
- شکل (تهاجمی یا تدافعی)؛
- زمان (تعجیلی یا فرصت)؛
- حدود (محدود یا گسترده)؛
- امکانات (در دسترس بودن امکانات موردنیاز و یا استفاده از امکانات موجود)؛
- مجری (کارکنان، منابع و عوامل و همکاران واسطه‌ای)؛
- سوژه یا سوژه‌ها (بر علیه افراد خاص یا بر علیه افراد عام)؛
- اهداف (پیشگیری و مقابله).

۶- عملیات اطلاعاتی پوشش

یکی از عملیات‌های اطلاعاتی در صحنه که به‌نوعی می‌شود گفت اولین عملیات اطلاعاتی در صحنه می‌باشد به عملیات پوشش در عملیات شهری اشاره نمود.

تعریف: عبارت است از شکل یا حالت حفاظتی که به شخص، سازمان یا مداری داده می‌شود تا موجبات جلوگیری از کشف هویت آن‌ها را در کارهای پنهانی فراهم سازد به همه اقدام‌های ذیل می‌توان نمونه‌های از پوشش گفت:

فریفتن، گول زدن، گمراه ساختن، دام گستردن، بازی دادن، منحرف ساختن، دروغ گفتن، به شک انداختن، به‌اشتباه انداختن، تمارض نمودن، سندسازی، اشکال‌تراشی، خوابیدن و ... را در برابر دشمن را پوشش می‌گویند.

۱-۶- روش‌های فریب

- (۱) نام‌های ساختگی (اسم مستعار، نام رمز و شماره رمز)؛
- (۲) گریم، گریم موقت و گریم دائمی؛
- (۳) تکنیک‌های انحرافی؛
- (۴) سندسازی؛
- (۵) گول زدن.

۲-۶- پوشش اشخاص

پوشش اشخاص به‌طور کلی چهار صورت دارد:

- (۱) پوشش رسمی اداری: در این حالت شخص از مزایا و مصونیت شغلی پوششی مربوطه بهره‌مند می‌شوند.
- (۲) طبیعی: پوششی که به‌خودی‌خود موجود باشد به‌صورت طبیعی و حقیقی بوده و حفاظت از آن بسیار قوی است.

(۳) ساختگی: باید ساخته شود و از نظر ظاهری، نوع کار، قیافه و ... نکات پوششی رعایت شود.

(۴) عملیاتی: فقط برای یک عملیات به ویژه و انجام آن به کمک پوشش دائمی امکان پذیر می باشد.

۳-۶- منظور از پوشش

- (۱) عادی سازی و جلوگیری از حساست خاص منطقه ای؛
- (۲) مخفی نگه داشتن نوع مأموریت؛
- (۳) متوجه نشدن سوژه از علت دستگیری خود یا هر نیت در برخورد متهم با بازجو؛
- (۴) جلب توجه کمتر و حمایت از سوی مردم؛
- (۵) حفظ موقعیت و نوع شغل؛
- (۶) عدم شناسایی مأمور توسط دیگران؛
- (۷) جلب اعتماد دیگران برای کسب اخبار لازم؛
- (۸) متوجه نشدن سوژه از اقدام های که در ارتباط با او صورت می گیرد؛

۷- عملیات اطلاعاتی شناسایی

به لحاظ اهمیت عملیات شناسایی برای کشور و ثبات حکومت، لازم است تکنیک های دشمن مورد شناسایی قرار گیرد.

به ضرورت شناسایی دقیق در عملیات امنیتی اطلاعاتی برای جلوگیری از به وجود آمدن هر نوع مشکلات یا حداقل کم شدن مشکلات متفرقه در صحنه عمل یا هنگام اجرای عملیات، اقدام های ذیل لازم است:

- (۱) هماهنگی کامل نیروهای اطلاعاتی عمل کننده با هم؛
- (۲) مناسب بودن همه مراحل و پیش بینی های قبلی در طراحی عملیات برای اجرا؛

- (۳) تسلط نیروهای عملیاتی بر موضوع با توجه به سلاح‌ها و امکانات، مکان، طرح‌ها، تکنیک‌هایی که در اختیار دارند و قادر به اجرا و استفاده از آن می‌باشند؛
- (۴) شناسایی صحیح و برآورد امکانات آنان یا تخمین هر چه نزدیک‌تر به حقیقی آن.

۱-۷- انواع شناسایی از نظر زمانی و عملیات اطلاعاتی

- (۱) شناسایی با فرصت مناسب؛
- (۲) شناسایی با فرصت و عملیات بافرصت؛
- (۳) شناسایی در سر فرصت و عملیات به‌طور تعجیلی؛
- (۴) شناسایی تعجیلی و عملیات تعجیلی؛
- (۵) شناسایی و عملیات به‌طور پیوسته؛
- (۶) شناسایی و عملیات توأم و مرحله‌ای (گام‌به‌گام) یا به‌عبارتی بعد از هر مرحله شناسایی انجام عملیات صورت می‌پذیرد.

۲-۷- شناسایی مراکز مهم در عملیات شهری

بیمارستان، سفارتخانه کشورهای خارجی، بانک، مراکز آموزش و تربیتی، مراکز تجمع افراد عادی (سینماها، سالن‌های تئاتر، عروسی و ...)، منزل شخصیت‌ها، مراکز نظامی و انتظامی و تأسیسات حیاتی (گاز، برق و ...).

۳-۷- اقدام‌ها تکمیلی برای ارزیابی و نتیجه‌گیری نهایی از شناسایی انجام‌شده و ارزیابی به‌عمل‌آمده

- (۱) برآورد وضعیت؛
- (۲) برآورد احتمالات؛
- (۳) معقولات؛
- (۴) توانمندی‌های نیروهای خودی؛
- (۵) محدودیت‌های منطقه عمل؛

- (۶) اختیارات و امکانات برای اجرای مأموریت؛
 (۷) شناسایی مجدد از روش‌های دیگر برای اطمینان از موارد به‌دست‌آمده در شناسایی قبلی؛

۸- عملیات اطلاعاتی عادی‌سازی و پوشش در گشت

به اقدام‌های گفته می‌شود که در راستای جلوگیری از شناسایی در گشت یا تعقیب مراقبت انجام می‌دهیم.

- (۱) نوع و رنگ وسیله نقلیه عادی باشد.
- (۲) وسیله نقلیه تصادفی نباشد.
- (۳) وسیله نقلیه عقب عادی‌تر از وسیله نقلیه جلو باشد در صورتی که با دو اتومبیل مشغول انجام وظیفه هستیم.
- (۴) لباس متنوع و تمیز به تن داشته باشد تا باعث شک نشود.
- (۵) وسایل آتش، آذیر و بلندگو روی ماشین مشخص نباشد.
- (۶) سلاح همراه قابل مشاهده از اطراف نباشد (افراد و ماشین‌های عبوری).
- (۷) سرعت خودرو عادی باشد (تند و کند نشود) و فاصله با سایر وسایل هم عادی باشد و از آینده به ماشین‌های نگاه کرد.

۸-۱- ترکیب افراد گشت اطلاعاتی و عملیاتی و خصوصیات آنها

- (۱) سه یا چهار نفر که مجموعاً از اعضای تیم عملیات هستند و در یک خودرو می‌نشینند؛
- (۲) دو تیم سه یا چهارنفره که مجموعاً از اعضای تیم عملیات هستند و در دو خودرو می‌نشینند؛
- (۳) سه نفر از نیروهای عملیاتی و یک نفر از نیروهای اطلاعاتی؛

۸-۲- انواع گشت

۸-۲-۱- گشت‌های انتظامی:

(۱) مبارزه با مواد مخدر؛

(۲) آگاهی؛

(۳) گشت عمومی؛

(۴) راهور؛

(۵) مفاسد اجتماعی و

۸-۲-۲- گشت‌های اطلاعاتی:

(۱) پیگیری و جست‌وجو؛

(۲) شناسایی؛

(۳) تعقیب.

۹- عملیات اطلاعاتی بازرسی و جست‌وجو

مسائلی که باید در کل بازرسی‌ها رعایت شود:

(۱) برخورد اسلامی و انسانی با مردم؛

(۲) دقت عمل در کار بازرسی؛

(۳) عدم سست شدن در کار بازرسی؛

(۴) در نظر گرفتن تعداد افراد بازرسی؛

(۵) در نظر گرفتن حالات روحی افراد تحت بازرسی؛

(۶) در نظر گرفتن شکل ظاهری محیط تحت بازرسی.

۹-۱- جست‌وجوی (بازرسی) محل

جست‌وجوی محل یعنی کاوش محل سکونت محل کار و یا هر محل دیگری که به عللی موردنظر باشد.

۹-۲- منظور

- (۱) کشف اسناد و مدارک موردنظر؛
- (۲) پی بردن به وجود اشیای و وسایلی که از نظر مأموریت جست و جو کننده قابل توجه باشد؛
- (۳) کشف محل اختفای اشخاص موردنظر؛
- (۴) کشف محل اختفای سلاح، مهمات، مواد منفجره، محترقه، سمی، شیمیایی و ...

۹-۳- انواع جست و جو (بازرسی)

۹-۳-۱- آشکار: با اطلاع شخصی که محل موردنظر را در اختیار دارد، صورت می گیرد:

- (۱) با اجازه مقام های مسئول و بر طبق قانون؛
- (۲) تهیه صورت جلسه از اقلام مکشوفه و امضای شاهدین؛
- (۳) در زمان مناسب و بدون اضطراب و ناراحتی برای اشخاص و وسایل امنیتی لازم به کارگیری شود.

۹-۳-۲- پنهانی: توأم با ورود پنهانی بوده و بدون اطلاع شخص موردنظر:

- (۱) شناسایی کامل محل جست و جو قبل از طرح ریزی؛
- (۲) طرح ریزی دقیق از نظر زمان، افراد، امکانات، پوشش و ...؛
- (۳) طرح ریزی و پیش بینی قبلی به منظور مقابله با کشف احتمالی ورود پنهانی و جست و جو در شخص موردنظر یا دیگران؛
- (۴) به جا نگذاشتن هرگونه آشکار یا علامت یا قرینه.

۹-۳-۳- تحت پوشش: در پوشش کارمند اداره آب، برق، تلفن، گاز و یا باغبان

و مستخدم.

۹-۴- روش های جست و جو

۹-۴-۱- روش حلزونی: از مرکز به خارج یا بالعکس در یک جهت موافق یا مخالف

عقربه های ساعت.

۲-۴-۹- روش ماریجینی: از یک نقطه در کنار عمل موردنظر شروع و با تغییر جهت به صورت زیگزاگ جست و جو صورت می گیرد تا به نقطه انتهای مورد جست و جو برسد.

۳-۴-۹- روش جارو: توسط چند نفر از یک سمت اتاق و به طور موازی طرفین کارش قرار داده تا به انتهای اتاق یا سالن و... رسید تا به صورت همزمان به پایان رسید.

۴-۴-۹- روش پیکانی: حرکت به سمت نقاطی که موردنظر است و احتمال مخفی نمودن وجود دارد برای عادی سازی باید به شکل مناسب صورت می پذیرد تا باعث شک و ... نشود.

۵-۹- جست و جو (بازرسی) وسایل

منظور، پی بردن به وجود اسناد و مدارک، مواد منفجره و ... که ممکن است مخفی شده باشد و یا ماهیت اصلی وسیله یا شیء مورد جست و جو و یا پی بردن به موارد استفاده و نحوه عمل وسیله یا شیء مورد جست و جو.

۶-۹- تقسیم بندی و نحوه جست و جوی وسایل

- (۱) وسایل و اشیای موجود نزد اشخاص مظنون؛
- (۲) وسایل و اشیای موجود در محله ها؛
- (۳) وسایل و اشیای ارسال از طریق واسطه یا برای اشخاص به طور مثال بسته های ارسالی؛
- (۴) وسایل نقلیه.

نکات مورد توجه در بازرسی اشیای نزد اشخاص مظنون عبارت است از:

- وسایل مظنون را هر چه زودتر از شخص مظنون گرفته و دور از دسترس نگه داشته شود؛
- جست و جوی وسایلی که ساختمان پیچیده ای دارند به وسیله افراد مشخص صورت گیرد.
- تهیه صورت جلسه از همه اجناس مکشوفه با امضای متهم؛

• برای نگهداری وسایل از محل‌هایی استفاده شود که تغییر در ماهیت آن‌ها داده نشود.

طریقه جست‌وجوی اشیای موجود در محل‌ها عبارت است:

- پنهانی؛
- آشکار؛
- تحت پوشش.

۷-۹- جست‌وجوی وسایل

۱-۷-۹- منظور:

- (۱) پی بردن به وجود اسناد و مدارک، مواد منفجره و ...؛
- (۲) پی بردن به ماهیت وسایل یا شیء مورد جست‌وجو؛
- (۳) پی بردن به موارد استفاده و نحوه عمل وسیله یا شیء مورد جست‌وجو.

۲-۷-۹- انواع جست‌وجوی وسایل:

- (۱) وسایل و اشیای موجود نزد اشخاص مظنون؛
- (۲) وسایل و اشیای موجود در محل‌ها؛
- (۳) وسایل نقلیه.

۱۰- عملیات اطلاعاتی دستگیری

عملیاتی که در آن افراد مظنون، متهم و مجرم، برای رسیدگی به جرائم و تحقیقات آنان در اسرع وقت با حکم قضایی و رعایت موارد قانونی، شرعی، امنیتی و اخلاقی توسط نیروی اطلاعاتی و امنیتی دستگیر می‌شوند و هدف از دستگیری برقراری امنیت می‌باشد. که به نوعی امنیت یک منطقه، شهر و ... که توسط افراد مذکور اخلاف وارد شده است تا به وضع عادی برگردانده شود.

مواردی که در حین عملیات دستگیری باید رعایت شود:
در انجام یک عملیات دستگیری و غافلگیری، وسایل و مواردی باید رعایت شود که رعایت یا عدم رعایت آن مطمئناً دخیل در موضع‌گیری‌های مردم در حال و آینده نسبت به مسئولین و مملکت و حاکمیت خواهد شد:

- (۱) رعایت موارد امنیتی (مخفی‌کاری، جلوگیری از جوسازی‌ها، شایعات و ...)
- (۲) رعایت مسائل اجتماعی، اخلاقی، روانی، فرهنگی، سیاسی و به‌ویژه شرعی و اسلامی
- (۳) حرکت در راستای خواسته و منظور نهادهای درخواستی؛
- (۴) صحیح و سریع عمل نمودن نیروهای اعزامی در عملیات و بعد از عملیات.

۱-۱۰-۱- محل دستگیری متهم

مناسب بودن محل دستگیری به لحاظ تسلط نیروهای عملیاتی سوژه و اجرای اصل غافلگیری.

۲-۱۰-۱- انواع دستگیری‌ها در چهارچوب برقراری امنیت در خصوص یک متهم

انواع روش ورود برای دستگیری عبارت است از: علنی، پوششی و توأم.

- (۱) دستگیری به روش پوششی: دستگیری با لباس پوششی عدم شناخت و عدم استفاده از سلاح و خودرو پلاک شخصی و پوشش‌های مناسب اطرافیان را از مأموریت مطلع نمی‌سازند؛

(۲) دستگیری به روش علنی: ارسال احضاریه از مراجع ذی‌صلاح اصلی یا پوششی

(۴) دستگیری به روش مخفی (آدم‌ربایی)؛

(۵) دستگیری به روش ترکیبی و توأم با یکی از روش بالا.

۳-۱۰-۱- ملاحظات عملیات دستگیری

(۱) عکس‌العمل احتمالی اغتشاش‌گران؛

(۲) ماهیت تجمع‌کنندگان از نظر وابستگی‌ها به تشکیلات خاص سیاسی و ...؛

- (۳) منطقه و محله‌ای که متهمان یا اغتشاش‌گران باید در آنجا دستگیر شوند؛
- (۴) وضعیت و یا سابقه روحی و روانی افراد؛
- (۵) وضعیت سنی و جسمی افراد؛
- (۶) افراد عمل‌کننده خودی و توان و سرعت و ... بنا به سابقه قبلی.

۴-۱۰- اولین برخورد عملیاتی

- (۱) اولین برخورد افراد عملیاتی بعد از ورود به منزل یا محل اغتشاش: محاصره، استقرار افراد تیم، دستگیری افراد و بازرسی در مکان مناسب؛
- (۲) لازم است پس از دستگیری افراد، طی صورت جلسه یا گزارش برای اقدام‌های بعدی مثل بازجویی، تحویل یگان‌های اطلاعاتی و انتظامی و ... می‌شود تا به مکان موردنظر انتقال داده شوند.
- هشدارهای لازم به اعضای یک تیم عملیات که قصد اعزام به نقطه‌ای به منظور دستگیری یک متهم در منزلش دارند:

- اعزام افراد منظم؛
 - مدیریت واحد؛
 - سازمان‌دهی قبلی؛
 - تا حد ممکن برخورد دوستانه و رعایت ادب و سنی؛
 - تا حد ممکن انتخاب زمان مناسب برای عمل.
- امکانات لازمه در یک عملیات دستگیری عبارت است از: دستبند، چشم‌بند، نورافکن دستی، چراغ قوه دستی، نارنجک دودزا، ماسک ضد گاز، نردبان، بی‌سیم دستی، کوچک، اسلحه کمری، نارنجک اشک‌آور، تفنگ، نارنجک جنگی، مسلسل دستی، وسایل و دارو برای فوریت‌های پزشکی و امداد اولیه و دوربین عکاسی و خیلی از وسایل دیگری که برای یک عملیات دستگیری لازم است.

اما از اینکه:

- چه مقدار از آن در دسترس باشد؟

- چه مقدار از آن ظاهر و علمی باشد؟
 - چه مقدار هر یک از افراد به همراه داشته باشند؟
 - و ...
- بستگی به شرایط محل و سوژه موردنظر و احتمالات در صحنه دارد.

۶-۱۰- چگونگی تقسیم امکانات

از اینکه به هر یک از افراد اعزامی به صحنه عملیات دستگیری چه نوع و چه مقدار از امکانات را تحویل نماییم، شرایطی مطرح است که باید برآورد وضعیت حاکم و احتمالات عمل نمود:

- (۱) وسیله و نوع عمل افراد در مأموریت منظور؛
- (۲) درصد احتمال استفاده از وسایل و ابزار موردنظر در صحنه.

۷-۱۰- پوشش ظاهری نیروهای عملیاتی

پوشش ظاهری افراد یک تیم عملیاتی و همچنین سلاح، تجهیزات و وسیله نقلیه، حتی رفتار و برخورد و مشخصات مکتوب شناسایی و امثالهم را بر اساس چه موارد تعیین نماییم:

- (۱) وضعیت و جو منطقه‌ای که می‌خواهیم وارد عمل شویم؛
- (۲) رده تشکیلاتی، سیاسی و شغلی افراد؛
- (۳) ذهنیت مردم منطقه نسبت به نیروهای انتظامی و امنیتی؛
- (۴) پوشش انتخابی تیم عملیات.

۸-۱۰- مشکلات و مواضع دستگیری‌های ۱۳۸۸ (چهره‌های شاخص و سیاسی و ...)

- (۱) عدم همکاری و ترس قضات از صدور حکم قضایی جلب چهره‌های معروف به‌ویژه سرشناس سیاسی به دلیل تبعات و اعمال نفوذ آنان و بعضاً عدم حمایت قوه قضاییه در فرآیندهای بعدی؛

(۲) مقاومت افراد سیاسی به علت جایگاه‌های قبلی در هنگام دستگیری و جوسازی در این زمینه و تلف نمودن زمان برای بهره‌برداری سیاسی و انتقال و انعکاس اخبار و فیلم، عکس‌های تهیه‌شده به رسانه‌های داخلی و خارجی و سایت‌ها و ... برای بازتاب سریع در سطح بین‌المللی؛

(۳) درگیری برخی از افراد شاخص به‌ویژه با آوردن زنان و فرزندان به صحنه برای جلب توجه افکار عمومی و رسانه‌ای به این قضیه؛

(۴) اطلاعات و اشراف ضعیف قبل از دستگیری، که یکسری افراد در زمان مراجعه مأمورین به درب منازل آنان با عدم حضور آنان مواجه شده که به علت آشنایی خانوادگی به برخی امورات سریعاً اخبار را به مطبوعات، رسانه داخلی و خارجی جلب توجه شده و از ارائه اطلاعات و همکاری خودداری می‌نمایند.

(۵) عدم همکاری سازمان‌های امنیتی از قبیل واجا و ناجا در دستگیری افراد سرشناس سیاسی به علت ترس از تبعات و جوسازی و ... آنان در آینده؛

(۶) عدم برخورد قاطع از سوی مراجع قضایی با این افراد که پس از مدتی، در نهایت با وثیقه یا قرار کفالت و آن‌هم سبک و ... آزاد می‌شوند که این امر باعث دلسردی مأمورین می‌شود؛

(۷) شناسایی مأمورین تیم‌های دستگیری باعث تهدید و بعضاً اقدام‌های فیزیکی نیز صورت پذیرفته است. البته در خصوص تهدید افراد برخی مواقع به قضات نیز سرایت می‌کند (تهدید و ارعاب خانواده قضات).

۱۱- عملیات اطلاعاتی انتقال (دستگیرشدگان و...)

۱۱-۱- ملاحظات امنیتی در عملیات دستگیری

- (۱) قبل از دستگیری متهم به صورت کلی از هر حیث و رانداز شده و از همراه داشتن یا نداشتن سلاح و آلات قتاله اطمینان حاصل شود.
- (۲) در هنگام دستگیری تجهیزات انفرادی مناسب همچون دستبند و یا شصت بند و ... به همراه داشته باشید.

- (۳) بعد از دستگیری بلافاصله مورد بازرسی بدنی کامل انجام گرفته و نسبت به انتقال آن به بازداشتگاه موقت سریعاً اقدام شود.
- (۴) کلیه اسناد و وسایل به دست آمده از متهم صورت جلسه شده و به مسئولین بازداشتگاه تحویل نمایند.
- (۵) از هرگونه ضرب و شتم و درگیری در هنگام عملیات دستگیری پرهیز شود.
- (۶) از دستگیری‌های بدون ضابطه و فله‌ای جداً پرهیز شود.
- (۷) هیچ‌یک از عناصر اطلاعات به تنهایی اقدام به دستگیری ننمایند.
- (۸) بلافاصله بعد از دستگیری متهم را از صحنه دور نموده و در هنگام انتقال حتماً از چشم‌بند، دستبند و شصت بند استفاده نمایند.
- (۹) از وسایل خودرویی مطمئن برای انتقال استفاده شود و در هنگام انتقال حتماً تیم‌های پشتیبان خودروهای حمل متهمین را تأمین نمایند.
- (۱۰) از برقراری تماس متهمین با سایر دستگیرشدگان قبل از بازجویی جلوگیری شود.

۲-۱۱- نکات حائز اهمیت در مورد وضعیت فردی افراد دستگیرشده

- (۱) جوان، پیر، جنسیت؛
- (۲) وضعیت جسمی؛
- (۳) وضعیت روحی و روانی فرد موردنظر؛
- (۴) گذراندن دوره‌های تخصصی نظامی یا رزمی و

۳-۱۱- عکس العمل اولیه دستگیرشدگان در مقابل مأمورین

- (۱) تعجب از متهم بودن خود؛
- (۲) هول شدن و از دست دادن کنترل خود؛
- (۳) اقدام به فرار؛
- (۴) غش نمودن؛
- (۵) اقدام به مقابله و مشاجره و

۴-۱۱- انواع بستن متهم یا دستگیرشدگان

برای انتقال مجرم یا متهم چنانچه احتیاج باشد که آن‌ها را ببندیم، بهترین وسیله برای بستن دست به پا دستبند است، چند نوع بستن با آن وجود دارد:

۱-۴-۱۱- **بستن دست از پشت:** دستبند را به هیچ وجه از جلو به دست نمی‌زنیم. اول هر دو دست متهم را به پشت برده و بعد دستبند را بر دست او می‌زنیم.

۲-۴-۱۱- **بستن قبونی:** از آنجایی که هر لحظه امکان دارد متهم ضربه بزند، طریقه بستن ابتدا دست راست طرف از پشت (از گردن) دستبند زده و دست طرف را بالا کشیده و دستبند پایین می‌آید و دست چپ را از پشت کمر از پایین به بالا آورده و طرف دیگر دستبند را می‌زنیم.

۳-۴-۱۱- **بستن به درخت یا میله مطمئن و ...:** این نوع بستن برای انتقال متهم به جاهای دور و در بین راه وقتی که از اتومبیل پیاده شده‌ایم به درختی که در آن محل است متهم را از کمر به درخت تکیه داده و از پشت دستش را به دور درخت آورده و دستبند می‌زنیم و اگر درخت نبود به میله مطمئن و محکم می‌زنیم. اگر دستبند به همراه نبود می‌توانیم از بند کفش استفاده کنیم و روش‌های مختلفی وجود دارد.

۵-۱۱- طریقه انتقال متهمان یا دستگیرشدگان

به سه طریق می‌توان مجرم را انتقال داد: حمل مجرم با خودرو، حمل مجرم با موتورسیکلت و پیاده.

۱-۵-۱۱- **نحوه انتقال دستگیرشدگان با خودرو:** مجرم یا متهم را به هیچ وجه در کنار درب قرار نمی‌دهیم و یا متهم را راننده نمی‌کنیم و همیشه او را در وسط قرار می‌دهیم. اگر افراد مأمور سه نفر بودند سرنشین عقب، پشت راننده قرار می‌گیرد و متهم را در کنار خودشان نشاند و سر متهم را به زیر برده (متهمی که خطرناک است). اگر دو نفر بودند سر اکیپ در عقب، پشت راننده نشسته و متهم را در کنار خود حمل می‌کنند.

اگر در مواقعی که متهمین چند نفر بودند یک واحد چند نفر را حمل نمی‌کند، بلکه با تماس از واحدهای دیگر کمک می‌گیریم. برای حمل مجرم کوتاه‌ترین و خلوت‌ترین راه را انتخاب می‌کنیم.

۱۱-۵-۲- حمل مجرم با موتورسیکلت؛ این عمل در مواقعی که دو موتور و هر موتور با دو سرنشین است می‌توانیم متهم را در وسط خود قرار داده و موتور بعدی نیز اسکورت می‌کند.

۱۱-۵-۳- پیاده؛ در مواقعی است که نه خودرو و نه موتورسیکلت موجود نیست و ما باید متهم را پیاده حمل نماییم و باید در مسیرهای خلوت اسلحه در کمر و دست بر روی اسلحه باشد و حدود دو متر از نفر فاصله بگیریم و قدم‌ها نیز هماهنگ است و اگر متهم در بعضی مواقع تند و بعضی مواقع کند رفت به او تذکر می‌دهیم.

در حمل متهم باید دو نفر یا بیشتر باشیم تا تأمین داشته باشیم و اگر سه نفر بودیم یک نفر نیز از جلو تأمین می‌نماید و یک نفر از عقب و یک نفر دیگر متهم را حمل می‌نماید و اگر در بین راه به پیچ رسیدیم، سریع خودمان را به متهم می‌رسانیم و فاصله را کم می‌نماییم تا فرار ننماید.

در مواقعی که متهم را می‌خواهیم از شهری به شهر دیگر انتقال دهیم، برای رفع احتیاجات متهم ابتدا داخل توالت را یک‌دفعه حتماً چک می‌کنیم تا راه فراری برای متهم نباشد و بعد از رفتن متهم به داخل درب را نمی‌گذاریم ببندد، بلکه پاشنه را در کنار درب گذاشته تا درب را از پشت برای فرار یا خودکشی نبندد.

۱۱-۶- مواردی که باید در حمل متهم مدنظر قرار داد:

- (۱) عدم اطلاع متهم از اینکه کجاست؛
- (۲) عدم اطلاع متهم از وضعیت مأموریتی؛
- (۳) بستن متهم؛
- (۴) در دسترس نبودن ابزاری که بتوان در مبارزه و رهایی از آن استفاده نمود؛
- (۵) بازرسی دقیق متهم؛

(۶) صحنه سازی؛

(۷) ابزار و امکانات لازمه در حمل؛

(۸) حکم انتقال؛

(۹) دستبند و چشم بند؛

(۱۰) وسیله نقلیه؛

(۱۱) سلاح.

۱۲- عملیات اطلاعاتی تعقیب و مراقبت

۱-۱۲- تعقیب و مراقبت

تعقیب و مراقبت به منظور کنترل و کشف فعالیت های پنهانی افراد که در صحنه اقدام های مخل امنیت و... انجام داده اند و بنا به دلایلی جلب نشده و لازم است آنها مورد تعقیب و مراقبت قرار گیرند در این شیوه عینی ترین و دقیق ترین اطلاعات جمع آوری می شود.

در این روش همه تحرکات، فعالیت ها و... سوژه ها توسط عناصر تیم مشاهده می شوند.

هرچند برای تعقیب و مراقبت در فضای باز، حکم قضایی لازم نیست و دارای فرم ویژه ای است که پس از ثبت اطلاعات توسط سر تیم تأیید می شود که در این فرم مشخصات ظاهری و حقیقی و شغل و آدرس و همه اطلاعات مربوط به ارتباطات و... ثبت می شود.

برخی موارد شاید لازم باشد این عملیات مراقبت به صورت ثابت صورت پذیرد که تحقیقات پیرامون اماکن مورد تردد در حین عملیات (ت.م) صورت می پذیرد و سپس گزارش آن به مراجع ذی ربط منعکس می شود.

در تعقیب و مراقبت به این سه اصل زیر لازم است توجه ویژه ای بشود:

(۱) سوژه یا موضوع جمع آوری و...

(۲) سازمان‌های جمع‌آوری (تعقیب)؛

(۳) اختفا و پوشش.

۲-۱۲- هدف از تعقیب

(۱) کشف اماکن تشکیلاتی سوژه؛

(۲) کشف تماس‌های سوژه و ملاقات‌های سوژه؛

(۳) کنترل شخصیت رفتاری سوژه؛

(۴) شناسایی اقلام‌های سوژه اعم از خودرو و ...؛

(۵) تعقیب برای دستگیری؛

(۶) تعقیب برای چک منبع.

در تعقیب باید ابزارهای ذیل مدنظر قرار گیرد:

- وسایل عکاسی، فیلم‌برداری، ارتباطی و ...؛
- ابزار و البسه شخصی و پوشش اعم از خودرویی و ...؛
- وسایل نقلیه سبک، تندرو، متنوع و مناسب.

۳-۱۲- روش‌های تعقیب

(۱) خطی؛

(۲) مثلثی؛

(۳) موازی؛

(۴) نقطه‌ای؛

(۵) تلفیقی؛

(۶) چرخشی.

۱۳- مشکلات و موانع در انتقال دستگیرشدگان (۱۳۸۸)

- (۱) وسیله نامناسب و پوششی برای انتقال متهم و دستگیرشدگان به ویژه افراد معروف و سیاسی؛
- (۲) عدم وجود تجهیزات نامناسب برای دستگیری اعم از: بی‌سیم، سلاح، شوکر و دستبند و...؛
- (۳) ترافیک خیابان‌ها به ویژه در زمان اغتشاش و تجمع باعث می‌شود که متهمان به نوعی اعتراض و تمارض نموده تا جلب توجه افراد عبوری را جلب نمایند؛
- (۴) مکان نگهداری نامناسب برای افراد معروف و سیاسی، مدتی را در برخی در بازداشتگاه (بسیج، کلانتری و...) که مناسب نیست و لازم است به مکان مناسبی منتقل شوند؛
- (۵) آدرس ناقص همان‌طور که در زمان جلب و دستگیری مهم است در زمان انتقال هم اعم از مکانی که باید انتقال داده شود. البته در این موارد لازم است میرهای انتقال از قبل شناسایی شوند تا در کمترین زمان انتقال صورت پذیرد؛
- (۶) عدم وجود تیم‌های مجرب برای انتقال، علاوه بر برخورد های نامناسب با متهمان و انتقال اصولی و سازمانی آن‌ها.

۱۴- پیشنهادها برای رفع مشکلات و محدودیت‌ها

- (۱) برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با فعالیت‌های اطلاعاتی در صحنه ویژه فرماندهان گردان‌ها؛
- (۲) برگزاری دوره‌های ویژه اطلاعاتی برای عناصر اطلاعاتی و تداوم آن در وضعیت عادی؛

(۳) برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تمرین پاسگاه فرماندهی به منظور ایجاد سازوکار مناسب برای برقراری ارتباطات و تعاملات در صحنه عملیات فی‌مابین یگان‌های عمل‌کننده و رده‌های اطلاعاتی و ...؛

(۴) تکمیل سقف عناصر اطلاعاتی گردان‌ها و عدم جابه‌جایی عناصر اطلاعاتی در گردان‌ها؛

(۵) تأمین تجهیزات و امکانات ارتباطی و فنی موردنیاز؛

(۶) ضابطه‌مند نمودن حضور گردان‌ها در صحنه‌های اغتشاش و عدم جابه‌جایی‌های مکرر مناطق عملیاتی گردان‌ها؛

(۷) شناسایی نقاط بحرانی و آلوده در سطح حوزه مسئولیتی هر یک از گردان‌ها در وضعیت عادی توسط خود یگان با نظارت مستقیم فرماندهی؛

(۸) تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های اطلاعاتی لازم در خصوص وظایف، نحوه و چگونگی اجرای مأموریت.

فصل سیزدهم

روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها (سطح تاکتیکی) در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

۱- کلیات

۲- فرآیند وارد عمل شدن گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات

شهری

۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با
اغتشاشات شهری بر اساس فرآیند وارد عمل شدن و اقدام‌های

گردان و راهکارهای پیشنهادی برای رفع آن

۴- سایر زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در عملیات مقابله با

اغتشاشات

شکل ۱-۱۳

۱- کلیات

۱-۱- هدف

تبیین دلایل آسیب‌پذیری نیروهای یگان‌های امنیتی در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و راه‌کارهای ممانعت و یا کاهش آن.

۱-۲- منظور

آشنایی فرماندهان یگان‌ها و گردان‌های امنیتی و مدیران بحران‌های امنیتی با دلایل آسیب‌پذیری نیروها در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و راه‌کارهای ممانعت و یا کاهش آن.

۴-۹- اهمیت و ضرورت

بررسی عمده‌گروه نیروهای خودی و تجارب اغتشاشات گذشته به‌ویژه فتنه‌ی عجب‌سالی (۱۳۹۱)، بیانگر آن است که، اجرای عملیات مقابله با اغتشاشات شهری توسط یگان‌ها و گردان‌های امنیتی بدون توجه جدی و برنامه‌ریزی دقیق در خصوص مراحل وارد عمل شدن و اقدام‌های گردان و نیز شناسایی نقاط آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و اتخاذ تدابیر لازم در راستای معالجت و یا کاهش این آسیب‌پذیری‌ها عملاً عمده‌گروه گردان را با چالش‌های متعددی مواجه نموده، ای‌ها در برخی مواقع آثار راهبردی بر فرآیند مدیریت بحران داشته و اثر بخشی اقدام‌ها را در هائهای از ابهام قرار می‌دهد. با نظرداشت تجارب صحنه‌های عملیاتی، شناسایی فرآیند وارد عمل شدن گردان، احصاء دلایل و مواردی که در هر مرحله از این فرآیند، زمینه‌ی آسیب‌پذیری نیروها می‌شود و حتی‌الامکان ارائه راهکارهایی برای کاهش آسیب‌پذیری نیروها در هر مرحله، عملاً موجب حفظ توان و کارایی رزمی آن خواهد شد. بر این اساس، مطالعه و اقدام مبتنی بر تجارب در این زمینه، ضمن برخورداری از ویژگی‌های خاص، اهمیت ذاتی داشته و ضرورتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

۴-۹- پیشینه‌ی مطالعه

به استناد مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی سوابق موجود، تاکنون این موضوع با این رویکرد مورد بررسی عالمانه و موشکافانه قرار نگرفته است. البته ممکن است که در برخی کشورها اقدام‌های خاصی در این راستا صورت گرفته باشد؛ اما دولت‌ها عموماً به‌دلیل طبقه‌بندی و ملاحظات امنیتی، از انتشار آن خودداری می‌کنند. بر این اساس، این مقوله مطالعه‌ای نو می‌باشد.

۵-۹- طرح تحقیق

در قالب این طرح ضمن تبیین اهمیت و ضرورت موضوع، گام‌های ۲۰ گانه‌ی یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) در فرآیند عملیات مقابله با اغتشاشات

شهری تبیین گردیده، سپس با احصاء دلایل و مواردی که در هر مرحله از این فرآیند، موجب آسیب‌پذیری نیروها می‌شود، راهکارهایی برای کاهش آسیب‌پذیری نیروها در هر مرحله و بعضاً با ارائه مثال‌های عینی صحنه‌های عملیاتی فلسطی عین سال ۱۳۸۸ ارائه می‌شود.

۱-۶- گستره‌ی تحقیق

آسیب‌پذیری‌های عملیات مقابله با اغتشاشات شهری در سطوح مختلف تاکتیکی، عملیاتی و راهبردی قابلیت طرح، مطالعه و پژوهش دارد. با توجه به اینکه، پیشینه‌ی مطالعاتی برای این حوزه وجود نداشته است و عملاً برای اینکه در این فاز گستره‌ی مطالعه قابلیت اجرایی داشته باشد، صرفاً آسیب‌پذیری نیروهای یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری با رویکردی صرفاً تاکتیکی و کف خیابانی مدنظر قرار گرفته است.

۱-۷- روش تحقیق

با توجه به نبود پیشینه‌ی تحقیق، مطالعه حاضر مبتنی بر مصاحبه، اخذ و مستندسازی تجارب فرماندهان نیروهای یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع)، مسئولین اطلاعات و عملیات تیپ‌ها، سپاه‌ها و نواحی عمل‌کننده در اغتشاشات ۱۳۸۸، با رویکرد فرآیند محور انجام گردیده و درنهایت گزارش‌های مطالعاتی در جلسات متعدد در کارگروه علمی تبدیل دانش ضمنی به دانش تصریحی طرح و پس از اخذ نظرات اساتید راهنما و ... تکمیل گردیده است.

۱-۸- سؤال‌های مطالعه

(۱) به نظر شما فرآیند وارد عمل شدن و اجرای مأموریت گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری شامل چه مراحل است؟

- (۲) به نظر شما علل و زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری کدامند؟
- (۳) به نظر شما راه‌کارهای مقابله و یا کاهش آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری کدامند؟

۹-۱- آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

تبعات منفی فیزیکی، روحی، روانی، سازمانی، حقوقی و... ناشی از حضور و اجرای وظایف مأموریتی توسط نیروهای یگان‌های امنیتی و گردان‌های امام علی (ع) در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری که موجب گرفتاری‌های اداری بعد از عملیات، افول روحیه، سرخوردگی و کاهش انگیزه و درنهایت کاهش کارایی رزمی نیروها می‌شود.

۲- فرآیند وارد عمل شدن گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری

۱-۲- دریافت صحیح مأموریت و خط حد سرزمینی

اولین مرحله برای موضوعیت یافتن عملیات، دریافت صحیح مأموریت از مجرای سلسله‌مراتب فرماندهی که در سطح گردان ممکن است کتبی یا شفاهی باشد، بدیهی است که مأموریت در قالب خط حد سرزمینی تعریف می‌شود. بنابراین، غالباً دریافت مأموریت همراه با تعیین خط حد سرزمینی است. علاوه بر این، اشتراک محدوده‌ی سرزمینی غیرقابل قبول بوده؛ اما هم‌جواری پذیرفتنی و معنادار خواهد بود.

۲-۳- کسب و استمرار اشراف اطلاعاتی

پس از دریافت مأموریت و حوزه‌ی سرزمینی، باید نسبت به کسب اشراف اطلاعاتی بر آن در قالب مثلث صحنه «رهبران، جمعیت و جغرافیا» اقدام نموده و با کار مداوم اطلاعاتی و رصد دقیق این اشراف را استمرار بخشید.

۳-۲- توجیه فرماندهان و کارکنان تحت امر

در این مرحله باید فرماندهان گروهان‌ها، دسته‌ها و سایر عناصر مؤثر گردان نسبت به مأموریت و جغرافیای بحران از جمله اماکن قابل حفاظت، معابر وصولی، نقاط سرکوب، بافت اجتماعی و... صحنه‌ی عملیاتی به‌وسیله‌ی کالک، نقشه‌ی وضعیت، عکس، فیلم و... و در نهایت با حضور در صحنه، توجیه شوند.

۴-۲- انجام هماهنگی‌های مقدماتی

در این مرحله، هماهنگی با فرماندهان و یگان‌هایی که احیاناً قبل از ما در آن محدوده عمل می‌کنند و اخذ آخرین وضعیت صحنه، یگان‌هایی که با ما هم‌جواری در خط حد دارند، سازمان‌های کشوری عضو کمیته‌ی فنی و... مدنظر می‌باشد.

۵-۲- پیش‌بینی پشتیبانی‌های عملیاتی گردان

منظور پشتیبانی‌های تاکتیکی گردان برای اداره‌ی بهتر صحنه‌ی عملیات می‌باشد مانند تجهیزات تخصصی، تسلیحات و مهمات ویژه، ترابری، تغذیه و...

۶-۲- سازمان‌دهی عملیاتی نیروی انسانی گردان

با توجه به اینکه در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات، ممکن است دشمن، حریف، اغتشاش‌گران و... از مردم همان محدوده‌ی سرزمینی و ای‌بسا از آشنایان، افراد فامیل و... نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات باشند، علاوه بر این، متغیر بودن صحنه و کمبود زمان نیز آسیب‌پذیری نیروها را در مقابل کوچک‌ترین خطای انسانی بالا می‌برد، از این رو باید سازمان‌دهی نیروی انسانی به شکلی باشد که حتی‌الامکان افراد فاقد انگیزه، معذور، مردد، ترسو، بی‌نظم و بی‌انضباط، در سازمان عملیات و در پست‌های کلیدی قرار نگیرند.

۲-۷- مستندسازی عملکرد و عملیات گردان

این موضوع دارای اهمیت و اولویت ذاتی بوده و لزوماً باید اقدام‌های گردان از زمان دریافت مأموریت تا پایان آن به صورت مکتوب، فیلم، عکس و... برای تبدیل به دانش و... مستندسازی شود.

۲-۸- پیش‌بینی، اعزام و استقرار تأمین

تأمین برای کاهش آسیب‌پذیری‌ها، جلوگیری از غافلگیری، تقویت و پوشش نقاط ضعف احتمالی و... ضرورت داشته و غالباً با استعداد حداقل یک گروهان قابلیت اقدام دارد. بنابراین، با توجه به متغیر بودن صحنه‌ها، آسیب‌پذیری نیروها در صحنه، مسیرهای حرکت و انتقال، تخلیه‌ی مجروحین، تخلیه و انتقال بازداشتی‌ها و... بسیار زیاد می‌باشد. بر این اساس، پیش‌بینی نیروی تأمین مسلح به صورت محدود و کنترل‌شده برای حفاظت از جان نیروها در این گونه موارد اهمیت ذاتی دارد.

۲-۹- اشغال پیشدستانه‌ی مواضع

در صحنه‌های مقابله با اغتشاشات شهری به‌ویژه در وضعیت استمرار و فرسایشی شدن اغتشاشات، اشغال پیشدستانه‌ی مواضع عملاً موجب کسب و حفظ ابتکار عمل توسط نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات گردیده، دوام زمانی اغتشاشات را کاهش داده و گستره‌ی آن را محدود خواهد نمود.

۲-۱۰- قرق منطقه‌ی عملیات

محدود کردن صحنه‌ی عملیات و درگیری با استقرار پست‌های ایست و بازرسی، تغییر مسیر خودروهای عبوری، بستن مبادی ورودی جمعیت، تعطیلی ایستگاه‌های مترو، تغییر مسیر اتوبوس‌های شهری، بستن ورودی‌های صحنه با موانع و... برای ممانعت از ورود و افزایش جمعیت، ممانعت از ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران به منظور کنترل بهینه‌ی صحنه‌ی عملیات.

۱۱-۲- حرکت دادن جمعیت و جلوگیری از رسوب آن

با توجه به استعداد و توان محدود گردان، تفکیک و تمیز اغتشاش‌گران از مردم عادی و رهگذران و جلوگیری از رسوب جمعیت در قالب تماشاگر و... کمک شایانی به کنترل صحنه نموده و از گسترش آن جلوگیری خواهد کرد.

۱۲-۲- استقرار در نقاط سرکوب صحنه

با توجه به متغیر بودن صحنه‌ها و استقرار احتمالی عوامل اغتشاش‌گر در نقاط مشرف به صحنه به منظور انجام اقدام‌های ایزدایی «پرتاب اشیا و مواد آتش‌زا» و بعضاً مسلحانه توسط اغتشاش‌گران علیه نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات و نیز فیلم‌برداری و... از صحنه‌های درگیری، فرمانده گردان در صحنه باید نسبت به استقرار نیرو در نقاط سرکوب، ساختمان‌های بلند و... مشرف بر صحنه‌های عملیاتی در راستای تأمین نیروها و نیز انجام اقدام‌های ویژه «مستندسازی صحنه، شناسایی رهبران، به‌کارگیری ابزار ویژه و...» اقدام نماید.

۱۳-۲- رصد و مدیریت رهبران و لیدرهای اغتشاش‌گران

به منظور تغییر شعارها، تغییر مسیر حرکت جمعیت و در نهایت جابه‌جایی در اهداف اغتشاش‌گران و... با رصد دقیق و مدیریت مناسب لیدرها و رهبران اغتشاش‌گران در قالب اقدام‌ها اطلاعاتی و بعضاً عملیات روانی امکان‌پذیر خواهد بود.

۱۴-۲- کانالیزه کردن حرکت اغتشاش‌گران

برای دور ساختن اغتشاش‌گران از اماکن قابل حفاظت و آسیب‌پذیر و نیز ممانعت از الحاق آن‌ها با اغتشاش‌گران سایر کانون‌های بحرانی مدنظر می‌باشد.

۱۵-۲- نمایش قدرت

در راستای مرعوب نمودن اغتشاش‌گران، جداسازی آن‌ها از افراد تماشاگر و رهگذر و افزایش بازدارندگی اقدام‌های خودی، نمایش قدرت در قالب استقرار با ابهت و مقتدرانه،

تغییر آرایشات در صحنه، ضربات پای هماهنگ و کوبیدن باتوم بر سپر، مانور و راهی موتورسواران، برخورد با خودروهای طرفداران اغتشاش گران یا کندن پلاک، علامت گذاری و... برخورد با مغازه ها، منازل و اماکن پیشیان اغتشاش گران قابلیت اقدام دارد.

۲-۱۶- قطع شبکه های ارتباطی و اجتماعی اغتشاش گران

در راستای ایجاد اختلال در سامانه های فرماندهی و رهبری اغتشاش گران، قطع مجاری ارتباطی و نیز اختلال در روند شبکه های اجتماعی آنها حائز اهمیت بوده که از طریق قطع خطوط تلفن همراه، پیامک، تلفن های شهری، خطوط اینترنت، اختلال در شبکه های ماهواره ای و... قابلیت اقدام دارد که انجام این امور معمولاً علی رغم اثرگذاری بر روند اداره ی صحنه توسط گردان، در حوزه ی اختیارات و اقدام های گردان نمی باشد.

۲-۱۷- اجرای تاکتیک های عملیاتی

دستگیری هدفمند رهبران و لیدرها، علامت گذاری اغتشاش گران با ابزار رنگ پاش، کیش دادن و متفرق نمودن اغتشاش گران با به کارگیری ابزار ناتوان کننده مانند گازهای اشک آور، خودروهای آب پاش و...، برخورد قهرآمیز در قالب تاکتیک سد و نفوذ، دستگیری گسترده ی اغتشاش گران با بستن مبادی ورودی و خروجی و محاصره آنها.

۲-۱۸- تخلیه ی دستگیرشدگان

با خودروهای از قبل پیش بینی شده و به مکان های مشخص و موقت با رعایت ملاحظات ایمنی و امنیتی مانند پیش بینی تأمین مناسب و... .

۲-۱۹- تعویض نیرو در صحنه

بر اساس تجارب سنوات گذشته، این مقوله در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری برای گردان های بسیجی محور، در قالب خروج گردان از یک صحنه و وارد عمل شدن در محدوده های دیگر و صحنه ای مهم تر و مناسب تر عینیت می یابد.

۲-۲- تخلیه‌ی صحنه‌ی عملیاتی و تحویل آن

پس از اتمام عملیات و عادی‌سازی، صحنه با تنظیم صورت جلسه تحویل عوامل ناجا می‌شود. نکته‌ی حائز اهمیت آن است که، تحویل صحنه و حریمت به مقر به معنای اتمام مأموریت و فعالیت نبوده و عملاً سایر وظایف مرتبط گردان مانند تنظیم گزارش‌های عملیاتی، نویسه‌ای و... در راستای مستندسازی اقدام‌های گردان و... استمرار می‌یابد.

۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروهای گردان در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری بر اساس فرایند وارد عمل شدن و اقدام‌های گردان و راه کارهای پیشنهادی برای رفع آن

۱-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی دریافت مأموریت و خط حد سرزمینی

اولین مرحله برای موضوعیت یافتن عملیات، دریافت صحیح مأموریت از مجرای سلسله مراتب فرماندهی است که در سطح گردان ممکن است کتبی یا شفاهی باشد. بدیهی است که مأموریت در قالب خط حد سرزمینی تعریف می‌شود. بنابراین، غالباً دریافت مأموریت همراه با تعیین خط حد سرزمینی است. علاوه بر این، اشتراک محدوده‌ی سرزمینی غیرقابل قبول بوده؛ اما هم‌جواری پذیرفتنی و معنادار می‌باشد.

۱-۱-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری:

(۱) وجود اشکال و عدم دریافت صحیح اجزای مأموریت توسط فرمانده گردان و فرماندهان گروهان‌ها، دسته‌ها، گروه‌ها و نیروهای گردان. غالباً ابهام در دریافت مأموریت و توجیه کامل نشدن به نیت و اهداف رده‌ی واگذارکننده مأموریت و کس نکردن اشراف به اجزای مأموریت و گذاری، مرحله‌ی برنامه‌ریزی و اجرای مأموریت را با اشکالات متعددی مواجه می‌سازد که به دلیل متغیر بودن صحنه‌های عملیاتی و کمبود شدید زمان در صحنه‌ی عملیات، این اشکالات موجب بالا رفتن ضریب آسیب‌پذیری نیروهای گردان می‌شود. عموماً عدم دریافت صحیح مأموریت به دلایلی همچون:

ضعف در آموزش، کمبود تجارب قبلی فرمانده گردان و... و نیز آشنا نبودن آن‌ها با جغرافیا، پیشینه و شرایط صحنه‌های عملیاتی و... است.

(۲) عدم تعیین و دریافت خط حد مشخص عملیاتی برای گردان و... که این عامل اغلب در صحنه‌های عملیاتی موجب اجرای عملیات توسط گردان در جغرافیای نامشخص و نامربوط و به تبع آن غافلگیری نیروهای گردان، بعضاً محاصره‌ی آن‌ها توسط اغتشاش‌گران، تحمل تلفات و خسارات سنگین، عدم امکان پشتیبانی عملیاتی از گردان، عدم اعزام به موقع یگان کمکی و... می‌شود.

(۳) عدم تبعیت از خطوط حد واگذاری و اسرار نیروهای گردان به انجام عملیات در محدوده‌ی مهم‌تر و حساس‌تر غیر مرتبط به دلیل روحیات خاص آن‌ها که عموماً این مشکل شامل حال گردان‌هایی می‌شود که از نیروهای بسیجی غیرموظفی استفاده می‌کنند.

۳-۱-۲- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی:

(۱) حضور عوامل و موتورسوار نواحی شهری و اسلامشهر در مأموریت چهارشنبه‌ی آخر سال در خارج از خط حد سرزمینی واگذاری و در فلکه‌ی اول تهران‌پارس که به دلیل عدم اشراف اطلاعاتی و عملیاتی لازم و نیز عدم پیش‌بینی و عدم امکان پشتیبانی لازم، موجب آسیب‌پذیری نیروهای مزبور (مجروحیت، مصدومیت، آسیب به موتورها) و... آن‌ها گردید.

(۲) تداخل محدوده‌ی عملیات با سایر یگان‌ها و گردان‌های عمل‌کننده به‌ویژه بسیج و ناجا، که این مقوله غالباً موجب درگیری بین عوامل بسیج و ناجا در صحنه‌ی عملیات و بعضاً در انظار عمومی می‌شود که اغتشاش‌گران و فتنه‌گران با رسانه‌ای نمودن تصاویر و مستندات آن تبلیغات منفی سنگی بر روی آن انجام می‌دهند. علاوه بر این، نفس چنین مشکلاتی علاوه بر افزایش آسیب‌پذیری نیروها، موجب کشمکش، چالش‌های سازمانی متعدد، سرخوردگی، تضعیف انگیزه و روحیه‌ی نیروها و منفعل شدن آن‌ها می‌شود.

• حضور عوامل بسیج و درگیری آن‌ها با عوامل ناجا در چهارراه حضرت ولی عصر (عج) در اغتشاشات ۱۳۸۸ در مقابل چشم اغتشاش‌گران، که تأثیر بسیار منفی بر طرفین داشت.

• حضور عوامل بسیج و درگیری آن‌ها با عوامل ناجا پایین میدان ولی عصر (عج) و بالاتر از چهارراه حضرت ولی عصر (عج) در خرداد ۱۳۹۰ به بهانه‌ی ممانعت ناجا از عبور موتورسوار بسیج از خط ویژه، در مقابل چشم اغتشاش‌گران، که تأثیر بسیار منفی داشت.

• عواقب قانونی ناشی از عدم توجه نیروها به مأموریت و خط حد سرزمینی، در کوی سبحان، که موجب گرفتاری برخی نیروها گردید.

۳-۱-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها:

(۱) ارتقا و متناسب‌سازی سطح آموزش‌های عمومی و تخصصی فرمانده گردان و فرماندهان گروهان‌ها، دسته‌ها، گروه‌ها و نیروهای گردان؛

(۲) استفاده از افراد باتجربه مرتبط، باهوش و خودکنترل در پست‌های مختلف گردان‌های امنیتی؛

(۳) افزایش دقت در واگذاری و دریافت مأموریت و خطوط حد عملیاتی گردان؛

(۴) برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی عملیاتی گردان دقیقه بر اساس مأموریت و در چهارچوب خط حد واگذاری؛

(۵) مدنظر قرار دادن سیالیت، متغیر بودن صحنه‌های عملیاتی و کمبود شدید زمان

در صحنه‌ی عملیات در برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی عملیاتی گردان؛

(۶) توجه ویژه به آشنایی فرماندهان، اجزا و عناصر گردان‌های امنیتی به جغرافیای

خط حد سرزمینی؛

(۷) توجه کامل فرماندهان، اجزا و عناصر یگان‌های امنیتی و گردان‌های امنیتی به

ابعاد حد سرزمینی گردان و نیز وضعیت استقرار و احیاناً همپوشانی و هماهنگی یگان‌های هم‌جوار با استفاده از کالک‌های گسترش، نقشه‌های وضعیت، نرم‌افزارهای

مرتبط و...

(۸) انجام هماهنگی‌های حضوری و... با فرماندهان یگان‌های هم خط حد (ناجا و بسیج) و یگان‌های هم‌جوار در صحنه‌های عملیاتی از جمله رزم، بسیج، ناجا، واجا و...؛
(۹) توجیه و انجام هماهنگی‌های لازم و برقراری ارتباط مؤثر بین فرمانده گردان در صحنه با عوامل و سازمان‌های عضو کمیته فنی دخیل در مدیریت بحران‌های شهری (مانند شرکت‌های آبفا، گاز، مترو، اتوبوس‌رانی، تاکسیرانی، فاوا و...).

۳-۲- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی کسب و استمرار اشراف اطلاعاتی

پس از دریافت مأموریت و حوزه‌ی سرزمینی، باید نسبت به کسب اشراف اطلاعاتی بر آن در قالب مثلث صحنه «جغرافیا، جمعیت و رهبران» اقدام نموده و با کار مداوم اطلاعاتی و رصد دقیق این اشراف را استمرار بخشید.

۳-۲-۱- زمینه‌های آسیب‌پذیری:

(۱) عدم آشنایی فرماندهان گردان، گروهان‌ها، دسته‌ها و به‌ویژه نیروهای عمل‌کننده با جغرافیای شهری به‌ویژه جغرافیای صحنه‌ی درگیری گردان که عملاً پیامدهایی همچون غافلگیری نیروها، گم‌شدن نیروها، با تأخیر رسیدن نیروها به صحنه، از دست دادن ابتکار عمل، تحمل تلفات، صدمات و خسارت‌های متعدد انسانی، خودروبی و تجهیزاتی، عدم امکان بهره‌گیری از منابع محیطی در دسترس در راستای پشتیبانی عملیاتی گردان، عدم حصول اشراف بر نقاط مسلط صحنه، عدم تأمین اماکن حیاتی، حساس، مهم و قابل حفاظت در صحنه، عدم امکان اتخاذ آرایشات و تاکتیک‌های عملیاتی مناسب، عدم امکان قرق کامل و مناسب محدوده‌ی درگیری، عدم امکان اجرای عملیات پیشدستانه و... را به‌دنبال دارد.

(۲) عدم آشنایی فرماندهان گردان، گروهان‌ها، دسته‌ها و به‌ویژه نیروهای عمل‌کننده با جمعیت اغتشاش‌گر عملاً پیامدهایی همچون عدم اشراف بر توانمندی‌های عملیاتی اغتشاش‌گران و تجهیزات و امکانات و ارتباطات و توان بسیج‌کنندگی و میل به مبارزه آن‌ها و در نتیجه عدم امکان انتخاب دقیق راهبرد (استراتژی) برخوردی لازم و اتخاذ آرایشات و تاکتیک‌های عملیاتی مناسب، از دست دادن ابتکار عمل، عدم توجه جدی بر

نقاط مسلط صحنه، عدم توجه به تأمین اماکن حیاتی، حساس، مهم و قابل حفاظت در صحنه، عدم توجه به قرق کامل و مناسب محدوده‌ی درگیری، عدم اجرای عملیات پیشدستانه و در نهایت مرعوب شدن نیروهای گردان و کاهش موفقیت گردان، تحمل تلفات، صدمات و خسارت‌های متعدد انسانی، خودرویی و تجهیزاتی و... را به دنبال دارد. (۳) عدم آشنایی فرماندهان گردان، گروهان‌ها، دسته‌ها و به‌ویژه نیروهای عمل‌کننده با رهبران جمعیت اغتشاش‌گر عملاً پیامدهایی همچون عدم اشراف بر رهبری عملیاتی اغتشاش‌گران، عدم آگاهی بر اهداف عملیاتی و سیاسی آن‌ها، عدم امکان دستگیری هدفمند و تن دادن به دستگیری فله‌ای، عدم امکان کسب ابتکار عمل برای مدیریت صحنه و در نتیجه کاهش موفقیت گردان، تحمل تلفات، صدمات و خسارت‌های متعدد انسانی، خودرویی و تجهیزاتی و... را به دنبال دارد.

۳-۲-۲- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی:

(۱) عدم اشراف اطلاعاتی توسط رده‌های عمل‌کننده بر جغرافیا از سوی ناحیه مقاومت بسیج نظرآباد در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، موجب گم‌شدن نیروهای موتورسوار آن‌ها در کوچه‌های تهران و عدم موفقیت گردان گردید.

(۲) عدم اشراف اطلاعاتی توسط گروهان فاتب عمل‌کننده در خیابان ۱۴۸ غربی تهران‌پارس، در مأموریت چهارشنبه‌ی آخر سال، موجب عدم تأمین نقاط مشرف و در نتیجه اتخاذ تاکتیک نامناسب عملیاتی و خسارت بر نیروها و تجهیزات گروهان موصوف گردید.

(۳) عدم اشراف اطلاعاتی یگان عمل‌کننده فاتب در محل پل کالج در مأموریت روز عاشورای ۱۳۸۸، موجب غافلگیری و در نتیجه اتخاذ تاکتیک نامناسب عملیاتی، گروگان گرفته شدن نیروهای ناجا و خسارت بر نیروها و تجهیزات آن‌ها و... گردید.

(۴) عدم اشراف اطلاعاتی بسیجیان و طلبه‌های اعزامی از شهر مقدس قم در مأموریت مقابله با زنجیره‌ی انسانی سبز و سخنرانی فائزه هاشمی در مقابل سازمان صداوسیما در خیابان ولی‌عصر (عج) تهران در اغتشاشات ۱۳۸۸، عملاً موجب سردرگمی و تحمل صدمات انسانی متعدد، عدم موفقیت در مأموریت و سرخوردگی آن‌ها گردید.

۳-۲-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها: به تحقیق کسب و استمرار اشراف اطلاعاتی در سه مقوله‌ی جغرافیای درگیری، جمعیت اغتشاش‌گر و لیدرهای میدانی اغتشاش‌گران و اتخاذ تاکتیک‌های عملیاتی هوشمندانه، به‌موقع و مناسب، تنها راه کاهش آسیب‌پذیری‌های برشماری شده می‌باشد.

۳-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی توجیه فرماندهان و کارکنان تحت امر در این مرحله باید فرماندهان گروهان‌ها، دسته‌ها و سایر عناصر مؤثر گردان نسبت به مأموریت و جغرافیای بحرانی از جمله اماکن قابل حفاظت، معابر وصولی، نقاط سرکوب، بافت اجتماعی و... صحنه‌ی عملیاتی به‌وسیله‌ی کالک، نقشه‌ی وضعیت، عکس، فیلم و... و در نهایت با حضور در صحنه، توجیه گردند.

۳-۳-۱- زمینه‌های آسیب‌پذیری: عدم آشنایی فرماندهان گردان، گروهان‌ها، دسته‌ها و به‌ویژه نیروهای عمل‌کننده با مأموریت و جغرافیای شهری به‌ویژه جغرافیای صحنه‌ی درگیری گردان به‌ویژه معابر وصولی، آخرین تغییرات ظاهری و فیزیکی صحنه، وضعیت و اهداف اغتشاش‌گران، شناخت رهبران صحنه‌ای اغتشاش‌گران، پیامدهایی همچون غافلگیری نیروها، گم‌شدن نیروها، با تأخیر رسیدن نیروها به صحنه، از دست دادن ابتکار عمل، تحمل تلفات، صدمات و خسارت‌های متعدد انسانی، خودروبی و تجهیزاتی، عدم امکان بهره‌گیری از منابع محیطی در دسترس در راستای پشتیبانی عملیاتی گردان، عدم حصول اشراف بر نقاط مسلط صحنه، عدم تأمین اماکن حیاتی، حساس، مهم و قابل حفاظت در صحنه، عدم امکان اتخاذ آرایش‌ها و تاکتیک‌های عملیاتی مناسب، عدم امکان قرق کامل و مناسب محدوده‌ی درگیری، عدم امکان اجرای عملیات پیشدستانه و... را به‌دنبال دارد.

۳-۳-۲- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی: نمونه‌های مذکور برای بند (۲-۲-۳) جملگی ناظر به مهم نیز می‌باشند.

۳-۳-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها: توجیه مداوم، مستمر و دقیق فرماندهان گروهان‌ها، دسته‌ها و سایر عناصر مؤثر گردان نسبت به مأموریت، جغرافیای بحرانی،

تغییرات صحنه و... در راستای اتخاذ آرایشات عملیاتی متناسب و تاکتیک‌های عملیاتی هوشمندانه و به موقع و مناسب، تنها راه کاهش آسیب‌پذیری‌های برشماری شده می‌باشد.

۳-۴- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی انجام هماهنگی‌های مقدماتی

در این مرحله، هماهنگی با فرماندهان و یگان‌هایی که احیاناً قبل از ما در آن محدوده عمل می‌کنند و اخذ آخرین وضعیت صحنه، یگان‌هایی که با ما هم‌جواری در خط حد دارند، سازمان‌های کشوری عضو کمیته‌ی فنی و... مدنظر می‌باشد.

۳-۴-۱- زمینه‌های آسیب‌پذیری: عدم انجام هماهنگی‌های لازم با فرماندهان و یگان‌هایی که احیاناً قبل از ما در آن محدوده عمل می‌کنند و اخذ آخرین وضعیت صحنه، یگان‌هایی که با ما هم‌جواری در خط حد دارند، سازمان‌های کشوری عضو کمیته‌ی فنی و... عملاً موجب عدم امکان پشتیبانی متقابل، تداخل در وظایف، سوءاستفاده‌ی اغتشاش‌گران، ایجاد تنش و درگیری‌های متعدد بین رده‌های مقابله‌کننده، کاهش توان نیروهای خودی و عدم امکان بهره‌گیری از توان سازمان‌های عضو کمیته‌ی فنی در راستای اجرای مأموریت محوله می‌شود. ای‌بسا این نیز به نوبه‌ی خود آثار عمیقی بر نتیجه‌ی عملیات گردان و نیز نیروها دارد.

۳-۴-۲- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی:

- (۱) عدم هماهنگی با نماینده‌ی کمیته‌ی فنی و... در فتنه‌ی عمیق سال ۱۳۸۸، موجب اعزام مجروح بسیجی به بیمارستان طرفداران موج فتنه‌ی سبز می‌شود که در نهایت با اعلام از سوی عوامل فتنه مستقر در بیمارستان و اعزام تیم عملیاتی آن‌ها، آمبولانس در مقابل درب و ورودی بیمارستان متوقف و آشوبگران حامی فتنه با شکستن درب آن، بسیجی مجروح را به بدترین شکل ممکن شکنجه می‌نمایند.
- (۲) نبود هماهنگی در بین گردان‌ها و رده‌های عمل‌کننده در مقابل هتل لاله در فتنه‌ی عمیق سال ۱۳۸۸، موجب اعزام، درگیری بین عوامل بسیج، واجا و... در مقابل عوامل ناجا، انظار عمومی و اغتشاش‌گران و ... گردید.

۱-۳-۸-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم تأمین:

(۱) عدم پیش‌بینی تأمین مسلح در راستای حفاظت نیروهای عمل‌کننده در صحنه برای مقابله با اقدام‌های مسلحانه و مخل امنیت تیم‌های عملیاتی اغتشاش‌گران، مانند میدان سعادت‌آباد در فتنه عمیق سال ۱۳۸۸؛

(۲) عدم پیش‌بینی یگان (گردان، گروهان و...) تأمین مناسب برای پشتیبانی عملیاتی از مراحل عملیات میدانی نیروها مانند مقابل معاونت راهنمایی ناجا در روز عاشورای ۱۳۸۸؛

(۳) عدم پیش‌بینی تأمین مناسب برای پشتیبانی عملیاتی و تأمین نقاط مشرف بر صحنه‌ی عملیات مانند فلکه‌ی اول تهران‌پارس در مأموریت چهارشنبه‌ی آخر سال؛

(۴) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای برقراری تأمین ستون موتوری و ممانعت از غافلگیری نیروهای خودی مانند مأموریت تیپ احتیاط دانشگاه در قیصریه؛

(۵) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای برقراری تأمین آمبولانس انتقال نیروهای مجروح به بیمارستان مانند مورد ویژه‌ی ۱۳۸۸؛

(۶) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای مجروحین خودی بستری در بیمارستان که موجب درگیری بین آن‌ها و اغتشاش‌گران در داخل بیمارستان گردیده بود؛

(۷) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای ممانعت از محاصره‌ی نیروهای خودی در صحنه‌ی درگیری که منجر به مجروحیت شدید تیم عملیاتی معاونت گردید؛

(۸) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای تیم‌های مستندساز و اطلاعاتی که پس از لو رفتن موجب درگیری آن‌ها، محاصره از سوی اغتشاش‌گران و در نهایت تخلیه‌ی چشم و... احدی از آن‌ها شد.

۲-۳-۸-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (تأمین):

متناسب در تمامی مراحل عملیات گردان و نیروها از آسیب‌پذیری‌های احتمالی جلوگیری نموده و یا آثار آن را تقلیل خواهد داد.

۲-۵-۲- زمینه های آسیب پذیری (تجهیزات تخصصی)

هرگونه ضعف در کمیت و کیفیت و عدم تناسب تجهیزات تخصصی نیروهای گردان، موجب کاهش قدرت مانور و توان رزمی آنها می شود. مثلاً مناسب نبودن اندازه، وزن و شکل باتوم، موجب عدم امکان بهره برداری و استفاده ای مناسب، خستگی و کاهش توان نیروها و... می شود.

نافرم بودن، سایز نبودن، سنگینی و مقاومات کم کلاه مقابله با انفجارات، موجب کاهش دید، کاهش تسلط، خستگی و کلافگی نیرو گردیده و در زمان بسیار کوتاهی توان عملیاتی آن را تا حد قابل توجهی کاهش داده و آسیب پذیری او را بالا می برد.

نافرم بودن، سایز نبودن، سنگینی و مقاومات کم سپر هجومی یا دفاعی، موجب کاهش دید، کاهش تسلط، خستگی و کلافگی نیرو گردیده و علاوه بر اینکه نیرو را در مقابل سنگ و اشیا پرتابی از سمت اغتشاش گران آسیب پذیر می کند، در زمان بسیار کوتاهی توان عملیاتی آن را تا حد قابل توجهی کاهش خواهد داد.

نافرم بودن، سایز نبودن، سنگینی و بد دوخت بودن لباس، موجب کاهش تحرک، کاهش تسلط، خستگی و کلافگی نیرو گردیده و سرعت عمل نیرو را تا حد قابل ملاحظه ای کاهش داده و عملاً نیرو را در مقابل اغتشاش گران آسیب پذیر می کند.

نافرم بودن، سایز نبودن، سنگینی و مناسب نبودن کفش ها، موجب کاهش تحرک، کاهش تسلط، خستگی و کلافگی نیرو گردیده و سرعت عمل نیرو را تا حد قابل ملاحظه ای کاهش داده و عملاً نیرو را در مقابل اغتشاش گران آسیب پذیر می کند.

(۱) نمونه ی صحنه های عملیاتی (تجهیزات تخصصی):

- خراب بودن شوکر و هدف گیری آن به سمت قلب اغتشاش گر در بازداشتگاه کهریزک در فتنه ی ۱۳۸۸ موجب فوت متهم و رأی مبنی بر قتل عمد از سوی دادگاه علیه مأمور ناجا گردید.

- کمبود و نبود سلاح ها و ابزار ناتوان کننده در دست گردان و همچنین کمبود و بعضاً در دسترس نبودن مهمات آنها مانند فشنگ و گازهای اشک آور توان مقابله ای نیروهای گردان را کاهش داده و بعضاً با توجه به سطح تهدیدات آنها مجبور به

استفاده از سلاح با مهمات و فشنگ جنگی برای دفاع از خود و مقر تابعه می‌شوند که این امر به نوبه‌ی خود آسیب‌پذیری عملیاتی آن‌ها را افزایش داده و مشکلات متعدد تعقیب قضایی برای آن‌ها ایجاد می‌کند.

• نبود مهمات اشک‌آور کافی (فقط یک عدد گلوله‌ی اشک‌آور داشتند) در حوزه‌ی ۱۱۷ در اغتشاشات ۱۳۸۸، موجب استفاده جبری از سلاح کلاش و فشنگ جنگی علیه اغتشاش‌گران حمله‌کننده به حوزه و تحمیل تلفات گردید.

(۲) روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها (تجهیزات تخصصی):

• پیش‌بینی و واگذاری تجهیزات مقابله با اغتشاشات باکیفیت، سبک، مقاوم، متناسب، خوش‌دست، اندازه و... مانند سپر، باتوم، کلاه، لباس، کفش و...؛

• پیش‌بینی، واگذاری و استفاده از لباس‌های ضدضربه، ضد چاقو، ضدگلوله و... در راستای اجتناب از تلفات و خسارات ناشی از درگیری نزدیک نیروهای خودی با اغتشاش‌گران؛

• پیش‌بینی و واگذاری شوکرهای استاندارد و تست‌شده با اطمینان از عملکرد و ولتاژ خروجی آن‌ها؛

• واگذاری سلاح‌ها و مهمات ناتوان‌کننده مانند اسلحه‌های پرتاب گاز اشک‌آور، ساچمه‌زن، سلاح‌های پرتاب گلوله‌ی لاستیکی، سلاح‌های لیزری و... به همراه مهمات مربوطه به اندازه‌ی لازم؛

• واگذاری به تعداد لازم و به‌روزرسانی افشانه‌های دستی ناتوان‌کننده موجود در رده‌ها و گردان‌ها؛

• پیش‌بینی، واگذاری و استفاده از خودروهای مولد صوت، آب‌پاش، رنگ‌پاش و... در راستای اجتناب از تلفات و خسارات ناشی از درگیری نزدیک نیروهای خودی با اغتشاش‌گران.

۳-۵-۲- زمینه‌های آسیب‌پذیری (تغذیه):

(۱) به دلیل ماهیت عملیات مقابله با اغتشاشات و اینکه الزاماً نیروها به مقتضای صحنه‌های عملیاتی ساعت‌های متوالی در کف خیابان استقرار داشته و کار عملیاتی با تحرک بالا و مصرف کالری زیاد انجام می‌دهند، بنابراین هرگونه خلل، تأخیر، عدم

پیش‌بینی و عدم تأمین تغذیه‌ی مناسب، میان وعده و آب موجب افزایش آسیب‌پذیری‌هایی همچون: افت سطح انرژی نیروها، کاهش توان رزمی آن‌ها، بی‌رمقی، بی‌حالی، بی‌حوصلگی، کاهش آستانه‌ی تحمل آن‌ها، بی‌نظمی، کاهش قدرت تفکر و تصمیم‌گیری آن‌ها و در نهایت برخوردهای غیرمنطقی نیروها در صحنه می‌شود.

(۲) پایین بودن کیفیت و احیاناً فاسد بودن تغذیه، میان وعده و آب آشامیدنی نیروهای در صحنه نیز آسیب‌های جدی بر نیروها وارد کرده و غالباً موجب از صحنه خارج شدن نیروها می‌شود. مثلاً تن ماهی خوب نجوشیده، موجب برهم خورد وضعیت گوارشی نیروهای در صحنه و... می‌شود.

(۳) عدم تناسب نوع تغذیه با صحنه‌های عملیاتی مثلاً ارائه‌ی کیک و ساندیس و نیز غذای گرم عدس‌پلو در ظروف یک‌بارمصرف در صحنه‌های عملیاتی نیز موجب بی‌نظمی در گردان گردیده و بعضاً تبلیغات منفی دشمن و انگشت‌نما شدن گردان از تبعات آن می‌باشد.

(۴) عدم ارائه‌ی ملزومات لازم مانند در بازکن، آب‌لیمو، نمک و... نیز موجب بی‌نظمی نیروهای حاضر در صحنه می‌شود. غالباً غذای کنسروی می‌دهند که بعضاً نیروها در صحنه به دنبال پیدا کردن درب بازکن، آب‌لیمو و... به این سو و آن سو می‌روند.

(۵) ارائه‌ی یک نوع تغذیه به صورت تکراری نیز موجب تبلیغات منفی و وهن نیروها می‌شود؛ مانند کیک و ساندیس که به عنوان نماد نیروهای بسیجی در رسانه‌های معاند قلمداد می‌شود.

روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروها (تغذیه): پیش‌بینی پکیج و بسته‌ی تغذیه‌ای مناسب، کم‌حجم، متنوع و پراثری به همراه میان وعده و آب سالم و کافی و ارائه‌ی به موقع و مدیریت هوشمند آن توسط فرماندهان گردان در صحنه، تنها راه کاهش آسیب‌پذیری‌های برشماری شده می‌باشد.

۳-۶- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی سازمان‌دهی عملیاتی نیروی انسانی گردان

با توجه به اینکه در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات، ممکن است دشمن، حریف، اغتشاش‌گران و... از مردم همان محدوده‌ی سرزمینی و ای‌بسا از آشنایان، افراد فامیل

و... نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات باشند، علاوه بر این، متغیر بودن صحنه و کمبود زمان نیز آسیب‌پذیری نیروها را در مقابل کوچک‌ترین خطای انسانی بالا می‌برد، بنابراین باید سازمان‌دهی نیروی انسانی به شکلی باشد که حتی الامکان افراد فاقد انگیزه، معذور، سرود، ترسو، بی‌نظم و بی‌انضباط، در سازمان عملیات و در پست‌های کلیدی قرار نگیرند.

۱-۶-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروی انسانی (گزینش - حفظ): با توجه به ماهیت عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و ناآرامی‌های اجتماعی که نوعاً درگیری و برخورد با مردم و جمعیت داخلی و نه صرفاً دشمن خارجی می‌باشد، بنابراین گزینش نیروها برای عضویت در گردان بر مبنای رویکرد صرفاً شغلی و مادی، موجب تزلزل، شک، ریب و دودلی آن‌ها در هنگامه‌های سخت رویارویی با اغتشاش‌گران گردیده و ای‌بسا آن‌ها را از اقدام به موقع، به‌اندازه و به‌هنگام در صحنه باز می‌دارد.

ماهیت عملیات مقابله با اغتشاشات شهری و ناآرامی‌های اجتماعی که نوعاً درگیری و برخورد تن به تن می‌باشد، الزاماً نیازمند نیروهایی شجاع، بالاراده، مصمم و با تناسب و توان جسمی بالا است. بدیهی است که هر ضعف کوچک در این شاخص‌ها در پرتو جنگ روانی و بزرگنمایی اغتشاش‌گران، موجب غلبه‌ی ترس، تزلزل، شک، ریب و دودلی آن‌ها در هنگامه‌های سخت رویارویی با اغتشاش‌گران گردیده و ای‌بسا آن‌ها را از اقدام به موقع، به‌اندازه و به‌هنگام در صحنه باز خواهد داشت.

با توجه به اینکه در صحنه‌های عملیات مقابله با اغتشاشات، ممکن است دشمن، حریف، اغتشاش‌گران و... از مردم همان محدوده‌ی سرزمینی و ای‌بسا از آشنایان، افراد فامیل و... نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات و حتی از افراد ظاهراً موجه یا با سوابق درخشان قبلی یا برخوردار از شأن سیاسی و اجتماعی بالایی باشند، بنابراین لازمه‌ی برخورد به موقع، به‌اندازه و به‌هنگام با آن‌ها، برخورداری از ایمان انقلابی و بصیرت ولایی بوده و بدون این سلاح ادامه‌ی کار میسر نخواهد بود.

(۱) نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی (گزینش - حفظ): در اغتشاشات ۱۳۸۸، در محدوده‌ی مقابل ناحیه‌ی مقداد، اغتشاش‌گران عموماً از مردم همان محله و کوچه‌ها بودند که بعضاً نیز برادران و نزدیکان آن‌ها در گردان مقابله‌کننده با آن‌ها حضور داشته‌اند.

(۲) روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی (گزینش - حفظ):

- گزینش نیروهای گردان با رویکرد تکلیف محوری و انتخاب با انگیزه‌ترین، شجاع‌ترین و توانمندترین نیروها برای عضویت و سازمان‌دهی در گردان‌های امنیتی؛
- برنامه‌ریزی مناسب برای بصیرت‌افزایی نیروها و انجام عملیات روانی مناسب؛
- پیش‌بینی برنامه‌های فرهنگی (زیارتی، سیاحتی و...) مناسب برای حفظ، ارتقای روحیه، معنویت و انگیزه‌ی نیروها.

۲-۶-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروی انسانی (آموزش):

(۱) عموماً آسیب‌پذیری فیزیکی نیروها در صحنه‌های عملیاتی به دلایل زیر می‌باشد:

- فقدان آموزش‌های لازم؛
- عدم تناسب آموزش‌های ارائه‌شده با واقعیات صحنه‌ها؛
- عدم کفایت آموزش‌ها، عدم تسلط نیروها در استفاده از ابزار و تجهیزات مقابله با اغتشاشات؛

- پایین بودن توان فیزیکی نیروها به دلیل عدم ممارست، تکرار و تمرین.

(۲) نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی (آموزش): در اغتشاشات ۱۳۸۸، در صحنه‌های

گوناگون موارد مزبور به وضوح مشهود بوده است. ای‌بسا در خیلی از مواقع آسیب‌پذیری نیروها ناشی از ضعف در این موارد بوده و حتی در برخی مواقع نیروها اصلاً آموزشی در راستای مأموریت محوله ندیده بودند.

(۳) روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی (آموزش): برنامه‌ریزی جامع برای

آموزش گردان‌های امنیتی در سطوح مختلف در قالب دوره‌های عرضی مبتنی بر تجارب صحنه‌های عملیاتی و استمرار و تداوم تمرین محور آن.

۳-۶-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروی انسانی (سازمان‌دهی، انتصاب و ارتقا):

به کارگیری افراد فاقد انگیزه، معذور، مردد، ترسو، بی‌نظم و بی‌انضباط در سازمان عملیاتی صحنه موجب اتلاف وقت، توان و انرژی فرماندهان گردان، تضعیف روحیه سایر نیروها می‌شود.

سازمان‌دهی نیروهای فاقد انگیزه، توانمندی، تجربه و دانش لازم در مشاغل و پست‌های کلیدی گردان ضمن اخلاص در عملیات، موجب تأثیرات منفی بر روحیه و کار آیی سایر عناصر گردان گردیده و خود بحرانی جدید در دل عملیات گردان ایجاد می‌نماید و ای بسا زمینه‌ی درگیری بین نیروهای خودی و... را فراهم خواهد نمود.

(۱) نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی (سازمان‌دهی، انتصاب و ارتقا): در اغتشاشات ۱۳۸۸

و نیز در طول سنوات گذشته به کرات شاهد بوده‌ایم که عدم توجه به موارد مزبور چگونه موجب درگیری بین برادران بسیج و ناجا و... گردیده و سرنوشت صحنه‌ی درگیری را به نفع حریف و دشمن تغییر داده است؛ مانند درگیری مقابل هتل لاله.

(۲) روش‌های کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی (سازمان‌دهی، انتصاب و ارتقا):

- حتی‌الامکان از افراد فاقد انگیزه، معذور، مردد، ترسو، بی‌نظم و بی‌انضباط، در سازمان عملیاتی صحنه و در پست‌های کلیدی گردان استفاده نشود.

- انتصاب و ارتقای نیروهای گردان بر اساس معیارهای شایسته‌سالاری صورت پذیرد.

- در صورت وجود افراد مخل نظام اداره‌ی گردان که احتمال اخلاص آن‌ها در روند عملیات صحنه وجود دارد، نسبت به اتخاذ تدابیر لازم مبنی بر حذف محترمانه‌ی آن‌ها از فرآیند عملیات اقدام شود. به عبارت دیگر، نباید به دلایل حسی و... افراد معدود ناسازگار را بر کل صحنه تحمیل کرد.

۷-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی مستندسازی عملکرد و عملیات نیروها و گردان

این موضوع دارای اهمیت و اولویت ذاتی بوده و لزوماً باید اقدام‌های گردان از زمان دریافت مأموریت تا پایان آن به صورت مکتوب، فیلم، عکس و... برای تبدیل به دانش تصریحی و... مستندسازی شود.

۱- ۷-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در مرحله‌ی مستندسازی:

(۱) عدم مستندسازی، ضعف در مستندسازی و گم‌شدن سوابق و مستندات، اقدام‌های که موجب می‌شود نیروها در مقام پاسخ‌گویی بعدی به عملکرد و اقدام‌ها خود با مشکل مواجه گردند.

(۲) لو رفتن مستندساز در صحنه‌های عملیات که هجوم و برخورد غیرمترقبه و پیش‌بینی نشده‌ی اغتشاش‌گران با فرد مستندساز، آسیب‌های جانی به او و نیز تخریب تجهیزات و ... را در پی دارد.

(۳) افتادن مستندات عملیات و اقدام‌های نیروها در دست حریف، اغتشاش‌گران و رسانه‌های بیگانه که تبلیغات منفی شدید، تخریب چهره‌ی نیروها و تهدیدات بعدی فرد و خانواده‌ی نیروها از آسیب‌های آن می‌باشد.

۲-۷-۳- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی (در مرحله‌ی مستندسازی):

(۱) در آخرین نماز جمعه‌ی آقای هاشمی در اغتشاشات ۱۳۸۸، در مقابل درب اصلی دانشگاه تهران، شناسایی فرد مستندساز که از روی کیوسک اقدام به فیلم‌برداری صحنه می‌کرد، موجب هجوم اغتشاش‌گران و حمله به ایشان شد.

(۲) در اغتشاشات ۱۳۸۸، نیروهای صحنه‌ای، مسئولیت، محل مأموریت و ... نیروهای بسیجی توسط اغتشاش‌گران شناسایی شده و متعاقباً با ارسال نامه و ... به درب منزل آن‌ها نسبت به تهدید آن‌ها اقدام می‌گردند.

۳-۷-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری در مرحله‌ی مستندسازی: انتخاب نیروهای مناسب و آموزش دیده، با تجهیزات فنی، در قالب پوشش‌های لازم و با برقراری تأمین آن‌ها و نیز تلاش در راستای حفظ و بهره‌برداری مناسب از آرشیو مستندات، بهترین راه‌کار کاهش آسیب‌پذیری‌ها است.

۸-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در مرحله‌ی پیش‌بینی، اعزام و استقرار تأمین

تأمین برای جلوگیری از غافلگیری، تقویت و پوشش نقاط ضعف احتمالی و ... ضرورت داشته و غالباً با استعداد حداقل یک گروهان قابلیت اقدام دارد. بنابراین، با توجه به متغیر بودن صحنه‌ها، آسیب‌پذیری نیروها در صحنه، مسیرهای حرکت و انتقال، تخلیه‌ی مجروحین، تخلیه و انتقال بازداشتی‌ها و ... بسیار زیاد می‌باشد. بر این اساس، پیش‌بینی نیروی تأمین مسلح به صورت محدود و کنترل‌شده برای حفاظت از جان نیروها در این گونه موارد اهمیت ذاتی دارد.

۱-۸-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم تأمین

(۱) عدم پیش‌بینی تأمین مسلح در راستای حفاظت نیروهای عمل‌کننده در صحنه برای مقابله با اقدام‌های مسلحانه و مخل امنیت تیم‌های عملیاتی اغتشاش‌گران، مانند میدان سعادت‌آباد در فتنه عمیق سال ۱۳۸۸؛

(۲) عدم پیش‌بینی یگان (گردان، گروهان و...) تأمین مناسب برای پشتیبانی عملیاتی از مراحل عملیات میدانی نیروها مانند مقابل معاونت راهنمایی ناجا در روز عاشورای ۱۳۸۸؛

(۳) عدم پیش‌بینی تأمین مناسب برای پشتیبانی عملیاتی و تأمین نقاط مشرف بر صحنه‌ی عملیات مانند فلکه‌ی اول تهران‌پارس در مأموریت چهارشنبه‌ی آخر سال؛

(۴) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای برقراری تأمین ستون موتوری و ممانعت از غافلگیری نیروهای خودی مانند مأموریت تیپ احتیاط دانشگاه در قیصریه؛

(۵) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای برقراری تأمین آمبولانس انتقال نیروهای مجروح به بیمارستان مانند مورد ویژه‌ی ۱۳۸۸؛

(۶) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای مجروحین خودی بستری در بیمارستان که موجب درگیری بین آن‌ها و اغتشاش‌گران در داخل بیمارستان گردیده بود؛

(۷) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای ممانعت از محاصره‌ی نیروهای خودی در صحنه‌ی درگیری که منجر به مجروحیت شدید تیم عملیاتی معاونت گردید؛

(۸) عدم پیش‌بینی نیروی تأمین مناسب برای تیم‌های مستندساز و اطلاعاتی که پس از لو رفتن موجب درگیری آن‌ها، محاصره از سوی اغتشاش‌گران و در نهایت تخلیه‌ی چشم و... احدی از آن‌ها شد.

۲-۸-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (تأمین)

متناسب در تمامی مراحل عملیات گردان و نیروها از آسیب‌پذیری‌های احتمالی جلوگیری نموده و یا آثار آن را تقلیل خواهد داد.

۳-۹- زمینده‌های آسیب‌پذیری نیروها در مرحله‌ی اشغال پیشدستانه‌ی مواضع در صحنه‌های مقابله با اغتشاشات شهری به‌ویژه در وضعیت استقرار و فرسایشی شدن اغتشاشات، اشغال پیشدستانه‌ی مواضع عملاً موجب کسب و حفظ ابتکار عمل توسط نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات گردیده، دوام زمانی اغتشاشات را کاهش داده و گستره‌ی آن را محدود خواهد نمود.

۳-۹-۱- زمینده‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم اشغال پیشدستانه‌ی مواضع

- (۱) سلب ابتکار عمل از نیروهای خودی در صحنه‌ی عملیات؛
- (۲) صعوبت استقرار نیروها در نقاط سرکوب صحنه و عدم امکان تأمین مناسب آن؛
- (۳) عدم امکان اشراف بر جغرافیای صحنه، کانون‌ها، معابر ورودی و خروجی صحنه و...؛

(۴) رسوب جمعیت اغتشاش‌گر قبل از حضور نیروهای خودی در صحنه؛

(۵) صعوبت در تجزیه و کانالیزه کردن جمعیت اغتشاش‌گر؛

(۶) عدم امکان مستندسازی مناسب صحنه؛

(۷) طولانی شدن زمان عملیات مقابله.

۳-۹-۲- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (اشغال پیشدستانه) اشغال پیشدستانه‌ی مواضع

صحنه‌ی اغتشاش یکی از تاکتیک‌های بسیار مؤثر در عملیات مقابله با اغتشاشات بوده و عملاً آسیب‌پذیری‌های نیروهای خودی را بسیار کاهش می‌دهد. در اغتشاشات ۱۳۸۸ نیز از ۱۳۸۸/۳/۲۶ به‌بعد از این تاکتیک به‌کرات استفاده شد.

۳-۱۰- زمینده‌های آسیب‌پذیری نیروها در مرحله‌ی قرق منطقه‌ی عملیات

محدود کردن صحنه‌ی عملیات و درگیری با استقرار پست‌های ایست و بازرسی، تغییر مسیر خودروهای عبوری، بستن مبادی ورودی جمعیت، تعطیلی ایستگاه‌های مترو، تغییر مسیر اتوبوس‌های شهری، بستن ورودی‌های صحنه با موانع و... برای ممانعت از ورود و افزایش جمعیت، ممانعت از ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران به‌منظور کنترل بهینه‌ی صحنه‌ی عملیات.

۱-۱۰-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم قرق منطقه‌ی عملیات:

(۱) ورود و افزایش جمعیت منطقه‌ی اغتشاش و صحنه‌ی درگیری که با نظر داشت توان محدود گردان، آسیب‌پذیری آن‌ها را افزایش خواهد داد.

(۲) ورود تیم‌های عملیاتی اغتشاش‌گران و افزایش احتمال انجام اقدام‌های مخمل امنیت در صحنه، که آسیب‌پذیری نیروهای خودی را افزایش خواهد داد.

(۳) ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران که فرآیند کنترل بهینه‌ی صحنه‌ی عملیات توسط نیروهای خودی را مختل کرده و آسیب‌پذیری آن‌ها را افزایش خواهد داد.

(۴) افزایش تردهای بی‌مورد، غیر ضرور و پراکنده‌ی نیروهای خودی و در ادامه بی‌نظمی‌های صحنه موجب از بین رفتن تمرکز و تجزیه‌ی توان فرمانده صحنه و نیروها گردیده و این مهم نیز عملاً آسیب‌پذیری نیروها را افزایش خواهد داد.

۲-۱۰-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (قرق منطقه‌ی عملیات): قرق صحنه‌ی عملیات

یکی از الزامات مدیریت بهینه و کنترل فرآیند مقابله می‌باشد که با محدود کردن محدوده‌ی درگیری با استقرار پست‌های ایست و بازرسی، تغییر مسیر خودروهای عبوری، انسداد مبادی ورودی جمعیت با موانع در دسترس، تعطیلی ایستگاه‌های مترو، تغییر مسیر اتوبوس‌های شهری و... برای ممانعت از ورود و افزایش جمعیت و ممانعت از ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران اجرا گردیده و عملاً موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروها می‌شود.

۱۱-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در مرحله‌ی حرکت دادن جمعیت و جلوگیری از رسوب آن

با توجه به استعداد و توان محدود گردان، تفکیک و تمیز اغتشاش‌گران از مردم عادی و رهگذران و جلوگیری از رسوب جمعیت در قالب تماشاگر و... کمک شایانی به کنترل صحنه نموده و از گسترش آن جلوگیری خواهد کرد.

۱-۱۱-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت رسوب جمعیت:

- (۱) ورود و افزایش جمعیت منطقه‌ی اغتشاش و صحنه‌ی درگیری که با نظر داشت توان محدود گردان، آسیب‌پذیری آن‌ها را افزایش خواهد داد.
- (۲) اختفا تیم‌های عملیاتی اغتشاش‌گران در انبوه جمعیت راحت‌تر شده و افزایش احتمال انجام اقدام‌های مخمل امنیت در صحنه را به دنبال داشته، که این امر نیز آسیب‌پذیری نیروهای خودی را افزایش خواهد داد.
- (۳) ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران که موجب مشکل‌تر شدن تفکیک آن‌ها گردیده و عملاً مدت‌زمان تماس نزدیک نیروها با عناصر اغتشاش‌گر را زیاد می‌نماید که این امر آسیب‌پذیری نیروها را افزایش خواهد داد.
- (۴) فاصله افتادن بین نیروهای خودی، کاهش سطح ارتباطات در صحنه، افزایش نقاط کور صحنه، موجب کاهش تمرکز و تجزیه‌ی توان فرمانده صحنه و نیروها گردیده و این مهم نیز عملاً آسیب‌پذیری نیروها را افزایش خواهد داد.

۲-۱۱-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (ممانعت از رسوب جمعیت): ممانعت از رسوب

جمعیت با پراکنده‌سازی جمعیت، روان‌سازی تردها، هدایت افراد در صحنه به سمت خروجی‌ها و... از جنس اقدام‌های پیشدستانه و کنترلی و الزامات مدیریت بهینه و کنترل فرآیند مقابله می‌باشد که با تخلیه‌ی محدوده‌ی درگیری و ممانعت از ورود و افزایش جمعیت و ممانعت از ترکیب جمعیت اغتشاش‌گر با مردم عادی و رهگذران اجرا گردیده و عملاً موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروها می‌شود.

۱۲-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در صورت عدم استقرار در نقاط سرکوب صحنه

با توجه به متغیر بودن صحنه‌ها و استقرار احتمالی عوامل اغتشاش‌گر در نقاط مشرف به صحنه به منظور انجام اقدام‌های ایذایی «پرتاب اشیا و مواد آتش‌زا» و بعضاً مسلحانه توسط اغتشاش‌گران علیه نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات و نیز فیلم‌برداری و... از صحنه‌های درگیری، فرمانده گردان در صحنه باید نسبت به استقرار نیرو در نقاط سرکوب، ساختمان‌های بلند و... مشرف بر صحنه‌های عملیاتی در

راستای تأمین نیروها و نیز انجام اقدام‌های ویژه «مستندسازی صحنه، شناسایی رهبران، به‌کارگیری ابزار ویژه و...» اقدام نماید.

۳-۱۲-۱- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم استقرار در نقاط سرکوب صحنه:

- (۱) پرتاب اشیاء، اجسام و آتش بر سر نیروها از پشت‌بام اماکن و نقاط سرکوب؛
- (۲) تیراندازی به‌طرف نیروهای خودی توسط اغتشاش‌گران مستقر در نقاط سرکوب صحنه؛

- (۳) فیلم‌برداری و گرفتن عکس از صحنه و نحوه‌ی عمل نیروهای مقابله‌کننده با اغتشاشات و متعاقباً جنگ روانی و اقدام‌های رسانه‌ای علیه نیروها، تخریب شخصیت و تهدید آن‌ها؛
- (۴) آسیب رساندن به نیروهای در حال عبور از کوچه‌ها و معابر کنار خیابان‌ها با پرتاب کوکتل و مواد محترقه و...

۳-۱۲-۲- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی: متأسفانه آسیب‌پذیری نیروهای خودی در این موضوع بسیار زیاد بوده که نمونه‌های فراوانی در صحنه‌های عملیاتی سال ۱۳۷۸ یگان ویژه ناجا، سال ۱۳۸۲ میدان مادر، سال ۱۳۸۷ خیابان ۱۴۸ غربی تهران‌پارس، سال ۱۳۸۸ در کانون‌های مختلف تهران از آن جمله می‌باشند.

۳-۱۲-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (استقرار در نقاط سرکوب صحنه): تنها راه کاهش آسیب‌پذیری‌های موصوف که به‌عنوان یکی از اقدام‌های مهم فرمانده گردان در صحنه محسوب می‌شود، تأمین نقاط مشرف و سرکوب بر صحنه با گماردن نیروی تأمین مناسب می‌باشد که این اقدام در صحنه‌های مختلف و در شرایط گوناگون، در پوشش‌های مختلف قابلیت اجرا دارد.

۳-۱۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در زمینه‌ی رصد و مدیریت رهبران و لیدرهای اغتشاش‌گران

به‌منظور تغییر شعارها، تغییر مسیر حرکت جمعیت و در نهایت جابه‌جایی در اهداف اغتشاش‌گران و... با رصد دقیق و مدیریت مناسب لیدرها و رهبران اغتشاش‌گران در قالب اقدام‌های اطلاعاتی و بعضاً عملیات روانی امکان‌پذیر خواهد بود.

۱-۱۳-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت عدم رصد و مدیریت رهبران و لیدرهای اغتشاش‌گران:

عدم اشراف بر صحنه، صعوبت در کسب ابتکار عمل در صحنه، طولانی شدن زمان عملیات مقابله، تحلیل توان نیروها، دشواری پشتیبانی میدانی از عملیات نیروها و... که این مقوله‌ها به صورت مؤثری آسیب‌پذیری نیروها را در صحنه‌ی عملیات بالا می‌برد.

۲-۱۳-۳- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی: نمونه‌ی بارز، انفعال نیروهای یگان ویژه‌ی ناجا در

عاشورای ۱۳۸۸ در زیر پل کالج تهران بوده است که به گروگان رفتن تعدادی از آنها، زخمی شدن تعدادی زیادی از نیروها، پخش مستقیم آن از شبکه‌های ماهواره‌ای و... انجامید.

۳-۱۳-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری (رصد و مدیریت رهبران و لیدرهای اغتشاش‌گران): رصد

دقیق و مدیریت مناسب لیدرها و رهبران اغتشاش‌گران در قالب اقدام‌های اطلاعاتی و بعضاً عملیات روانی است.

۱۴-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در صورت کانالیزه نکردن حرکت اغتشاش‌گران

این تاکتیک برای دور ساختن اغتشاش‌گران از اماکن مهم و آسیب‌پذیر و نیز ممانعت از الحاق آنها با اغتشاش‌گران سایر کانون‌های بحرانی مدنظر می‌باشد.

۱-۱۴-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری در صورت کانالیزه نکردن حرکت اغتشاش‌گران:

(۱) دسترسی آسان اغتشاش‌گران به اماکن مهم و در ادامه بالا بردن هیجان، روحیه

و انگیزه‌ی درگیری اغتشاش‌گران؛

(۲) تحمیل جغرافیای درگیری به نیروهای مقابله با اغتشاشات و در ادامه سلب

ابتکار عمل از آنها؛

(۳) الحاق با اغتشاش‌گران سایر کانون‌های بحرانی و توسعه‌ی دامنه‌ی اغتشاش؛

(۴) افزایش احتمال دسترسی اغتشاش‌گران به پشتیبانی‌های صحنه‌ای مانند سنگ، سلاح، مهمات و...

۲-۱۴-۳- نمونه‌ی صحنه‌های عملیاتی: در روزهای اول اغتشاشات ۱۳۸۸، به دلیل

طراحی عملیاتی اغتشاشات توسط عناصر متخصص فریب‌خورده و نیز عناصر برخی سفارتخانه‌های خارجی، عملاً ابتکار عمل در دست حریف و فتنه‌گران بوده و جغرافیا و شرایط صحنه را آنها به ما تحمیل می‌کردند و ما توفیق کمتری در کانالیزه کردن آنها

داشتیم، ولی در ادامه با اشغال پیشدستانه‌ی کانون‌های بحران احتمالی و استقرار زود هنگام نیرو توانستیم بر این مشکل فائق آییم.

۳-۱۴-۳ - **روشن‌های کاهش آسیب‌پذیری (کانالیزه کردن):** بهترین راه‌کار برای این منظور، انجام اقدام‌های پیشگیرانه، حضور و اشغال پیشدستانه‌ی مواضع و تحمیل زمان و جغرافیای درگیری به اغتشاش‌گران و در ادامه کانالیزه کردن هوشمندانه‌ی حرکت آن‌ها و انجام اقدام‌های تاکتیکی مناسب در صحنه می‌باشد؛ مانند تکنیک محاصره و برخورد محکم و قاطع به‌جای کیش دادن اغتشاش‌گران.

۳-۱۵- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در نمایش قدرت

در راستای مرعوب نمودن اغتشاش‌گران، جداسازی آن‌ها از افراد تماشاگر و رهگذر و افزایش بازدارندگی اقدام‌های خودی، نمایش قدرت در قالب استقرار با ابهت و مقتدرانه، تغییر آرایشات در صحنه، ضربات پای هماهنگ و کوبیدن باتوم بر سپر، مانور و رژه‌ی موتورسواران، برخورد با خودروهای طرفداران اغتشاش‌گران با کندن پلاک، علامت‌گذاری و... برخورد با مغازه‌ها، منازل و اماکن پشتیبان اغتشاش‌گران قابلیت اقدام دارد.

۳-۱۵-۱ - **زمینه‌های آسیب‌پذیری:** اساساً این مقوله خاصیت ضد آسیب‌پذیری دارد، ولی در صورتی که ضعیف اجرا شود، باعث جری‌تر شدن اغتشاش‌گران خواهد شد.

۳-۱۵-۲ - **روشن‌های کاهش آسیب‌پذیری:** اجرای مقتدرانه، باصلابت و منظم عملیات نمایش اقتدار مدنظر می‌باشد.

۳-۱۶- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در صورت عدم قطع شبکه‌های ارتباطی و اجتماعی اغتشاش‌گران

در راستای ایجاد اختلال در سامانه‌ی فرماندهی و رهبری اغتشاش‌گران، قطع مجاری ارتباطی و نیز اختلال در روند شبکه‌های اجتماعی آن‌ها حائز اهمیت بوده که از طریق قطع خطوط تلفن همراه، پیامک، تلفن‌های شهری، خطوط اینترنت، اختلال در شبکه‌های ماهواره‌ای و... قابلیت اقدام دارد که انجام این امور معمولاً علی‌رغم

اثرگذاری بر روند اداره‌ی صحنه توسط گردان، در حوزه‌ی اختیارات و اقدام‌های گردان نبوده و از طریق کمیته‌ی فنی اجرا می‌شود.

۳-۱۶-۱ **زمینه‌های آسیب‌پذیری:** این مقوله خاصیت کاهش آسیب‌پذیری دارد که در صورت عدم اقدام لازم موجب حفظ لایه‌های ارتباطی و تقویت اغتشاش‌گران خواهد شد.

۳-۱۶-۲ **روش‌های کاهش آسیب‌پذیری:** قطع شبکه‌های ارتباطی و اجتماعی اغتشاش‌گران و اختلال در هدایت و رهبری آن‌ها مدنظر می‌باشد.

۳-۱۷ **زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در حین اجرای تاکتیک‌های عملیاتی**

دستگیری هدفمند رهبران و لیدرها، علامت‌گذاری اغتشاش‌گران با ابزار رنگ‌پاش، کیش دادن و متفرق نمودن اغتشاش‌گران با به‌کارگیری ابزار ناتوان‌کننده مانند سلاح‌های ناتوان‌کننده، گازهای اشک‌آور، خودروهای آب‌پاش و...، برخورد قهرآمیز در قالب تاکتیک سد و نفوذ، دستگیری گسترده‌ی اغتشاش‌گران با بستن مبادی ورودی و خروجی و محاصره آن‌ها و... مدنظر می‌باشد.

۳-۱۷-۱ **زمینه‌های آسیب‌پذیری:** تاکتیک‌های عملیات مقابله با اغتشاشات اگر به‌صورت صحیح و متناسب با وضعیت صحنه‌ها انتخاب‌شده، در زمان لازم و با شدت و سرعت اجرا شوند، کاهش آسیب‌پذیری نیروها را به‌دنبال دارند؛ اما هرگونه اشکال در انتخاب و اجرای تاکتیک‌ها، ای‌بسا آسیب‌های جبران‌ناپذیری برای نیروها به‌دنبال داشته و بعضاً تبعات راهبردی برای سطوح عالی مدیریت بحران پی‌آمد آن بوده و عملاً فرایند بحران را با چالش مواجه خواهد نمود.

۳-۱۷-۲ **روش‌های کاهش آسیب‌پذیری:** انتخاب درست تاکتیک‌ها، اجرای توأم با شدت عمل و سرعت بالای آن موجب کاهش آسیب‌پذیری‌ها خواهد شد.

۳-۱۸ **زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در حین تخلیه دستگیرشدگان**

با خودروهای از قبل پیش‌بینی‌شده و به مکان‌های مشخص و موقت با رعایت ملاحظات ایمنی و امنیتی مانند پیش‌بینی تأمین مناسب و...

۳-۱۸-۱. زمینه‌های آسیب‌پذیری

(۱) عدم ثبت و تکمیل فرم‌های دستگیری، شرح حال، تحویل متهم و... که موجب عدم امکان پیگیری مناسب قضایی و نیز در صورت وارد آمدن صدمات بعدی به متهم، ناتوانی نیروهای خودی در پاسخ‌گویی به مراجع قضایی و آسیب‌پذیری آنها را به‌دنبال دارد.

(۲) ضعف در بازرسی بدنی متهمین دستگیرشده (به‌ویژه در لحظات اولیه‌ی دستگیری)، خودکشی و خودزنی متهمین، حمله به نیروهای خودی و... را به‌دنبال دارد. (۳) هرگونه ضرب و شتم متهمین در انظار عمومی، جوسازی، تبلیغات منفی، سوءاستفاده و... علیه نیروهای خودی را به‌دنبال خواهد داشت.

(۴) عدم تخلیه‌ی به‌موقع دستگیرشدگان در صحنه، که موجب جوسازی و حمله‌ی اغتشاش‌گران برای آزادی آنها می‌شود.

(۵) عدم پیش‌بینی تأمین مناسب برای خودروهای حمل متهم که حمله متهمین به نیروهای نگهبان داخل خودروها و... را به‌دنبال دارد.

(۶) ضعف در دستبند زدن و کنترل متهمین داخل خودروهای حمل متهم که رها شدن آنها و حمله متهمین به نیروهای نگهبان داخل خودروها و... را به‌دنبال دارد.

(۷) استفاده از خودروهای نامناسب برای انتقال متهمین از صحنه‌ی عملیات به مراکز نگهداری، آسیب‌پذیری نیروهای خودی را به‌شدت افزایش خواهد داد.

۳-۱۸-۲. نمونه‌های صحنه‌های عملیاتی: برای آسیب‌پذیری‌های موصوف نمونه‌های بسیار زیادی در اغتشاشات سنوات گذشته وجود دارد، مانند عدم تکمیل و ناقص فرم‌های دستگیری در اغتشاشات سال ۱۳۸۸، ضرب و شتم متهم در بین جمعیت، تخلیه‌ی بازداشتی‌ها با تاکسی‌های ون و...

۳-۱۸-۳. روش‌های کاهش آسیب‌پذیری: استفاده از نیروهای آموزش‌دیده، باتجربه، توجیه، مسلط و توانمند برای دستگیری و انتقال متهمین، دستگیری هدفمند و با حداقل برنامه‌ریزی‌شده، ثبت و تکمیل دقیق فرم‌های دستگیری، بازرسی دقیق متهمین در بدو دستگیری و در مراحل بعدی حسب ضرورت، اجتناب از ضرب و شتم متهمین در انظار

عمومی، پیش‌بینی خودروهای حمل متهمین متناسب، تخلیه‌ی به‌موقع دستگیرشدگان، پیش‌بینی تأمین مناسب در هنگام دستگیری، تخلیه، بازجویی و... متهمین، رعایت سایر ملاحظات و اقدام‌های تأمینی، برخی از روش‌های کاهش آسیب‌پذیری‌ها می‌باشند.

۱۹-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در حین تعویض نیرو در صحنه

بر اساس تجارب سنوات گذشته، گردان‌های بسیجی محور با توجه به انگیزه‌ی بالای عملیاتی که دارند تا صحنه را پاک‌سازی نکنند، چنین صحنه‌ای را ترک نخواهند کرد، مگر اینکه مطمئن باشند در صحنه‌ای سخت‌تر، پیچیده‌تر و مهم‌تر وارد عمل خواهند شد. بنابراین این مقوله در عملیات مقابله با اغتشاشات شهری برای گردان‌های بسیجی محور، در قالب خروج گردان از یک صحنه و وارد عمل شدن در محدوده‌های دیگر و صحنه‌ای مهم‌تر و مناسب‌تر عینیت می‌یابد.

۱-۱۹-۳- زمینه‌های آسیب‌پذیری:

(۱) عدم تعویض نیرو در صحنه در صورتی که نیاز به انجام آن باشد، خستگی، فرسودگی، تحلیل قوای جسمی و به‌ویژه ذهنی و عصبی نیروها، کاهش آستانه‌ی تحمل آن‌ها، کاهش توان رزم و... را به‌دنبال خواهد داشت، که پیامد چنین مشکلاتی؛ بی‌نظمی نیروها، کاهش سرعت عمل، دقت و شدت عمل نیروها، منفعل شدن آن‌ها و عدم امکان اجرای دقیق تاکتیک‌های عملیاتی خواهد بود.

(۲) عدم ثبت و تکمیل فرم‌های تعویض نیرو در صحنه، مشخص نبودن آمار و وضعیت دقیق نیروهای عمل‌کننده در صحنه که در صورت بروز مشکلات بعدی، ناتوانی فرمانده یگان در پاسخ‌گویی به مراجع قضایی و آسیب‌پذیری آن‌ها را به‌دنبال دارد.

۲-۱۹-۳- نمونه‌های عملیاتی: در اغتشاشات به‌کرات مشاهده‌شده که بی‌توجهی و عدم تعویض به‌موقع نیروها در صحنه، خستگی، کاهش توان رزم، برخوردهای ضعیف نیروها، بی‌نظمی، درگیری با سایر رده‌ها و... را به‌دنبال داشته است. البته ممکن است تعویض نیروها و گردان در صحنه به‌دلیل برخی ملاحظات دیگر نیز انجام شود، مانند مورد مقابل ناحیه مقداد در اغتشاشات ۱۳۸۸.

۳-۱۹-۳- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری: تعویض به‌موقع، هماهنگ و باتدبیر نیروها و یگان‌های در صحنه حسب ضرورت‌های موجود و مستندسازی دقیق آن از بروز آسیب‌پذیری‌های موردنظر جلوگیری خواهد کرد.

۳-۲۰- زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در تخلیه‌ی صحنه‌ی عملیاتی و تحویل آن پس از اتمام عملیات و عادی‌سازی، صحنه با تنظیم صورت جلسه تحویل عوامل ناجا می‌شود. نکته‌ی حائز اهمیت آن است که، تحویل صحنه و عزیمت به مقر به‌معنای اتمام مأموریت و فعالیت نبوده و عملاً سایر وظایف مرتبط گردان مانند تنظیم گزارش‌های عملیاتی، نوبه‌ای و... در راستای مستندسازی اقدام‌های گردان، ریکآوری نیروها و... استمرار خواهد یافت.

۱-۳-۲۰- زمینه‌های آسیب‌پذیری:

(۱) عدم ثبت و تکمیل فرم‌های تحویل صحنه، در صورت بروز مشکلات بعدی، ناتوانی نیروهای خودی در پاسخ‌گویی به مراجع قضایی و آسیب‌پذیری آن‌ها را به‌دنبال دارد.
(۲) عدم تحویل دقیق صحنه، موجب ادراک ضعیف فرماندهان عمل‌کننده‌ی بعدی در آن صحنه از وضعیت و شرایط قبلی آن و نیز عدم امکان اشراف بر جزئیات صحنه می‌شود که این مقوله نیز آسیب‌پذیری نیروهای خودی را به‌شدت افزایش می‌دهد.
(۳) در صورت عدم تحویل صحنه، عملکرد مناسب نیروها بروز و ظهوری ندارد و عملاً ارزشیابی دقیقی بر عملکرد آن‌ها نمی‌توان داشت. علاوه بر این، جمع‌بندی مشکلات صحنه با صعوبت همراه خواهد شد.

۲-۳-۲۰- نمونه‌های عملیاتی: در اغتشاشات به‌کرات مشاهده شده که یک یگانی در میدانی و صحنه‌ای، عملیات بسیار موفقی داشته و پس از برگشت نسبی اوضاع، بدون تحویل صحنه، منطقه را ترک می‌کند که این مقوله تبعات بسیاری بعداً برای فرمانده گردان و نیروها داشته است، مانند کوی سبحان و... .

۳-۳-۲۰- روش‌های کاهش آسیب‌پذیری: مستندسازی دقیق صحنه و اقدام‌ها و عملیات یگان در صحنه و تحویل دقیق صحنه در قالب فرم‌های مشخص از بروز بسیاری از آسیب‌پذیری‌ها و مشکلات جلوگیری خواهد کرد.

۴- سایر زمینه‌های آسیب‌پذیری نیروها در عملیات مقابله با اغتشاشات

۴-۱- ارتباطات

ضعف و متناسب نبودن ارتباطات گردان موجب عدم ارتباط مناسب فرماندهان گردان، گروهان‌ها، دسته‌ها و... با سایر عناصر گردان گردیده و عملاً این امر ضعف در هدایت نیروها و محاصره شدن نیروها در بین اغتشاش‌گران و... را به دنبال دارد که برای رفع این مشکل باید نسبت به پیش‌بینی سامانه‌ی صحیح، سالم، سبک و کارآمد ارتباطی گردان اقدام کرد.

۴-۲- حفاظت اطلاعات

با توجه به گستره، اعوجاج و پراکندگی غالب صحنه‌های اغتشاش و فعالیت جواسیس در آن، عدم رعایت اصول حفاظت و اطلاعات توسط نیروها، موجب افزایش آسیب‌پذیری نیروها و خدشه بر اصل عملیات مقابله با اغتشاشات می‌شود؛ مانند آدرس‌های دقیقی در فتنه‌ی ۱۳۸۸، خمیازه‌زنی قرارگاه در سال‌های ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹، لو رفتن زمان عملیات، جلسه، آدرس منزل نیروها و... که مؤثرترین راه کاهش چنین آسیب‌پذیری‌هایی، رعایت دقیق اصول و ملاحظات حفاظتی توسط تمامی نیروهای خودی در همه‌ی سطوح فرماندهی، مدیریتی و... می‌باشد.

**با سپاس فراوان که مطالب کتاب را
دنبال کردید.**

**به اطلاع می‌رسانیم که فصل یازدهم
این کتاب هنوز تنظیم نشده است.**

**فصل یازدهم این کتاب را پس از آماده
شدن بلافاصله منتشر خواهیم کرد و پس
از آن نیز نسخه کامل کتاب باز نشر
خواهد شد.**